

Suwałki 2024

RAPORT o stanie miasta 2023

Spis treści

I. Ogólna charakterystyka miasta	5
1.1. Położenie i najważniejsze dokumenty strategiczne	5
1.2. Struktura terenów miejskich	9
1.3. Demografia	13
II. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo	17
2.1. Ochrona zdrowia	17
2.2. Pomoc społeczna	26
2.3. Oświata	43
2.4. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	52
2.5. Promocja Miasta	66
2.6. Turystyka	71
2.7. Sport	76
2.8. Bezpieczeństwo publiczne	83
III. Strefa gospodarcza	95
3.1. Struktura podmiotów gospodarczych	95
3.2. Rynek pracy	108
3.3. Inwestycje	110
3.4. Budżet Obywatelski	115
IV. Infrastruktura techniczna	117
4.1. Infrastruktura drogowa	117
4.2. Infrastruktura komunalna	121
4.3. Transport	135
4.4. Zasoby mieszkaniowe	137
V. Przestrzeń miejska	143
5.1. Środowisko przyrodnicze	143
5.2. Planowanie przestrzenne	148
5.3. Gospodarka nieruchomościami	151
VI. Finanse Miasta	155
6.1. Finanse Miasta	155
VII. Zarządzanie Miastem	163
7.1. Władze Suwałk	163
7.2. Urząd Miejski	166
7.3. Rady i kolegialne organy	169
7.4. Współpraca międzynarodowa	173
7.5. Współpraca miasta Suwałki z organizacjami pozarządowymi	180
VIII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi	185
8.1. Porozumienia międzygminne	185
8.2. Udział miasta w stowarzyszeniach krajowych i zagranicznych	187
8.3. Miasto w rankingach, konkursach	191

Szanowni Państwo,

Przekazuję Państwu piętnasty już Raport o stanie miasta. Od 2019 r. w związku ze zmianą Ustawy o samorządzie gminnym wójt, burmistrz lub prezydent miasta mają obowiązek przedstawić radnym dokument, jakim jest Raport przy okazji głosowania nad udzieleniem wotum zaufania.

Pomysł przygotowywania Raportów o stanie miasta w suwalskim samorządzie ma już swoją historię i był wdrożony znacznie wcześniej, przed wprowadzeniem obowiązku ustawowego. Pierwszy taki dokument został opublikowany w 2010 roku raportując to co wydarzyło się w Suwałkach w 2009 roku.

Raport w kompleksowy, usystematyzowany i przejrzysty sposób pokazuje najważniejsze dziedziny życia Suwałk: społeczną, gospodarczą, infrastrukturalną, przestrzeń miejską oraz zarządzanie miastem według stanu na koniec 2023 roku. Raport ma dostarczyć Państwu rzetelnej i niezbędnej wiedzy na temat stanu naszego miasta i pozwolić na wyrobienie własnej opinii na ten temat.

Rok 2023 upłynął przede wszystkim pod znakiem intensywnej pracy w naszych spółkach komunalnych. Przygotowaliśmy olbrzymie wieloletnie projekty o wartości nawet ponad 100 mln zł, które mają zahamować wzrost kosztów funkcjonowania miasta. To między innymi nowoczesna linia sortownicza w spółce PGO za 33 mln zł. Pozyskane wsparcie w kwocie ponad 128 mln i przygotowanie do budowy spalarni odpadów komunalnych oraz 105 mln zł na nowe kotły parowe w PEC. Te inwestycje sprawiają, że miasto stanie się samowystarczalne energetycznie. Będą prawdziwą rewolucją na suwalskim rynku komunalnym.

Dużo działa się też wokół infrastruktury suwalskiej oświaty. Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 5 otrzymali pięknie wyremontowane sale sportowe i całkowicie nowy stadion z boiskiem. Na 90-lecie Szkoły Podstawowej nr 4 podpisałem umowę na rozbudowę tej placówki. Szkoła dzięki inwestycji powiększy swoją powierzchnię niemal dwukrotnie i zyska nową, olbrzymią salę gimnastyczną.

Udało nam się również pozyskać olbrzymią dotację, którą przeznaczylismy na remont dróg w rejonie strefy ekonomicznej. Za ponad 42 mln zł zmieniamy tam układ komunikacyjny tak by tysiące naszych mieszkańców mogło w bardziej komfortowych warunkach dotrzeć do swoich zakładów pracy.

I na koniec ciekawa niecodzienna historia ale warta odnotowania. W 2023 roku po raz pierwszy w historii Suwałk na świat przyszedł czworaczki. Państwo Urszula i Szymon Witkowsy są rodzicami: Malwiny, Mikołaja, Marcela i Milana.

Przed nami, jak zawsze, bardzo wiele pracy. Przygotowujemy się do aplikowania o środki z nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej dostosowując nasze dokumenty oraz projektując nowe pomysły. Mam przekonanie, że kierunek zmian, które sukcesywnie wprowadzamy od kilku lat, jest właściwy, co potwierdzają głosy mieszkańców Suwałk wyrażane przy okazji różnych spotkań.

Pragnę zrobić wszystko aby obecny czas wykorzystać jak najlepiej dla naszego miasta i Państwa – jego mieszkańców.

Z poważaniem

Czesław Renkiewicz

Prezydent Miasta Suwałk

I. Ogólna charakterystyka miasta

1.1. Położenie i najważniejsze dokumenty strategiczne

Polska, województwo, region

Suwałki położone są w północno-wschodniej Polsce, w północnej części województwa podlaskiego w pobliżu granic z Litwą, Białorusią i Rosją (Obwodem Królewieckim). Suwałki są miastem na prawach powiatu, siedzibą licznych instytucji administracji rządowej i samorządowej. Na obszarze 65,5 km² mieszka ok. 68,3 tys. osób. Suwałki są drugim co do wielkości, po Białymstoku, miastem w województwie podlaskim.

Miasto leży w obszarze „Zielonych Płuc Europy” w terenie bardzo atrakcyjnym pod względem turystyczno-krajobrazowym, na styku z obrzeżem Puszczy Augustowskiej, w sąsiedztwie Wigierskiego Parku Narodowego i Suwalskiego Parku Krajobrazowego. Przez Suwałki przepływa rzeka Czarna Hańcza, a w niewielkiej odległości od centrum znajdują się miejskie tereny rekreacyjne z zalewem „Arkadia”. Ponadto przez teren miasta przebiegają: droga krajowa nr 8 Warszawa-Białystok-Suwałki-Budzisko-Granica Państwa, fragment drogi ekspresowej S61 Ostrów Mazowiecka-Łomża-Ełk-Suwałki-Budzisko-Granica Państwa oraz linie kolejowe Białystok-Suwałki-Trakiszki i Suwałki-Olecko-Ełk.

O dotychczasowym rozwoju miasta decydowało jego położenie, bowiem Suwałki powstały w latach 70 XVII wieku jako ośrodek wymiany handlowej przy starym trakcie wiodącym z Grodna przez Sejny do Przeróśli i Królewca. Obecnie Suwałki leżą na szlaku komunikacyjnym łączącym Europę Zachodnią z państwami nadbałtyckimi oraz Półwyspu Skandynawskiego i północno-zachodniej części Rosji, na trasie drogi transportowej szybkiego ruchu Via Baltica oraz trasie kolejowej Rail Baltica.

Źródło: opracowanie Urząd Miejski w Suwałkach.

Najbliżsi sąsiedzi zagraniczni

Republika Litewska: poprzez przejście graniczne w Budzisku (osobowe i towarowe) – 28 km od Suwałk; poprzez przejście graniczne w Ogrodnikach (osobowe) – 43 km od Suwałk; ponadto poprzez przejście graniczne kolejowe w Trakiszkach – 33 km od Suwałk.

Obwód Królewiecki: poprzez przejście graniczne osobowe w Gołdapi – 68 km od Suwałk;

Republika Białorusi: poprzez przejście graniczne w Kuźnicy Białostockiej (towarowo-osobowe i kolejowe) – 125 km od Suwałk.

Źródło: opracowanie Urząd Miejski w Suwałkach.

Przez miasto przebiegają ważne szlaki komunikacyjne – z Berlina przez Warszawę do Sankt Petersburga oraz z Warszawy do Helsinek (przyszła droga tranzytowa szybkiego ruchu S61 Via Baltica łącząca kraje bałtyckie z Europą Zachodnią) oraz szlak kolejowy (przyszła Rail Baltica). Obecnie obsługa komunikacyjna miasta odbywa się poprzez drogę krajową nr 8 i fragment drogi ekspresowej S61 (obwodnica Suwałk) będącą częścią międzynarodowej trasy E 67 oraz trasę kolejową z Warszawy przez Białystok na Litwę.

Najważniejsze dokumenty strategiczne

W dniu 30.06.2021 r. Uchwałą Nr XXXIII/440/2021 Rady Miejskiej w Suwałkach został przyjęty dokument **„Suwałki 2030. Strategia Rozwoju”**, który stanowi istotne narzędzie do planowania rozwoju lokalnego, określający kluczowe kierunki rozwoju Miasta Suwałki w kontekście perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021–2027. Zapisy w dokumencie strategicznym zostały tak ujęte, aby zapewnić możliwości pozyskiwania środków unijnych dla realizacji zawartych w strategii celów w szczególności środków z europejskiej polityki spójności oraz środków z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Europy. Spójność celów dokumentu pn. „Suwałki 2030. Strategia Rozwoju” została określona na postawie analizy trzech dokumentów strategicznych tj. Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030, Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

W dokumencie „Suwałki 2030. Strategia rozwoju” wyznaczone zostały trzy cele strategiczne odpowiadające części wizji:

1. Silni mieszkańcy;
2. Nowoczesna gospodarka;
3. Wyjątkowe środowisko.

Do każdego celu strategicznego zostały przypisane konkretne cele operacyjne.

Cel strategiczny: Silni mieszkańcy

1.1. Cel operacyjny: tożsamość lokalna. Realizacja tego celu przyczyni się do budowy wysokiej jakości kapitału społecznego opartego na zaufaniu i sieciach współpracy poprzez wsparcie rozwoju dzieci i młodzieży, integrację społeczną, aktywizację seniorów, rozwój organizacji pozarządowych, czy politykę informacyjno-edukacyjną.

1.2. Cel operacyjny: dostępne usługi. Cel dotyczy zarówno zagadnień dostępności, jak i podnoszenia jakości usług z zakresu ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej, usług społecznych i opiekuńczych, oferty sportowej i rekreacyjnej, kulturalnej, zróżnicowanie oferty mieszkaniowej, usług edukacyjnych, wdrażanie e-usług i rozwój e-administracji.

Cel strategiczny: Nowoczesna gospodarka

2.1. Cel operacyjny: konkurencyjne przedsiębiorstwa. Cel dotyczy zarówno rozwoju suwalskich firm i lokalnego rynku pracy, jak i działań zwiększających konkurencyjność miasta w zakresie przyciągania nowych podmiotów i wzmacniających innowacyjność gospodarki.

2.2. Cel operacyjny: rozwinięte relacje gospodarcze. Cel dotyczy różnych form współpracy (międzysektorowej, krajowej, międzynarodowej) na polu gospodarczym, jak i możliwości ich generowania poprzez działania promocyjne. Wymiana doświadczeń, transfer wiedzy, realizacja wspólnych projektów w ramach partnerstw, czy kreowanie zintegrowanych usług i produktów, znacząco przyczynią się do wzrostu konkurencyjności i innowacyjności lokalnej gospodarki.

2.3. Cel operacyjny: efektywne kształcenie. Cel dotyczy rozwoju kształcenia ponadpodstawowego. Zagadnienia w nim podejmowane dotyczą podniesienia jego efektywności w kontekście potrzeb lokalnego rynku pracy.

Cel strategiczny: Wyjątkowe środowisko

3.1. Cel operacyjny: bezpieczne i czyste środowisko przyrodnicze. Cel obejmuje zagadnienia związane zarówno z rozwojem infrastruktury odnawialnych źródeł energii, infrastruktury zielono-błękitnej, jak i działania miękkie z zakresu edukacji środowiskowej.

3.2. Cel operacyjny: dostępność komunikacyjna. Cel dotyczy zagadnień mających na celu poprawę dostępności miasta, zarówno w wymiarze transportowym (wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej), jak i teleinformatycznym poprzez zapewnienie dostępu mieszkańcom do sprawnej sieci światłowodowej.

3.3. Cel operacyjny: atrakcyjne przestrzenie publiczne – Cel obejmuje zagadnienia związane z poprawą jakości przestrzeni publicznych z punktu widzenia różnych odbiorców (mieszkańców, turystów, osób z niepełnosprawnościami). Główne kierunki działań to rozwój terenów zieleni miejskiej oraz przestrzeni rekreacyjnych, dostosowanie przestrzeni miejskiej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich oraz nadania im nowych funkcji, ochrona walorów historycznych.

Tabela 1.1. Lista wskaźników kontekstowych wynikających ze Strategii rozwoju Suwałki 2030

Cele strategiczne/wskaźniki odpowiadające celom operacyjnym	Miara	Źródło	Rok 2021	Rok 2022
SILNI MIESZKAŃCY				
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica	liczba	BDL GUS	3,54	3,66
Liczba imprez na 1000 mieszkańców https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica	liczba	BDL GUS	0,118	0,874
Liczba uczestników imprez na 1000 mieszkańców	osoba	BDL GUS	710,8	2600,9
Lekarze na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	39,9	39,0
Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową	%	BDL GUS	32%	32,9%
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	%	BDL GUS	96,4%	107,6%
Członkowie klubów sportowych na 1000 mieszkańców	osoba	BDL GUS	2,27*	2,617
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	0,477	0,68
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę	m ²	BDL GUS	26,0	26,8
NOWOCZESNA GOSPODARKA				
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	81	83
Pracujący na 1000 osób w wieku produkcyjnym	liczba	BDL GUS	20,065	25,94
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (brutto)	zł	BDL GUS	4.966,63 zł	5.547,59 zł
Spółki z udziałem kapitału zagranicznego na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	0,106	0,110
Nakłady inwestycyjne z budżetu Miasta na jednego mieszkańca	zł	UM	869,95	839,02
Turyści zagraniczni na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	8,073	20,205
Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	BDL GUS	3,5	3,7
Liczba studentów i absolwentów uczelni na 1000 osób	liczba	BDL GUS	1,584	1,574
Absolwenci zasadniczych szkół zawodowych i techników w ogólnej liczbie absolwentów	%	BDL GUS	44,3	50,4
WYJĄTKOWE ŚRODOWISKO				
Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na jednego mieszkańca	zł	UM	406,23 zł	455,84 zł
Odsetek ludności korzystającej z kanalizacji	%	BDL GUS	95%	95,1%
Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku	%	BDL GUS	19,52%	21,86%
Czas dojazdu samochodem do Białegostoku	minuty	Badanie własne	121	121
Czas dojazdu samochodem do Warszawy	minuty	Badanie własne	236	204
Czas dojazdu pociągiem do Białegostoku	minuty	Badanie własne	109	115
Czas dojazdu pociągiem do Warszawy	minuty	Badanie własne	276	270
Średni czas dojazdu samochodem z ośrodków gminnych powiatu suwalskiego do Suwałk	minuty	Badanie własne	17	17
Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem	%	BDL GUS	1,8	1,7
Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	%	BDL GUS	76,5	83,5

Źródło: opracowanie własne wydziału Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych, na podstawie Bazy danych lokalnych GUS za lata 2021-2022.

*dane za rok 2018

Dokumentem wdrożeniowym do dokumentu „Suwałki 2030. Strategia rozwoju” jest **Dokument Implementacyjny**, który określa szczegółowe zadania, ich zakres, szacunkowe koszty, harmonogram realizacji oraz podmiot odpowiedzialny za ich realizację. Został on przyjęty Zarządzeniem Prezydenta Miasta Suwałk Nr 155/2022 z dnia 25 marca 2022 r. Proces realizacji Strategii Rozwoju będzie uspołecz-niony i oparty na zasadach partnerstwa, efektywności i poszanowania środowiska przyrodniczego.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego ZIT MOF Suwałk do roku 2030

W dniu 29.11.2023 r. Uchwałą nr LXIV/826/2023 Rady Miejskiej w Suwałkach została przyjęta „Strategia rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Suwałk 2030”. Wskazuje ona wizję, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań wyznaczone do realizacji w okresie jej obowiązywania, tj. do 2030 roku. Dokument został oparty o diagnozę strategiczną w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej miasta oraz gminy Suwałki. W oparciu o część diagnostyczną wyznaczone są cele strategiczne, tj. silny ośrodek gospodarczy, silni mieszkańcy w zintegrowanym MOF, czyste środowisko i funkcjonalna przestrzeń. Strategia jest dokumentem określającym główne kierunki rozwoju miasta oraz gminy Suwałki w kontekście perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021–2027. Zapisy w dokumencie strategicznym zostały tak ujęte, aby zapewnić możliwości pozyskiwania środków unijnych dla realizacji zawartych w strategii celów.

Dokumentem powiązanym ze strategią jest „Lista projektów zintegrowanych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Suwałk” przyjęta odrębną uchwałą.

1.2. Struktura terenów miejskich

Struktura użytkowania terenów

Gmina Miasto Suwałki obejmuje obszar 6 551 ha. Wśród użytków gruntowych dominują użytki rolne – 48%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 22%, lasy i grunty zadrzewione – 14%, tereny komunikacyjne – 12%, wody – 1%, tereny różne i nieużytki – 3%.

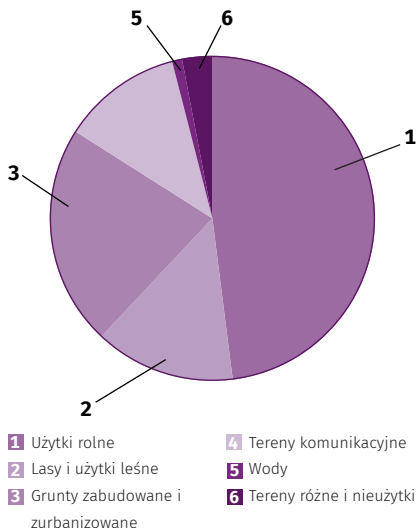
W 2023 r. struktura użytkowania gruntów zmieniła się. W stosunku do roku 2022 zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych o 21 ha, natomiast zwiększyła się powierzchnia terenów zabudowanych i zurbanizowanych o 17 ha i powierzchnia terenów komunikacyjnych o 4 ha. Powierzchnia wód, lasów, terenów różnych i nieużytków utrzymała się na takim samym poziomie.

Tabela 1.2.1 Zmiany w strukturze użytków gruntowych w latach 2020–2023

Rodzaj gruntów	2020	2021	2022	2023
Użytki rolne	3 193	3168	3163	3142
Lasy i grunty zadrzewione	928	928	928	928
Grunty zabudowane i zurbanizowane	1 421	1434	1440	1457
Tereny komunikacyjne	743	755	755	759
Wody	77	77	77	77
Tereny różne i nieużytki	189	189	188	188
Razem	6 551	6 551	6 551	6 551

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wykres 1.2.1 Struktura użytkowania gruntów w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Podział przestrzenno-geodezyjny miasta

OBRĘB 1

Najbardziej na północ wysunięta część miasta zajmuje 8,78 km² o łącznej liczbie mieszkańców około 15 100 osób i gęstości zaludnienia około 1 720 osób na km². Północną część obrębu stanowią obszary rolnicze i leśne. Na terenie obrębu znajdują się dwie drogi wylotowe: w kierunku Szypliszka (droga wojewódzka nr 662) i Jeleniewa (droga wojewódzka nr 655) oraz droga ekspresowa S61 (Via Baltica). W skład obrębu wchodzi Osiedle Północ II wraz z najgęściej zaludnioną ulicą w mieście – ul. Alfreda Wierusza-Kowalskiego oraz znaczna część ul. Szwajcaria.

OBRĘB 2

Północno-zachodni obręb miasta zajmuje obszar 5,95 km² o łącznej liczbie mieszkańców około 8 050 osób i gęstości zalud-

nienia około 1 350 osób na km². Tworzą go przede wszystkim Osiedle Niepodległości i ul. Krzywółka.

OBRĘB 3

Część zachodnia miasta obejmuje obszar o wielkości 8,80 km². Zamieszkiwany jest przez około 3 950 osób, natomiast gęstość zaludnienia wynosi około 450 osób na km². Tworzą go przede wszystkim dwa osiedla domków jednorodzinnych: Osiedle Staszica oraz Osiedle Piastowskie oraz zabudowa wielorodzinna Zielone Osiedle przy ul. Generała Władysława Sikorskiego. Przez obręb przebiega również droga wylotowa w kierunku Filipowa.

OBRĘB 4

Północno-wschodnia część miasta zajmuje obszar 6,36 km², na którym mieszka około 13 500 osób. Gęstość zaludnienia około 2 120 osób na km². Dominuje tu zabudowa wielorodzinna (Osiedle Północ oraz nowo powstające Osiedle Piano Park). Występuje tu również zabudowa jednorodzinna (Osiedle Kolejowe) oraz tereny rolnicze. Na terenie obrębu znajduje się droga ekspresowa S61 (Via Baltica). W skład obrębu wchodzi również ul. Szwajcaria oraz Czarnoziem.

OBRĘB 5

Północna część centrum zajmuje obszar 1,83 km² z około 10 600 mieszkańcami i gęstością zaludnienia wynoszącą około 5 800 osób na km². Dominuje tu zabudowa jednorodzinna w części zachodniej obrębu, wielorodzinna w części środkowej i przemysłowo-magazynowa w zachodniej.

OBRĘB 6

Południowa część centrum miasta zajmuje obszar 1,22 km². Przy około 7 300 mieszkańcach, gęstość zaludnienia wynosi około 6 000 osób na km². Dominującą formą zabu-

dowy są dwupiętrowe budynki o charakterze mieszkalno-usługowym.

OBRĘB 7

Obejmuje swoimi granicami obszar o wielkości 9,79 km². Zamieszkuje go około 6 000 osób. Gęstość zaludnienia wynosi około 610 osób na km². Tworzą go przede wszystkim dwa osiedla domków jednorodzinnych (Osiedle Powstańców Wielkopolskich i Osiedle Hańcza) oraz część strefy przemysłowej Papiernia. W obrębie znajdują się również główne tereny rekreacyjne miasta (m.in. Zalew Arkadia) oraz znaczne obszary wykorzystywane rolniczo.

OBRĘB 8

Jest to najbardziej na południe wysunięty fragment miasta Suwałki zajmujący powierzchnię 10,14 km². W związku z przemysłowym charakterem obrębu zamieszkiwany jest jedynie przez około 200 osób, a gęstość zaludnienia wynosi około 20 osób na km². W granicach tego obrębu znajduje się teren Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

OBRĘB 9

Południowo-wschodnia część miasta to obszar 8,63 km² przy około 3 500 mieszkańcach i gęstości zaludnienia około 410 osób na km². Tworzą go m.in. dwa osiedla domków jednorodzinnych – Osiedle Polna i Osiedle Klasztorna, nowo powstająca zabudowa jednorodzinna przy ul. Staniszewskiego oraz zabudowa wielorodzinna: Osiedle Olimpijskie Ogrody, Osiedle Słoneczne Tarasy oraz Osiedle Sobola Biel. Znaczną część obrębu zajmują również tereny przemysłowe i rolnicze, w tym teren Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

OBRĘB 10

Wschodnia część miasta o powierzchni 4,01 km² zamieszkiwana jest przez około 1 700 mieszkańców. Gęstość zaludnienia tego obszaru wynosi około 420 osób na km². Dominującymi funkcjami obrębu są: funkcja przemysłowa i funkcja mieszkalna (Osiedle Jaćwingów /Kamena/ i Dąbrówka).

Rysunek 1.2.1 Plan przestrzenno-geodezyjny obrębów miasta Suwałk

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

1.3. Demografia

Liczba i struktura ludności miasta

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2023 r., w Suwałkach mieszkało 68 231 osób. W porównaniu do roku poprzedniego liczba mieszkańców miasta zmniejszyła się o 294 osoby. Średnia gęstość zaludnienia wynosiła 1 042 osoby na km².

Zarówno w roku 2023, jak w latach wcześniejszych w Suwałkach mieszkało więcej kobiet niż mężczyzn (w 2023 roku było ich – 35 627).

Ludność Suwałk powoli lecz systematycznie starzeje się. O ile w roku 2014 jedynie ponad 15,40% mieszkańców miasta było w wieku poprodukcyjnym, to na koniec 2023, odsetek ten wynosił już 22,10%. Jednocześnie spadała liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, tj. z 19,00 % w 2014 r. do 18,74% mieszkańców miasta w 2023 r.

17 października 2023 r. przyszły na świat czworaczki z Suwałk – Mikołaj, Marcel, Milan i Malwina. Miasto Suwałki w grudniu 2023 r. przyjęło Program „Wieloraczki 3+”, który ma

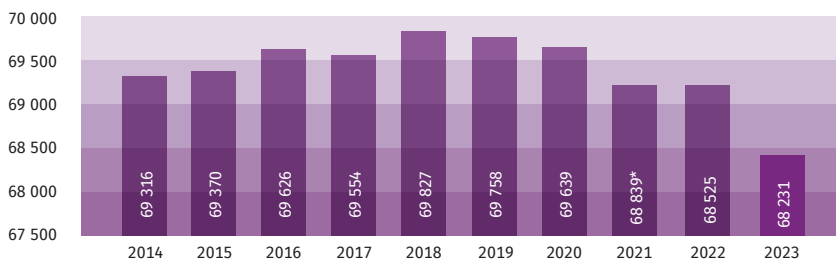

Suwałskie czworaczki

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

na celu wsparcie rodzin, wychowujących troje lub więcej dzieci narodzonych w jednym porodzie. Uchwałą zakłada wsparcie budżetu miasta kwotą 24 000 złotych rocznie przez trzy lata dla jednej rodziny w przypadku narodzin czworaczek.

Wykres 1.3.1 Liczba ludności Miasta Suwałki w latach 2014–2023 w osobach

Źródło: opracowanie własne na podstawie Danych Głównego Urzędu Statystycznego.

*dane opracowane na bazie wyników NSP 2021.

Tabela 1.3.1. Liczba i struktura ludności miasta Suwałki w latach 2014–2023

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	2022	2023
Liczba ludności ogółem	69 316	69 370	69 626	69 554	69 827	69 758	69 639	68 839	68 525	68 231
Ludność wg płci: – mężczyźni – kobiety	33 127 36 189	33 157 36 213	33 261 36 365	33 257 36 297	33 356 36 471	33 348 36 410	33 288 36 351	32 923 35 916	32 698 35 827	32 604 35 627
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	109	109	109	109	109	109	109	109	109	109
Gęstość zaludnienia (liczba mieszkańców na 1 km ²)	1058	1059	1063	1062	1066	1065	1063	1051	1046	1042
Liczba zawartych małżeństw	358	371	381	365	345	333	259	312	263	237
Ludność wg grup ekonomicznych: – wiek przedprodukcyjny – % ogółu ludności	13 165 19,00	13 044 18,80	13 096 18,80	12 909 18,56	13 169 18,86	13 127 18,82	13 032 18,70	13 108 19,04	12 973 18,93	12786 18,74
– wiek produkcyjny – % ogółu ludności	45 467 65,60	45 167 65,11	44 780 64,30	44 367 63,79	43 796 62,72	43 276 62,04	42 802 61,50	41 623 60,46	41 001 59,83	40368 59,16
– wiek poprodukcyjny – % ogółu ludności	10 684 15,40	11 159 16,09	11 750 16,90	12 278 17,65	12 862 18,42	13 355 19,14	13 805 19,80	14 108 20,50	14 551 21,24	15077 22,10
Ruch naturalny ludności – urodzenia żywe – zgony	609 539	684 538	762 545	769 573	766 600	728 615	678 720	674 784	590 647	533 616
Przyrost naturalny	70	146	217	196	166	113	-42	-110	-57	-83

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

*dane opracowane na bazie wyników NSP*2021.

Ruch naturalny ludności, migracja

W 2023 roku urodziło się w Suwałkach 533 dzieci, o 57 mniej niż 2022 r.

Liczba zgonów w 2023 r. zmniejszyła się w porównaniu do roku 2022 o 31 i wynosiła 616.

W 2023 roku wystąpił ujemny przyrost naturalny, który wynosił -83 osób, to o 29

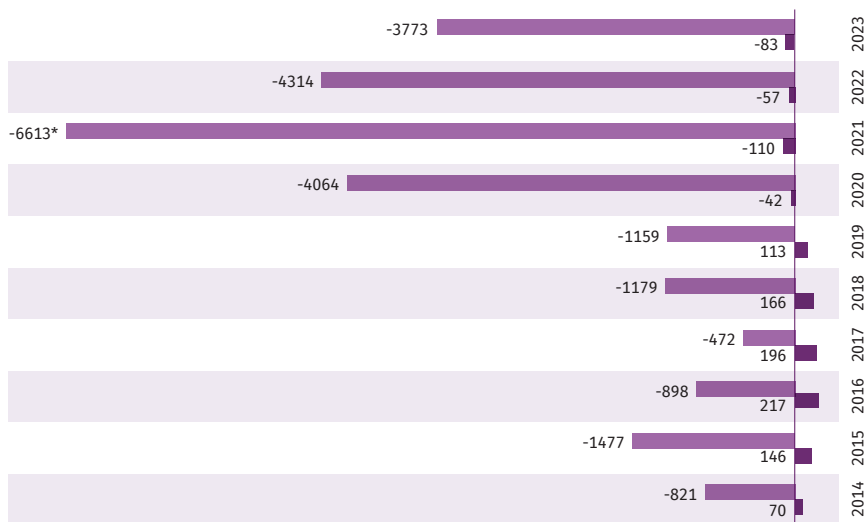
osób mniej niż w roku poprzednim.

W 2023 roku zawarto 237 małżeństw, przy czym rok wcześniej, wg stanu na 31.12.2022 roku zawarto ich 263, tj. o 26 małżeństw mniej.

Bulwary nad
Czarną Hańczę.

Fot. z archiwum
Urzędu
Miejskiego
w Suwałkach

Wykres 1.3.2 Przyrost naturalny w Suwałkach na tle województwa podlaskiego w latach 2014–2023 (w osobach)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

*dane opracowane na bazie wyników NSP 2021.

Tabela 1.3.2. Ruch naturalny ludności w latach 2014–2023

	Płeć	Stan na koniec roku									
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	2022	2023
Małżeństwa		358	371	381	365	345	333	259	312	263	237
Rozwody		142	157	153	129	149	154	145	130	115	134
Urodzenia żywe	kobiety	293	351	383	360	351	358	331	317	317	231
	mężczyźni	316	333	379	409	415	370	347	357	273	302
	ogółem	609	684	762	769	766	728	678	674	590	533
Zgony	kobiety	249	247	252	280	269	309	341	390	275	297
	mężczyźni	290	291	293	293	331	306	379	394	372	319
	ogółem	539	538	545	573	600	615	720	784	647	616
	niemowląt ogółem	2	1	3	2	4	2	1	-	3	4
Przyrost naturalny	kobiety	44	104	131	80	82	49	-10	-73	42	-66
	mężczyźni	26	42	86	116	84	64	-32	-37	-99	-17
	ogółem	70	146	217	196	166	113	-42	-110	-57	-83
Dynamika demograficzna (stosunek urodzin żywych do liczby zgonów)		1,13	1,27	1,40	1,34	1,28	1,18	0,94	0,86	0,91	0,86

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

*dane opracowane na bazie wyników NSP 2021.

Tabela 1.3.3. Migracje ludności w latach 2014–2023

Wyszczególnienie		Płeć	Stan na koniec roku									
			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	2022	2023
Napływ		kobiety	319	322	338	362	442	353	321	380	295	303
		mężczyźni	274	280	263	294	350	313	266	322	249	256
		ogółem	593	602	601	656	792	666	587	702	544	559
	w tym z zagranicy	kobiety	8	-	10	22	12	19	17	17	5	14
		mężczyźni	10	-	11	16	12	9	10	14	11	15
		ogółem	18	-	21	38	24	28	27	31	16	29
Odpływ		kobiety	425	375	328	397	395	389	360	408	339	405
		mężczyźni	376	325	250	341	349	390	285	351	343	333
		ogółem	801	700	578	738	744	779	645	759	682	738
	w tym za granicę	kobiety	41	-	9	14	16	12	6	3	8	1
		mężczyźni	30	-	6	5	7	6	4	6	10	3
		ogółem	71	-	15	19	16	18	10	9	18	4
Saldo migracji		kobiety	-58	-106	-86	11	47	-29	-28	-28	-44	-89
		mężczyźni	-92	-102	-65	18	1	-74	-13	-29	-94	-65
		ogółem	-150	-208	-151	29	48	-103	-41	-57	-138	-154

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

*dane opracowane na bazie wyników NSP'2021.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach

II. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

2.1. Ochrona zdrowia

Charakterystyka systemu ochrony zdrowia w Suwałkach

W 2023 roku na terenie Miasta Suwałk działały 72 podmioty, świadczące usługi zdrowotne w różnym zakresie w ramach kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia. Liczba poszczególnych świadczeniodawców przedstawiała się następująco:

Na terenie Suwałk działało również 28 ogólnodostępnych aptek.

W 2023 roku w Suwałkach funkcjonowały trzy publiczne szpitale: Szpital Wojewódzki im. dr L. Rydygiera, Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej i Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji. Łącznie w szpitalach publicznych, na umowach, zatrudnionych było 253 lekarzy różnych specjalności oraz 634 pielęgniarek i położnych.

Tabela 2.1.1 Liczba świadczeniodawców usług zdrowotnych w Suwałkach w 2023 r.

Usługi zdrowotne	Liczba świadczeniodawców
leczenie stomatologiczne	16
ambulatoryjna opieka specjalistyczna	16
podstawowa opieka zdrowotna	14
opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień	2
rehabilitacja lecznicza	3
świadczenia zdrowotne kontraktowanie odrębne	2
leczenie szpitalne	2
profilaktyczne programy zdrowotne	1
opieka paliatywna i hospicyjna	1
świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze	1
Zaopatrzenie w wyroby medyczne	9
Pomoc doraźna i transport sanitarny	1
Programy pilotażowe	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informatora o zawartych umowach Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela 2.1.2 Szpitale w Suwałkach w 2023 r.

Rodzaj placówek	Liczba	
	placówek	łóżek
Szpitale ogółem	4	903
Szpitale publiczne, w tym:	3	895
– ogólne	2	482
– specjalistyczne	0	0
– resortowe	0	0
– psychiatryczne	1	413
Szpital niepubliczny	1	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.1.2.1 Szpitale w Suwałkach w 2023 roku

Szpital Wojewódzki im. dr. Ludwika Rydygiera w Suwałkach	
Oddziały	
1.	Centralny Blok Operacyjny
2.	Chirurgia Dziecięca
3.	Chirurgia Ogólna z Pododdziałem Chirurgii Onkologicznej i Naczyniowej
4.	Chorób Wewnętrznych i Gastroenterologii z Odcinkiem Diabetologii
5.	Chorób Wewnętrznych, Kardiologii i Nadciśnienia Tętniczego
6.	Chorób Zakaźnych
7.	Dermatologia
8.	Ginekologia, Patologia Ciąży i Położnictwo
9.	Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii z Pododdziałem Anestezjologii i Intensywnej Terapii Dziecięcej
10.	Laryngologii
11.	Nefrologia ze Stacją Dializ
12.	Neonatologia
13.	Neurologia z Pododdziałem Udarowym
14.	Onkologia Kliniczna i Hematologia
15.	Ortopedyczno-Urazowy
16.	Pediatra
17.	Pulmonologia
18.	Reumatologia z Pododdziałem Dermatologii i Geriatrii
19.	Szpitalny Oddział Ratunkowy

20.	Urologia
21.	Pracownia Psychologii Klinicznej
22.	Oddział Okulistyczny

Poradnie Specjalistyczne

1.	Ośrodek Domowego Leczenia Tlenem
2.	Poradnia Alergologiczna
3.	Poradnia Chirurgii Dziecięcej
4.	Poradnia Chirurgii Ogólnej
5.	Poradnia Chirurgii Onkologicznej
6.	Poradnia Chorób Zakaźnych
7.	Poradnia Dermatologiczna
8.	Poradnia Diabetologiczna
9.	Poradnia Foniatryczna
10.	Poradnia Gastroenterologiczna
11.	Poradnia Geriatryczna
12.	Poradnia Ginekologiczno-Położnicza
13.	Poradnia Hematologiczna
14.	Poradnia Kardiologiczna
15.	Poradnia Nefrologiczna
16.	Poradnia Neonatologiczna
17.	Poradnia Neurologiczna
18.	Poradnia Okulistyczna
19.	Poradnia Onkologiczna
20.	Poradnia Ortopedyczna
21.	Poradnia Osteoporozy
22.	Poradnia Otolaryngologiczna
23.	Poradnia Preluksacyjna
24.	Poradnia Pulmonologiczna
25.	Poradnia Reumatologiczna
26.	Poradnia Urologiczna

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji w Suwałkach

Oddziały

1.	Oddział Rehabilitacyjny
2.	Oddział Rehabilitacji Neurologicznej
3.	Oddział Dzienny Rehabilitacji
4.	Oddział Dzienny Rehabilitacji Dzieci

Specjalistyczny Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Suwałkach

Oddziały

1.	Oddział Psychiatryczny
----	------------------------

2.	Oddział Dzienny Psychiatryczny
3.	Oddział psychogeriatryczny
4.	Oddział Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych
5.	Pododdział Leczenia Zaburzeń Nerwicznych
6.	Oddział Dzienny Terapii Nerwic
7.	Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy Psychiatryczny
8.	Oddział Dzienny Psychiatryczno-Rehabilitacyjny
Poradnie	
1.	Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych
2.	Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży
3.	Poradnia Psychologiczna
4.	Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Substancji Psychoaktywnych

5.	Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu
6.	Zespół Leczenia Środowiskowego (Domowego)
Medica Vision Centrum Medyczne Sp. z o.o.	
Oddziały	
1.	Oddział Okulistyczny
2.	Oddział Chirurgii Jednego Dnia
Poradnie	
1.	Poradnia Okulistyczna
2.	Poradnia urologiczna
3.	Poradnia chirurgii ogólnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie stron internetowych szpitali na dzień 30.01.2024 r.

Tabela 2.1.3 Świadczenia opieki zdrowotnej w rodzaju: opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w 2023 roku

Świadczeniodawca	Rodzaj świadczeń – zakres
NZOZ Ośrodek Profilaktyki Terapii Uzależnień i Współuzależnienia Stowarzyszenia Wybór w Suwałkach	świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu
Specjalistyczny Psychiatryczny SP ZOZ w Suwałkach	świadczenia w izbie przyjęć szpitala
	leczenie nerwic
	Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej Dla Dzieci i Młodzieży
	leczenie zaburzeń nerwicznych dla dorosłych
	świadczenia psychiatryczne dla chorych somatycznie
	świadczenia psychogeriatryczne
	leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)
	świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu stacjonarne
	świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze psychiatryczne dla dorosłych
	świadczenia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu
	świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol
	świadczenia psychologiczne
	świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dorosłych
	świadczenia dzienne psychiatryczne geriatryczne
	świadczenia dzienne leczenia zaburzeń nerwicznych
	Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży
	świadczenie terapii dla uzależnionych od alkoholu ze współistniejącymi innymi zaburzeniami psychicznymi

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Funduszu Zdrowia (<https://aplikacje.nfz.gov.pl/umowy/Provider/SearchResults?Year=2023&Branch=10&ServiceType=04&Code=&Name=&City=Suwa%C5%82ki&Nip=&Regon=&Product=> 30.01.2024).

Tabela 2.1.5 Stan zdrowia dzieci i młodzieży miasta Suwałki w wieku 0–18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2022–2023

Rozpoznanie po raz pierwszy (zachorowalność)	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
	2022	2023	2022	2023
Ogółem leczenia	3 787	3441	669	683
Nowotwory	74	84	19	16
Niedokrwistość	128	101	19	28
Choroby tarczycy	155	143	33	29
Cukrzyca	34	42	10	7
Niedożywienie	3	2	1	0
Otyłość	171	181	37	29
Zaburzenia odżywiania	10	9	5	3
Upośledzenie umysłowe	41	41	6	6
Padaczka	68	70	9	9
Dziecięce porażenie mózgowe	27	38	2	1
Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	426	384	58	45
Choroba nadciśnieniowa	28	31	7	8
Alergie	871	809	116	150
Zniekształcenia kręgosłupa	489	620	107	220
Choroba układu moczowego	36	36	6	6
Wady rozwojowe, w tym:	147	166	18	28
– układu nerwowego	15	15	2	0
– układu krążenia	90	90	15	17
– narządów płciowych	9	9	0	0
– narządów płciowych	11	11	0	5
– inne	22	22	1	6
Zaburzenia rozwoju, w tym:	165	99	33	20
– fizycznego	46	46	15	5
– psychomotorycznego	85	85	5	14
Trwałe uszkodzenie narządu ruchu	14	17	0	4
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	1561	1384	301	185

Źródło: Na podstawie sprawozdań MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w latach 2022 i 2023.

W roku 2023 prawie 3,5 tysiąca osób w przedziale wiekowym 0-18 lat znajdowało się pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Po raz pierwszy schorzenie

wykryte zostało u 683 małoletnich mieszkańców Suwałk. Najwięcej dzieci chorowało na alergie (809 osób), zniekształcenia kręgosłupa (620 osób) oraz zaburzenia refrakcji i ako-

modacji oka (384 osób). Pacjentów z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej zanotowano 1384. Wśród osób w wieku 0-18 lat, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy, dominowały zniekształcenia

kręgosłupa (220 osób) alergii (150 osób) oraz zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (45 osób). Liczba nowo wykrytych schorzeń, w porównaniu do roku 2022, wzrosła o 14 przypadków.

Tabela 2.1.6 Stan zdrowia mieszkańców miasta Suwałki w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2022–2023

Rozpoznanie	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
	2022	2023	2022	2023
Ogółem leczenia	33 127	30772	3 973	3906
Gruźlica	77	103	6	11
Nowotwory	1 912	1568	337	195
Choroby tarczycy	3 603	3016	411	277
Cukrzyca, w tym:	3 427	2940	300	266
– leczenia insuliną	990	899	97	74
Niedokrwistość	890	1443	65	257
Choroby obwodowego układu nerwowego	5133	5000	415	435
Choroby układu krążenia, w tym:	17134	16038	1 398	1376
– przewlekła choroba reumatyczna	87	39	7	4
– choroba nadciśnieniowa	12 114	1127	864	869
– choroba naczyń mózgowych	495	489	64	74
– niedokrwienna choroba serca	2 199	2057	222	205
Przeżyty zawał serca (z niedokrwiennej choroby serca)	462	394	53	49
Przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	3 372	1854	203	177
Przewlekła choroba układu trawiennego	6 311	4344	502	333
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	12 547		849	706
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	7 358	5608	671	665

Źródło: Na podstawie sprawozdań MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w latach 2022 i 2023.

Stan zdrowia mieszkańców uzależniony jest od warunków społeczno-ekonomicznych, stylu życia mieszkańców, jakości środowiska w miejscu zamieszkania i pracy, poziomu zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych i socjalnych. W roku 2023 ponad 30 tysięcy dorosłych mieszkańców Suwałk

znajdowało się pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Po raz pierwszy schorzenia wykryte zostały u 3 906 dorosłych mieszkańców. Najwięcej osób dorosłych chorowało na choroby układu krążenia (16 038 osób), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (10 786 osób),

choroby obwodowego układu nerwowego (5 000 osób), przewlekłą chorobę układu trawiennego (4 344 osoby), choroby tarczycy (3 016 osób) oraz cukrzycę (2 940 osób).

W zachorowalności dominowały takie choroby jak: choroby układu krążenia (1 376 osób), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (706 osób), choroby

obwodowego układu nerwowego (435 osób) przewlekła choroba układu trawiennego (333 osoby), choroby tarczycy (277 osób) oraz niedokrwistość (257 osób). Liczba nowo wykrytych schorzeń, w porównaniu do roku 2021 zmalała o 67 przypadków.

Programy w zakresie ochrony zdrowia

Nazwa programu	Wydatkowana kwota z budżetu miejskiego	Liczba osób, które skorzystały z programu
SUWAŃSKA AKADEMIA RODZENIA 2023 edukacja przedporodowa dla mieszkańców Miasta Suwałk w Szkole Rodzenia przy Szpitalu Wojewódzkim im. dr. L. Rydygiera w Suwałkach „Szkola rodzenia” oferuje edukację w ramach spotkań grupowych umożliwiając jednocześnie wymianę doświadczeń przez uczestniczki. W zajęciach „Szkoly rodzenia” mogły brać udział kobiety ciężarne posiadające Suwańską Kartę Mieszkańca. Jeden kurs „Szkoly rodzenia” trwa około 8 tygodni.	30 240 zł	63 ciężarne wraz z partnerami
Bon na szczepienie przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego Zgodnie z Uchwałą Nr XLI/527/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 26 stycznia 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Mieście Suwałki bonu na szczepienie przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego oraz Uchwałą Nr LVI/729/2023 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie zmiany uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach dotyczącej wprowadzenia w Mieście Suwałki bonu na szczepienie przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego, bon przysługiwał rodzicowi dziecka powyżej 9. roku życia, do ukończenia przez nie 14. roku życia. W 2023 roku wpłynęło 78 wniosków o refundację. Wydano w tym zakresie 70 decyzji przyznających bon na szczepienie przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego. W związku ze 100% refundacją od 1 września 2023 r. szczepionki przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego Cervarix dla dzieci od 9. do ukończenia 18. roku życia, w 8 przypadkach zwrot kosztów.	18 239,76 zł	50 dziewczynek oraz 20 chłopców
Program polityki zdrowotnej „Kajtek” Program dofinansowania do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców Miasta Suwałki w latach 2023-2025”. Program zakłada dofinansowanie do max. 3 prób zabiegu zapłodnienia pozaustrojowego w wysokości do 7300,00 zł każda, nie więcej jednak niż 80% kosztów całej procedury biotechnologicznej. Jeżeli procedura zapłodnienia pozaustrojowego z powodów medycznych zakończyła się na wcześniejszym etapie, to dofinansowanie obejmuje jedynie przeprowadzone do tego etapu elementy. W przypadku pacjentek przed leczeniem gonadotropin. Program zakłada dofinansowanie do 7000,00 zł do procedury biotechnologicznej polegającej na wtryfikacji komórek jajowych oraz ich przechowywania przez okres realizacji Programu, ale nie więcej niż 80 % kosztów danego elementu procedury.	34.560,00 zł	W 2023 roku do programu zgłosiło się 7 par. Jedna para zrezygnowała z uczestnictwa przed zastosowaniem procedury biotechnologicznej. Wykonano 5 pełnych i 1 niepełną (bez transferu zarodka) procedurę zapłodnienia pozaustrojowego.
Dni Świadomości Czerniaka na Podlasiu 20 czerwca 2023 r. w specjalnym mobilnym gabinecie (tzw. „Furze Zdrowia”) ustawionym przy Urzędzie Miejskim w Suwałkach przeprowadzono akcję bezpłatnego badania znamion skórnych. Celem akcji było budowanie świadomości społecznej wokół czerniaka i koniecznej profilaktyki w tym zakresie.	bezkosztowo	Z badań skorzystało ponad 200 osób

Mistrzostwa Pierwszej Pomocy Przedmedycznej 7 czerwca 2023 r. w III Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. A. Lityńskiego w Suwałkach odbyła się dwunasta edycja Mistrzostw Pierwszej Pomocy Przedmedycznej. Projekt miał na celu podniesienie kompetencji uczniów w zakresie umiejętności podejmowania właściwych decyzji i działań na miejscu wypadku w celu ratowania zdrowia i życia poszkodowanych.	bezkosztowo	W Mistrzostwach Pierwszej Pomocy Przedmedycznej wzięło udział 50 osób
Prewencyjne badania populacyjne wczesnego wykrywania cukrzycy typu 1 u dzieci w wieku 1-9 lat w okresie bezobjawowym 18 i 25 listopada oraz 2 grudnia w Szkole Podstawowej nr 2 odbyły się prewencyjne badania populacyjne wczesnego wykrywania cukrzycy typu 1 u dzieci w wieku 1-9 lat w okresie bezobjawowym.	bezkosztowo	Z badań skorzystało 783 dzieci
Diagnostyka atopowego zapalenia skóry 12 listopada 2023 r. odbyła się ogólnopolska akcja edukacyjno-profilaktyczna prowadzona przez AMICUS Fundacja Łuszczyca i ŁŻS, w ramach której lekarz dermatolog prowadził diagnostykę atopowego zapalenia skóry, a wolontariusz Fundacji – edukację i wsparcie osób z chorobami skóry.	bezkosztowo	Z lekarskich konsultacji dermatologicznych skorzystały 53 osoby. Z konsultacji infolinii dla osób z łuszczycą w mobilnym punkcie skorzystało 17 osób
Akcja „Zdrowy Ząbek” W 2023 roku kontynuowano akcję „Zdrowy Ząbek”. Udział w niej wzięli przedszkolaki oraz uczniowie z miejskich placówek oświaty, których rodzice wyrazili zgodę na udzielenie świadczeń wypełniając kartę stomatologiczną. W ramach akcji do Suwałk przyjeżdżał specjalistyczny dentobus, w którym stomatologzy wykonywali przegląd stomatologiczny oraz świadczenia profilaktyczne tj. usunięcie zębów nazębnych, lakowanie i lakierowanie preparatem Duraphat. Istniała również możliwość leczenia ząbków.	bezkosztowo	W ramach akcji świadczeń udzielono 2 372 dzieciom. W sumie wykonano 10 488 procedur stomatologicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od wielu lat szczególną uwagę zwraca na problemy związane z funkcjonowaniem rodziny osoby uzależnionej oraz na problemy i potrzeby dzieci i młodzieży. W związku z tym najwięcej środków finansowych w 2023 r. przekazano na:

- ✓ pomoc udzielaną członkom rodzin, w których występuje problem alkoholowy i przemoc w rodzinie,
- ✓ prowadzenie placówek wsparcia dziennego,
- ✓ organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz działalność informacyjno-edukacyjną,
- ✓ realizację szkoleń dla pedagogów, psychologów, nauczycieli i konsultantów z rekomendowanych programów profilaktycznych.

W 2023 r. do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach wpłynęły 172 wnioski o wszczęcie postępowania o zobowiązanie do leczenia odwykowego. W stosunku do 158 wniosków wszczęto postępowanie, odmówiono wszczęcia postępowania w 12 przypadkach, w 2 przypadkach przekazano do innej gminy. Do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich skierowano 62 wnioski o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego oraz 78 postępowań umorzono.

Zapewniono kompleksową pomoc członkom rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej poprzez prowadzenie:

- ✓ procedury „Niebieskiej Karty” w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego – prowadzono łącznie 262 sprawy, z tego 63 procedury kontynuowano z lat poprzednich.

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w 2023 r. powołano 199 grup diagnostyczno-pomocowych, które odbyły 796 spotkań,

✓ poradnictwo specjalistyczne dla osób doświadczających przemocy domowej, w ramach którego udzielono:

– 668 porad i konsultacji psychologicznych – 195 osobom,

– 276 porad prawnych – 161 osobom,

✓ schronienia w Dziale Pomocy Kryzysowej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Suwałkach dla osób doświadczających przemocy lub sytuacji kryzysowej – skorzystało 5 rodzin (8 osób w tym 3 dzieci) w łącznej liczbie 99 osobodni,

✓ grupy wsparcia dla osób uwięzionych w przemoc – grupa prowadzona w oparciu o program służący pomocy i wsparciu w nabywaniu umiejętności przezwycięzania przemocy domowej. W 2023 r. zrealizowano 1 edycję spotkań grupy wsparcia, z której skorzystało 13 osób,

✓ poradnictwa socjalnego oraz z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, w ramach którego udzielono 600 porad – 524 osobom,

✓ interwencji w środowisku, mającej na celu zdiagnozowanie sytuacji rodzinnej zgłoszonej przez zaniepokojonych świadków lub osoby anonimowe. W 2023 r. zweryfikowano 30 zgłoszeń,

✓ zajęć profilaktycznych pn. „Przemoc poznaję i reaguję” na terenie 12 szkół podstawowych i ponadpodstawowych mających na celu wprowadzenie zmian,

✓ w przekonaniach i promowania właściwych zachowań dzieci i młodzieży dotyczących sytuacji przemocowych. W 2023 r. zajęcia zrealizowano w 14 klasach dla ok. 400 uczniów.

W 2023 r. w Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu leczyło się 626 osób (nie tylko mieszkańców Suwałk), w tym:

✓ 475 osób uzależnionych, w tym 371 mężczyzn i 104 kobiety.

✓ 151 osób współuzależnionych, w tym 18 mężczyzn i 133 kobiety.

Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu działa w ramach Specjalistycznego Psychiatrycznego SP ZOZ w Suwałkach. W Poradni prowadzone są działania profilaktyczne i lecznicze, udzielana jest pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin. Głównym zakresem działania poradni było:

✓ diagnozowanie pacjentów uzależnionych od alkoholu,

✓ konstruowanie osobistych programów terapii,

✓ leczenie i rehabilitacja,

✓ prowadzenie psychoterapii indywidualnej i grupowej,

✓ kontaktowanie się w razie potrzeby z rodzinami pacjentów,

✓ współpraca z kuratorami sądowymi pacjentów Poradni.

Poradnia posiada następującą ofertę terapeutyczną:

✓ III-etapowe leczenie osób uzależnionych: 1 etap podstawowy, 2 etap rehabilitacyjny, 3 etap pogłębiony;

✓ leczenie osób współuzależnionych: spotkania indywidualne oraz grupa terapeutyczna.

W 2023 r. w Oddziale Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych hospitalowanych było 1247 osób (dotyczyło nie tylko mieszkańców Suwałk), z czego 248 osób, w tym 39 kobiet to pacjenci Oddziału i 999 osób, w tym 122 kobiety to pacjenci Pododdziału Detoksykacji.

W 2023 r. w Dziennym Oddziale Terapii Uzależnień od Alkoholu przy ul. Młynarskiego 9, leczenie odwykowe podjęto 113 pacjentów (dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk), uzależnionych od alkoholu – 33 kobiety i 80 mężczyzn.

W 2023 r. w Poradni Leczenia Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych leczęto się 213 pacjentów (nie tylko mieszkańców Suwałk), w tym 32 osoby do 18-go roku życia:

- ✓ 150 osób uzależnionych (117 mężczyzn, 33 kobiety),
- ✓ 63 osoby współuzależnione (10 mężczyzn i 53 kobiety),
- ✓ udzielono 1537 porad,
- ✓ wystawiono 21 skierowań do ośrodków stacjonarnych i na oddziały detoksykacyjne.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach funduszu p/alkoholowego.

Zapewniono kompleksową pomoc członkom rodzin dotkniętych problemem przemocy poprzez prowadzenie:

- ✓ procedury „Niebieskiej Karty” w ramach zespołu interdyscyplinarnego – prowadzono łącznie 262 sprawy, z tego 63 procedury kontynuowano z lat poprzednich, w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w 2023 r. powołano 199 grup diagnostyczno-pomocowych, które odbyły 796 spotkań;
- ✓ poradnictwa specjalistycznego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie – udzielono:
 - 473 porad i konsultacji psychologicznych – 195 osobom;
 - 276 porad prawnych – 161 osobom;
- ✓ schronienia w Dziale Pomocy Kryzysowej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Suwałkach osobom doświadczającym przemocy lub sytuacji kryzysowej – skorzystało 5 rodzin liczących 8 osób;
- ✓ terapii interwencyjnej, której celem jest osiągnięcie optymalnego poziomu funkcjonowania, w ramach której objęto 2 osoby – 15 sesji;
- ✓ grupy wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc – prowadzonej w oparciu o program służący pomocy i wsparciu w nabywa-

niu umiejętności przezwycięzania przemocy w rodzinie; w 2023 r. zrealizowano 1 edycję spotkań grupy wsparcia, z których skorzystało 13 osób;

- ✓ poradnictwa socjalnego oraz z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach którego udzielono 600 porad;
- ✓ interwencji w środowisku mających na celu zdiagnozowanie sytuacji rodzinnej, zgłoszonej przez zaniepokojonych świadków lub osoby anonimowe. W 2023 r. zweryfikowano 30 zgłoszeń.

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. na terenie miasta sprzedaż napojów alkoholowych prowadziło 176 punktów, w tym: 128 punktów – w zakresie sprzedaży detalicznej oraz 48 punktów – w zakresie sprzedaży gastronomicznej. Łącznie dochody miasta w 2023 r. z tytułu korzystania przez przedsiębiorców z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wyniosły 3 476 130,02 zł.

Ponadto z Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy wpłynęły środki finansowe w wysokości 885 417,90 zł otrzymane z tytułu wprowadzenia dodatkowych opłat dla hurtowników zaopatrujących przedsiębiorców, posiadających zezwolenia na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych, w napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml (tzw. podatek od „małpek”). Część powyższej kwoty przeznaczono na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu, tj. na funkcjonowanie Ogrzewalni dla osób bezdomnych i nietrzeźwych.

2.2. Pomoc społeczna

Charakterystyka systemu pomocy społecznej

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR), Dom Pomocy Społecznej „Kalina”, Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe i fundacje. MOPR jest główną jednostką organizacyjną systemu pomocy społecznej w Suwałkach.

Infrastruktura systemu pomocy społecznej:

- ✓ Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie;
- ✓ Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (Miasto Suwałki, Powiat Suwalski, Sejneński i Augustowski);
- ✓ Klub „Senior+” – 20 miejsc;
- ✓ Środowiskowe domy samopomocy – 2 placówki o łącznej liczbie 72 miejsc;
- ✓ Ogrzewalnia dla osób bezdomnych i nietrzeźwych – 40 miejsc;
- ✓ Warsztat Terapii Zajęciowej – 35 miejsc;

- ✓ Dom Pomocy Społecznej „Kalina” – 194 miejsca;
- ✓ Hostel – 10 miejsc;
- ✓ Dom Dziennego Pobytu „Kalinka” – 15 miejsc;
- ✓ Mieszkanie wspomagane – 1 – 3 miejsca.

Infrastruktura wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej

- ✓ Organizator Pieczy Zastępczej;
- ✓ Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze (Dom nr 1 i 2) – 28 miejsc;
- ✓ Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego – 5 placówek – 190 miejsc;
- ✓ Mieszkania treningowe – 2 mieszkania – 7 miejsc;
- ✓ Rodziny Zastępcze – 144, z tego:
 - zawodowe rodziny zastępcze – 10 rodzin;
 - rodzinny dom dziecka – 1;
 - niezawodowe rodziny zastępcze – 40;
 - spokrewnione rodziny zastępcze – 93;
- ✓ Asystent rodziny – 4;
- ✓ Koordynator pieczy zastępczej – 7.

Tabela 2.2.1 Wydatki na zadania realizowane przez jednostki pomocy społecznej w Suwałkach w latach 2021-2023 (w zł)

Rodzaj wydatków	2021	2022	2023
łącznie wydatki MOPR, w tym:	136 946 258	113 881 319,87	76 886 999,04
Pomoc społeczna	20 731 050	27 365 261,61	27 153 979,11
Rodzina	111 132 327	67 332 675,83	39 699 565,90
Ochrona zdrowia	511 607	532 336,21	614 391,13
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 170 093	1 186 557,81	1 599 143,08
Fundusz celowy PFRON	2 636 385	3 144 425,45	3 898 558,93
Środki EFS	409 829	256 413,56	0,00
Fundusz Solidarnościowy	252 366	685 423,67	951 416,24
Fundusz Przeciwdziałania Covid-19	102 600	8 994 362,13	236 206,17
Fundusz Pomocy	X	4 383 863,60	2 579 759,03
Fundusz Pracy	X	X	153 979,45
Dom Pomocy Społecznej	8 839 354 135 424*	10 021 363 182 644*	12 300 575 209 055*
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza	1 843 395	2 212 402,44	2 494 547,42

Dom nr 1	834 354	1 055 426,50	1 291 806,00
Dom nr 2	1 009 041	1 156 975,94	1 202 741,42
Środowiskowy Dom Samopomocy	X	X	1 061 030,24
Dofinansowanie organizacji pozarządowych realizujących zadania pomocy społecznej	2 082 429	2 492 467	1.923.231,04
Razem	151 690 255	128 790 196,31	92 952 206,70

*koszt ośrodka wsparcia (Dom Dziennego Pobytu „Kalinka”) w Suwałkach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Najczęstsze powody udzielania pomocy to:

- ✓ ubóstwo – 913 rodzin;
- ✓ długotrwała choroba – 916 rodzin;
- ✓ niepełnosprawność – 877 rodzin;
- ✓ bezrobocie – 543 rodzin;
- ✓ bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 318 rodzin;
- ✓ potrzeba ochrony macierzyństwa – 88 rodzin;

- ✓ alkoholizm i narkomania – 253 rodzin;
- ✓ bezdomność – 102 osoby;
- ✓ przemoc w rodzinie i pomoc interwencyjna – 16 rodzin;
- ✓ trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego – 51 osób;
- ✓ zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe – 2 osoby.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie

Tabela 2.2.2 Liczba rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej w latach 2021-2023

Lata	Pomoc Społeczna (liczba rodzin)	Świadczenia Rodzinne (liczba dzieci)	Świadczenia wychowawcze (liczba dzieci)	Fundusz alimentacyjny (liczba uprawnionych)
2021	1754	3844	13 632	773
2022	1610	3448	12 785	703
2023	1672	2735	9	629

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2023 roku realizował zadania pomocy wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw i programów:

- Należące do właściwości powiatu:
 - ✓ kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych – 15 skierowań;
 - ✓ pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu miasta w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej – 41 dzieci;

- ✓ pomoc pieniężna z tytułu pokrywania kosztów utrzymania dzieci umieszczanych w rodzinnej pieczy zastępczej – 251 dzieci;
- ✓ pomoc pieniężna i w naturze usamodzielnianym wychowankom opuszczającym zastępcze formy pieczy zastępczej – 43 wychowanków;
- ✓ pomoc mieszkaniową poprzez zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym – 3 wychowanków;

- ✓ szkolenia kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze – 8 osób;
- ✓ wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej – 120 rodzin;
- ✓ dokonywanie okresowych ocen sytuacji dzieci w rodzinach zastępczych – 418 ocen;
- ✓ dokonywanie ocen funkcjonowania rodzin zastępczych – 45 rodzin;
- ✓ rehabilitacja społeczna i zawodowa (środki PFRON) – 963 osoby.

Z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:

- ✓ orzekanie o niepełnosprawności – 4 388 orzeczeń;
- ✓ opieka i terapia w Środowiskowych Domach Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi i Niepełnosprawnych Intelakualnie – 81 osób;
- ✓ realizacja Indywidualnych Programów Integracji – 2 rodziny liczące 4 osoby

Na szczeblu gminy z zakresu zadań zleconych:

- ✓ specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 11 osób;
- ✓ zasiłki rodzinne wraz z przysługującymi dodatkami – 2 735 dzieci;
- ✓ jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka – 289 świadczenia;
- ✓ zasiłki pielęgnacyjne – 2 350 osób;
- ✓ świadczenia pielęgnacyjne – 540 osób;
- ✓ specjalne zasiłki opiekuńcze – 16 osób;
- ✓ zasiłki dla opiekuna – 11 osób;
- ✓ ubezpieczenia emerytalno-rentowe osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze i zasiłki dla opiekuna – 400 osób;
- ✓ ubezpieczenia zdrowotne za uprawnionych świadczeniobiorców – 767 osób;
- ✓ świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 629 uprawnionych oraz prowadzono postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych;
- ✓ ustalanie prawa do świadczeń opieki

zdrowotnej osób nieubezpieczonych – 100 osobom;

- ✓ świadczenia rodzicielskie – 190 osób;
- ✓ wypłata wynagrodzenia za sprawowanie opieki – 3 opiekunom;
- ✓ realizacja dodatku elektrycznego – 98 gospodarstw domowych – 129.540 zł;
- ✓ refundacja podatku VAT z tytułu zakupu gazu do ogrzewania mieszkań – 82 gospodarstwa domowe – 27.106 zł;
- ✓ niektóre formy pomocy obywatelom Ukrainy:

- jednorazowe świadczenie pieniężne w wys. 300 zł/osobę – 152 osoby;
- świadczenia pieniężne dla osób udzielających zakwaterowania i wyżywienia – 303 osoby, z tego 168 osobom przedłużono okres wypłaty powyżej 120 dni;

- posiłki w szkole i przedszkolu – 67 dzieci;
- pomoc psychologiczna – 73 osoby.

Z zakresu zadań własnych gminy:

- ✓ zasiłki stałe – 456 osób;
 - ✓ zasiłki i pomoc w naturze – 731 osób;
 - ✓ usługi opiekuńcze – 208 osób;
 - ✓ schronienie (ośrodki wsparcia poza miastem Suwałki) – 19 osób;
 - ✓ sprawienie pogrzebu – 6 pochówków, w tym 2 dla 60 dzieci nienarodzonych;
 - ✓ kierowanie i ponoszenie opłat za pobyt mieszkańców Miasta Suwałk w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów – 95 osób;
 - ✓ wsparcie opieką asystenta rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze – 81 rodzin;
 - ✓ prowadzenie ogrzewalni dla osób bezdomnych i nietrzeźwych – pobyt zapewniono 202 osobom – 5748 świadczeń;
 - ✓ gorący posiłek na zasadach zwrotnych (w sytuacji przekroczenia dochodu powyżej 200% kryterium dochodowego) – 183 osoby
- Inne działania Ośrodka:
- ✓ organizacja prac społecznie użytecznych – 28 osób;

✓ dodatki mieszkaniowe – od 1 stycznia 2016 r. Ośrodek przejął realizację zadania własnego gminy polegającego na ustalaniu uprawnień i wypłacie dodatków mieszkaniowych, z dodatków mieszkaniowych skorzystały 1 464 gospodarstwa domowe – 4 131 097,76 zł;

✓ Karta Polaka – wypłata świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się na terenie miasta Suwałki – na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania – 4 osoby.

Działalność programowa Ośrodka:

✓ Na podstawie uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. realizowano wieloletni rządowy program „Pośitek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Pomocy udzielono 1 784 osobom, w formie:

- gorącego posiłku w przedszkolu – 184;
- gorącego posiłku w szkole – 435 uczniów i 8 objętych dożywianiem na podstawie decyzji dyrektorów szkół;
- gorących posiłków wydawanych w 3 punktach miasta osobom dorosłym – 152 osoby;
- świadczenia pieniężnego na zakup żywności – 1 432 osoby;
- dowozu do miejsca zamieszkania osób chorych, starszych i niepełnosprawnych – 31 osób.

Fot. z archiwum Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

✓ Realizacja Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 edycja 2023. Moduł II „Zapewnienie funkcjonowania placówki Senior+”. W styczniu 2023 r. w ramach programu uruchomiono piąty klub seniora w naszym mieście przy ul. Zastawie 38. Pozyskano środki w wysokości 40 798 zł na dofinansowanie realizacji bieżących zadań Klubu. Celem programu było zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym poprzez wsparcie działań jednostek samorządu w rozwoju klubów seniora. Łącznie wydatkowano kwotę 100 368 zł. W zajęciach klubu uczestniczyło 66 osób (gimnastyka prozdrowotna, warsztaty z makramy, kulinarne florystyczne, informatyczne, różnego rodzaju spotkania informacyjno-edukacyjne, szkolenia, aktywna integracja uczestników oraz międzypokoleniowa).

Fot. z archiwum Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

Fot. z archiwum Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

✓ W ramach Funduszu Solidarnościowego pozyskiwano środki i realizowano:

- Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023. Program adresowany do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. W ramach programu realizowano:

- Program usługę asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Usługi świadczone przez 7 dni w tygodniu z uwzględnieniem potrzeb i preferencji uczestników programu. Z usług skorzystało 69 osób, w tym 56 ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 6 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i 7 dzieci niepełnosprawnych. Zadanie realizowało 46 asystentów spełniających wymogi kwalifikacyjne programu. Koszt programu wyniósł 727 400,62 zł

- „Opieka Wytchnieniowa” – edycja 2023. Program adresowany do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami zależnymi. Z programu skorzystało 17 osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, w tym 4 z pobytu całonocowego (55 dni). Koszt programu 112.007,81 zł

✓ Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” przyjęty uchwałą nr 160

Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. (M.P. 2016 r., poz. 1250) na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, działania polegały na:

- ustalaniu uprawnień i wypłacie jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000 zł – świadczenia skierowane do rodzin z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu – 8 osób – 32 989,68 zł;

- prowadzeniu mieszkania wspomagającego – zadanie określone w art. 53 ustawy o pomocy społecznej. W zakresie rozwoju sieci mieszkań chronionych, zgodnie z działaniem 4.7. Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” pozyskano środki na remont i wyposażenie jednego z dotychczasowych mieszkań chronionych, które zostało przekształcone w mieszkanie wspierane liczące 3 miejsca, przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. W 2023 skorzystały 2 osoby – 12 702,92 zł.

✓ Program „Aktywny Samorząd”. Miasto Suwałki przystąpiło do realizacji pilotażowego programu w ramach środków PFRON.

Celem programu jest likwidacja barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych. Adresatami programu były osoby niepełnosprawne, głównie osoby do 18 r. życia, będące w wieku aktywności zawodowej, aktywne zawodowo pomimo osiągniętego wieku emerytalnego, kontynuujące naukę na poziomie wyższym – 56 osób. Wydatkowano kwotę 655 306,20 zł. Szczegółowe zasady korzystania z dofinansowania w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” oraz terminy naboru wniosków na każdy rok kalendarzowy są podawane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach <http://mopr.suwalki.pl> oraz w lokalnych mediach.

✓ Program „Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 współfinansowany z EFS Plus – Podprogram 2023. Program skierowany do grup odbiorców spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekracza 235 % kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej tj. 1.823,60 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1.410 zł dla osoby w rodzinie. Polega na dostarczaniu osobom najuboższym pomocy żywnościowej w formie paczki składającej się z 11 produktów z 7 grup towarowych w łącznej ilości 34 kg (art. warzywne i owocowe, art. skrobiowe, mleczne, mięsne, cukry, tłuszcze, dania gotowe). Rolą Ośrodka była kwalifikacja osób spełniających kryteria dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. W wyniku współpracy z 5 kościołami zweryfikowano 730 osób oraz wydano 309 skierowań umożliwiających uzyskanie pomocy żywnościowej.

✓ Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej:

- zorganizowano 2 edycje programu edu-

kacyjno-korekcyjnego skierowanego do osób stosujących przemoc. Zajęcia odbywały się na terenie MOPR i AŚ w Suwałkach. Działaniami o charakterze naprawczym, ukierunkowanym na przerwanie przemocy poprzez weryfikację postaw i zmianę zachowań objęto grupę 30 mężczyzn stosujących przemoc w rodzinie. Program ukończyło 27 osób (udział w min. 75% zajęć). Wydatkowano kwotę 26 957,78 zł.

- program psychologiczno-terapeutyczny – realizowany od maja do listopada 2023 r. – nakierowany na niwelowanie negatywnych zachowań u osób stosujących przemoc w rodzinie oraz rozwijanie umiejętności i samokontroli oraz konstruktywnego współżycia w społeczeństwie. Uczestniczyło 7 osób, wszyscy ukończyli program. Wydatkowano kwotę 6 285,18 zł.

✓ Program osłonowy w zakresie zmniejszania wydatków mieszkańców Miasta Suwałk z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na lata 2022-2024 Przyjęty uchwałą nr XXXVIII/501/2021 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 24 listopada 2021 r. w celu niwelowania skutków podwyżek opłat za odbiór odpadów komunalnych. Program skierowano do osób samotnych o dochodach nie przekraczających 2.400 zł netto. W 2023 r. wpłynęły 243 wnioski, które zweryfikowano pod względem spełniania kryteriów dostępu określonych w § 3 uchwały. Świadczenia pieniężne w wysokości 20 zł/miesięcznie przyznano 155 osobom – realizując 1 427 świadczeń na kwotę 28 540 zł.

✓ Program „Asystent rodziny w 2023 r.” – celem, którego była pomoc JST w realizacji zadań w wykonywanych przez asystentów rodziny. Pozyskano dofinansowanie ze środków Funduszu Pracy w wysokości 20 979,45 zł na wynagrodzenia 2 asystentów rodziny w okresie od 1 listopada do 31 grudnia 2023 r.

✓ „Rządowy program wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2023 r.” – pozyskano dofinansowanie ze środków Funduszu Pracy w wysokości 133 000 zł na wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych w okresie od 1 czerwca do 31 grudnia 2023 r.

✓ Program „Usługa door-to-door w Mieście Suwałki” Miasto Suwałki – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach od 1 marca 2021 r. był realizatorem projektu w ramach Konkursu grantowego dla jednostek samorządu terytorialnego ogłoszonego pn. „Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działania: 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym POWER 2014-2020.

Celem projektu było zaspokajanie potrzeb transportowych mieszkańców Suwałk mających trudności w samodzielnym przemieszczaniu się w celu aktywizacji społeczno-zawodowej poprzez zakup nowego środka transportu i uruchomienie usługi door-to-door.

W 2023 r. kontynuowano usługi w ramach zobowiązania dotyczącego trwałości projektu. Z usług transportowych skorzystały 72 osoby, w tym 13 poruszających się na wózkach inwalidzkich i 4 wymagało zastosowania schodolaza.

Zrealizowano 1941 kursów/1130 pasażerów w celach aktywizacji:

- społecznej – 288;
- zawodowej – 442;
- zdrowotnej – 386;
- edukacyjnej – 14.

Łącznie przejechano 12 805 kilometrów.

Na realizację zadania w 2023 r. wydatkowano kwotę 284 292 zł.

✓ Miejski Program Oświatowy „Wieloraczkę 3+” w Suwałkach przyjęto uchwałą

nr LXV/855/2023 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 21 grudnia 2023 r. Celem programu jest zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom – mieszkańcom miasta Suwałki, którzy wychowują do ukończenia 3 r. życia troje lub więcej dzieci urodzonych podczas jednego porodu.

✓ Akcje społeczne Ośrodka:

• „Paczka dla bezdomnego” – akcja zorganizowana we współpracy ze Strażą Miejską w Suwałkach. Zgromadzono produkty żywnościowe, zimowe ubrania, bieliznę, środki higieny osobistej, które przekazano 20 osobom korzystającym z ogrzewalni.

• „Mikołajki 2023” projekt socjalny skierowany do 15 dzieci w wieku od 7. do 13. roku życia z rodzin objętych asystenturą. Zorganizowano przy pomocy sponsorów choinkę oraz wykonano ozdoby świąteczne i przy Akademii dźwięku MJM w Suwałkach celebrowano tradycję świąt Bożego Narodzenia. Samorząd uczniowski Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Suwałkach zorganizował zbiórkę słodczy, które przekazano podczas uroczystości dzieciom.

Fot. z archiwum Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

• Program „Nie bądźmy obojętni” realizowany we współpracy z Komendą Miejską Policji w Suwałkach. Polegał on na monitorowaniu osób bezdomnych, samotnych, w podeszłym wieku i niezdolnych do samodzielnego funkcjonowania oraz nadużywających alkoholu. Pracownicy Ośrodka wytypowali 46 środowisk.

W ramach ogólnopolskiej akcji „Podaruj dzieciom kurtki” Rada Lokalna 17600 Rycerzy Kolumba w Suwałkach zakupiła i przekazała w dniu 3 kwietnia 2023 r. 86 dzieciom z rodzinnej pieczy zastępczej rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny kurtki stosowne do pory roku.

Strategia i programy realizowane w zakresie pomocy społecznej

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki na lata 2016 – 2025 przyjęta uchwałą Nr XXIII/281/2016 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 28 września 2016 r.

Stanowi dokument programowy o istotnym znaczeniu dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców miasta w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wdrożenie założeń Strategii ma w efekcie przyczynić się do:

- ✓ aktywizacji lokalnego rynku pracy;
- ✓ przeciwdziałania i zapobiegania skutkom wykluczenia społecznego i marginalizacji;
- ✓ efektywniejszej pomocy dla osób i rodzin dysfunkcyjnych;
- ✓ podnoszenia jakości świadczonych usług poprzez profesjonalizację kadr zaangażowanych w realizację zadań z zakresu polityki społecznej;
- ✓ doskonalenia istniejącej na terenie miasta infrastruktury socjalnej do występujących potrzeb;

✓ zwiększenia udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym;

✓ promocji i profilaktyki zdrowotnej społeczności lokalnej.

W 2021 r. został sporządzony Raport z monitoringu strategii dostępny <http://mopr.suwalki.pl/strona/nasz-mopr/453-strategia>

Program Integracji Społecznej i Aktywności Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Suwałkach na lata 2022-2026, przyjęty uchwałą Nr XLVIII/610/2022 r. Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 27 lipca 2022 r.

Założeniem Programu jest prowadzenie i rozwój aktywnych form integracji społecznej i zawodowej wynikających z zadań nakreślonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki na lata 2016-2025 polegających w szczególności na:

- ✓ usuwaniu barier psychospołecznych w procesie integracji osób niepełnosprawnych i ich rodzin ze środowiskiem;
- ✓ wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w zakresie edukacji i zatrudnienia;
- ✓ prowadzeniu działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych oraz transportowych;
- ✓ poprawie jakości życia osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i w podeszłym wieku;
- ✓ identyfikacji, diagnozie oraz działaniach na rzecz zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zagadnienie integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych jest złożone, a działania w tym zakresie mają zmierzać do wzrostu uczestnictwa tych osób w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym, poprzez zastosowanie szeregu działań wspomagających i aktywizujących zarówno same osoby niepełnosprawne, jak też

ich otoczenie społeczne. Systematyczna likwidacja różnego rodzaju barier umożliwia wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych oraz aktywny udział w życiu społecznym.

Dotychczasowe działania związane z organizacją i funkcjonowaniem różnych ogniw oparcia społecznego osób niepełnosprawnych w Mieście Suwałki zostały zawarte w rocznych sprawozdaniach z realizacji Programu i zamieszczone pod linkiem <http://mopr.suwalki.pl/aktualnosc/programy-i-projekty/958-program-integracji-społecznej-i-aktywizacji-zawodowej-osob>

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Suwałkach na lata 2022 – 2026 przyjęty uchwałą Nr XLVII/592/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 29 czerwca 2022 r. zmieniony uchwałą nr LXII/810/2023 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 października 2023 r.

Celem programu jest ograniczanie zjawiska przemocy domowej oraz zwiększanie skuteczności udzielanej pomocy dla osób uwięzionych w przemoc na terenie Miasta Suwałki do 2026 roku, poprzez:

- ✓ zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy;
- ✓ zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc;
- ✓ profilaktykę i edukację społeczności lokalnej;
- ✓ podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Zadaniem programu jest zmiana postaw prezentowanych wobec kwestii przemocy domowej, zarówno w świadomości osób doznających przemocy, stosujących przemoc oraz poprawa jakości prowadzonych działań powołanych służb do niesienia pomocy. Dane

za 2023 r. wynikające z matrycy wskaźników służącej do monitoringu Programu wskazują na liczne działania profilaktyczno-edukacyjne oraz naprawcze skierowane do osób stosujących przemoc, w tym osób uzależnionych. Jak wynika z przesłanych przez KMP Suwałki danych, w roku 2023 przeprowadzono 266 interwencji dotyczących przemocy domowej. Zatrzymano 144 osoby (8 kobiet, 136 mężczyzn), co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc domową. Na podstawie art. 15 aa ust. 1 ustawy o policji wydano 75 nakazów opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego otoczenia oraz 75 zakazów zbliżania się. Wszczęto 124 postępowania przygotowawcze, finalnie 38 osób zostało skazanych z art. 207 kk. (8-kara ograniczenia wolności, 13 – kara pozbawienia wolności, 6 – kara grzywny, 11 – kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem) oraz 47 osób z art. 209 kk. W analizowanym roku do MKRPA w Suwałkach wpłynęły 172 wnioski o zastosowanie leczenia odwykowego z czego 62 przekazano do Sądu.

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Suwałki na lata 2022-2024 przyjęty uchwałą Nr XLVII/590/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 29 czerwca 2022 r.

Celem programu jest realizacja zadań zmierzających do wspomagania rodziny naturalnej w realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktyka, tworzenie stabilnego i trwałego środowiska wychowawczego, rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, zabezpieczenia usług świadczonych przez instytucjonalną pieczę zastępczą na terenie Miasta Suwałk oraz podejmowanie działań na rzecz usamodzielnienia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą przy ścisłej współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Podjęwane i kontynuowane działania będą polegały na:

- ✓ zapewnianiu rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny;

- ✓ prowadzeniu placówek wsparcia dziennego;

- ✓ zapewnianiu dostępu do poradnictwa specjalistycznego;

- ✓ umożliwianiu udziału w szkoleniach wzmacniających kompetencje i umiejętności wychowawcze;

- ✓ realizacji programów profilaktycznych;

- ✓ utrzymywaniu stałego kontaktu z rodzinami zastępczymi pozwalające na systematyczną diagnozę ich potrzeb;

- ✓ rozwoju zawodowych rodzin zastępczych;

- ✓ integracji ze środowiskiem oraz wsparciem finansowym i rzeczowym pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą;

- ✓ zapewnieniu adekwatnej do potrzeb liczby miejsc w mieszkaniach chronionych;

- ✓ szkoleniach wzmacniających kompetencje osób sprawujących pieczę oraz umożliwiających nabycie wiedzy i umiejętności rozwiązywania występujących trudności;

- ✓ współpracy lokalnych instytucji i organizacji realizujących zadania na rzecz rodzin z dziećmi.

Istotę programu stanowi określenie limitu nowoutworzonych zawodowych rodzin zastępczych, który określono w 2023 – wzrost o 1 i w 2024 – limit wzrostu o 1.

Częściowe sprawozdanie z realizacji Programu zamieszczone pod linkiem <http://mopr.suwalki.pl/aktualnosc/aktualnosci-programy-i-projekty/952-miejski-program-wspierania-rodziny-i-rozwoju-piecz>

Działalność innych placówek pomocy społecznej

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w Suwałkach „Dom nr 1” i „Dom nr 2” są publicznymi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi typu interwencyjno-socjaliza-

cyjnego, instytucjonalnymi formami pieczy zastępczej. W placówkach umieszczane są dzieci głównie na podstawie postanowień Sądu Rejonowego w Suwałkach III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich, a także przywożone przez Straż Graniczną lub przez Policję bezpośrednio z przeprowadzanych przez te instytucje interwencji. Są to małoletni i nieletni pochodzący z rodzin przeżywających trudności w opiece i wychowaniu, rodzin dysfunkcyjnych (niewydolnych wychowawczo i niezaradnych życiowo, nadużywających alkoholu, niezaspokajających podstawowych potrzeb dzieci).

W 2023 r. najczęstszymi przyczynami umieszczania dzieci w pieczy zastępczej były zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze rodziców względem dzieci, przemoc w rodzinie, uzależnienia oraz problemy wychowawcze stwarzane przez dzieci w rodzinach zastępczych.

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w Suwałkach zapewniają dziecku: całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne, realizując przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku, umożliwiając kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że Sąd postanowił inaczej, podejmują działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewniają dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych, obejmują dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewniają korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Zgodnie ze standardami Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w Suwałkach „Dom nr 1” i „Dom nr 2” posiadają łącznie 28 miejsc, z czego w każdej z placówek można umieścić w tym samym czasie łącznie nie więcej niż 14 dzieci.

W 2023 r. w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach „Dom nr 1” przebywało ogółem 24 wychowanków. W ciągu roku w placówce umieszczono 10 nowych wychowanków. Placówkę opuściło 9 wychowanków, w tym: 2 opuściło placówkę w związku z procesem usamodzielnienia, 5 powróciło do rodziny biologicznej, 2 zostało umieszczonych w zawodowej rodzinie zastępczej oraz 1 wychowanek został przeniesiony do Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach „Dom nr 2”.

W 2023 r. w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach „Dom nr 2” przebywało ogółem 22 wychowanków. W ciągu roku w placówce umieszczono 8 nowych wychowanków. Placówkę opuściło 10 wychowanków, w tym: 3 powróciło do rodziny biologicznej, 3 opuściło placówkę w związku z procesem usamodzielnienia, 3 umieszczono w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w innym mieście, 1 wychowanek opuścił placówkę z innego powodu.

Miesięczna odpłatność za jedno dziecko umieszczone w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach „Dom nr 1” w 2023 r. wyniosła 6 929,79 zł. Miesięczna odpłatność za jedno dziecko umieszczone w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach „Dom nr 2” w 2023 r. wyniosła 7 699,15 zł.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Suwałkach istnieje od grudnia 2005 r. Od 1 stycznia 2020 roku jest odrębną jednostką organizacyjną Miasta Suwałki. Zadaniem Domu jest zapewnienie wsparcia społecznego pozwalającego uczestnikom na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnianie i integrację ze środowiskiem.

Dom dzieli się na następujące typy:

✓ Typ A – dla osób przewlekle psychicznie chorych;

✓ Typ B – dla osób z niepełnosprawnością intelektualną;

✓ Typ C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

W typie B i C uczestnikami są także osoby z niepełnosprawnością sprzężoną. Statutowa liczba uczestników wynosi 38 osób. Placówka czynna jest od poniedziałku do piątku w godz. 7:30-15:30.

W 2023 r. z usług domu skorzystało 41 osób w tym 6 osób z niepełnosprawnością sprzężoną.

✓ Zajęcia z uczestnikami w formie terapii zajęciowej prowadzono w 7 pracowniach terapeutycznych: muzycznej, plastyczno-technicznej, terapii ruchowej, komputerowej, życia codziennego, rękodzieła i ceramicznej. Prowadzone zajęcia są różnorodne, opracowywane indywidualnie i grupowo z zakresu rękodzieła, malarstwa, rysunku, ceramiki, haftu, dziewiarstwa, ergoterapii, socjoterapii, muzykoterapii, teatroterapii oraz ćwiczeń ogólnousprawniających. Uczestnicy brali udział w zajęciach rekreacyjnych i sportowych oraz wielu konkursach i przeglądach twórczości artystycznej. Prowadzono poradnictwo psychologiczne, obejmujące ocenę stanu psychicznego, terapię indywidualną i grupową, treningi zachowań, psychoedukację rodzin oraz świadczone pracę socjalną. Zapewniana była także opieka pielęgniarska obejmująca pierwszą pomoc przedlekarską, edukację zdrowotną, współpracę z lekarzami i rodzinami uczestników, świadczone były zabiegi higieniczno-medyczne. Uczestnikom zapewniano gorący posiłek. Zajęcia dydaktyczne i reedukacyjne prowadzone były przez pedagoga.

Zespół wspierająco-aktywizujący odbył 19 posiedzeń, na których opracowywano, oceniano i modyfikowano indywidualne plany działań uczestników. W 2023 r. Środowiskowy Dom Samopomocy w Suwałkach

Okładka płyty zespołu „Nadzieja”.

Fot. z archiwum Środowiskowego Domu Samopomocy w Suwałkach.

pozyskał dodatkowe środki z rezerwy celowej budżetu państwa w kwocie 47 000 zł, które zostały przeznaczone na zakup schodół do przewozu osób niepełnosprawnych oraz zakup mebli do jadalni i pokoju wyciszenia. Dom otrzymał także zgodę Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego na zwiększenie liczby statutowej liczby miejsc o 3 nowe miejsca.

Dużym sukcesem uczestników jest nagranie i wydanie płyty zespołu muzycznego „Nadzieja”, działającego w pracowni muzycznej.

Wszystkie podejmowane działania miały na celu uruchomienie procesu zmian, poprawę stanu psychicznego i fizycznego, poprawę funkcjonowania w codziennym życiu, jak również nabywanie umiejętności radzenia sobie z chorobą.

Dom Pomocy Społecznej „Kalina” ma zasięg ponadlokalny i specjalizuje się w opiece nad osobami przewlekle somatycznie chorymi, świadcząc usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające na poziomie obowiązującego standardu. Dom dysponuje 194 miejscami. Praca z mieszkańcami realizowana jest metodą autorskich programów terapeutyczno-rehabilitacyjnych opracowywanych i realizowanych przez pracowników Domu.

W 2023 roku w DPS „Kalina” przebywały osoby z 34 gmin z północno-wschodniej Polski. Strukturę procentowego wykorzystania miejsc w DPS „Kalina” przez poszczególne gminy prezentuje Wykres 1.1.

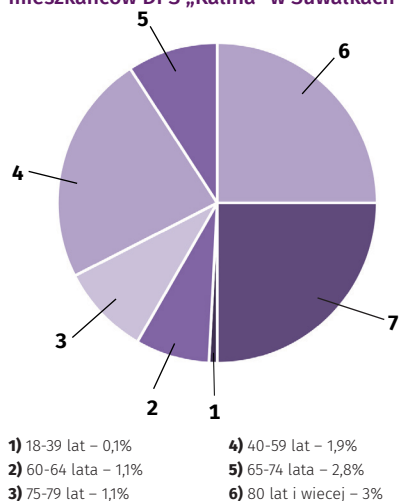
W 2023 roku mieszkańcy Domu stanowili bardzo zróżnicowaną grupę społeczną pod względem cech społecznych, zdrowotnych, kulturowych i środowiskowych. W omawianym okresie 68,6% stanowiły osoby, które ukończyły 65 rok życia.

Park wokół DPS „Kalina”.

Fot. z archiwum DPS „Kalina”.

Wykres 2.1 Struktura wiekowa mieszkańców DPS „Kalina” w Suwałkach

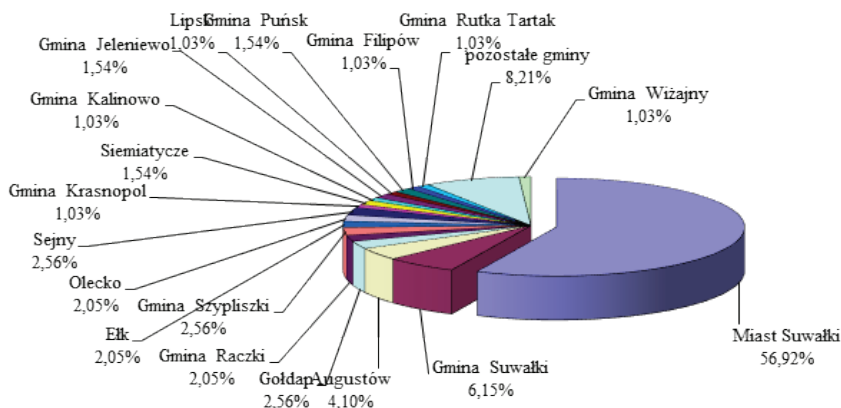
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych DPS „Kalina” w Suwałkach.

W 2023 roku najmniej liczną grupę mieszkańców DPS „Kalina” stanowiły osoby w wieku 18-39 lat, natomiast dominowały osoby w wieku 80 lat i więcej. Sytuację tej grupy

osób determinowała niepełnosprawność i wielochorobowość. Mieszkańcy ci wykazywali znaczne ograniczenie sprawności psychofizycznej, co wiązało się ze zwiększonym zapotrzebowaniem na różnego rodzaju usługi. Mieszkańcy placówki uczestniczą w różnorodnych formach terapii, rehabilitacji i zajęciach integracyjnych. Prowadzone są zajęcia z zakresu malarstwa, rysunku, haftu, dziewiarstwa, origamii, ergoterapii, socjoterapii, muzykoterapii, teatroterapii oraz ćwiczeń ogólnousprawniających i wyjazdów integracyjno-poznawczych.

W ramach struktury organizacyjnej Domu Pomocy Społecznej „Kalina” od 2018 roku działa Dom Dziennego Pobytu „Kalinka”. Jest to miejsce, przeznaczone dla 15 nieaktywnych zawodowo mieszkańców Suwałk w wieku powyżej 60 lat, którzy ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Uczestnikom Domu Dziennego Pobytu „Kalinka” zapewnia się w szczególności opiekę, terapię zajęciową, zajęcia ogólnouspraw-

Wykres 1.1. Struktura procentowego wykorzystania miejsc w DPS „Kalina” przez poszczególne gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych DPS „Kalina” w Suwałkach.

nijące oraz dostęp do kultury i rekreacji, a także dwa posiłki dziennie (w tym jeden gorący). Wspólne przedsięwzięcia kulturalne, towarzyskie i terapeutyczne mają istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne podopiecznych.

Dom Dziennego Pobytu „Kalinka” kompleksowo zaspokaja potrzeby ludzi starszych, aktywizując ich i wypełniając czas wolny, nie izolując równocześnie od własnego środowiska. Wspólne prace, rozmowy, spacer, uroczyste spotkania zbliżają ludzi do siebie. To często rodzi nowe znajomości i przyjaźnie.

Inne działania podejmowane przez Miasto Suwałki

Program Suwalska Karta Mieszkańca działa od 1 września 2018 roku. Program działań zmierzających do poprawy warunków życia mieszkańców Miasta Suwałki – „Suwalska Karta Mieszkańca” przyjęto uchwałą Nr XLV/554/2018 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 kwietnia 2018 r., którą następnie zmieniano w związku z wprowadzaniem nowych ulg czy też przedłużaniem terminów ważności kart z uwagi na sytuację pandemiczną wynikającą z pojawienia się wirusa COVID-19.

Obecnie obowiązującą uchwałą w sprawie przyjęcia programu działań zmierzających do poprawy warunków życia mieszkańców miasta Suwałki pn. „Suwalska Karta Mieszkańca” Rada Miejska w Suwałkach podjęła 26 lipca 2023 roku. „Suwalska Karta Mieszkańca” to kompleksowy program zmierzający do polepszenia warunków życiowych mieszkańców Miasta, którego celem jest zwiększenie wszystkim mieszkańcom Suwałk, bez względu na sytuację rodzinną i majątkową, dostępności do dóbr kultury, sportu i rekreacji zarządzanych przez jednostki organizacyjne i instytucje kultury Miasta Suwałk.

Celem Programu jest też poprawa warunków życiowych mieszkańców, poprzez zmniejszenie obciążeń finansowych, w tym szczególnie rodzin wielodzietnych, osób niepełnosprawnych i seniorów, umacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców czy też promocja korzystania ze środków komunikacji miejskiej, co odciąża centrum miasta z nadmiernego ruchu samochodów osobowych. Realizacja programu może stanowić również jeden z elementów skłaniających do osiedlania się w Suwałkach.

Program oferuje m.in. darmowe: miejskie przedszkola, przejazdy komunikacją miejską dla dzieci, młodzieży i studentów oraz posiadaczy Suwalskiej Karty Mieszkańca – osoby niepełnosprawnej. Posiadacze Suwalskiej Karty Mieszkańca mają także zniżki np. na opłaty za pobyt dzieci w miejskich żłobkach, czy też na korzystanie ze Strefy Odkrywania, Wyobraźni i Aktywności – SOWA.

29 prywatnych przedsiębiorców skorzystało z możliwości włączenia się do programu oferując mieszkańcom zniżki na swoje usługi i produkty w wysokości minimum 10%.

Suwalską Kartę Mieszkańca przyznaje się wszystkim mieszkańcom Suwałk: rozliczającym się podatkiem PIT w Suwałkach; rolnikom posiadającym gospodarstwo rolne na terenie Suwałk i utrzymującym się wyłącznie z rolnictwa; osobom bezrobotnym w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz osobom otrzymującym zasiłek stały z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach. Suwalska Karta Mieszkańca jest również przyznawana mieszkającym w Suwałkach obywatelom Ukrainy, o których mowa w art. 2 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Funkcjonują cztery rodzaje kart – zwykła, rodziny wielodzietnej, osoby niepełnosprawnej i seniora. Karta przyznawana jest maksymalnie na 4 lata, a w przypadku seniorów – bezterminowo.

Od października 2021 roku wdrożono nowy system do obsługi Suwalskiej Karty Mieszkańca, a mieszkańcy mogą korzystać z kart zbliżeniowych i/lub aplikacji na telefon oraz składać wnioski o wydanie karty, elektronicznie, za pośrednictwem strony: skm.suwalki.eu.

W okresie do 31 grudnia 2023 r. 23.670 osób otrzymało nowe, zbliżeniowe Suwalskie Karty Mieszkańca.

Polityka senioralna w Mieście Suwałki

Suwalska Rada Seniorów działa przy Prezydencie Miasta Suwałk od 2015 roku.

Ma charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny. Jej głównym celem jest reprezentowanie seniorów i wypracowywanie wspólnie z władzami miasta rozwiązań przyjaznych osobom starszym. Radę tworzy dziewięć osób – siedmioro zgłoszonych i wybranych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty działające na rzecz osób starszych oraz dwie wskazane przez Prezydenta Miasta Suwałk. Kadencja trwa trzy lata.

W 2021 r. powstał Program Działań na Rzecz Seniorów na lata 2021-2026 w Mieście Suwałki, który został przyjęty Uchwałą nr XXX/394/2021 Rady Miejskiej w Suwałkach 31 marca 2021 r. Program skierowany jest do wszystkich grup wiekowych seniorów. Jego celem jest tworzenie warunków do przedsięwzięć promujących ich aktywność, poczucie bezpieczeństwa oraz określenie zadań mających na celu przystosowanie infrastruktury do potrzeb i możliwości osób starszych. Celem Programu jest również zmiana sposobu postrzegania seniorów przez społeczeństwo, w szczególności przez dzieci i młodzież.

Celami strategicznymi Programu są:

- ✓ rozwój promocji zdrowia i wzrost dostępności do usług zdrowotnych na rzecz osób starszych w Mieście Suwałki;
- ✓ rozwój sieci usług środowiskowych oraz instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego wsparcia udzielanego niesamodzielnym osobom starszym;
- ✓ uczestnictwo Seniorów w życiu społecznym oraz wsparcie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, edukacyjnej;
- ✓ integracja międzypokoleniowa i kształtowanie pozytywnego postrzegania osób starszych w społeczeństwie.

W ramach realizacji Programu Działań na Rzecz Seniorów na lata 2021-2026 w Mieście Suwałki prowadzone są działania zmierzające do poprawy jakości życia osób w wieku emerytalnym. Miasto Suwałki w 2023 roku dofinansowało z budżetu miasta cztery Kluby Seniora.

Suwalski Klub Seniora na Osiedlu Północ, ul. Chopina 6a

Suwalski Klub Seniora na Osiedlu Północ prowadzony jest przez Stowarzyszenie Aktywności Społeczno-Artystycznej „Nie Po Drodze”. Celem Klubu są działania zmierzające do zwiększenia aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej i edukacyjnej seniorów. Działania w Klubie prowadzone są przez doświadczonych instruktorów i specjalistów z różnych dziedzin. Miasto w 2023 roku wsparło działalność Suwalskiego Klubu Seniora na Osiedlu Północ kwotą 110 000 zł. Z oferty Klubu w 2023 roku korzystało 113 stałych beneficjentów.

Klub Seniora przy ul. Ciesielskiej 15

Klub Seniora prowadzony jest przez Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Jest on miejscem spotkań przeznaczonym seniorom, osobom 60 + zamieszkującym miasto Suwałki. Działania podejmowane w klubie

skutecznie aktywizują kulturalnie i społecznie, przeciwdziałają osamotnieniu, marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych. Działania Klubu integrują seniorów, wspierają ich aktywność i zapewniają możliwość spędzenia mile czasu. Z oferty Klubu w 2023 roku korzystało 85 stałych beneficjentów. Realizacja zadania została dofinansowana z budżetu Miasta kwotą 39 921,12 zł.

Klub Seniora „Oratorium 60+” w Parafii Matki Bożej Miłosierdzia, ul. Wyszyńskiego 3.

Do podstawowych zadań klubu „Oratorium 60+” należy organizowanie spotkań i różnorodnych zajęć, między innymi: zajęć rękodzielniczych, warsztatów aktywności ruchowej, ćwiczenia pamięci, ćwiczenia z muzyką, prowadzenia zajęć tematycznych, organizacji wycieczek krajoznawczych, inicjowania różnorodnych form rekreacji i sportu, uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym miasta, kultywowania zwyczajów i tradycji, organizowania spotkań integracyjnych, pikników, wyjazdów do AQUAPARKU. Z oferty Klubu w 2023 r. korzystało 41 stałych beneficjentów. Realizacja zadania została dofinansowana z budżetu Miasta kwotą 22 000,00 zł.

Klub Seniora „Dobry Czas”

Klub Seniora prowadzony jest przez Stowarzyszenie im. ks. Jerzego Popiełuszko. Działania realizowane w klubie mają na celu uwzględnienie potrzeb ludzi starszych i ich aktywizację w środowisku lokalnym, tworzenie im warunków do integracji wewnątrzpokoleniowej i międzypokoleniowej. Klub prowadził zajęcia mające na celu poprawę kondycji psychofizycznej seniorów. Z oferty Klubu w 2023 r. korzystało 95 stałych beneficjentów. Realizacja zadania została dofinansowana z budżetu Miasta kwotą 16 000,00 zł. Ponadto w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej działa Klub Senior+, który realizował działania mające na celu zapewnienie wsparcia seniorom

poprzez umożliwienie im korzystania z oferty obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej, oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej, opiekuńczej i integracyjnej. Z oferty Klubu w 2023 r. korzystało 66 stałych członków. Realizacja zadania została dofinansowana ze środków z budżetu państwa.

„Złota Rączka dla seniora”

Realizacja zadania polegała na drobnych naprawach w gospodarstwie domowym beneficjenta. Limit wizyt w jednym gospodarstwie domowym wynosił 4 wizyty w roku. Program dedykowany był mieszkańcom Suwałk w wieku powyżej 70 lat samotnie zamieszkującym lub w wieku powyżej 60 lat z orzeczeniem umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności bez względu na liczbę osób ze wskazaną niepełnosprawnością w gospodarstwie domowym z zastrzeżeniem, że w gospodarstwie domowym nie ma innych dorosłych osób. Korzystający mieli możliwość zgłoszenia usterki telefonicznie lub drogą mailową. W 2023 r. z oferty skorzystało 186 osób. Przyjęto 268 zgłoszenia i wykonano 1009 usług. Realizacja zadania została dofinansowana z budżetu Miasta kwotą 59 400,00 zł.

Nieodpłatna Pomoc Prawna

Na terenie Miasta Suwałk w 2023 roku funkcjonowały trzy punkty nieodpłatnej pomocy prawnej:

- ✓ dwa punkt przy ul. Kościuszki 71 prowadzone przez organizację pozarządową Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT,
- ✓ punkt przy ul. Filipowskiej 20 B prowadzony przez radców prawnych/adwokatów wskazanych przez okręgową radę adwokacką i radę okręgowej izby radców prawnych.

Nieodpłatne porady prawne i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie udzielane było w każdym punkcie przez pięć dni w tygodniu, po cztery godziny dziennie.

Nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie przysługuje każdej osobie, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Ogółem w 2023 roku udzielono 1 145 nieodpłatnych porad prawnych i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Żłobek Miejski

Żłobek Miejski przy ul. Kamedulskiej 3 w Suwałkach.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W Żłobku Miejskim w Suwałkach w 2023 r. funkcjonowało 327 miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

„Maluch+” 2022-2029

W dniu 16 października 2023 r. została zawarta umowa nr PUW/MALUCH/T/G-17/2023 z Wojewodą Podlaskim o przekazanie wsparcia finansowego w ramach Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch+” 2022-2029.

Miastu Suwałki przyznano kwotę 5 006 161,63 zł dofinansowania na utworzenie 123 miejsc opieki w nowotworzonej lokalizacji Żłobka Miejskiego w Suwałkach. Środ-

ki dofinansowania pochodzą z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO) w kwocie 4 411 026,00 zł oraz z budżetu państwa w kwocie 595 135,63 zł.

Na funkcjonowanie 123 nowopowstałych miejsc opieki w Żłobku Miejskim w Suwałkach przez okres 36 miesięcy Miasto Suwałki otrzyma dofinansowanie w kwocie 3 701 808,00 zł z Programu Fundusze Euro-

pejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS). Na pełną realizację podjętej inwestycji Miasto Suwałki ma 3 lata.

Podmioty niepubliczne prowadzące działalność w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w 2023 r.

W 2023 r. na terenie miasta Suwałk działało z zakresu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 prowadziło 11 żłobków niepublicznych: „KIDS&Co.”, „Chatka Puchatka”, „Emelek Kłownowa”, „Emelek Staszica”, „Pszczółka”, „Krecik”, „Biedroneczka” P. Chalecki, „Jedyneczka”, „Zielony Zakątek”, „Słoneczko”, „FUN&PLAY” oraz 2 kluby dziecięce: „Małe Gwiazdy II” i „Little Star”.

łącznie w niepublicznych żłobkach i klubach dziecięcych w 2023 r. funkcjonowało 416 miejsc dla najmłodszych dzieci.

Strategia i programy realizowane w zakresie pomocy społecznej

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach w 2023 roku.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach na lata 2022-2024 został przyjęty Uchwałą nr XLIV/548/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 30 marca 2022 r.

Program kompleksowo reguluje zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w Mieście Suwałki. Wskazuje planowane, długofalowe, wielostronne i skoordynowane działania z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Istotnym partnerem Miasta w realizacji zadań Programu są organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe. Program oparty jest na trzech wzajemnie komplementarnych programach działań realizowanych na różnych poziomach administracji: gminnym, wojewódzkim i narodowym.

Zadania zawarte w Programie wynikają z zapisu art. 41 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 26 października 1982 r. (Dz. U. 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o wychowaniu w trzeźwości”, oraz art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii” i określają zadania własne gminy w sferze profilaktyki i rozwiązywania lokalnych problemów uzależnień oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zadania Programu:

- ✓ zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- ✓ udzielanie rodzinom, w których występują problemy choroby alkoholowej, narkomanii lub przemocy w rodzinie – pomocy psychospołecznej i prawnej,
- ✓ prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym i przemocy w rodzinie,
- ✓ profilaktyka uzależnień,
- ✓ przeciwdziałanie przemocy,
- ✓ zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku napojów alkoholowych,
- ✓ wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.

2.3. Oświata

Organizacja przedszkoli, szkół i placówek oświatowych

W roku szkolnym 2023/2024 Miasto Suwałki prowadziło następujące publiczne jednostki oświatowe: 10 przedszkoli (9 samodzielnych i 1 specjalne), 9 szkół podstawowych (7 samodzielnych, 1 funkcjonująca w zespole szkół oraz 1 specjalna), 1 samodzielne liceum ogólnokształcące, 5 zespołów szkół (w tym: 1 zespół szkoły podstawowej i szkoły ponadpodstawowej oraz 4 zespoły szkół ponadpodstawowych), 1 ośrodek szkolno-wychowawczy (internat, przedszkole, szkoła podstawowa, branżowa szkoła I stopnia, szkoła przysposabiająca do pracy), Suwański Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną oraz Bursę Szkolną przy Zespole Szkół nr 4 w Suwałkach.

Ponadto funkcjonowała samorządowa jednostka organizacyjna Centrum Usług Wspólnych w Suwałkach, która została powołana w celu prowadzenia obsługi finansowo-księgowej, kadrowej oraz prawnej dla jednostek oświatowych, których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki.

Do ewidencji placówek i szkół niepublicznych prowadzonej przez Miasto Suwałki wpisanych zostało 60 szkół i placówek, w tym 19 szkół, 24 przedszkola, (w tym 1 specjalne, 1 z oddziałami integracyjnymi), 1 punkt przedszkolny i 16 placówek oświatowych.

Tabela 2.3.1 Liczba oddziałów i uczniów w przedszkolach i szkołach

Typ placówki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Przedszkola i oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	78	1864
Szkoły podstawowe	243	5469
Szkoły ponadpodstawowe	163	4461
Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy	44	213
Razem	517	12007

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2023 r.

W roku szkolnym 2023/2024, w naszym mieście, do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych uczęszczało 1 864 dzieci oraz 165 dzieci uczęszczało do 5 przedszkoli niepublicznych, z którymi Miasto Suwałki podpisało umowy na dodatkowe miejsca dla małych mieszkańców Suwałk na realizację zadania jakim jest wychowanie przedszkolne. Do szkół podstawowych uczęszczało 5 469 uczniów, natomiast w szkołach ponadpodstawowych uczy się 4 461 uczniów. Dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych kształcą się w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, placówka ta przyjęła w 2023 r. ogółem

213 uczniów. W roku szkolnym 2023/2024 w Bursie Szkolnej zakwaterowanych było 118 wychowanków (wg stanu na dzień 30.09.2023 r.). W roku szkolnym 2023/2024 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Suwałkach objęła swoim działaniem łącznie 21 330 dzieci i młodzieży z miasta i z terenu powiatu. W roku szkolnym 2023/2024 w ogólnodostępnych szkołach podstawowych funkcjonowało 28 oddziałów integracyjnych, w tym 2 oddziały przedszkolne w szkole podstawowej oraz 6 oddziałów integracyjnych w przedszkolach.

Na poziomie szkół podstawowych funkcjonowało 9,5 oddziału sportowego (5 w SP 10 i 4,5 w SP11). W SP4, SP5 i SP7 funkcjonowały również oddziały z rozszerzonym programem wychowania fizycznego: w SP4 – 2 dodatkowe godziny tygodniowo w oddziale kl. IV i V, w SP5 – 1 dodatkowa godzina tygodniowo w oddziale kl. IV i w SP7 – 1 dodatkowa godzina tygodniowo w oddziale kl. IV i V. Dodatkową ofertę edukacyjną przewidziano uczniom klas IV i V w SP7, którzy korzystali z nadprogramowej nauki języka niemieckiego w wymiarze 1 godziny tygodniowo.

Zajęciami w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka objętych zostało 103 dzieci w łącznym wymiarze 153 godzin.

W roku szkolnym 2023/2024 liczba uczniów w suwalskich szkołach i przedszkolach wzrosła o 53, tj. o 0,44%, natomiast liczba etatów nauczycielskich wzrosła o 11,51 etatu, tj. o 0,99%.

W roku szkolnym 2023/2024 do przedszkoli, szkół i SOSW1 uczęszczało 302 uczniów – obco-krajowców: Białoruś (12), Ukraina (282), Mołdawia (2), Kazachstan (1), Rosja (3) i Litwa (2).

W roku szkolnym 2023/2024 do szkół i przedszkoli uczęszcza 282 uczniów z Ukrainy, w tym:

- do przedszkoli – 51;
- do szkół podstawowych – 188;
- do szkół ponadpodstawowych – 43.

Tabela 2.3.2 Liczba uczniów i etatów nauczycieli w latach 2019–2023

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Etaty nauczycieli	1127,62	1171,29	1162,08	1160,82	1172,33
Uczniowie	11 937	11 759	11 704	11 954	12007

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2019 r. – 2023 r.

Jubileusz 90-lecia Szkoły Podstawowej nr 4 im. K. A. Hamerszmita w Suwałkach.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wykres 2.3.1 Liczba uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski w latach 2019–2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Kadra pedagogiczna

Od 1 września 2022 r. w przedszkolach i we wszystkich typach szkół, placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie miasta Suwałk zatrudnionych było ogółem 1232 nauczycieli (1172,33 etaty).

Stypendia i nagrody Prezydenta Miasta Suwałk

W 2023 r. na podstawie uchwały nr XXII/526/2018 z dnia 28 lutego 2018 r. w sprawie realizacji Programu wspierania rozwoju uczniów zdolnych „Zdolny Suwał-

Tabela 2.3.3 Struktura kadry pedagogicznej placówek oświatowych z podziałem na stopie awansu zawodowego oraz wymiar zatrudnienia

Stopień zawodowy	Liczba nauczycieli ogólnie	2023/2024	
		pełnozatrudnieni	niepełnozatrudnieni
		1083	149
		1232	
		% nauczycieli ogółem	
początkujący	211	17,13	
mianowani	169	13,72	
dypłomowani	852	69,15	

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2023 r.

Egzaminy zewnętrzne w 2023 r.

Analiza oraz szczegółowe wyniki egzaminów zewnętrznych w roku szkolnym 2023/2024 znajdują się w „Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych w Mieście Suwałki za rok szkolny 2023/2024”, udostępnionej na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Suwałkach:

https://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/Oswiata_i_sport/informacja_o_realizacji_zadan_oswiatowych/informacja-o-realizacji-zadan-oswiatowych-na-rok-szkolny-20222023.html

czanin”, uczniowie szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych otrzymali (po spełnieniu warunków określonych w Regulaminie przyznawania stypendium lub nagrody Prezydenta Miasta Suwałk za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie – stanowiącym załącznik do uchwały) stypendia lub nagrody za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie.

Stypendia oraz nagrody za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie (uzyskane w roku szkolnym 2022/2023) otrzymało łącznie 96 uczniów:

Gala Ucznia Zdolnego.

Fot z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

- ✓ 57 ze szkół podstawowych,
- ✓ 39 ze szkół ponadpodstawowych.

łącznie, w formie stypendium lub nagrody Prezydenta Miasta Suwałk za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie uzyskane w roku szkolnym 2022/2023, przyznano 111 000,00 zł.

Finansowanie oświaty

W 2023 r. dochody „oświaty” (dział 750, 758, 801 i 854) osiągnęły poziom 174 418 762 zł, co stanowiło 31,22 % ogólnych dochodów budżetu miasta, w tym część oświatowa subwencji ogólnej wyniosła 139 248 623 tys. zł.

W 2023 r. dla szkół niepublicznych i niepublicznych przedszkoli oraz szkół publicznych prowadzonych przez inne podmioty niż jednostka samorządu terytorialnego Mi-

Tabela 2.3.4 Wydatki miasta na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą w latach 2021-2023 (w tys. zł) wraz z wydatkami majątkowymi oraz przyznania subwencji oświatowych.

Wydatki budżetu miasta Suwałki, w tym	2021		2022		2023	
	(w tys. zł)	(w%)	(w tys. zł)	(w%)	(w tys. zł)	(w%)
	526 488	100	559 427	100	539 141	100
wydatki na oświatę i wychowanie ¹ w tym:	185 116	35,16	221 439	39,59	256 897	43,31
wydatki bieżące	181 733	34,52	202 961	36,28	235 080	39,63
wydatki majątkowe	3383	0,64	18 479	3,31	21 817	3,68
subwencje oświatowe	111 168	21,11	120 123	21,48	139 249	18,42
Wskaźnik % pokrycia wydatków bieżących subwencji oświatowych	61,17	x	59,19	x	59,24	x

¹Suma wydatków ujętych w działach: 801 (Oświata i wychowanie) i 854 (Edukacyjna i opieka wychowawcza) oraz 750 (Administracja publiczna dot. Centrum Usług Wspólnych od 2021 r.).

Tabela 2.3.5 Wydatki w poszczególnych typach placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki w 2023 r.

	2023	
	w zł	w %
Wydatki na oświatę i wychowanie ogółem, z tego:	256 897 332	100,00
przedszkola	29 076 602	11,12
szkoły podstawowe	83 484 402	32,50
szkoły ponadpodstawowe	52 559 147	20,46
szkoły i placówki specjalne	15 709 759	6,12
poradnia psychologiczno-pedagogiczna	2 874 163	1,12
placówka doskonalenia nauczycieli	1 411 314	0,55
Centrum Usług Wspólnych	4 603 493	1,79

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.3.6 Wydatki na dotacje dla przedszkoli, szkół i placówek nieprowadzonych przez Miasto Suwałki w latach 2019–2023

2020	2021	2022	2023
25 140 843	27 620 217	34 081 194	44 492 585

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

sto Suwałki przekazało dotację w wysokości 44 492 585 zł.

Wydatki Wydziału Oświaty i Wychowania w 2023 r. wyniosły 45 734 490 zł (łącznie z dotacjami udzielonymi jednostkom oświatowym nieprowadzonym przez Miasto Suwałki), co stanowiło 17,80% wydatków miasta na oświatę, a inne wydatki (Wydziału Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych, Wydziału Inwesty-

cji, OSiR) wyniosły 21 443 959 zł (8,35%).

W ramach wspierania działalności szkół w zakresie pomocy materialnej uczniom, suwański samorząd w 2023 r. udzielił 6 484 uczniom pomocy materialnej na łączną kwotę 1 250 435 zł, w tym:

- ✓ 580 uczniów otrzymało stypendia szkolne oraz 12 uczniów otrzymało zasiłki szkolne na łączną kwotę 454 542 zł.

- ✓ 131 uczniów otrzymało dofinansowanie na zakup podręczników/ćwiczeń w ramach „Rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych

- ✓ w latach 2023-2025” (dotychczas zwanym „Wyprawka szkolna”) na łączną kwotę 48.969 zł,

- ✓ w 2023 r. – 5773 uczniów otrzymało dofinansowanie na zakup podręczników szkolnych i materiałów ćwiczeniowych na łączną kwotę 746 924 zł.

W 2023 r. w 4 suwańskich szkołach ponadpodstawowych (ILO, ZS1, ZS6, ZST) realizowane były projekty dotyczące międzynarodowej wymiany młodzieży w ramach Programu Erasmus+ na łączną kwotę 877 703 zł. Realizacja projektów w całości została sfinansowana ze środków Unii Europejskiej.

Tabela 2.3.7 Średnie roczne wydatki na nauczanie jednego ucznia w jednostkach oświatowych (bez wydatków majątkowych), dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki w 2023 r.

Typ placówki	Średni wydatek na nauczanie jednego ucznia w 2023 roku w placówkach publicznych (w zł)
Przedszkola (ze stołówkami i kształceniem specjalnym)	20 592
Szkoły podstawowe (z oddziałami przedszkolnymi, świetlicami, stołówkami i kształceniem specjalnym)	14 100
Licea ogólnokształcące (z kształceniem specjalnym)	11 384
Szkoły zawodowe wraz z centrami kształcenia ustawicznego i praktycznego (z kształceniem specjalnym)	9 386
SOSW1(przedszkole i szkoły wchodzące w skład ośrodka)	73 755

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Programy/konkursy realizowane przez Miasto Suwałki

Poznaj Polskę

W ramach przedsięwzięcia Poznaj Polskę, polegającego na zorganizowaniu w trakcie roku szkolnego wycieczek szkolnych związanych z priorytetowymi obszarami edukacyjnymi wskazanymi przez Ministra Edukacji i Nauki, dofinansowanie otrzymały 4 szkoły na organizację 6 wycieczek: Szkoła Podstawowa nr 5 im. A. Wierusz-Kowalskiego w Suwałkach (2 wycieczki), Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi im. gen. bryg. pil. W. Urbanowicza w Suwałkach (2 wycieczki), Technikum nr 2 w Zespole Szkół nr 6 im. K. Brzostowskiego w Suwałkach (1 wycieczka) oraz Branżowa Szkoła I Stopnia nr 5 w Suwałkach w Zespole Szkół nr 4 w Suwałkach (1 wycieczka). Łączny koszt wycieczek: 93 504 zł.

Aktywna tablica

W ramach Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych „Aktywna tablica” na lata 2020-2024, 2 suwańskie szkoły (Szkoła Podstawowa nr 5 im. A. Wierusz-Kowalskiego w Suwałkach oraz Szkoła Podstawowa nr 6 im. A. Kuja-

łowicz w Suwałkach) otrzymały dofinansowanie na zakup sprzętu, pomocy dydaktycznych lub narzędzi do terapii, rozwijających szkolną infrastrukturę oraz kompetencje uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Łączne dofinansowanie w ramach ww. programu to kwota 70 000 zł.

Wkład własny Miasta Suwałki to około 17 500 zł.

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025

W 2023 r. 8 szkół oraz 3 przedszkola i 1 oddział przedszkolny w szkole podstawowej otrzymało wsparcie finansowe w ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025” na zakup nowości wydawniczych, zakup wyposażenia do bibliotek szkolnych, sprzętu komputerowego i oprogramowania oraz realizację działań promujących czytelnictwo (w tym zakup nagród dla uczniów biorących udział w akcjach promujących czytelnictwo).

Łączny koszt ww. programu wyniósł 125 000 zł, w tym 100 000 zł – dotacja celowa i 25 000 zł – wkład własny Miasta Suwałk.

Dofinansowanie zostało przekazane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Program „Laptop dla ucznia”

W ramach rządowej inicjatywy, której celem jest wsparcie dzieci i młodzieży w rozwoju kompetencji cyfrowych, w 2023 r. każdy uczeń IV klasy szkoły podstawowej otrzymał na własność bezpłatny laptop. W Suwałkach komputery odebrało 724 uczniów.

Program „Bon na zakup laptopa”

Bon na zakup laptopa przysługuje nauczycielom, wychowawcom i innym pracownikom pedagogicznym. Jako pierwsi do

takiego wsparcia uprawnieni zostali w 2023 r. nauczyciele klas IV-VIII szkół podstawowych. Nauczyciel musiał spełnić następujące warunki:

1. mógł być zgłoszony tylko przez jedną szkołę;
2. musiał być zatrudniony na dzień 30 września 2023 r. w danej szkole;
3. nie pozostawał w stanie nieczynnym, nie przebywał na świadczeniu rehabilitacyjnym lub na urlopie dla poratowania zdrowia;
4. nie był zawieszony w pełnieniu obowiązków na podstawie art. 85t ust. 1-3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela;
5. nie przebywał na urlopie bezpłatnym, trwającym nie krócej niż 14 dni;
6. nie był urlopowany lub całkowicie zwolniony z obowiązku świadczenia pracy na podstawie ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych.

W ramach programu każdy uprawniony nauczyciel otrzymał bon o wartości 2500 zł brutto na zakup laptopa lub laptopa przeglądarkowego. Wsparciem objęto 466 nauczycieli, którzy mogą dokonać płatności za pomocą bonu do dnia 31 grudnia 2025 r.

Zajęcia przygotowujące do egzaminów zewnętrznych

W celu uzupełnienia braków w oparciu o wymagania uczniów w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego, a tym samym podniesienia wyników egzaminów zewnętrznych w klasach ósmych szkół podstawowych oraz klasach maturalnych Prezydent Miasta Suwałk przydzielił dodatkowe środki finansowe szkołom na zorganizowanie zajęć przygotowujących do egzaminów zewnętrznych:

- w okresie od 6 lutego 2023 r. do 19 maja 2023 r. – 480 godzin zajęć przygotowujących do egzaminu ósmoklasisty;

• w okresie od 6 lutego 2023 r. do 28 kwietnia 2023 r. – 468 godzin zajęć przygotowujących do matury.

Szkolnictwo wyższe w Suwałkach

Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach

Państwowa Uczelnia Zawodowa w Suwałkach została powołana na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2005 r. (Dz. U. Nr 116, poz. 967).

3 października 2005 r. w Państwowej Uczelni Zawodowej w Suwałkach oficjalnie rozpoczęło naukę ok. 500 studentów, z czego blisko połowa w systemie studiów dziennych na kierunkach: finanse i bankowość oraz rolnictwo. Zaplecze dydaktyczne stanowi budynek po byłym Urzędzie Wojewódzkim w Suwałkach, przekazany na potrzeby szkoły przez władze miasta mieszczący się przy ul. Noniewiczza 10. W 2011 roku patronem Uczelni został profesor Edward Franciszek Szczepanik.

Aktualnie Państwowa Uczelnia Zawodowa w Suwałkach to placówka nowoczesna i przyjazna studentom. Przez niemal 20 lat funkcjonowania ukończyło ją ponad 7 000 studentów. Dziś kształcenie odbywa się na 4 wydziałach i ponad 20 kierunkach (studia I i II stopnia). Na wszystkich kierunkach studiuje aktualnie ponad 1500 studentów, a ogólna liczba pracowników (naukowych i administracyjnych) to ponad 200 osób.

Obok bogatej oferty kształcenia, ściśle związanej z potrzebami rynku lokalnego PUZ w Suwałkach to dziś również bardzo wysoka jakość kształcenia oraz świetna baza dydaktyczna. Specjalistyczne laboratoria przedmiotowe, m.in.: materiałów budowlanych i technologii betonu, wytrzymałości materiałów i konstrukcji, fizyki budowli i mechaniki gruntów, chemii, botaniki, czy mikrobiologii wyposażone są w najnowocześniejszą, często unikatową aparaturę. W ramach Uczelni

funkcjonuje również Centrum Mechatroniczne, Centrum Symulacji Medycznej, Centrum Logistyczne. W strukturze znaleźć też można Bibliotekę Akademicką, Centrum Studiów Podyplomowych (ok. 25 kierunków studiów podyplomowych do wyboru) i Kształcenia Ustawicznego, czy Studium Języków Obcych i Wychowania Fizycznego z ofertą kursów językowych i szkoleń.

Suwałska Uczelnia może się również pochwalić wieloma akcjami społecznymi i inicjatywami, które na stałe wpisały się w kalendarz wydarzeń w regionie. Do najbardziej znanych należą:

- ✓ Uniwersytet Dziecięcy, czyli weekendowe, wyjątkowe zajęcia dla dzieci w wieku 6-10 lat, które mają zaszczerpić w najmłodszych zamiłowanie do nauki;
- ✓ Pogotowie Maturalne, czyli propozycja skierowana do maturzystów polegająca na zorganizowaniu zajęć przygotowujących ich do matury, m. in. z matematyki, języka polskiego, chemii, biologii czy języków obcych.
- ✓ Suwałskie Juwenalia
- ✓ liczne, cykliczne konferencje naukowe, olimpiady, konkursy i akcje społeczne.

Rektorzy Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach:

Fot. z archiwum PUZ im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach.

✓ prof. dr hab. inż. Michał Bołtryk
– 27.07.2005-11.09.2007

✓ prof. dr hab. inż. Roman Hejft
– 05.10.2007-31.08.2008

✓ prof. dr hab. inż. Michał Bołtryk
– 01.09.2008-27.08.2009

✓ prof. dr hab. Jerzy Sikorski
– 09.04.2010-31.08.2016

✓ dr Marta Kapusta, prof. PUZ w Suwałkach – 01.09.2016 – do chwili obecnej

Lista kierunków:

I. Wydział Ochrony Zdrowia

- ✓ Ratownictwo medyczne
- ✓ Pielęgniarstwo I stopnia
- ✓ Pielęgniarstwo II stopnia
- ✓ Kosmetologia

II. Wydział Nauk Społecznych

✓ Bezpieczeństwo wewnętrzne (spec.: bezpieczeństwo publiczne, bezpieczeństwo prywatne, kryminologia i kryminalistyka)

✓ Bezpieczeństwo wewnętrzne II stopień

✓ Logistyka

✓ Administracja (od 2024/2025)

III. Wydział Politechniczny

✓ Transport (spec.: logistyka w transporcie, eksploatacja pojazdów i urządzeń transportowych)

✓ Zarządzanie i inżynieria produkcji (spec.: przetwórstwo rolno-spożywcze, inżynieria produkcji rolniczej, logistyka systemów mechatronicznych)

✓ Budownictwo (spec.: budownictwo ekologiczne i energooszczędne, konstrukcje budowlane i inżynierskie)

✓ Budownictwo II stopień

✓ Analiza żywności i żywienie człowieka

✓ Inżynieria produkcji i transportu II stopień

IV. Wydział Humanistyczno-Ekonomiczny

✓ Finanse i rachunkowość (spec.: rachunkowość w przedsiębiorstwie)

✓ Finanse i rachunkowość II stopnia

✓ Ekonomia (spec.: ekonomika przedsiębiorstw)

✓ Ekonomia II stopnia (spec. Gospodarka finansowa przedsiębiorstwa)

✓ Filologia (spec.: filologia angielsko-rosyjska)

✓ Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna

✓ Doradztwo zawodowe z coachingiem i praca społeczno-opiekuńcza

Fot. z archiwum PUZ im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach.

2.4. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Miasto Suwałki prowadzi następujące instytucje kultury: Suwalski Ośrodek Kultury, Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej, Muzeum Okręgowe. Wspiera też stowarzyszenia i fundacje, które realizują przedsięwzięcia kulturalne stanowiące uzupełnienie pakietu ofert i usług kulturalno-artystycznych skierowanych do mieszkańców miasta, regionu i turystów.

Suwalski Ośrodek Kultury.

Fot. z archiwum Suwalskiego Ośrodka Kultury.

Działalność instytucji kultury

Suwalski Ośrodek Kultury

Suwalski Ośrodek Kultury jest wiodącą suwalską instytucją w zakresie upowszechniania kultury. Organizuje imprezy kulturalne, prowadzi zajęcia edukacyjne, warsztaty i konsultacje w dziedzinach: muzyki, śpiewu, tańca, plastyki i fotografii, teatru, kultury tradycyjnej. Jest także organizatorem imprez masowych, w tym Suwałki Blues Festival, Dni Suwałk i Festiwal Filmowy Wajda Na Nowo.

W galeriach prowadzonych przez SOK zaprezentowano w 2023 r. 55 wystaw, z tego w Galerii Sztuki Współczesnej Chłódna 20 – 6 wystaw, w Galerii Sztuki Stara Łąźnia

– 9 wystaw (w tym jedna stała – „Andrzej Strumiłło. Dzieła wybrane”), w Galerii Jednego Obrazu – 11 wystaw, w budynku przy ul. T. Noniewicza 71 – 12 ekspozycji oraz 2 wystawy stałe (fotografie Stanisława Wosia i „Suwałki Blues Festiwal”), w patio SOK – 8 wystaw i w foyer SOK – 3 wystawy (w tym jedna stała – malarstwo Tymoteusza Mułki).

Najważniejsze ekspozycje czasowe:

✓ w Galerii Sztuki Współczesnej Chłódna 20:

- Grafika japońska. Masakatsu Tagami. Wystawa grafik z kolekcji Suwalskiego Ośrodka Kultury;

- „Na krawędzi. Pogranicza po_rysunkowej przestrzeni 2”. Wystawa zbiorowa artystów Akademii Sztuk Pięknych (Kraków, Łódź, Warszawa, Gdańsk, Lublin);

- „Kolory Życia”. Wystawa malarstwa polskiego XX i XXI wieku z kolekcji sztuki Marii i Marka Pileckich;

✓ w Galerii Sztuki Stara Łąźnia:

- „Ślady po ikonie. Postikony”. Wystawa malarstwa Pawła Wyborskiego;

- Malarstwo Lecha Kołodziejczyka;

- „Pole sztuki. Nikt tak nie malował jak Marian”. Marian Murawski, malarstwo, rysunek, grafika;

✓ w Kawiarni Artystycznej w budynku przy ul. Noniewicza 71:

- „Złote myśli. Inspirowane słońcem”. Malarstwo Katarzyny Krzyżewskiej;

- „Siła Marii. Kampania na rzecz równości płci”. Wernisaż grafik uczniów ZST w Suwałkach;

✓ w patio SOK:

- Wystawa zagranicznych plakatów do filmów Andrzeja Wajdy;

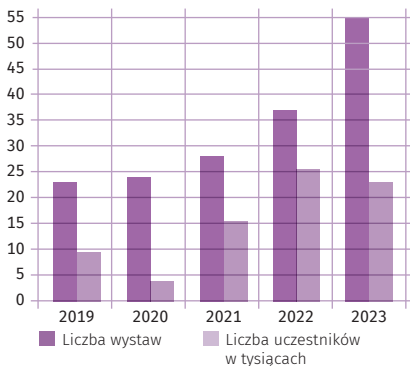
- 10 lat Suwalskiego Ośrodka Kultury. Wystawa zdjęć prezentujących działania artystyczne SOK w pierwszej dekadzie działalności instytucji.

„Na krawędzi. Pogranicza po rysunkowej przestrzeni 2”. Wystawa zbiorowa 12 artystów ASP w Galerii „Chłodna20”

Fot. z archiwum SOK.

Wykres 2.4.1 Wystawiennictwo w Suwalskim Ośrodku Kultury w latach 2019–2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.4.1 Wystawiennictwo w Suwalskim Ośrodku Kultury w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wystaw	23	24	28	37	55
Liczba uczestników (w tysiącach)	9,6	3,9	15,5	25,5	23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

SOK realizował festiwale muzyczne, teatralne i taneczne oraz wydarzenia okolicznościowe i jubileuszowe, m.in.: Suwałki Blues Festival, Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Tańca Muszelki Wigier czy Galę Nagród Prezydenta Miasta Suwałki „Włócznia Jaćwingów”.

Po raz trzeci odbył się Festiwal Filmowy Wajda na Nowo, który co roku budzi coraz większe zainteresowanie odbiorców. Festiwal poprzedziła Filmowa Rozgrzewka, podczas której suwalczanie obejrzeli film pt. „Wnyki” z 2016 roku w reżyserii Szymona Nowaka. Gośćmi festiwalu byli: Krystyna Janda, Magda Umer i Radosław Piwowarski. W ramach festiwalu odbyło się 40 projekcji filmowych, konkurs filmów krótkometrażowych, warsztaty i wystawy. Łącznie w festiwalu udział wzięło ok. 1700 osób.

Rozgrzewka i pierwszy dzień Festiwalu Filmowego „Wajda na Nowo”.

Fot. Kamil Jutkiewicz.

Suwałski Ośrodek Kultury zrealizował również wiele imprez o znaczeniu regionalnym i lokalnym. Były to między innymi cykle koncertów, takie jak: Filharmonia Suwałk, Na Dywaniku u Marii, Szanty przy Starej Łażni, Muzyka Nowej Generacji, a także jarmarki, wydarzenia teatralne i filmowe, m.in.: Kaziuk Suwałski, Dni Suwałk, Suwałski Jarmark Folkloru i Smaku, Jarmark Świąteczny, Spotkania Teatralne za Kurtynką.

W Suwałskim Ośrodku Kultury prowadzona jest edukacja kulturalna i artystyczna, działają zespoły amatorskie, kluby i grupy zainteresowań. W 2023 r. w SOK działalność prowadziło łącznie 60 zespołów, klubów i innych grup, z tego w dziedzinie teatru – 11 w 5 pracowniach, w dziedzinie sztuk plastycznych – 13 w 4 pracowniach, w dziedzinie muzyki i śpiewu – 14 w 4 pracowniach, w dziedzinie tańca – 11 w 3 pracowniach, w dziedzinie folkloru i rękodzieła – 11 w 3 pracowniach. W roku 2023 w zajęciach uczestniczyło 13 286 osób.

Wybrane zespoły działające w pracowniach artystycznych:

- ✓ w zakresie muzyki i śpiewu: m.in. zespoły Akademia Bluesa, Cursed Knowledge, Who Asked, Exitilium, The Walls Will Collapse, Pancermałpa, Society's Error 404, Chór Seniora Canto, Studio Piosenki Świetlik, Suwałki Gospel Choir, Zespół Śpiewu Tradycyjnego Ancyjas, Zespół Śpiewaczy Uwrocie, Miejska Orkiestra Dęta;

- ✓ w zakresie tańca: Studio Dance Academy, Studio Tańca Radość, Zespół Pieśni i Tańca Suwalszczyzna (grupy: dzieci, junio-ry, reprezentacja, Oldboy Squad oraz Kapela ZPiT Suwalszczyzna), SokBand;

- ✓ w zakresie sztuk pięknych: Pracownia Sztuk Pięknych, Pracownia Plastyczna Centrum, Pracownia Plastyczna Harmonia i Pracownia Ceramiki;

- ✓ w zakresie folkloru i rękodzieła: 2 Pracownie Rękodzieła i Rzemiosła oraz Pracownia Dziedzictwa Kulturowego;

- ✓ w zakresie teatru: Pracownie Teatralne: Lustro, Przytulisko wyobraźni, Stasimon, Maskarada oraz Pod Aniołem.

Własne produkcje artystyczne SOK w 2023 r.:

- ✓ „Wszystko się chwieje według Mistrza Ildefonsa”, reż. Mirosława Krymska (7 przedstawień, w tym dwa wyjazdowe w Ostródzie i Oleku, liczba odbiorców: 429 osób);

- ✓ „Gdziekolwiek będziesz czyli historia zatopionego miasta”, reż. Joanna Łupinowicz i Mirosława Krymska (1 przedstawienie, liczba odbiorców: 376 osób);

- ✓ „Pomieszane historie” widowisko muzyczno-taneczne Studia Tańca Radość, reż. Iryna Popova, (7 przedstawień, liczba odbiorców: ok. 4 000 osób) ;

- ✓ „Sceny z życia Maminków”, reż. Mirosława Krymska (2 przedstawienia, w tym jedno wyjazdowe w Mariampolu, liczba odbiorców: 270 osób).

W 2023 roku w ramach festiwalu Soulwałki Gospel Workshop odbyły się obchody 15-lecia Suwałki Gospel Choir prowadzonego przez Annę Szafranowską. Koncert jubileuszowy zgromadził 300 osób.

VI Soulwałki Gospel Workshop John Tillery „Make us One”.

Fot. z archiwum SOK.

Tabela 2.4.2 Liczba uczestników wybranych festiwali, konkursów, przeglądów organizowanych przez SOK w latach 2019–2023

Impreza	Liczba uczestników				
	2019	2020	2021	2022	2023
Kaziuk Suwalski	4 500	2 000	-	1 000	5 000
Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży Wigraszek	4 200	-	3 500	6 700	-
Suwałki Blues Festival	31 500	-	5 000	30 000	30 000
Festiwal Filmowy Wajda Na Nowo	-	-	1 000	2 000	1 700
Suwalski Maraton Szantowo-Folkowy (Szanty przy Starej Łażni od 2020 r.)	1 000	4 000	2 500	3 700	1 600
Ogólnopolskie Spotkania z Monodramem O Złotą Podkowę Pegaza	3 400	-	1 000	1 750	310
Dni Suwałk	10 100	1500	5 000	6 000	10 000
Suwalski Jarmark Folkloru i Smaku	5 000	-	5 000	5 000	5 000
Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Tańca Muszelki Wigier	3 240	300*	250	1 200	1 500
Cykl koncertów muzycznych Na Dywaniku u Marii	1 100	1 450	570	330	200
Filharmonia Suwałk	3 800	1 257*	2 401	2 421	4 486
Razem	68 840	10 507*	25 221	58 701	59 796

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

* dodatkowo imprezy udostępnione w sieci: 61 produkcji filmowych, 6 684 wyświetleń na kanale YouTube SOK.

Zajęcia realizowane w pracowniach Suwalskiego Ośrodka Kultury.

Fot. z archiwum SOK.

Suwałska Orkiestra Kameralna

Suwałska Orkiestra Kameralna w 2023 r. zrealizowała 8 koncertów z cyklu Filharmonia Suwałk (liczba odbiorców: 4 486 uczestników) oraz 3 audycje edukacyjne (liczba odbiorców: 1 423 osoby). Z Orkiestrą wystąpili: Roksana Maciejczuk, Jakub Milewski, Krzysztof Maślowski, Emil Kulbacki, Michał Sowul, Natalia Rogucka-Górska, dr Ignacy Olów, skrzypaczka Małgorzata Makarewicz, akordeonista Patryk Sztabiński.

Suwałska Orkiestra Kameralna.

Fot. z archiwum SOK.

Miejska Orkiestra Dęta

W 2023 roku Miejska Orkiestra Dęta pod batutą Moniki Brezgieł dała łącznie 12 występów. Uświetniła swoim koncertem m.in. obchody Święta Narodowego 3 Maja, a także poprowadziła paradę miejską, odbywającą się w ramach Dni Suwałk.

Muzeum Okręgowe

Głównym celem działalności Muzeum Okręgowego jest gromadzenie i prezentacja materialnych dóbr kultury. Muzeum prowadzi ponadto prace badawcze i naukowe w zakresie archeologii, etnografii, historii, sztuki, literatury, a także działalność wystawienniczą i edukacyjną. Oddziałem Muzeum Okręgowego jest Muzeum im. Marii Konopnickiej. Placówka w ramach działalności

oświatowej organizuje lekcje muzealne oraz realizuje wydawnictwa i konferencje o charakterze naukowym i popularnonaukowym.

Wiodące imprezy cykliczne zorganizowane przez Muzeum w 2023 r. to: XXII Piknik Kawalerski – Dni Kawalerskie w Suwałkach oraz XIX Jaćwieski Festyn Archeologiczny, którego edycja była wyjątkowa. Współorganizatorem imprezy było Centrum GovTech. Oprócz tradycyjnych walk wojów i pokazów dawnego rękodzieła, dzięki nowoczesnym technologiom jak np. gogle VR, można było spojrzeć w przeszłość i obejrzeć jaćwieską osadę.

Jaćwieski Festyn Archeologiczny 2023.

Fot. z archiwum Muzeum Okręgowego w Suwałkach.

Wystawiennictwo

✓ w budynku głównym Muzeum Okręgowego w Suwałkach prezentowano 3 wystawy stałe;

✓ w Muzeum im. Marii Konopnickiej prezentowano wystawę stałą „Pieśń o domu”;

✓ w budynku Resursy zaprezentowano 6 wystaw czasowych (w tym ekspozycję „Ukraina przed wiekami ze zbiorów Muzeum Archeologicznego w Krakowie”;

✓ w Muzeum im. Marii Konopnickiej zaprezentowano 3 wystawy czasowe (w tym ekspozycję plenerową „Suwałki Aleksandrze Piłsudskiej” zrealizowaną w ramach Roku Aleksandry Piłsudskiej w Polsce);

✓ we współpracy z Trockim Historycznym Parkiem Narodowym w Zatroczu na Litwie, muzeum przygotowało wystawę malarstwa pt. „Nigdzie od swojego miasta. W kręgu artystów z Suwalszczyzny w środowisku wileńskim (od 1939 roku)”, którą zaprezentowano w Pałacu Tyszkiewiczów w Zatroczu (Litwa) oraz w Suwałkach.

✓ wystawa „Jaćwieskie eldorado” została zaprezentowana w trzech muzeach w Polsce: Muzeum Północno-Mazowieckim w Łomży, Muzeum Południowego Podlasia w Białej Podlaskiej, Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

✓ prace ze zbiorów muzeum były prezentowane m.in. w Galerii Sztuki Stara Łaźnia, Parku Naukowo-Technologicznym w Suwałkach;

✓ rzeźbę Marty Pszonak „Samolot” eksponowano na suwalskich bulwarach nad Czarną Hańczą;

✓ wystawa „Z przeszłości geologicznej Suwalszczyzny” jest prezentowana w Muzeum Wigierskiego Parku Narodowego w Krzywem;

✓ eksponaty z Działów Archeologicznego, Etnograficznego, Sztuki i Historii były wystawiane na ekspozycjach stałych w Praniu, Piszku, Węgorzewie, Augustowie, Białymstoku,

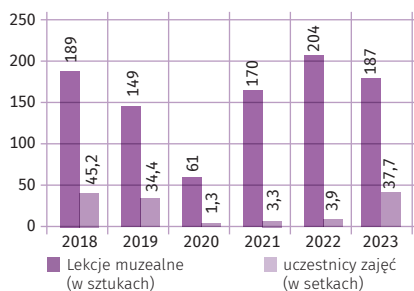
Warszawie, Starym Folwarku, Krzywem oraz na wystawach czasowych.

Roczna frekwencja w obiektach Muzeum wyniosła łącznie 30 357 osób, w tym w głównej siedzibie – 10 568 osób, w Muzeum im. M. Konopnickiej – 19 789 osób.

W 2023 r. zbiory muzeum powiększyły się o 166 eksponatów do Działów Archeologii, Sztuki i Historii. Wśród nich znalazł się obraz Oli Boznańskiej „Portret Czesława Wierusza-Kowalskiego” i Alfreda Wierusza-Kowalskiego „Sanna”.

Muzeum prowadzi ożywioną działalność oświatową – w 2023 r. zrealizowano 187 lekcji muzealnych, w których uczestniczyły 3 773 osoby (w Muzeum Okręgowym 1 967 osób w 94 zajęciach, w Muzeum im. M. Konopnickiej 1 807 osób w 93 zajęciach).

Wykres 2.4.2 Liczba lekcji muzealnych i ich uczestników w latach 2018–2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Do najważniejszych imprez zrealizowanych przez Muzeum Okręgowe należały:

✓ prezentacja albumu malarstwa Janiny Wierusz-Kowalskiej „Dom Obrazów”;

✓ pokaz obrazu Jana Matejki, Portret Marii Matejko;

✓ Konopnicjańskie Ogrody Sztuki – „Wigilia urodzin pani Marii”;

✓ Noc Muzeów 2023;

✓ spotkanie literackie „Odwołania z Poezji – Leszek Aleksander Moczulski”;

✓ XXII Piknik Kawalerski – Dni Kawalerskie w Suwałkach;

✓ XIX Jaćwieski Festyn Archeologiczny zorganizowany we współpracy z GovTech Polska;

✓ cykl spotkań i wykładów pt. „Działo się w Suwałkach” i „Mała Akademia Rok Aleksandry Piłsudskiej – warsztaty edukacyjne dla dzieci”;

✓ cykl spotkań „Przystanek Historia” realizowany we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej Oddział w Białymstoku;

✓ rekonstrukcja historyczna pt. „Rok 1863” we współpracy z Fundacją Wigry Pro.

XXII Piknik Kawalerski – Dni Kawalerskie 2023.

Fot. z archiwum Muzeum Okręgowego w Suwałkach.

Muzeum Okręgowo w Suwałkach we współpracy z Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie i Wydziałem Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego zorganizowało międzynarodową konferencję

naukową „50 lat minęło. Co dalej z kulturą sudowską?”

Łącznie w 2023 r. w imprezach organizowanych przez Muzeum Okręgowo w Suwałkach udział wzięło ponad 17 300 osób.

W 2023 roku ukazało się ponad 100 publikacji popularyzujących działania organizowane przez muzeum. Dziesięciokrotnie gościły one w głównych ogólnopolskich programach informacyjnych (Teleexpress, Wiadomości TVP, Panorama, TVN24, Radio dla Ciebie), promując Suwałki.

Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach

Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach działa w kilku lokalizacjach. Główna siedziba mieści się przy ul. Emilii Plater, gdzie działają: Wypożyczalnia dla Dorosłych, Oddział dla Dzieci z Pracownią Smykałka, Zbiory Specjalne, Czytelnia, Pracownia Digitalizacji i Historii Mówionej. Na terenie miasta działają trzy filie biblioteczne: Filia nr 1 (ul. Szpitalna 60), Filia nr 2 (ul. Klonowa 41), Filia nr 3 (ul. Północna 26) oraz Midicentrum Kreatywny Ośrodek Nauki i Technologii (ul. Witosa 4A) i Strefa Odkrywania Wyobraźni Aktywności SOWA (ul. Innowacyjna 1), a także punkt biblioteczny w Domu Opieki Społecznej Kalina.

Biblioteka gromadzi, opracowuje, przechowuje i udostępnia zasoby biblioteczne ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących Suwałk i regionu Suwalszczyzny. Popularyzuje książkę i czytelnictwo, prowadzi różne formy działalności kulturalnej i upowszechnieniowej służące popularyzacji sztuki, nauki oraz promowaniu dorobku kulturalnego miasta i regionu. Jest wydawcą czasopisma „DwuTygodnik Suwalski”. Dba o utrzymanie poziomu czytelnictwa w Suwałkach – w 2023 r. miała 11 085 zarejestrowanych użytkowników

(15% mieszkańców miasta), stawiając głównie na różnorodność bibliotecznej oferty.

Instytucja służy również pomocą placówkom bibliotecznym na terenie powiatu, wspierając je pod względem metodycznym (kursy i pomoc instruktażowa, materiały do działalności oświatowej itp.) i organizuje lekcje biblioteczne. Prowadzi działalność popularyzatorską, w tym organizuje spotkania autorskie połączone z promocją wydawnictw tematycznie związanych z Suwałkami i regionem. Biblioteka posiada stałą wystawę geologiczną oraz prezentuje wystawy czasowe. Uczestniczy w ogólnopolskich akcjach „Narodowe czytanie”, „Noc bibliotek”, „Cała Polska czyta dzieciom” (impreza cykliczna pn. „Suwalczanie czytają dzieciom”), „Mała książka – wielki człowiek”. Organizuje kolejne edycje konkursu „Suwalskie limeryki latem” oraz imprezy integrujące czytelników „Piknik na Klono-wej”, „Odjazdowy bibliotekarz”.

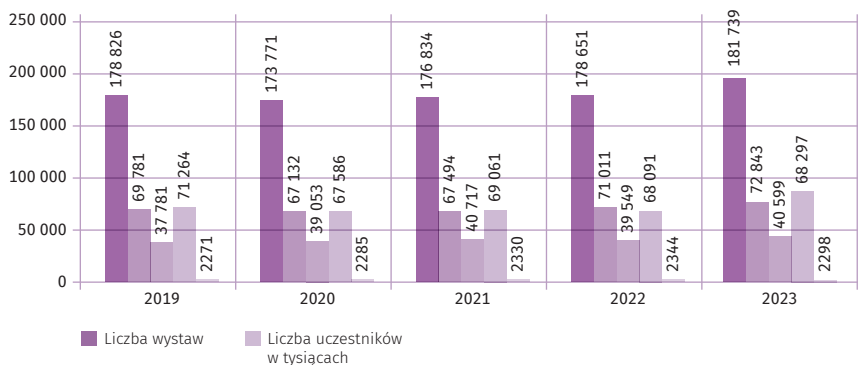
W 2023 r. księgozbiór wzbogacony został o 6 577 wol. o wartości 108 763,59 zł (zakupy, dary, ekwiwalenty i inne), w tym 3 020 wol. literatury pięknej dla dorosłych (46%), 2 024 wol. literatury pięknej dla dzieci (31%), 1 533 wol. literatury popularno-naukowej (23%).

Spotkanie autorskie z Krzysztofem Vargą

Fot. z archiwum Biblioteki Publicznej w Suwałkach.

Wykres 2.4.3 Księgozbiór Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej w latach 2019-2023 (w tys. egzemplarzy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Księgozbiór Biblioteki na koniec 2023 r. obejmował: 181 739 wydawnictw zwartych, tomy prasy oprawnej – 2 298 wol., 17 238 jednostek zbiorów specjalnych i 37 tytułów prasy bieżącej.

Czytelnictwo i udostępnianie księgozbioru.

W 2023 r. ze zbiorów Biblioteki skorzystało 122 612 osób (wypożyczalnie, czytelnia, kawiarenka internetowa, spotkania

autorskie, zajęcia dla dzieci, Midicentrum. SOWA) W wypożyczalniach zarejestrowano 10 550 osób i 78 209 odwiedzin. Wypożyczono 205 340 książek, a statystyczny suwalczanin wypożyczył w roku ubiegłym 3 książki. Zbiory specjalne udostępniono 11 104 razy, w tym 5 381 audiobooków. Czytelnicy skorzystali na miejscu z 999 pozycji książkowych, 10 690 drukowanych czasopism bieżących, a czasopisma oprawne udostępniono 93 razy. Udzielono 2 417 informacji, w tym 510 elektronicznych. Z tradycyjnych wypożyczeń międzybibliotecznych skorzystały 22 osoby.

Zdjęcie-inscenizacja z udziałem suwalskich bibliotekarzy z wystawy „Jarmark cudów” przygotowanej z okazji Roku Wisławy Szymborskiej

Fot. Patrycja Sokołowska.

Oprócz udostępniania stałej ekspozycji „Historia Ziemi zapisana w skałach”, zrealizowano 38 wystaw czasowych. Biblioteka organizowała również wydarzenia kulturalne – odbyło się 21 spotkań autorskich i promocji książek oraz 4 koncerty, a także akcje upowszechniające czytelnictwo dla dorosłych, młodzieży i dzieci. Zorganizowano m.in. konkurs literacki „Suwalskie limeryki latem. Edycja XVII” oraz konkurs na piosenkę do wiersza W. Szymborskiej „Może być bez tytułu”.

Działania promujące czytelnictwo odbywały się również w sieci. Bibliotekarze two-

rzyli filmy, nagrywali podcasty. Materiały filmowe zamieszczone na bibliotecznym kanale YouTube, Spotify i FB suwalskiej Biblioteki obejrzano ponad 12 000 razy. Opracowano 5 „Interaktywnych pocztówek z przeszłości”. Zorganizowano 7 mobilnych gier: „Polskie rzeki”, „Kosmos pełen tajemnic”, „Quiz wielkanoćny”, „Bajkowy quiz”, „Urodzinowe zagadki Kopernika”, „Chwila z Wisławą Szymborską”, „Quiz świąteczny”. We wszystkich grach udział wzięło ok. 390 osób.

W 2023 r. w Pracowni Digitalizacji i Pracowni Historii Mówionej zdigitalizowano ponad 716 zdjęć/dokumentów/DŹS-ów, w tym archiwum prywatne A. Chuchnowskiego (około 200 zdjęć) oraz kroniki Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Suwałkach z lat 1975-2023 oraz zarejestrowano wspomnienia 9 osób. Przygotowano elektroniczne pocztówki m.in. „Suwalskie świątynie”, „Wakacyjne wędrówki po Suwałkach”, „Suwalskie eleganki” oraz wystawę i spotkanie suwalskich świadków historii. Materiały dostępne są na stronie www.digi.bpsuwalki.pl

Dzięki pozyskanym środkom pozabudżetowym Biblioteka zrealizowała projekty:

✓ „Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych” – kupiono 2 684 książki drukowane oraz 220 audiobooków;

✓ „Sto pociech w Bibliotece”: ogólnopolski konkurs na piosenkę, koncert i warsztaty z Magdaleną Sowul PANILAS, warsztaty dla bibliotekarzy, zajęcia i warsztaty dla dzieci z poezją, spotkania sąsiedzkie w Filii nr 2 i 3, wystawa i kalendarz „Jarmark cudów”.

✓ „Piknik na Klonowej z BNP Paribas” w ramach współpracy z suwalskim oddziałem banku;

✓ „Suwalski cmentarz – Księgi zatrzymanego czasu”, w ramach dwuletniego projektu zaplanowano: stworzenie „szlaku ksiąg zatrzymanego czasu” – mapy najstarszej części cmentarza z filmami i zdjęciami, która zostanie udostępniona w Internecie; prze-

prowadzenie gry mobilnej na smartfony „Przeczytaj księgę zatrzymanego czasu”; remont miejsca pochówku zasłużonej dla Suwałk J. Towarnickiej.

W 2023 roku ukazało się 25 bezpłatnych numerów „DwuTygodnika Suwalskiego” w łącznym nakładzie 100 tys. egz. rozprowadzanych na terenie miasta. Wydawnictwo jest także dostępne online (www.dwutygodniksuwalski.pl).

Ochrona dziedzictwa kulturowego

„Gminny Program Rewitalizacji Miasta Suwałk”

Rada Miejska w Suwałkach uchwałą Nr LXII/813/2023 z dnia 25 października 2023 r., przyjęła Gminny Program Rewitalizacji Miasta Suwałk do roku 2030.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r., poz. 485 z późniejszymi zmianami), rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowany terytorialnie, prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią zadanie własne gminy.

Przyjęcie ww. gminnego programu rewitalizacji poprzedzone było podjęciem uchwały Nr L/650/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 26 października 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Suwałk, w której to na terenie gminy wyznaczony został obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Zgodnie z art. 14 ust. 2 przywołanej ustawy, dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego w

drodze powyższej uchwały sporządzono gminny program rewitalizacji.

Przyjęcie do realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Suwałk do roku 2030 pozwoli na efektywną realizację działań podejmowanych na rzecz wyznaczonego obszaru rewitalizacji oraz pozyskanie na ten cel środków unijnych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021–2027.

Gminny Program Rewitalizacji stanowić będzie podstawowe narzędzie prowadzenia rewitalizacji, zapewniające kompleksowość działań we współpracy ze społecznością lokalną.

Ponadto, miasto poprzez lokalne działania wspiera właścicieli zabytków, dając im z jednej strony możliwość uzyskania dotacji na prace projektowe lub wykonanie remontów zabytków, z drugiej możliwość skorzystania z ulg podatkowych, gdy obiekt jest utrzymywany w należytym stanie technicznym. W tym celu Rada Miejska w Suwałkach podjęła następujące uchwały:

✓ Nr XXXI/378/2017 z dnia 29 marca 2017 roku w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru, znajdujących się na terenie miasta Suwałki (zasady w niej ustalone obowiązywały w 2023 r.), zmienioną uchwałą Nr LXIV/840/2023 z dnia 29 listopada 2023 r., dającą w każdym roku budżetowym możliwość ubiegania się o pomoc finansową przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków na opracowanie dokumentacji projektowej oraz na remont elewacji zabytkowych, wymiany stolarki i pokrycia dachu, na zasadach określonych w ww. uchwale,

✓ Nr XXVII/366/2020 z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości budynków lub ich części, w których wykonano remont elewacji (uchwała obowiązywała do dnia 31 grudnia 2023 r.),

dającą możliwość zwolnienia od podatku od nieruchomości, w przypadku gdy wykonano remont budynku zabytkowego, zgodnie z wydanym pozwoleniem na podstawie ustawy prawo budowlane, na zasadach określonych w ww. uchwale.

Działania w zakresie realizacji zadań i przedsięwzięć kulturalnych prowadziły również:

- ✓ Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia (państwowa placówka kształcenia artystycznego), obecnie realizuje zadania w obiekcie po kapitalnym remoncie, z nową salą na 350 miejsc;
- ✓ stowarzyszenia kulturalne oraz inne jednostki realizujące zadania na terenie miasta.

Finansowanie kultury

Narzędziami wspierającymi lokalne środowisko twórcze są przyznawane przez Prezydenta Miasta Suwałk ze środków budżetu miejskiego stypendia w dziedzinie kultury oraz doroczne nagrody Miasta Suwałki w dziedzinie kultury, nagrody jubileuszowe oraz Mecenat Kultury Suwałk.

Uroczysta Gala rozdania Nagród i Stypendiów w dziedzinie kultury odbyła się 23 lutego 2023 r. W ramach wydarzenia odbył się koncert „Ziemio Ty śliczna” w wykonaniu stypendystki z 2022 r. Anny Szafranowskiej z towarzyszeniem zespołu „Ancyjas” oraz instrumentalnego zespołu jazzowego.

Stypendia Miasta Suwałki na realizację przedsięwzięcia kulturalnego w dziedzinie twórczości artystycznej, tworzenia i upowszechniania kultury oraz opieki nad zabytkami otrzymały: Marta Łanczkowska na realizację projektu „Maria Konopnicka, wiersze wybrane – książka obrazkowa” oraz Olga Wielogórska na realizację projektu „Zaprojektowanie i wykonanie ceramicznej kompozycji na podstawie ilustracji Jana Szancera” oraz przeprowadzenie warsztatów ceramicznych pod hasłem „Mój krasnoludek”.

Stypendia artystyczne Prezydenta Miasta Suwałk dla dzieci i młodzieży uzdolnionej artystycznie na 2023 rok otrzymało 10 młodych suwałczan: Natalia Ambrosiewicz, Miłosz Bobrowski, Ada Ceckowska,

Gala Stypendiów i Nagród w dziedzinie kultury

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Bianka Olga Grzybczyńska, Milena Iwanicka, Magda Eryka Kozłowska, Julia Markowska, Marharyta Shramko, Donata Mija Venceviciute, Jakub Walendykiewicz.

Nagrody Miasta Suwałki w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury oraz opieki nad zabytkami za osiągnięcia w 2023 r., 15 dorocznych i 6 jubileuszowych, otrzymali: Stowarzyszenie Seniorzy z Pasją „Horyzont”, Stowarzyszenie Suwalskie Starszaki, Studio Tańca RADOŚĆ, Zespół Tańca Współczesnego KROPKI, Mateusz Barszczewski, Monika Brezgieł, Urszula Kalinowska, Aleksandra Krawczyk, Maja Krzyżewska, Emil Kulbacki, Amelia Niedźwiecka, Iryna Popova, Dorota Skłodowska, Anna Szafranowska, Helena Taudul-Łobacz, Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku, Suwalskie Stowarzyszenie Muzyczne im. Emila Młynarskiego, Mirosława Krymska, Joanna Łupinowicz, Krzysztof Masłowski, Danuta Zaworska-Jurkowska.

W 2023 r. Miasto Suwałki udzieliło dotacji w wysokości 225 650,69 zł na realizację następujących działań:

- ✓ Stowarzyszenie Przyjaciół Suwalszczyzny – warsztaty z zakresu tańca i muzyki ludowej oraz wyprawę edukacyjną „Śladami Marii Konopnickiej – Suwałki, Warszawa, Żarnowiec”;
- ✓ Fundację Diakonia – warsztaty muzyki sakralnej;
- ✓ Hufiec Suwałki Związku Harcerstwa Polskiego – wieczornica, wystawa i spotkania warsztatowe poświęcone postaci hm. Marii Krystyny Kapuścińskiej zasłużonej dla rozwoju harcerstwa na Suwalszczyźnie;
- ✓ Stowarzyszenie Seniorzy z Pasją HORYZONT – pięć koncertów wokально-muzycznych;
- ✓ Stowarzyszenie Kulturalne Bibliofil – działania w ramach Festiwalu Literackiego „Patrzac na Wschód”: spotkania autorskie z udziałem Grzegorza Kasdepke, Jędrzeja Morawieckiego, Jacka Milewskiego Piotra Brysacza i Marty Konek;

✓ Suwalski Chór PRIMO – koncerty okolicznościowe;

✓ Stowarzyszenie Miłośników Suwalskiego Parku Krajobrazowego Kraina Hańczy w Turtulu – widowisko obrzędowe „Noc Świętojańska w Turtulu”;

✓ Oddział Suwalski Fundacji Ku Mądrości im. dr Anny Dux – dwie wyprawy historyczne: „Szlakiem Józefa Piłsudskiego” (Żułów, Powiewiórka, Wilno) i „Szlakiem Bitwy Warszawskiej 1920 r.”;

✓ Stowarzyszenie Miłośników Muzyki Viva Musica – inwentaryzacja wybranych nagrobków z cmentarza siedmiu wyznań, wykonanie tablicy informacyjnej o cmentarzu w języku polskim, angielskim i rosyjskim. oraz zorganizowało koncert pieśni pogrzebowych Suwalszczyzny i koncert poświęcony Stanisławowi Lemowi.

✓ Parafia Ewangelicko-Augsburska pw. św. Trójcy w Suwałkach – wydanie informatora genealogicznego, wprowadzenie do systemu GeneWeb tysięcy zapisów metrykalnych odnoszących się do ewangelików zamieszkujących w XIX wieku w Suwałkach i na terenie Suwalszczyzny;

✓ Stowarzyszenie Mroczne Bractwo w Suwałkach – festiwal kulturalny „Mroźna Brama 2022”;

✓ Suwalskie Towarzystwo Muzyczne im. Emila Młynarskiego w Suwałkach – realizacja imprez kulturalnych poświęconych św. Janowi Pawłowi II oraz Marii Konopnickiej;

✓ Fundacja Art-SOS – cykl koncertów muzyczno-poetyckich pn. „Obiady czwartkowe z Konopnicką” oraz III edycję Festiwalu Muzyki Alternatywnej „Wigrosfera”;

✓ Stowarzyszenie Związków Ukraińców w Suwałkach – impreza plenerowa „Noc Kupaty nad Czarną Hańczę”, prezentacja obrzędowości słowiańskiej, koncert zespołów ludowych, jarmark rękodzieła i jada regionalnego;

✓ Stowarzyszenie Twórczych Seniorów Rozłogi w Suwałkach – 6 spotkań kabaretowo-muzycznych;

✓ Augustowsko-Suwalskie Towarzystwo Naukowe w Suwałkach – cykl 6 spotkań i warsztatów poświęconych wydarzeniom i ludziom, którzy wpisali się w dzieje Suwałk, wydanie XXII tomu Rocznika Augustowsko-Suwalskiego;

✓ Stowarzyszenie JAX z/s w Łąjskich – koncert muzyki organowej i kameralnej w ramach IV Festiwalu „Kamedulskie Wigry”;

✓ Stowarzyszenie Suwalskie Starszaki – 2 plenerowe koncerty wokalne-muzyczne towarzyszące Dniom Suwałk i Jarmarkowi Folkloru i Smaku IX Międzynarodowemu Konkursowi Kulinarnemu „Sąsiedzi przy stole” oraz Suwalską Potarńcówkę „Jak się bawić to tylko w Suwałkach”;

✓ Stowarzyszenie Zwykłe Salon Poetycko-Literacki ERATO – wydanie debiutanckiego tomiku poezji suwalskich poetów;

Parafia Rzymskokatolicka pw. Bożego Ciała w Suwałkach – Piknik Rodzinny (w ramach budżetu obywatelskiego na 2022 r.);

✓ Centrum Aktywności Społecznej PRY-ZMAT – 20. Objazdowy Festiwal Filmowy WATCH DOCS, w trakcie festiwalu pokazano 18 filmów i reportaży poświęconych problematyce przestrzegania praw człowieka oraz wygłoszono 3 prelekcje.

Wiodące wydarzenia i inicjatywy kulturalne

Suwałki Blues Festival

W dniach 6-8 lipca 2023 roku odbyła się XVII edycja Suwałki Blues Festival – największego plenerowego festiwalu bluesowego w Polsce. Była to edycja wyjątkowa pod względem nie tylko występujących artystów: Mrozu, Dżem, Boogie Boys, Aynsley Lister, Walter Trout, ale również umiejscowienia

Tabela 2.4.3 Wydatki miasta na kulturę w latach 2020–2023 (w zł)

Lp	Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
1.	Budżet Miasta – wydatki ogółem	516 790 106	526 488 296	559 426 544	593 140 612
2.	Nakłady na kulturę ogółem	14 159 681	14 390 342	16 455 295	18 143 169
	w tym nakłady inwestycyjne	505 229	370 845	759 665	522 950
a	Dotacja SOK	6 947 404	7 494 239	8 441 834	9.899.62
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	45 492,04	-	111 454	129.091
b	Dotacja Muzeum Okręgowego	3 405 945	3 460 591	3 681 569	3.504.012
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	129 737	370 845	459 567	-
c	Dotacja Biblioteki Publicznej	3 363 798	2 996 530	3 621 159	3.905.958
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	330 000	-	-	-
d	Nakłady na zadania w zakresie kultury (pozostałe):	342 533	393 482	633 644	833 571
	w tym nagrody i stypendia	104 000	122 500	144 570	135.134
	w tym dotacje dla organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego	99 111	199 882	225 900	134.747
	Wydatki na zadania z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	100 000	45 500	77 088	100 000
3.	Procentowy udział nakładów na kulturę w strukturze wydatków budżetowych (2:1)	2,74 %	2,73 %	2,94%	3,06%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

głównych scen plenerowych. Po kilkunastu latach zdecydowano bowiem o przeniesieniu jednej z nich z ulicy Kościuszki na bulwar nad Czarną Hańczę. Przestrzeń, na której wybrzmiewał blues, została powiększona.

dowym Festiwałem Kulinarnym „Sąsiedzi przy stole”. W ten sposób suwalczanie i turyści mogli poznawać tradycję regionu suwalskiego, tę kulturową, jak i kulinarną. Pierwszego dnia odbył się przegląd folkloru muzycznego Suwalszczyzny, kiermasz rękodzieła i lokalnych przysmaków oraz pokazy rzemiosł tradycyjnych. Drugiego dnia prym wiodła kuchnia. W związku z jubileuszem 45-lecia współpracy pomiędzy Suwałkami

*Suwałki Blues Festival – Walter Trout
oraz Dżem & Dzieci Bluesa*

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Suwałski Jarmark Folkloru i Smaku

Wydarzenie odbyło się w dniach 22-23 lipca 2023 roku w nowej formule. Połączyło, dotychczas organizowane oddzielnie, Suwałski Jarmark Folkloru z Międzynarodo-

wa Grande-Synthe 6 drużyn uczestniczących w konkursie przygotowało dania kuchni francuskiej z użyciem regionalnych produktów Suwalszczyzny, w tym jesiota hodowlanego. Zwyciężyła ekipa Folwarku Hutta.

*Suwałski Jarmark
Folkloru i Smaku.*

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Dni Suwałk

W dniach 5-6 sierpnia 2023 r. Miasto Suwałki obchodziło swoje święto – Dni Suwałk. W wypełnionym atrakcjami programie Dni Suwałk znalazły się m.in. koncerty (gwiazdą muzyczną był Dawid Kwiatkowski), występy lokalnych zespołów, specjalna strefa familijna, Suwalska Potańcówka „Jak się bawić, to tylko w Suwałkach” na placu Marii Konopnickiej, Festiwal Siły i Puchar Polski Strongman i parada miejska.

z publikacji artykułów na Śląsku we współpracy z Media Operator w sekcji Czas Wolny powstałej na 11 największych śląskich lokalnych portalach informacyjnych oraz powiązanych z nimi portalach społecznościowych. Przygotowano również prezentację Miasta Suwałki w ogólnopolskim wydawnictwie Polska Press – Interaktywnym Przewodniku Turystycznym.

Pracując z aktualnymi trendami dotyczącymi kanałów promocyjnych zdecydowano się

Koncert Dawida Kwiatkowskiego i parada miejska podczas Dni Suwałk

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

2.5. Promocja Miasta

Działania promocyjne rozpoczęto od stworzenia kalendarza wydarzeń miejskich, który w formie cyfrowej oraz drukowanej pojawił się w przestrzeni miejskiej. Zbiór najważniejszych wydarzeń odbywających się od maja do września w Suwałkach był eksponowany za pomocą ulotek, banerów oraz w postaci materiałów cyfrowych. Działanie to było kolejnym po przygotowanej prezentacji kalendarza wydarzeń, działaniem promującym i zachęcającym mieszkańców do aktywnego uczestniczenia w organizowanych wydarzeniach.

Przeprowadzono kampanie reklamową skierowaną do turystów, składającą się

na kontynuację promocji w mediach społecznościowych. Nawiązano współpracę z influencerami tworząc materiały na największych platformach – YouTube, Instagram i Facebook. Kontynuowano przyjętą politykę aktywnego prowadzenia kanałów społecznościowych, rozwijając kolejne, jak np. LinkedIn czy TikTok.

Przeprowadzono kampanie promocyjne skierowane do miast sąsiadujących Augustów, Ełk, a także skierowano kampanię związaną z promocją turystyczną do mieszkańców Białegostoku. Kampanie polegały na emisji spotów reklamowych w kinach oraz w social mediach.

W 2023 roku przeprowadzono kampanie reklamowe promujące Suwalską Kartę Mieszkańca oraz Suwalski Budżet Obywatelski oraz selektywną zbiórkę odpadów.

Aktywnie promowano wydarzenia odbywające się na terenie Miasta Suwałki.

Najważniejsze wydarzenia promujące Miasto Suwałki

W zakresie kultury:

Suwałki Blues Festival 2023 odbywał się w dniach od 6 do 8 lipca. Podczas edycji 2023 zmieniono formułę wydarzenia i lokalizację scen głównych koncertów. Te odbyły się w parku Konstytucji 3 Maja i przy Galerii Sztuki Stara Łażnia na suwalskich Bulwarach oraz na pl. M. Konopnickiej. Nowością był koncert inauguracyjny festiwal, który odbył się w Suwałki Arena, a gwiazdą wieczoru był MROZU. W ramach festiwalu odbyły się dziesiątki koncertów, śniadania bluesowe, Suwałki Blues Drift 2023 – zlot samochodów Mazda MX5, parada motocykli i koncert na mobilnej platformie oraz 5 koncertów w ramach Polish Blues Challenge 2024 kwalifikacji do European Blues Challenge 2024. Jak co roku Suwałki Blues Festival zgromadził w Suwałkach około 40 zespołów i około 200 muzyków z Polski, Europy i świata oraz kilkunastotysięczną publiczność z kraju i z zagranicy.

Koncert otwarcia w Suwałki Arena w czasie SBF2023.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Festiwal Filmowy Wajda na Nowo odbywał się w dniach od 17 do 19 sierpnia 2023 r. Festiwal jest hołdem Andrzejowi Wajdzie, jednemu z najwybitniejszych Suwałczan. W 2023 roku główną gwiazdą festiwalu była Krystyna Janda. Oprócz niej mieliśmy okazję spotkać się z Magdaleną Umer, Janem Holoubkiem, Michałem Kwiecińskim, Filipem Marczewskim, Danielem Namiotko, a przede wszystkim z Łukaszem Maciejewskim i Andrzejem Pągowskim – dyrektorem programowym i dyrektorem artystycznym Festiwalu Filmowego „Wajda na Nowo”. W trakcie festiwalu odbyły się spotkania, wystawy, projekcje filmów, jak również kino plenerowe Galerii Sztuki Stara Łażnia na suwalskich Bulwarach. Festiwal „Wajda na Nowo” jest okazją i pretekstem, aby przyrzeć się na nowo twórczości Andrzeja Wajdy oraz inspiracją do poszukiwań w naszym regionie – w województwie podlaskim, na Suwalszczyźnie i Podlasiu, nowych twórców filmowych.

Gala Finałowa Festiwalu Wajda na Nowo 2023.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W zakresie sportu:

Malow Festiwal Badmintona

Suwałki stały się stolicą europejskiego badmintona. Malow Festiwal Badmintona odbywał się w dniach od 17 do 19 marca w Suwałkach. To trzydniowy turniej, w którym wzięło udział ponad 400 zawodników z 21 krajów. Wydarzenie z racji na bardzo dużą frekwencję odbyło się w dwóch halach. W Suwałki Arena można

było oglądać turniej Polish U17 International. Turniej zaliczany był do europejskiej listy rankingowej, co oznacza, że biorący w nim udział zawodnicy, zdobywali punkty do europejskich rankingów. W hali OSiR odbył się turniej Young Days, gdzie zmierzyli się zawodnicy do lat 15, 13, 11 oraz 9-ciu.

Turniej Polish U17 International w Suwałki Arena.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Odlotowe Suwałki Air Show odbył się 24 czerwca 2023 r. To widowisko łączące podniebne akrobacje, pokazy pirotechniczne i muzykę. Oprócz pokazów na suwalskim niebie, uczestnicy wydarzenia mogli podziwiać na płycie Lotniska Suwałki wystawę statyczną samolotów, śmigłowców i innych jednostek latających. Odlotowe Suwałki

Pokazy lotnicze w czasie imprezy pn. Odlotowe Suwałki Air Show.

Fot. Daniel Pucitowski

Air Show, to zupełnie nowa formuła wydarzeń w Suwałkach, jak również w całej północno-wschodniej Polsce. Nie ma drugiego tak widowiskowego wydarzenia, cieszącego się tak wysoką frekwencją w tej części naszego kraju. Teren Lotniska Suwałki, 24 czerwca mogło odwiedzić nawet powyżej 20 tys. osób. Byli to mieszkańcy miasta, ale także mieszkańcy województwa podlaskiego, goście z województwa mazowieckiego, warmińsko-mazurskiego, a także z Litwy.

Rozbiegane Suwałki – 2 września 2023 roku w Suwałkach zorganizowano biegi amatorskie Rozbiegane Suwałki. Święto biegów w Suwałkach rozpoczęły Biegi Pełne Energii, w których udział wzięły dzieci w wieku przedszkolnym i uczniowie szkół podstawowych. Młodzi Suwałczanie zmierzili się z dystansami 200, 650 i 1300 m. Zwieńczeniem wydarzenia był bieg główny na dystansie 5 km.

Rozbiegane Suwałki 2023

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W zakresie gospodarki:

Forum Biznesowe Pogranicza coroczne wydarzenie kongresowe, organizowane przez Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o., gromadzi przedstawicieli przedsiębiorców, instytucji okołobiznesowych, ekspertów, samorządowców oraz administracji rządowej nad proble-

matyką wybranej branży na terenie pogranicza. W Forum biorą również udział partnerzy zagraniczni z Litwy, Łotwy, Estonii. W ramach imprezy odbywają się m.in. prelekcje, panele dyskusyjne, spotkania B2B organizowane przy wsparciu ośrodków Europejskiej Sieci Współpracy (Enterprise Europe Network), a firm i instytucji mogą prezentować swój dorobek i ofertę na stoiskach wystawienniczych. Każda z edycji forum poświęcona była inteligentnym specjalizacjom województwa podlaskiego:

- ✓ 2016 rok – branża drewno-meblarska;
- ✓ 2017 rok – branża rolno-spożywcza;
- ✓ 2018 rok – branża metalowo-maszynowa;
- ✓ 2019 rok – branża turystyczno-hotelarska;
- ✓ 2020 rok – „Małe i średnie przedsiębiorstwa. Firmy rodzinne” została odwołana ze względu na sytuację epidemiologiczną oraz obostrzenia dotyczące organizacji imprez kongresowych;
- ✓ 2021 rok – wyzwania gospodarcze „Nowa rzeczywistość. Nowe wyzwania”;
- ✓ 2022 rok – „Energia i Biznes”;
- ✓ 2023 rok – „Wyzwania technologiczne dla biznesu i samorządu”.

dr. Maciej Kawecki na VII. Forum Biznesu i Pogranicza w Suwałkach

Fot. z archiwum Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

Inne:

- ✓ Stacja Pogodne Suwałki – blok imprez sportowo-rekreacyjnych, promujących zimowe aktywności. Spotkania z podróżnikami, pokazy ratownictwa lodowego, a także kąpiel lokalnych morsów, połączone strefą zabaw dla dzieci oraz miejscem zimowego relaksu dla starszych. Edycja 2023 rozbudowana była o wydarzenie Ice Disco, czyli wydarzenie taneczne na lodowisku przy SP 11. W roku 2023, odbyła się 13-14 stycznia.

Stacja Pogodne Suwałki.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Suwałski Jarmark Folkloru i Smaku.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

✓ Suwałski Jarmark Folkloru i Smaku To swego rodzaju nowe wydarzenie, łączące tradycyny Jarmark Folkloru oraz Festiwal Kulinarny Sąsiedzi Przy Stole. Pierwszego dnia w mieście królował folklor: koncerty zespołów muzycznych i wokarno-tanecznych. Był kiermasz rękodzieła i lokalnych przysmaków oraz pokazy rzemiosł tradycyjnych. Podczas drugiego dnia suwalskiej imprezy nie zabrakło prezentacji artystycznych zespołów i kapel z Suwalszczyzny, Ukrainy i Litwy oraz jarmarku rękodzieła i jadła. Królowały pokazy i konkursy kulinarne. Do rywalizacji pod hasłem „Sąsiedzi przy stole” stanęli kucharze z naszego regionu i Francji, a motywem przewodnim była kuch-

nia francuska z wykorzystaniem jesiotra i innych suwalskich produktów regionalnych.

✓ Nagroda PMS „Włócznia Jaćwingów” – doroczna nagroda Prezydenta Miasta Suwałk przyznawana za wybitne zasługi dla miasta we wszystkich dziedzinach życia publicznego. Wyróżnienie jest indywidualne lub zespołowe, przyznawane osobom fizycznym, prawnym i innym podmiotom. Od kilku lat można również zgłaszać wnioski o nagrodę dla przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą na terenie Suwałk, którego nagradzane produkty lub usługi są przedmiotem własnej działalności i cieszą się uznaniem konsumentów. Kandydatów do nagród zgłaszają mieszkańcy, a wybo-

Gala „Włócznia Jaćwingów”.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

ru dokonuje kapituła złożona z laureatów dwóch wcześniejszych edycji, przy akceptacji Prezydenta Miasta Suwałk. Plebiscyt jest organizowany od 2003 roku. W 2022 r. laureatami byli: Artur Kosicki – Marszałek Województwa Podlaskiego, Suwalska Szkoła Lotnicza, Społeczna Organizacja na Rzecz Przyjaciół Dzieci „Przystań”, Firma MATRIX Cezary Taraszkiewicz, Stowarzyszenie „Euro-region Niemen”.

Prestżowe wyróżnienia za 2023 r. trafiły do:

- ✓ Banku Spółdzielczego w Suwałkach;
- ✓ Żłobka Miejskiego w Suwałkach;
- ✓ Mirosławy Krymskiej;
- ✓ Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o. ;
- ✓ Aresztu Śledczego w Suwałkach.

2.6. Turystyka

W 2023 roku Miasto Suwałki współpracowało przy realizacji projektów z zakresu turystyki i krajoznawstwa z organizacjami pożytku publicznego i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie. Na realizację zadań w 2023 roku w ramach otwartego konkursu ofert przeznaczono kwotę 200.000,00 zł.

Realizatorami zadań były następujące organizacje pozarządowe: Suwalskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Suwałkach, Stowarzyszenie Kulturalne „Kostroma” w Suwałkach, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział w Suwałkach im. Jerzego Klimko, Stowarzyszenie Miłośników Suwalskiego Parku Krajobrazowego „Kraina Hańczy” w Malesowiznie-Turtulu, Miejskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej w Suwałkach i Fundacja „Ku Mądrości” im. dr Anny Dux, Oddział w Suwałkach.

W 2023 roku zrealizowano następujące działania:

✓ w ramach realizacji zadania „CIT Suwałki” Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach udzielało kompleksowych informacji o atrakcjach i ofertach turystycznych, bazie noclegowej Suwałk i Suwalszczyzny oraz o imprezach kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych i turystycznych w mieście. Informacji udzielano bezpośrednio oraz wykorzystując kanały informacji w postaci strony internetowej i serwisów społecznościowych (fb, platforma X i Instagram); pracownicy CIT obsłużyli około 26,3 tysięcy turystów krajowych i zagranicznych oraz gości i mieszkańców Suwałk; turystom odwiedzającym CIT przekazano prawie 50 tys. bezpłatnych wydawnictw turystycznych (map, planów, informatorów, ulotek i ofert turystycznych); przy CIT działał również sklepik oferujący turystom wyroby rękodzieła ludowego Suwalszczyzny i regionalne produkty spożywcze, pamiątki i gadżety z logo „Pogodne Suwałki” oraz wydawnictwa albumowe, plany, mapy, przewodniki i informatory turystyczne;

✓ Stowarzyszenie Kulturalne „Kostroma” wydało w nakładzie 500 egz. przewodnik z opisem i przebiegiem miejskich tras turystycznych w języku angielskim;

✓ w ramach „XXII Lata Na Rowerze z PTTK” w okresie wakacyjnym odbyły się 3 jednodniowe rajdy rowerowe przebiegające wokół jeziora Szelment Wielki, szlakami Suwalskiego Parku Krajobrazowego i po pograniczu polsko-litewskim o łącznej długości 175 km. W rajdach uczestniczyło 56 mieszkańców Suwałk;

✓ w lipcu i sierpniu zorganizowano 8 spacerów po Suwałkach z przewodnikami turystycznymi PTTK, w trakcie których pokazywano uczestnikom historyczne miejsca i zabytki, ślady wielokulturowości oraz miejsca związane z ważnymi suwalskimi postaciami; w spacerach uczestniczyli turyści i goście odwiedzający Suwałki oraz mieszkańcy Suwałk, łącznie 198 osób;

✓ zorganizowano dla mieszkańców Suwałk 3 piesze wycieczki krajoznawcze po Suwalskim Parku Krajobrazowym; wycieczki przebiegały ścieżkami poznawczymi parku: „Doliną Czarnej Hańcza” i „Polodowcową rynną jeziora Hańcza”, „Wokół jeziora Jaczno” oraz czarnym szlakiem turystycznym z Udziejka nad jezioro Hańcza; wycieczki były prowadzone przez przewodników z Suwalskiego Parku Krajobrazowego; w trzech wycieczkach wzięło udział 131 mieszkańców Suwałk;

✓ wśród uczniów suwalskich szkół podstawowych przeprowadzono konkurs wiedzy dotyczący znajomości Suwalskiego Parku Krajobrazowego oraz historii i zabytków Suwałk; uczestniczyło w nim 183 uczniów suwalskich szkół podstawowych; 40 uczniów z najlepszymi wynikami wzięło udział w autokarowej wycieczce krajoznawczej po Suwalskim Parku Krajobrazowym, w trakcie której poznali punkty widokowe w Smolnikach „U Pana Tadeusza” i „Na ozie”, górę Cisową, Starą Hańczę (ruiny dworu i park podworski, ścieżka poznawcza „Polodowcowa rynną jeziora Hańcza”), Bachanowo (głazowisko „Bachanowo nad Czarną Hańczą”), Szurpiły (Izba Pamięci Jaćwieskiej), Rutkę (głazowisko „Rutka”) i ścieżkę poznawczą „Opowieści Turtula”;

✓ 9 lipca odbyła się jednodniowa wycieczka rowerowa z Suwałk do Wisztyńca na Litwie licząca 82 km, przebiegająca trasą Suwałki–Jeleniewo–Gulbieniszki (góra Cisowa)–Smolniki–Wiżajny–Bolcie (trójstyk granic)–Burniszki–Varytaliai–Wisztyniec; w wycieczce rowerowej uczestniczyło 17 mieszkańców Suwałk, którzy poznali walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe terenów pogranicza polsko-litewskiego;

✓ odbyły się 3 imprezy turystyczno-rekreacyjne: spływ kajakowy Czarną Hańczą, marsz nordic walking i rajd rowerowy na orientację na trasach o długości 101 km; udział wzięło 80 mieszkańców Suwałk;

✓ w okresie od 15 czerwca do 30 sierpnia zapewniono mieszkańcom Suwałk bezpieczny wypoczynek nad Zalewem Arkadia w Suwałkach – ratownicy Suwalskiego WOPR przeprowadzili 50 dyżurów i patroli nad Zalewem Arkadia oraz 15 działań prewencyjno-szkoleniowych z udziałem około 1,5 tys. osób oraz utrzymywali sprzęt w gotowości do działań ratowniczych; ponadto zabezpieczali pod względem medycznym imprezy odbywające się w Suwałkach.

Zdjęcia z zadania „Suwalska turystyczna rodzinna zwiedzająca Suwalski Park Krajobrazowy”.

Fot. Izabela Okragła-Derenc.

Promocja turystyczna Suwałk i regionu

Miasto Suwałki sfinansowało przewodnik po trasach turystycznych w Suwałkach w języku angielskim w nakładzie 500 egz. Przewodnik zawiera opis trasy budownictwa drewnianego z okresu międzywojennego, suwalskich murali, suwalskich ścieżek kulturowych, ścieżki „Krasnoludki są na świecie” i trasy śladami suwalskich Żydów. Publikacja

cja w wersji elektronicznej dostosowana została do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Przewodnik w wersji papierowej jest dostępny w Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach.

Oferta turystyczna Suwałk wraz z wydawnictwami (mapy i foldery turystyczne) była dostępna w Regionalnym Centrum Informacji Turystycznej w Białymstoku oraz na stoisku Podlaskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej podczas następujących targów turystycznych i wydarzeń promocyjnych:

- ✓ Międzynarodowych Targów Turystycznych we Wrocławiu 3-5.03.2023 r.
- ✓ Nadbużańskich Ziołowych Spotkań w Korycinach 18.03.2023 r.
- ✓ Pikniku nad Odrą w Szczecinie 13-14.05.2023 r.
- ✓ Święta Truskawki w Korycinie 24-25.06.2023 r.
- ✓ Igrzysk Europejskich w Krakowie 21.06-02.07.2023 r. (prezentacja multimedialna)
- ✓ Mistrzostw w pieczeniu babki i kiszki ziemniaczanej w Supraślu 29.07.2023 r.
- ✓ Biesiady Miodowej w Tykocinie 19 – 20.08.2023 r.
- ✓ Podlaskiego Biegu na Orientację 30.09.2023 r.
- ✓ Międzynarodowych Targów Turystycznych TOUR SALON w Poznaniu 27-29.10.2023 r.
- ✓ Międzynarodowych Targów Turystycznych REGIONTOUR w Brnie 2-5.11.2023 r.
- ✓ Międzynarodowych Targów Turystycznych World Travel Show w Nadarzynie 23-25.11.2023 r.

Atrakcje turystyczne Suwałk i regionu były przedmiotem kampanii promocyjnej „Podlaskie na weekend” trwającej od czerwca do września 2023 roku. W ramach jesiennej kampanii promocyjnej oferta turystyczna Suwałk była prezentowana w magazynach branżowych: „Strefa Biznesu”, „Rynek Turystyczny” i „Travel Polska”.

W magazynie „Wprost” ukazał się artykuł pt. „Tanio, z dala od zgiełku i blisko natury? Ten region może być hitem majówki”, zachęcający do wyjazdów weekendowych na Suwalszczyznę, połączonych z wizytą w Suwałkach.

Ofertę turystyczną Suwałk i regionu zamieszczono w wydawnictwach Podlaskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej: „Czas na Podlaskie” i „Podlaskie na cały rok” oraz w magazynie „Travel Polska”, dystrybuowanym na największych krajowych targach turystycznych i w „Wiadomościach Turystycznych”, podczas Międzynarodowych Targów Turystycznych ITB w Berlinie.

W ramach przedsięwzięcia wspierającego podlaską branżę turystyczną pt. „Poznajemy Podlaskie”, uczniowie szkół podstawowych z województwa podlaskiego poznawali najbardziej znane i cenione atrakcje turystyczne, przyrodnicze, krajo- i kulturowe województwa podlaskiego. Wśród najchętniej wybieranych kierunków znalazł się Wigierski Park Narodowy oraz inne atrakcje turystyczne Suwałk i Suwalszczyzny.

W wyniku realizacji projektów turystycznych w 2023 r. opracowano interaktywną mapę podlaskich szlaków rowerowych obejmującą także szlaki rowerowe na terenie Wigierskiego Parku Narodowego i Suwalskiego Parku Krajobrazowego oraz wykonano serię zdjęć sferycznych (street view) w parkach narodowych województwa podlaskiego, w tym w Wigierskim Parku Narodowym w sąsiedztwie Suwałk.

Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna we współpracy z Kauno regiono plėtros agentura uzyskała w 2023 r. dofinansowanie z Programu INTERREG Polska-Litwa 2021-2027 na renowację i promocję szlaku wędrownego E11 przebiegającego przez Suwalszczyznę.

W XX edycji Konkursu na Najlepszy

Produkt Turystyczny Województwa Podlaskiego wyróżnienia otrzymało wydarzenie plenerowe „Odlotowe Suwałki Air Show” w Suwałkach oraz Muzeum Okręgowe i Zalew Arkadia.

Tabela 2.6.1 Baza noclegowa w Suwałkach w 2023 roku

Nazwa obiektu	Dane adresowe	Miejsca noclegowe
Obiekty skategoryzowane świadczące usługi noclegowe		
Hotel LOFT 1898***	ul. Pułaskiego 24 K	123
Hotel Akvilon***	ul. T. Kościuszki 4	22
Hotel Velvet***	ul. T. Kościuszki 128	64
Hotel Szyszko***	ul. Innowacyjna 3	140
Hotel Villa Eden***	ul. Noniewicza 37	69
Hotel Logos**	ul. T. Kościuszki 120	66
Razem liczba miejsc		484
Obiekty świadczące usługi hotelarskie		
Hostel „Wigry”	ul. Zarzecze 26	54
Ośrodek „Dąbrówka”	ul. Dąbrówka 10	40
Zajazd Swiss Bar	Szwajcaria 36	18
Zajazd „Private”	ul. Polna 9	15
Miejsca noclegowe PKS Nova	ul. Wojska Polskiego 100	39
Apartamenty Europejska	ul. Wojska Polskiego 102	56
Apartament Perła Południa	ul. Poznańska 7	6
Apartament Nad Suwalskim Bulwarem	ul. Staszica 3	4
Razem liczba miejsc		232
Pola campingowe		
Eurocamping OSiR nr 133	ul. Zarzecze 26	42
Razem wszystkie obiekty		758

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych od przedsiębiorców prowadzących hotele i obiekty noclegowe.

Tabela 2.6.2 Najważniejsze wydarzenia turystyczne 2023 roku

Data	Wydarzenie
15 lipca,	
6 sierpnia, 27 sierpnia	XXII Lato Na Rowerze z PTTK
2 lipca, 9 lipca, 16 lipca, 23 lipca, 30 lipca	
6 sierpnia, 13 sierpnia, 20 sierpnia	Spacerkiem po Suwałkach z przewodnikiem PTTK
22-23 lipca	Suwalski Jarmark Folkloru i Smaku
3 września	67. Regaty „O Błękitną Wstęgę Jeziora Wigry” pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Suwałk

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu.

Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach, (CIT)

W 2023 r. Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach było prowadzone przez Stowarzyszenie Kulturalne KOSTROMA w Suwałkach na pod stawie umowy na realizację zadania publicznego pn. „CIT Suwałki” podpisanej z Miastem Suwałki w dniu 30 grudnia 2021 roku, zgodnie z ofertą złożoną w dniu 13.12.2021 r. w otwartym konkursie ofert na wsparcie realizacji zadania publicznego na rzecz mieszkańców Suwałk w zakresie turystyki i krajoznawstwa na prowadzenie Centrum Informacji Turystycznej w latach 2022-2023.

Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach pełniło w 2023 roku rolę wiodącego punktu informacji turystycznej obsługującego turystów krajowych i zagranicznych odwiedzających Suwałki i Suwalszczyznę.

Wydanych zostało około 50 tysięcy bezpłatnych wydawnictw turystycznych. CIT prowadziło sprzedaż gadżetów i materiałów promocyjnych z logotypem „Pogodne Suwałki”, regionalnych pamiątek, wyrobów rękodzieła artystycznego i artykułów spożywczych.

Promocja turystyczna Suwałk i regionu była prowadzona przede wszystkim w oparciu o stronę internetową CIT www.pogodnesuwalki.pl oraz media społecznościowe Facebook, Twitter i Instagram.

Korzystając z elektronicznego systemu zliczającego liczbę turystów odwiedzających CIT, monitorowano poziom ruchu turystycznego w mieście. Według wskazań systemu największą liczbę turystów odnotowano w okresie od maja do września 2023 r. Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach obsłużyło wtedy ponad 19,8 tys. osób. Według wskazań elektronicznego licznika wejść statystyka odwiedzin CIT przedstawiała się następująco: styczeń – 845 osób, luty – 724, marzec – 904, kwiecień – 1222, maj – 3 478, czerwiec – 3 322, lipiec – 4730, sierpień – 5 966, wrzesień – 2 341, październik – 886, listopad – 1 020, grudzień – 860.

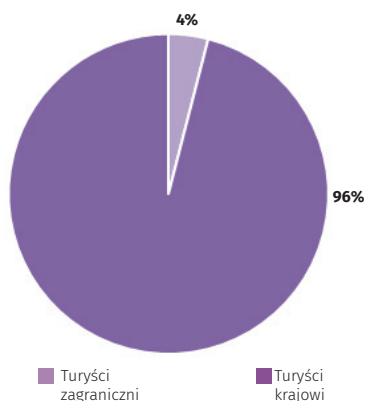
Wśród turystów korzystających z informacji turystycznej dominowali turyści krajowi, którzy stanowili około 96 % ogółu turystów. Wśród turystów krajowych zdecydowanie przeważali mieszkańcy województwa podlaskiego (40%), warmińsko-mazurskiego i śląskiego (po 11 %), mazowieckiego (8%) oraz dolnośląskiego (7 %).

Turyści zagraniczni stanowili niski odsetek ok. 4% ogólnej liczby turystów. Naj-

więcej turystów zagranicznych pochodziło z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Łotwy, Estonii, Czech i Stanów Zjednoczonych. Niski odsetek turystów zagranicznych spowodowany był działaniami wojennymi na Ukrainie oraz negatywnymi doniesieniami medialnymi dotyczącymi przemyku suwalskiego.

W porównaniu do roku 2022 ogólna liczba turystów korzystających z usług CIT wzrosła nieznacznie (o 272 osoby).

Wykres 2.6.1 Liczba turystów w CIT w 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CIT.

Wykres 2.6.2 Turyści zagraniczni w latach 2022-2023 w %

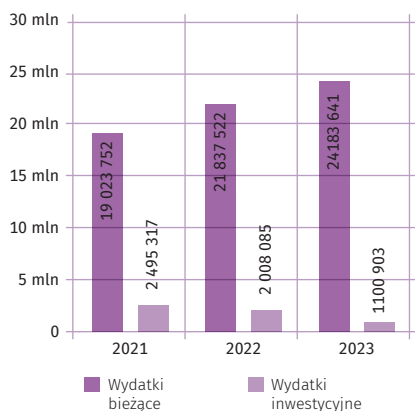

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CIT.

2.7. Sport

Bieżące wydatki miasta Suwałk na kulturę fizyczną w 2023 r. wyniosły 24 182 641 zł, z czego 19.526.444 zł przeznaczono na funkcjonowanie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach (w tym funkcjonowanie obiektów: Aquapark, Zespół Obiektów nr 1, Zespół Obiektów nr 2 oraz Zespół Obiektów nr 3).

Wykres 2.7.1 Wydatki Miasta na kulturę fizyczną w latach 2021-2023 w zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W 2023 r. głównym wydatkiem inwestycyjnym w zakresie kultury fizycznej było zakończenie budowy z Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego boiska typu Orlik przy ul. Pileckiego. Wyczekiwana inwestycja została oddana do użytku 2 lipca 2023 r.

W 2023 r. suwalskim dzieciom i młodzieży udało się zdobyć 462,64 punktu w Systemie Sportu Młodzieżowego, klasyfikacji prowadzonej przez Zespół Metodyczny Instytut Sportu w Warszawie, co dało 71 lokatę wśród 371 sklasyfikowanych powiatów i 58 miejsce wśród 880 sklasyfikowanych gmin. Najwięcej punktów w 2023 roku zdobyły: Suwalski Klub Badmintonu, Suwalski Uczniowski Klub Sportowy Siatkówki oraz Lekkoatletyczny Uczniowski Klub Sportowy „Hańcza”.

29 Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży. 55. PZLA Mistrzostwa Polski U18.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.7.1 Wydatki miasta na kulturę fizyczną w latach 2021-2023 w zł

Lp.	Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.
1	Budżet Miasta – wydatki ogółem	526 488 297	559 426 544	593 140 612
2	926 – Nakłady na kulturę fizyczną	21 519 069*	23 845 607*	25 283 544
a	92601 – Obiekty sportowe	5 545 136	7 810 658	9 864 278
b	92604 – Instytucje kultury fizycznej	11 222 265	11 218 631	10 798 163
c	92605 – Zadania w zakresie kultury fizycznej	3 132 496	3 028 248	2 729 197
d	92695 – Pozostała działalność	1 619 172	1 788 071	1 891 905
*	w tym Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach	14 257 990	17 053 085	20 322 819
3	Procentowy udział nakładów na kulturę fizyczną i sport w strukturze wydatków budżetowych (2:1)	4,08 %	4,26 %	4,13 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.7.2 Wyniki uzyskane przez młodzież w klasyfikacji sportu młodzieżowego w 2023 roku

Lp.	Suwałskie kluby	Punkty w Systemie Sportu Młodzieżowego
1.	SKB Suwałki	143
2.	SUKSS Suwałki	70,95
3.	LUKS „Hańcza” Suwałki	52
4.	OSiR Suwałki	47
5.	Klub Szachowy Hańcza Suwałki	44
6.	LMUKS Olimpik Suwałki	26
7.	UKŻ Grot OSiR Suwałki	24
8.	UKS Taekwondo Huzar Suwałki	20
9.	MUKS Olimpijczyk Suwałki	12
10.	Fundacja „Klub Sportowy Jaćwież Suwałki”	6,5
11.	Wigry Suwałki S.A.	6,19
12.	Alpha Fight Club	2
13.	Stowarzyszenie Panzer Suwałki	2
	Razem	462,64

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Sportu Młodzieżowego Instytut Sportu w Warszawie.

W 2023 r. Suwałski Klub Badmintona zdobył brązowy medal w Lotto Ekstralidze Badmintona. Zawodnicy SKB zdobyli m.in. sześć medali w Indywidualnych Mistrzostwach Polski (Józefostów), sześć medali w Mistrzostwach Polski Juniorów i Młodzieżowców (Białystok), a także trzy medale Mistrzostwach Polski Juniorów Młodszych (Sianów).

Zawodniczka Suwałskiego Klubu Karate Kyokushin zdobyła srebrny medal w Mistrzostwach Europy Karate Shinkyokushin Juniorek w kat. kumite juniorek +65 kg (Debreczyn, Węgry).

Zawodnicy Lekkoatletycznego Uczniowskiego Klubu Sportowego „Hańcza” zdobyli srebrny medal w 77. PZLA Mistrzostwach Polski U20 w rzucie oszczepem (Lublin), a także

brązowy medal w Mistrzostwach Polski U16 w skoku w dal (Słubice). Ponadto zdobyli dwa medale podczas Mistrzostw Polski Ludowych Zespołów Sportowych (Piła).

Zawodnik Klubu Szachowego „Hańcza” Suwałki zdobył złoty medal w Indywidualnych Mistrzostwach Polski Juniorów Niepełnosprawnych w kat. C-18 (Brok).

W żeglarskiej sekcji Uczniowskiego Klubu Żeglarskiego Grot zdobyli brązowy medal w Mistrzostwach Polski w Sprincie w klasie Cadet (Puck).

Zawodniczka Międzyszkolnego Uczniowskiego Klubu Sportowego „Olimpijczyk” w pływaniu zdobyła srebrny medal (50 m stylem dowolnym), a także brązowy medal (100 m stylem motylkowym) w Zimowych Otwartych Mistrzostwach Polski w Pływaniu Osób Niepełnosprawnych (Szczecin).

Zawodnicy Ludowego Międzyszkolnego Uczniowskiego Klubu Sportowego „Olimpik” Suwałki zdobyli medale mistrzostw Polski w zapasach i sumo, tj. medal w Mistrzostwach Polski Kadetek w sumo w kat. do 75 kg (Świdnica), medal w kategorii do 45 kg w Mistrzostwach Polski młodzików U13 i U15 w sumo (Kwidzyn), a także medal w Mistrzostwach Polski U-15 zapasach w kat. do 66 kg (Kielce).

W boksie zawodnicy sekcji bokserskiej OSiR zdobyli m. in. dwa medale podczas Mistrzostw Polski Juniorek U17 w kat. wagowych do 48 kg i do 63 kg (Sokółka).

Również w sportach kontaktowych suwałscy zawodnicy powrócili z medalami: z Mistrzostw Polski Młodzieżowców w Kickboxingu w formule Low Kick w kat. 75 kg (Bezledy) – zawodnik Stowarzyszenia Panzer Suwałki, a także Mistrzostw Europy K1 – w kat. wagowej do 57 kg (Istambuł, Turcja) oraz Mistrzostw Polski w formule K1 w kat. wagowej do 57 kg i kat. do 63,5 kg (Kartuzy) oraz Mistrzostw Polski w Kickboxingu w formule low kick juniorów i seniorów (Nowa

Sól) w kat. wagowej 54 kg i 57 kg – zawodnicy Alpha Fight Club Suwałki.

Suwalczanka zdobyła brązowy medal Mistrzostw Europy w kanadyjkach w kat. VL3 Women dystans 200 m (Montemor-o-Velho, Portugalia).

Zawodnik UKS Taekwondo Huzar Suwałki zdobył medal mistrzostw Polski w poomsae w XV w Technicznych Mistrzostwach Polski (Białystok).

Zawodnicy UKS Na-Wa zdobyli m.in. medale podczas Mistrzostwach Polski w Narciarstwie Wodnym za Wyciągiem (Sosnowiec).

Zawodnicy z sekcji modelarstwa lotniczego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach zdobyli cztery medale podczas Mistrzostw Europy Modeli Swobodnie Latających w klasie F1B (Moncontour du Poitou, Francja).

Medalista Indywidualnych Mistrzostwach Polski Juniorów Niepełnosprawnych w kat. C-18

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wydarzenia sportowe

Stacja Pogodne Suwałki – wydarzenie, którego tematem przewodnim są zima i aktywność fizyczna, odbyło się po raz szósty. W ramach projektu odbyło się spo-

tkanie autorskie z podróżnikami Hubertem Stojanowskim i Radosławem „Rybą” Milewskim połączone z projekcją filmów i zdjęć. Kolejnym punktem był „Suwalski Katar – na zdrowie!”, czyli najzimniejszy mecz w Polsce po gorącym mundialu w Katarze. Zespół Pogodne Suwałki Team zmierzył się na boisku przy SP10 z drużyną „Reszta Świata”. Drugi dzień zainaugurowało spotkanie w CHR Suwałki Plaza „O bieganiu przy kawie – Maratony Świata!” poświęcone maratonom w najbardziej egzotycznych częściach świata. Gościem specjalnym był Michał Walczewski (dziennikarz, podróżnik, maratończyk). Punktem kulminacyjnym była zimowa kąpiel morsów oraz bieg karnawałowy, które odbyły się nad Zalewem Arkadia. W wydarzeniu wzięło udział 610 aktywnych uczestników oraz ok. 200 widzów.

RESO Suwałki Football League/TOP Liga

Masters – cieszące się dużym zainteresowaniem amatorskie rozgrywki halowej piłki nożnej, w których biorą udział drużyny z Suwałk oraz okolicznych powiatów. W edycji 2022/2023 udział brało 14 zespołów z woj. podlaskiego, 168 zawodników, łącznie 2400 kibiców. W edycji 2023/2024 rozgrywki organizowane są pod nazwą TOP LIGA MASTERS z udziałem 14 zespołów. Cotygodniowe spotkania odbywały się od listopada do końca lutego w hali Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach. W okresie czerwiec-wrzesień rywalizacja TOP LIGA MASTERS oraz TOP LIGA JUNIOR (rozgrywki dla dzieci i młodzieży w okresie letnim) była prowadzona na boiskach trawiastych przy stadionie lekkoatletycznym. łącznie w rywalizacji wzięło udział 17 drużyn.

Rozbiegane Suwałki – wyjątkowy bieg rozgrywany w warunkach wieczornych na dystansie 5 km – kontynuacja RESO Suwałki Półmaraton. Wydarzenie promuje aktywne spędzanie wolnego czasu i zdrowy tryb życia. W pierwszej edycji miejskiego święta

biegania obejmującej biegi dla dzieci oraz bieg na 5 km, która odbyła się 2.09.2023 r., wzięło udział blisko 400 biegaczy oraz ok. 1000 osób towarzyszących.

Suwałki Miss Run & Suwalski Bieg Z Wąsem – wyjątkowy bieg z okazji Dnia Kobiet, w którym to nie wynik sportowy jest najważniejszy; przede wszystkim liczy się dobra zabawa. Suwałki Miss Run to nie tylko bieg główny na dystansie 3,5 km, ale również wzbudzający ogromne zainteresowanie i kojarzony wyłącznie z pozytywnymi emocjami Bieg w Szpilkach. Z kolei uczestnicy Biegu z Jajem na tyżce stołowej musieli pokonać w jak najkrótszym czasie dystans 100 metrów. Nowością był Bieg Małej Damy i Małego Gentlemana, skierowany do najmłodszego grona biegaczy. W wydarzeniu udział wzięło blisko 150 uczestników oraz ok. 200 kibiców.

Polarna Plaża – rywalizacja na boiskach kompleksu sportowego Suwałki Beach Arena przyniosła mnóstwo emocji, zakończonych emocjonującym finałem. Zwycięzcami drugiej edycji turnieju była para Rafał Maluchnik & Wiktor Mielczarek. Do dwudniowych zmagani przystąpiły 24 pary (48 osób), które rozpoczęły rywalizację tuż po weryfikacji zgłoszonych drużyn i oficjalnym otwarciu wydarzenia. Organizatorami wydarzenia byli: Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach i MKS ŚLEPSK MALOW Suwałki. W wydarzeniu uczestniczyło ok. 300 kibiców.

Międzynarodowy Puchar Polski Strongman – pojedynek czołowych polskich strongmanów rozgrywający się w ramach sierpniowego Festiwalu Siły. Areną rywalizacji Gigantów, jak potocznie nazywa się zawodników tej dyscypliny, był Stadion Lekkoatletyczny im. Jadwigi Olbrys. Gościem specjalnym wydarzenia był Mariusz Pudzianowski. W zawodach zmierzyli się zawodnicy zaliczani do elity polskiej i międzynarodowej sceny Strongman, w tym m.in: Krystian Makowiecki, Bartłomiej Tarapata i Kacper

Orzechowski. Rywalizacja w 6 widowiskowych konkurencjach przyciągnęła na trybuny Stadionu Lekkoatletycznego im. Jadwigi Olbrys rzesze kibiców. Nad prawidłowym przebiegiem konkurencji czuwał Mariusz Pudzianowski, legenda światowej sceny Strongman. Imprezę podczas jej trwania odwiedziło blisko 2000 kibiców.

Recman Cup 2023 – największy turniej tenisowy dla amatorów w północno-wschodniej Polsce. W grze pojedynczej zwyciężył warszawianin Leszek Wrzesień, zaś najlepszy mikst to: Paweł Dzikiewicz & Izabela Dzikiewicz. Mecz finałowy stał na wysokim poziomie, przyciągając wielu miłośników tenisa ziemnego. Sportowe emocje uświetniła moc atrakcji przygotowanych dla kibiców, rodzin z dziećmi i mieszkańców. W wydarzeniu wzięło udział 40 uczestników oraz ok. 250 kibiców.

Rowerowa Stolica Polski – to inicjatywa sportowa, której celem jest zachęcenie i zmobilizowanie mieszkańców Suwałk do aktywnego spędzania czasu na rowerze, jak również połączenia tej aktywności z dobrą zabawą. Rywalizacja toczyła się od 1 do 30 czerwca. Możliwość zdobycia nagród dodatkowo zachęciła mieszkańców do wzięcia udziału w challenge'u pn. „Suwalska Szprycha”. Oficjalne podsumowanie odbyło się 10 września podczas obchodów Europejskiego Dnia bez Samochodu w Parku Konstytucji 3 Maja.

Suwalski Bieg Niepodległości – wydarzenie w ramach obchodów Narodowego Święta Niepodległości obejmowało dwa biegi uliczne: Bieg Patriotów oraz Bieg Małych Patriotów. W wydarzeniu udział wzięło 300 osób oraz ok. 200 kibiców.

XIV Memoriał Józefa Gajewskiego – cykliczny turniej piłki siatkowej rozgrywany w Hali Sportowo-Widowskiej Suwałki Arena upamiętniający śp. Józefa Gajewskiego, byłego Prezydenta Miasta Suwałk. Udział

w nim wzięły cztery drużyny z PlusLigi: Bogdanka LUK Lublin, Enea Czarni Radom, Trefl Gdańsk oraz gospodarze Ślepsk Małow Suwałki. W ciągu dwóch dni rywalizacji na trybunach zasiadło około 2500 kibiców. Transmisję z zawodów można było śledzić w Polsacie Sport.

W sezonie 2022/2023 oraz 2023/2024 w Suwałkach odbywały się rozgrywki Lotto Ekstraligi Badmintona, w których startowała drużyna SKB Litpol-Malow Suwałki oraz rozgrywki PlusLigi Piłki Siatkowej Mężczyzn, w których startowała drużyna MKS Ślepsk Małow Suwałki. Ponadto w sezonie 2022/2023 oraz w sezonie 2023/2024 Wigry Suwałki brały udział w rozgrywkach IV Ligi Grupy Podlaskiej Piłki Nożnej Mężczyzn. W sezonie 2022/2023 Suwalski Klub Badmintona zajęł trzecie miejsce w rozgrywkach Lotto Ekstraligi Badmintona; MKS Ślepsk Małow Suwałki zajęł dziewiąte miejsce w rozgrywkach PlusLigi Piłki Siatkowej Mężczyzn oraz Wigry Suwałki zajęły czwarte miejsce IV Ligi Grupy Podlaskiej Piłki Nożnej Mężczyzn.

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach

realizował zadania świadcząc różnorodne usługi z zakresu kultury fizycznej oraz propagując sport wyczynowy, masowy i rekreację. Realizując zadania związane z organizacją imprez pełnił niejednokrotnie rolę koordynatora wydarzeń sportowych i zajmował się ich promocją.

W roku 2023 Ośrodek kontynuował pomoc uchodźcom z objętej wojną Ukrainy. Łącznie w Hostelu Wigry w 2023 roku udzielono im ponad 10 500 osobonoclegów. Osobom mieszkającym w hostelu zapewniono całonocne wyżywienie.

Z usług Ośrodka (organizowanych na bazie obiektów i urządzeń) korzystało wielu suwalczan. Wykorzystanie obiektów sportowych w 2023 roku przedstawia się następująco:

Tabela. 2.7.3 Ważniejsze imprezy sportowe zorganizowane w Suwałkach w 2023 r.

Daty	Nazwa imprezy
styczeń-luty	RESO Suwałki Football League – amatorska liga halowej piłki nożnej
27-29.01	XXVII Ogólnopolskie Igrzyska Młodzieży Salezjańskiej w Futsalu w Suwałkach
29.01	Stacja Pogodne Suwałki 2023
24.02	Pałuska Kickboxing Night 5
17.03	Małow Festiwal Badmintona
26.03	Suwałki Miss Run & Suwalski Bieg z Wąsem
26.03	XIV Międzynarodowy Turniej Brydża Sportowego
21.04	XXI Międzynarodowy Turniej Koszykówki Chłopców
22.04	Ground Game Cup II
czerwiec-wrzesień	TOP LIGA MASTERS I TOP LIGA JUNIOR
11.06	Makroregionalne Mistrzostwa Młodzików i Młodziczek w Sumo
23.06	Suwałki Street Night
19-24.06	Mistrzostwa Polski w Akrobacji Samolotowej i Szybownicowej – Odlotowe Suwałki Air Show 2023
15-16.07	Polarna Plaża
6.08	Międzynarodowy Puchar Polski Strongman
7-14.08	VII Międzynarodowy Memoriał Szachowy im. Ireny Warakomskiej
13.08	Triathlon Równych Szans
26-27.08	RECMAN CUP – VII Turniej Tenisowy
26-27.08	X Turniej Piłkarski im. Grzegorza Wołgiewicza
2.09	Rozbiegane Suwałki – Miejskie Święto Biegania
7-08.10	XIV Memoriał Józefa Gajewskiego
14.10	Mistrzostwa Polski w Szachach Błyskawicznych
21.10	Ground Game Cup Suwałki III
10.11	Suwalski Bieg Niepodległości

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach i Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach.

✓ Zespół Obiektów nr I:

– hala sportowa (duża i mała) – 120 300 osób;

- ścianka wspinaczkowa – 3 360 osób;
- korty tenisowe ceglane – 1 580 osób;
- stadion lekkoatletyczny – 11 200 osób;
- boiska do piłki nożnej na stadionie lekkoatletycznym – 19 meczów oraz 194 treningi;
- siłownia – 32 000 osób;
- wypożyczalnia rowerów – 138 wypożyczenia.

✓ Zespół Obiektów nr II:

- Hostel „Wigry”: 679 osób (Uchodźcy z Ukrainy)/10 578 osobonoclegów; sala konferencyjna była wykorzystywana do organizacji posiłków uchodźców z Ukrainy zakwaterowanych w hostelu;

- Eurocamping z infrastrukturą: 3 526 osób, w tym: obcokrajowcy – 2 336 osób, Polacy – 1180 osób, samochody kampery – 804 szt., samochody osobowe – 486 szt., przyczepy campingowe – 161 szt., namioty – 429 szt., motocykle – 74 szt., mikrobusy – 127 szt., podłączeń do energii elektrycznej – 827;
- stadion piłkarski z infrastrukturą: boisko główne – 21 meczów, trening – 16 razy, boisko boczne – 52 meczów, treningi na boiskach bocznych – 160 treningów, udostępnienie sali konferencyjnej – 30 godzin, liczba kibiców na meczach – łącznie ok. 9 000.

✓ Hala sportowo-widowiskowa „Suwałki Arena”:

- kibice/widzowie – 26 500 osób;
- imprezy estradowe – 13;
- imprezy sportowe – 14;
- wynajmy małej hali Arena – 800 godzin;
- godziny wynajęcia sali VIP – 60 godzin;

✓ Zespół Obiektów nr III – korty tenisowe trawiaste – 2 896 osób.

✓ Aquapark:

- część basenowa – 206 523 osób;
- strefa saun – 5 161 osób;
- grota solna – 1 477 osób;
- sala konferencyjna – udostępniono na

34 godziny.

Programy realizowane przez Miasto Suwałki

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach

we współpracy z Miastem Suwałki oraz Podlaskim Wojewódzkim Szkolnym Związkiem Sportowym realizował w 2023 roku Program Powszechnej Nauki Pływania „Umiem pływać”. W zajęciach brało udział łącznie 764 uczniów klas III ze wszystkich szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki.

W 2023 r. na terenie Suwałk prowadzone również były zajęcia pozalekcyjne finansowane w ramach Programu Aktywny Suwałczanin: pozalekcyjne zajęcia sportowo-rekreacyjne skierowane do uczniów klas I-II. Zajęcia realizowane były łącznie przez 18 tygodni. Zrealizowano 1 207 godziny zajęć pozalekcyjnych dla 1 240 uczniów.

Zajęcia profilaktyczne w szkołach prowadzone były łącznie przez 21 tygodni. W tym czasie zrealizowano 3 715 godzin zajęć pozalekcyjnych dla 2 286 uczniów;

Projekt pn. „Sport wszystkim dzieciom służy – Edycja 2023” polegał na przeprowadzeniu zajęć sportowych z elementami gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej. Zajęcia pozalekcyjne współfinansowane były ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki z Funduszu Zajęć Sportowych dla Uczniów. Zajęcia skierowane były do dzieci z oddziałów przedszkolnych i szkół podstawowych. łącznie zrealizowano 3 947 godzin dydaktycznych zajęć, a udział wzięło 1 430 uczniów.

W 2023 roku Miasto Suwałki uczestniczyło również w realizacji programów: „Lekkoatletyka dla każdego!”, „Narodowy Projekt Rozwoju Kolarstwa, Poziom Pierwszy – Upowszechnianie Sportu w Szkołach Kolarskich 2023”, „Siatkarski Ośrodek Szkolny”, „Ośrodek Szkolenia Sportowego Młodzieży w Pływniu” oraz „Szkolny Klub Sportowy”. łącznie działaniami w ramach ww. programów objęto około 350 dzieci.

Miejska Rywalizacja Sportowa 2022/2023

We wrześniu 2023 r. podczas Gali Ucznia Zdolnego miało miejsce podsumowanie Miejskiej Rywalizacji Sportowej 2022/2023. Uczniowie suwalskich szkół startowali w trzech przedziałach wiekowych: Igrzyska Dzieci (klasy I-VI szkół podstawowych), Igrzyska Młodzieży Szkolnej (klasy VII-VIII szkół podstawowych) oraz Licealiada (klasy I-IV szkół ponadpodstawowych).

W Igrzyskach Dzieci brało udział dziewięć szkół z terenu Miasta Suwałk. Najwyżej uplasowały się:

- Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi im. gen. bryg. pil. Witolda Urbanowicza w Suwałkach – I miejsce,
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Kazimierza Aleksandra Hamerszmita w Suwałkach – II miejsce,
- Szkoła Podstawowa nr 6 im. Aleksandry Kujatowicz w Suwałkach – III miejsce.

W Igrzyskach Młodzieży Szkolnej brało udział osiem szkół z terenu Miasta Suwałk. Najwyżej uplasowały się:

- Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi im. gen. bryg. pil. Witolda Urbanowicza w Suwałkach – I miejsce,
- Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Aleksandry Piłsudskiej – II miejsce,
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Kazimierza Aleksandra Hamerszmita w Suwałkach – III miejsce.

W Licealiadzie brało udział osiem szkół z terenu Miasta Suwałk. Najwyżej uplasowały się:

- Zespół Szkół nr 1 w Suwałkach III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Alfreda Lityńskiego w Suwałkach – I miejsce,
- Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach – II miejsce,
- I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marii Konopnickiej w Suwałkach – III miejsce.

Podsumowanie Miejskiej Rywalizacji Sportowej 2022/2023 podczas Gali Ucznia Zdolnego

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Nagrody i stypendia

W 2023 roku przyznano i wypłacono 39 nagród w kategorii: „zawodnik” (20), „trener” (13) i „inna osoba fizyczna” (6) za osiągnięcia sportowe uzyskane przez suwalskich zawodników oraz za szczególną działalność na rzecz rozwoju sportu w Suwałkach. Ponadto przyznano 8 wyróżnień w kategorii „zawodnik” (4) i „inna osoba fizyczna” (4).

Wręczenie stypendiów, nagród i wyróżnień sportowych Miasta Suwałki za wyniki sportowe i działalność sportową w 2023 roku.

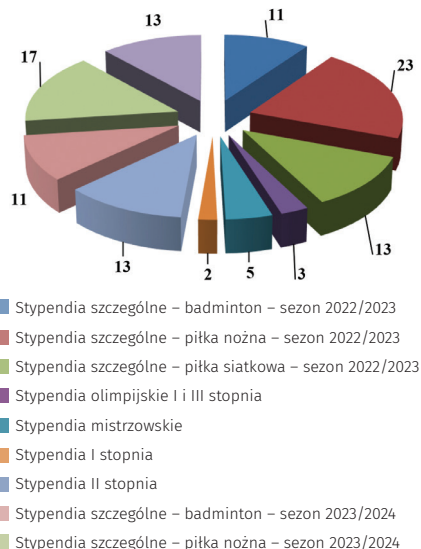
Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Na początku 2023 roku wydłużono 40 umów stypendialnych na stypendia szczególne dla zawodników i trenerów w badmin-

tonie (11 stypendiów), piłce nożnej (16 stypendiów) i piłce siatkowej (13 stypendiów), które były przyznane w 2022 r. do końca grudnia 2022 r. (stypendia zostały wydłużone do końca sezonu 2022/2023 – o pięć lub sześć miesięcy). Przyznano 7 stypendiów szczególnych w piłce nożnej na okres od czterech do sześciu miesięcy sezonu 2022/2023. Ogółem w 2023 roku wypłacono 47 stypendiów szczególnych dotyczących sezonu 2022/2023.

Przyznano i wypłacono 20 stypendiów sportowych za szczególne osiągnięcia sportowe uzyskane przez suwalskich sportowców w 2022 roku, w tym 5 stypendiów mistrzowskich i 2 stypendia I stopnia za medale w mistrzostwach Europy i świata. Wypłacono stypendium olimpijskie I stopnia oraz wypłacono 2 stypendia olimpijskie III stopnia (które zostały wydłużone do sierpnia 2024 r.).

Stypendia sportowe w 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Ponadto przyznano i wypłacono 41 stypendiów szczególnych w kategorii „zawodnik” i „trener” na sezon rozgrywek 2023/2024 (do grudnia 2023 roku): w piłce nożnej (17 stypendiów), piłce siatkowej (13 stypendiów) i badmintonie (11 stypendiów).

Ogółem w 2023 roku wypłacono 111 stypendiów olimpijskich, mistrzowskich, I i II stopnia oraz szczególnych.

Tabela 2.7.4 Wartość stypendiów i nagród w dziedzinie sportu przyznanych i wypłaconych przez Miasto Suwałki w latach 2021-2023

Rok	Nagrody (w zł)	Stypendia (w zł)
2021	74 400	3 049 096
2022	52 800	2 975 448
2023	63 800	2 665 397

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

2.8. Bezpieczeństwo publiczne

Poczucie bezpieczeństwa przesądza o jakości życia i rozwoju społeczeństwa. Zadanie związane z ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego to jedno z podstawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego.

Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców Suwałk czuwają m. in. Komenda Miejska Policji, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej oraz Straż Miejska.

Działalność Komendy Miejskiej Policji Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego

Na ulicach Suwałk zaistniało 13 wypadków drogowych – o 2 mniej niż w 2022 roku, zmalała również liczba kolizji drogowych – z 868 – w 2022 roku do 747 – w 2023 roku.

Tabela 2.8.1 Dane statystyczne WRD KMP Suwałki – lata 2022–2023

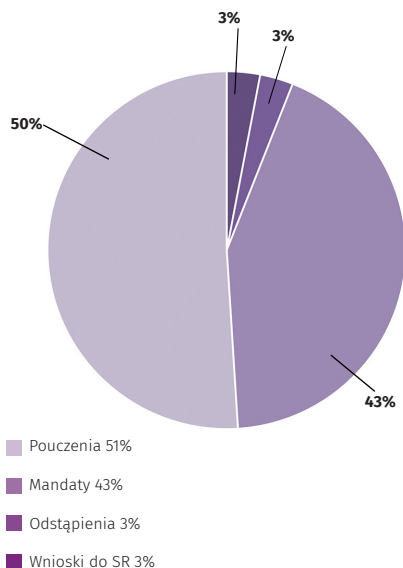
	2022			2023		
	Miasto Suwałki	Powiat Suwański	Ogółem	Miasto Suwałki	Powiat Suwański	Ogółem
Przestępstwa drogowe	123	96	219	104	95	199
Wypadki drogowe	15	13	28	13	9	22
Kolizje drogowe	868	311	1 179	747	366	1 113
Ofiary śmiertelne	3	2	5	13	3	4
Nietrzeźwi uczestnicy wypadków drogowych	0	0	0	0	2	2
Nietrzeźwi uczestnicy kolizji drogowych	33	12	45	19	12	31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Wykroczenia

Liczba ujawnionych na terenie powiatu suwańskiego wykroczeń w 2023 roku zmalała w porównaniu do roku poprzedniego o 3 749 i wyniosła 39 048.

Wykres 2.8.1 Struktura represyjności działań policji w 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

W porównaniu z 2022 rokiem:

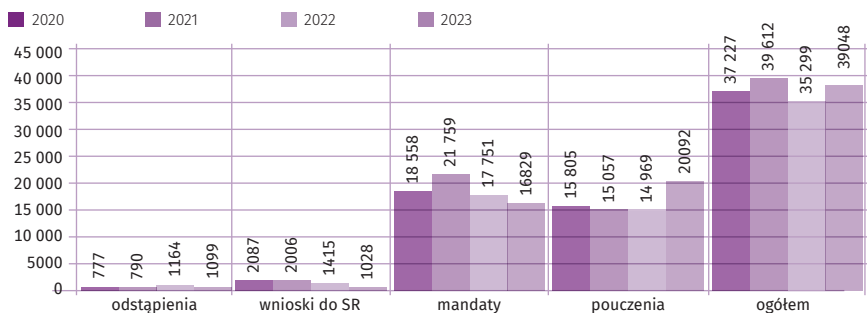
- ✓ ujawniono o 3 749 wykroczeń więcej,
- ✓ nałożono o 922 mniej mandatów karnych,
- ✓ zastosowano o 5 123 więcej pouczeń
- ✓ skierowano o 387 mniej wniosków o ukaranie do sądu,
- ✓ złożono o 65 mniej wniosków o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu.

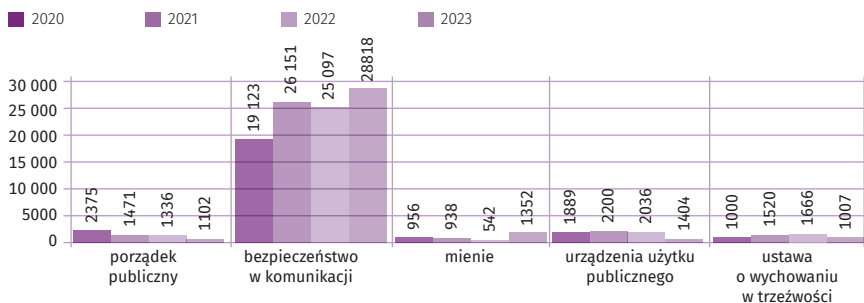
Fot. z archiwum Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Przestępczość stwierdzona

W 2023 roku w wyniku przeprowadzonych postępowań przygotowawczych stwierdzono popełnienie 1 633 przestępstw. W porównaniu z 2022 rokiem nastąpił wzrost o 194 czyny. Uzyskano wskaźnik dynamiki przestępstw stwierdzonych na poziomie 113,5 %.

Wykres 2.8.2 Liczba zastosowanych środków wobec sprawców wykroczeń w latach 2020–2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Wykres 2.8.3 Kategorie najczęściej popełnianych wykroczeń w latach 2020–2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Tabela 2.8.2 Liczba przestępstw stwierdzonych w wybranych kategoriach – porównanie lat 2022–2023

Kategoria	Stwierdzone		
	2022	2023	Dynamika
Ogółem	1 439	1 633	113,5%
Przestępstwa kryminalne	1 008	847	84,0%
Przestępstwa rozbójnicze	11	9	81,8%
Bójka i pobicie	10	3	30,0%
Uszczerbek na zdrowiu	24	15	62,5%
Kradzież z włamaniem	102	107	104,9%
Kradzież	222	209	94,1%
Kradzież samochodu	9	5	55,6%
Uszkodzenie mienia	77	67	87,0%

Przestępstwa narkotykowe	217	121	55,8%
Przestępstwa gospodarcze	261	627	240,2%
Przestępstwa korupcyjne	2	2	100,0%
Przestępstwa drogowe	123	104	84,6%
Nietrzeźwi kierujący	112	92	82,1%
7 kategorii przestępstw	446	410	91,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Tabela 2.8.3 Wykrywalność sprawców przestępstw w poszczególnych kategoriach – porównanie lat 2022–2023

Kategoria	Wykrywalność		
	2022	2023	+/-
Ogółem	79,8	84,6	4,8
Przestępstwa kryminalne	76,8	77,9	1,1
Przestępstwa rozbójnicze	100,0	100,0	0,0
Bójka i pobicie	90,0	100,0	10,0
Uszczerbek na zdrowiu	95,8	100,0	4,2
Kradzież z włamaniem	58,3	57,4	-0,9
Kradzież	58,6	71,4	12,8
Kradzież samochodu	33,3	0,0	-33,3
Uszkodzenie mienia	37,7	32,4	-5,3
Przestępstwa narkotykowe	99,5	100,0	0,5
Przestępstwa gospodarcze	79,1	90,0	10,9
Przestępstwa korupcyjne	100,0	100,0	0,0
Przestępstwa drogowe	100,0	100,0	0,0
Nietrzeźwi kierujący	100,0	100,0	0,0
7 kategorii przestępstw	58,6	63,3	4,7

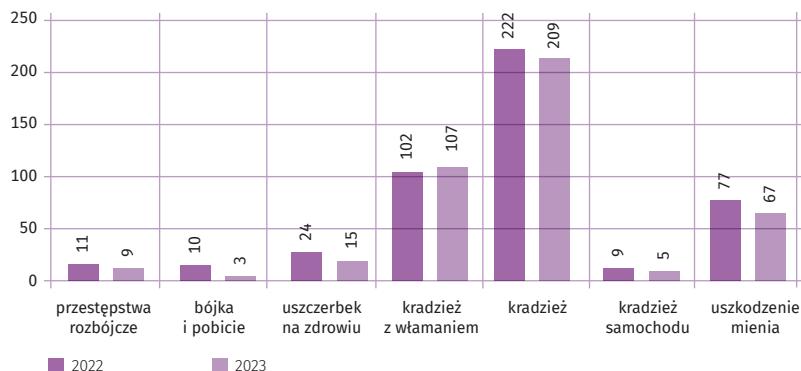
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Wykres 2.8.4 Struktura przestępczości stwierdzonej w latach 2022–2023 na terenie miasta Suwałki

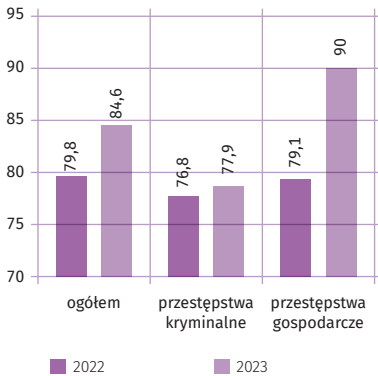
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Wykres 2.8.5 Przestępstwa stwierdzone w 7 kategoriach przestępczości w latach 2022–2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Wykres 2.8.6 Wykrywalność przestępstw w kategoriach głównych w latach 2022–2023

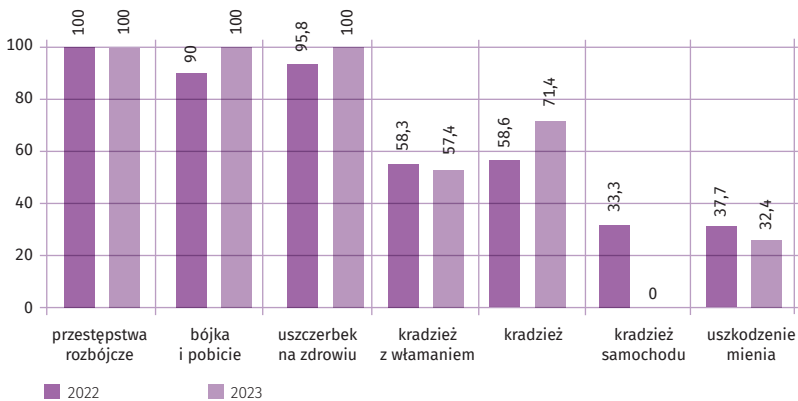

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Realizacja programów i działań profilaktycznych

- ✓ „Feryjne i wakacyjne pogotowie bezpieczeństwa” – program edukacyjno-informacyjny o tematyce bezpieczeństwa w czasie wolnym oraz sposobach unikania zagrożeń związanych z wypoczynkiem w trakcie ferii i wakacji;
- ✓ „Kręci mnie bezpieczeństwo na stoku” – ogólnopolska akcja prewencyjna podczas, której funkcjonariusze dbali o bezpieczeństwo na stokach;
- ✓ „Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą” – działania promujące bezpieczeństwo nad wodą i terenach przywodnych;
- ✓ „Bezpieczna droga do szkoły” – działania dotyczące zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym;

Wykres 2.8.7 Wykrywalność przestępstw w 7 kategoriach przestępczości w latach 2022–2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Poziom ogólnej wykrywalności sprawców przestępstw w 2023 roku wyniósł 84,6% i był wyższy od efektów osiągniętych rok wcześniej o 4,8%. Skuteczność w ściganiu sprawców przestępstw kryminalnych sięgnęła 77,9% (2022 r. – 76,8%) natomiast przestępstw gospodarczych 90,0% (2022 r. – 79,1%).

- ✓ „Nie ufaj bezgranicznie” – kampania informacyjna mająca na celu zwiększenie świadomości społecznej w obszarze poszukiwania bezpiecznej pracy za granicą oraz w problematyce handlu ludźmi;
- ✓ „Cyberświadomi, cyberbezpieczni” – program profilaktyczny skierowany do

dzieci, młodzieży i dorosłych, mający na celu promocję bezpiecznych zachowań w sieci oraz informujący o zagrożeniach, z jakimi się można spotkać w Internecie;

✓ „Mam wybór... wybieram rozsądek” – program profilaktyczny dot. przeciwdziałania uzależnieniom. Celem głównym programu jest wzrost wiedzy w zakresie zagrożeń związanych z używaniem środków psychoaktywnych oraz zapobieganiem i zwalczaniem zjawiska demoralizacji w środowisku dzieci i młodzieży ze szczególnym naciskiem na odpowiedzialność prawną związaną z posiadaniem, używaniem, przewożeniem środków wpływających na ośrodkowy układ nerwowy;

✓ Akcja „Tydzień pomocy osobom pokrzywdzonym” – mająca na celu upowszechnienie praw osób pokrzywdzonych i zwiększenie świadomości społecznej w zakresie prawa i porządku publicznego;

Patrol pieszy.

Fot. z archiwum Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

✓ „Nie bądźmy obojętni” – działania:

- rozpoznawczo-kontrolne w zakresie ujawniania miejsc przebywania osób zagrożonych zamarznięciem m.in. ogródki działkowe, parki, dworzec PKP i PKS, baraki, opuszczone budynki i inne; kontrola warunków bytowych osób samotnych i w podeszłym wieku;

- informacyjne w zakresie informowania w/w osób o formach pomocy doraźnej;

- interwencyjne wobec w/w osób (zawiadanie służb ratunkowych, jak też przekazywanie pod opiekę rodziny, umieszczenie w noclegowni, PdOZ).

✓ „poMOC a nie przeMOC” – program profilaktyczny dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych.

✓ „Świadomy Senior = Bezpieczny Senior” – działania edukacyjno-informacyjne na rzecz podniesienia poziomu bezpieczeństwa i ograniczenie liczby przestępstw popełnianych na szkodę seniorów przez kształtowanie właściwych postaw oraz wzrost świadomości wobec czyhających niebezpieczeństw np. „oszustwa na wnuczka”.

Fot. z archiwum Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Działalność Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej

W zakresie zabezpieczenia operacyjnego miasta Suwałk, na terenie działania tutejszej Komendy funkcjonują 2 jednostki ratowniczo-gaśnicze, 12 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (ksrg) oraz 22 pozostałe jednostki OSP, które posiadają samochody pożarnicze.

W 2023 roku średnio co 7,57 godziny jednostki ochrony przeciwpożarowej były alarmowane o powstałych zagrożeniach. Na terenie miasta w 2023 r. powstało 539 zdarzeń. Na ogólną ilość interwencji złożyło się 119 pożarów; 321 miejscowych zagrożeń oraz 99

Fot. z archiwum Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.

alarmów fałszywych. Procentowo w ogólnej ilości pożary stanowiły 22%; miejscowe zagrożenia 60% oraz alarmy fałszywe 18%.

Analizując pożary pod względem wielko-

ści, których powierzchnia nie przekraczała 70 m² lub kubatura nie przekraczała 350 m³, tzw. pożary małe stanowiły 97% wszystkich pożarów na terenie miasta, co świadczy o szybkim ich wykryciu i podjęciu sprawnych działań ratowniczych. Dokonując podziału pożarów według obiektów należy zaznaczyć, iż statystycznie do grup obiektów o największej palności w minionym roku należały obiekty mieszkalne (38 pożarów), nieużytkowane powierzchnie rolne, w tym trawy i pozostałości roślinne (17 pożarów), środki transportu (8 pożarów), wolnostojące altany śmietnikowe i kontenery (22 pożary), budynki użyteczności publicznej (4 pożary) oraz budynki produkcyjno-magazynowe (4 pożary).

Tabela 2.8.4 Ilość interwencji w latach 2022–2023

Rodzaj interwencji	2022			2023		
	Miasto Suwałki	Powiat suwalski	Razem	Miasto Suwałki	Powiat suwalski	Razem
Pożary	168	156	324	119	137	275
Miejscowe zagrożenia	743	447	1190	321	459	780
Alarmy fałszywe	80	12	92	99	22	121
Razem:	991	615	1606	539	618	1157

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach.

Fot. z archiwum Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.

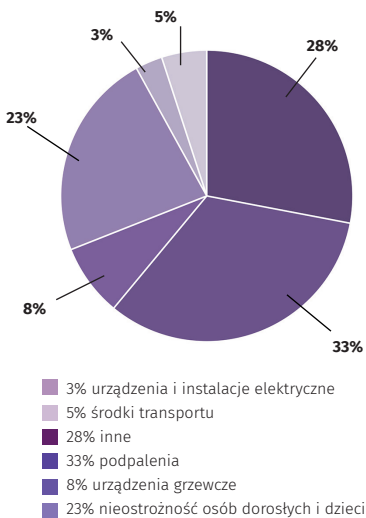
Prawdopodobną najczęstszą przyczyną powstawania pożarów na terenie miasta w minionym roku były podpalenia – 39 pożarów, zaproszenia ognia – 27 pożarów, urządzenia grzewcze – 10 pożarów, wadliwie działająca instalacja i urządzenia elektryczne – 4 pożary oraz środki transportu – 6 pożarów. Podobnie jak w latach poprzednich, tak i w 2023 roku pożary powstawały w obiektach mieszkalnych, głównie na skutek nieprawidłowej eksploatacji urządzeń grzewczo-kominowych oraz nieterminowego usuwania zanieczyszczeń z przewodów dymowo-spalinowych.

W 2023 roku na terenie miasta Suwałk odnotowano 321 miejscowych zagrożeń, które definiowane są jako zdarzenia inne niż pożar

Fot. z archiwum Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.

Wykres 2.8.8 Główne przyczyny pożarów w roku 2023 na terenie powiatu grodzkiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach.

i klęska żywiołowa, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, stanowiące zagrożenia dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska. Najczęstszymi interwencjami były wyjazdy do różnego rodzaju zdarzeń w budynkach mieszkalnych, w komunikacji drogowej oraz w obiektach użyteczności publicznej.

Na drogach na terenie miasta z udziałem

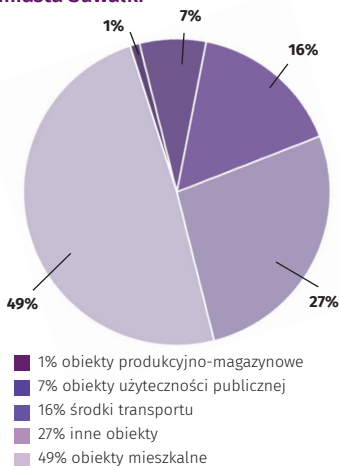
środków transportu Państwowa Straż Pożarna interweniowała przy 54 zdarzeniach. Prawdopodobną przyczyną wypadków drogowych było lekceważenie przepisów drogowych i niedostosowanie prędkości do istniejących warunków drogowych.

Przez teren miasta Suwałki przechodziły też silnie wiejące wiatry oraz obfite opady atmosferyczne, które angażowały jednostki ochrony przeciwpożarowej do usunięcia ich skutków. Do tego typu zdarzeń suwalscy strażacy na terenie miasta wyjeżdżali 32 razy.

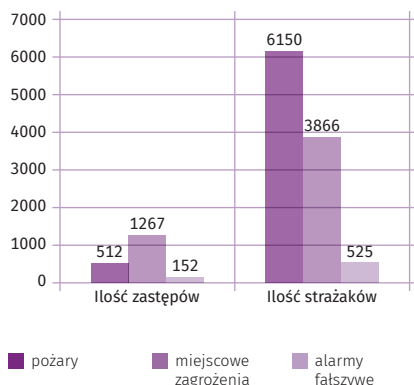

Fot. z archiwum Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.

Wykres 2.8.9 Rodzaj miejscowych zagrożeń wg grupy obiektów w 2023 r. na terenie miasta Suwałki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach.

Wykres 2.8.10 Udział zastępów i strażaków w działaniach w 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach.

Fot. z archiwum Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.

Tabela 2.8.5 Ilość interwencji prowadzona przez poszczególne Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze, w tym na terenie miasta

	JRG 1	Na terenie miasta	JRG 2	Na terenie miasta
Pożary	156	69	100	50
Miejscowe Zagrożenia	401	162	379	159
Alarmy Fałszywe	61	46	60	53
Ogółem	618	277	539	262

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach.

Działalność Straży Miejskiej

Straż Miejska działa w oparciu o ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych, która określa podstawowy katalog zadań.

W ustawie o strażach gminnych jako cel tworzenia straży określono ochronę porządku publicznego i pełnienie służebnej roli wobec społeczności lokalnej.

Podstawowym zadaniem Straży Miejskiej jest dbałość o zapewnienie spokoju i porządku publicznego.

Jako formacja Straż zajmująca się ochroną porządku publicznego na terenie miasta, realizując zadania w zakresie ochrony porządku i spokoju w miejscach publicznych. Straż współdziała również z podmiotami odpowiedzialnymi za ochronę bezpieczeństwa publicznego (policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe, itp.) w celu ratowania życia i zdrowia obywateli, porządku w komunikacji, pomocy w zabezpieczaniu awarii technicznych, miejsc przestępstw, katastrof, wypadków do czasu przybycia właściwych służb.

W 2023 roku działania Straży Miejskiej w Suwałkach dotyczyły przede wszystkim utrzymania porządku i czystości na terenie miasta, bezpieczeństwa w komunikacji, czy dbałości o czystość środowiska. W 2023 r. do Straży Miejskiej w Suwałkach wpłynęły 2 355 zgłoszeń.

Tabela 2.8.6 Szczegółowa struktura zgłoszeń do dyżurnego Straży Miejskiej w Suwałkach w latach 2021–2023

Lp.	Kategoria zgłoszeń			
		2021	2022	2023
1.	Zakłócenia porządku publicznego	141	150	159
2.	Zagrożeń w ruchu drogowym	6	14	11
3.	Ochrony środowiska i gospodarki odpadami	142	187	164
4.	Zagrożeń życia i zdrowia	119	91	54
5.	Zagrożeń pożarowych (katastrofy)	3	1	4
6.	Awarii technicznych	95	104	82
7.	Zwierząt	293	341	355
8.	– Nieprawidłowe parkowanie:	678	771	812
	– na chodniku	103	165	97
	– za znakiem zakazu	110	162	204
	– w strefie zamieszkania, ruchu	257	257	374
	– blokowanie bram, wjazdów altan śmietnikowych	133	97	137
	– na zieleńcu	75	89	86
9.	Pomoc przy uruchomieniu pojazdu	211	82	87
10.	Inne zgłoszenia	578	486	541
11.	Razem	2276	2227	2355

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej w Suwałkach.

Fot. z archiwum Straży Miejskiej w Suwałkach.

Zgłaszane przez mieszkańców sprawy dotyczyły kategorii najbardziej uciążliwych i nieakceptowanych zachowań, tj. zakłócenia spokoju i porządku publicznego, naruszeń w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami, uciążliwości ze strony zwierząt, oraz sfery związanej z naruszeniami przepisów prawa z zakresu ruchu drogowego.

W 2023 r. strażnicy podjęli 3631 interwencji. W postępowaniu mandatowym ukarano

244 osoby, zastosowano 1 865 pouczeń, skierowano 45 wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego w Suwałkach. Ponadto strażnicy:

- ✓ zabezpieczali miejsca zdarzeń do czasu przybycia Policji bądź innych służb właściwych do zabezpieczania zagrożenia – 2 takie przypadki;
- ✓ doprowadzili do ogrzewalni, miejsca zamieszkania, służby zdrowia, Policji – 39 osób nietrzeźwych (osoby znajdujące się w okolicznościach zagrażających zdrowiu i życiu lub zagrażających życiu lub zdrowiu innych osób);
- ✓ konwojowali dokumenty na potrzeby miasta – 13;
- ✓ udzielili pomocy przy uruchomieniu pojazdów – 87.

Tabela 2.8.7 Struktura zastosowanych środków prawnych przez Straż Miejską w latach 2021–2023

Zastosowane środki prawne								
Pouczenia			Mandaty karne			Wnioski o ukaranie		
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
1333	1084	1865	181	163	244	55	33	45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej w Suwałkach.

Poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży

W 2023 r. kontynuowano program „Straż Miejska dzieciom – bądź bezpieczny”, zawierający tematykę związaną z bezpieczeństwem. Program ten realizowano w suwalskich przedszkolach. Podejmowano działania w zakresie propagowania bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży, były to m.in. „Dzień Dziecka”, „Europejski dzień bez samochodu” oraz współorganizowano turniej „Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym 2023”.

Fot. z archiwum Straży Miejskiej w Suwałkach.

Współpraca ze szkołami

W ramach tego zadania strażnicy dokonali 1575 kontroli w okolicach i sąsiedztwie szkół. Zabezpieczyli 4 imprezy szkolne. Podejmowali czynności w stosunku do uczniów przebywających na „wagarach”, palących papierosy, zakłócających porządek. W klasach nauczania początkowego

prowadzili pogadanki w zakresie związanym z porządkiem i bezpieczeństwem publicznym. Uwzględniły one najważniejsze rodzaje zagrożeń występujących w życiu codziennym oraz zagadnienia związane z zasadami bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

W 2023 r. utrzymano patrol pieszy tzw. „szkolny”, zadaniem którego jest oddziaływanie na poprawę poczucia bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły i w jej okolicy: bezpośrednio poprzez patrolowanie terenów szkolnych i przyległych, pośrednio poprzez współpracę ze szkołami (z dyrektorem czy też z pedagogiem).

Inne działania Straży Miejskiej Współpraca Straży Miejskiej z Policją

Współpraca z Komendą Miejską Policji w Suwałkach odbywa się w oparciu o zasady określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 sierpnia 2021 r. w sprawie form współpracy straży gminnej (miejscowej) z Policją oraz sposobu informowania wojewody o tej współpracy. Kontynuowano działania w ramach przedsięwzięcia „Bezpieczne osiedle”, które miały na celu m.in.:

- ✓ zapewnienie ładu i porządku publicznego w rejonach osiedli mieszkaniowych;
- ✓ zapobieganie dewastacji i niszczeniu mienia należącego do spółdzielni mieszkaniowych oraz mienia komunalnego;
- ✓ zapobieganie rozprowadzaniu środków odurzających szczególnie wśród nieletnich;
- ✓ zapobieganie wybrykom o charakterze

chuligańskim w miejscach publicznych oraz popełnianiu czynów karalnych przez osoby nieletnie;

- ✓ zapobieganie kradzieżom z włamaniem do mieszkań, piwnic oraz rozbojom i kradzieżom rozbójniczym;
- ✓ zapobieganie spożywaniu alkoholu w miejscach publicznych oraz sprzedaży alkoholu nieletnim;

Realizowano zadania wynikające ze zgłoszeń mieszkańców wnoszonych za pomocą aplikacji Krajowa mapa zagrożeń bezpieczeństwa. Przeprowadzono wspólnie 19 działań pod kryptonimem „Bezpieczne osiedle”, w których na zasadzie wielokrotności udział wzięło 40 strażników i policjantów.

Cieplnej w Suwałkach Sp. z o.o., Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej, Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o., Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o., administratorami spółdzielni mieszkaniowych, Zarządem Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o., Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego Miasta Suwałki, Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Suwałkach.

Strażnicy ujawnili 114 różnego rodzaju awarii. W 523 przypadkach udzielili asysty pracownikom m.in.:

- Wydziału Spraw Obywatelskich,
- Wydziału Budżetu i Finansów,

Fot. z archiwum Straży Miejskiej w Suwałkach.

Współpraca Straży Miejskiej z innymi instytucjami

Celem współpracy Straży Miejskiej z właściwymi podmiotami jest zminimalizowanie bądź usunięcie skutków zaistniałych zagrożeń, udzielenie pierwszej pomocy, zabezpieczenia miejsca zdarzenia do czasu przybycia odpowiednich służb.

Współpracę z tym związaną prowadzono z Zarządem Dróg i Zieleni w Suwałkach, Komendą Miejską Policji, Strażą Ochrony Kolej, Przedsiębiorstwem Energetyki

- Wydziału Ochrony Środowiska,
- Wydziału Gospodarki Komunalnej i Nadzoru Właścicielskiego,
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie,
- Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.,
- Schroniska dla bezdomnych zwierząt.

III. Strefa gospodarcza

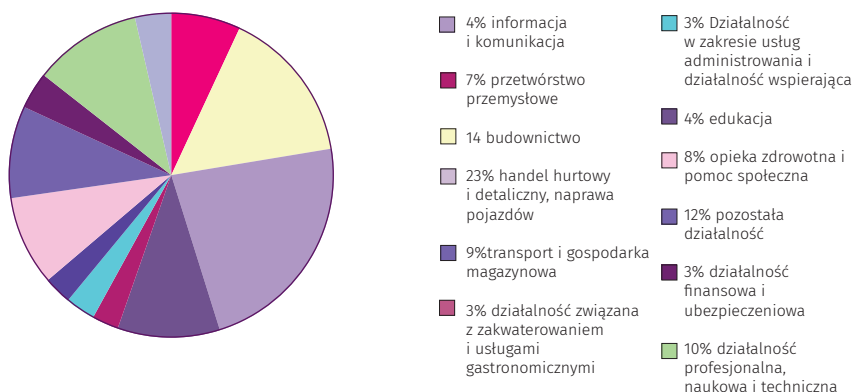
3.1. Struktura podmiotów gospodarczych

Na koniec grudnia 2023 r. na terenie Suwałk zarejestrowanych było 7 672 podmioty gospodarcze, z czego prawie 96,1% (7 373 podmioty) działało w sektorze prywatnym. W stosunku do roku 2022 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 99. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych – 5 773 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Do największych suwalskich przedsiębiorstw należą m.in.: ANIMEX Grupa Drobiarska S. A. (branża spo-

żywcza), „Padma Art” (branża wyposażenia wnętrza), Fabryki Mebli Forte S.A. i Tanne Sp. z o.o. (branża meblarska i drewna), PORTA KMI Poland Sp. z o.o., STOLLAR Sp. j. (branża drewna i stolarka otworowa), PPHU „Laktopol”, MLEKPOL (branża spożywcza), Malow Sp. z o.o., AQUAEL Sp. z o.o. (mechanika precyzyjna, sprzęt akwarystyczny), Fabryka Przewodów i Kabli ELPAR II Sp. z o.o. (branża elektryczna), SALAG Sp. z o.o. S. K. (branża tworzyw sztucznych).

W 2023 r. Miasto zawarło 3 umowy z podmiotami realizującymi inwestycje niedrogo- (typu budowa budynków usługowych i mieszkalnych) dotyczące przebudowy/

Wykres 3.1.1 Struktura podmiotów gospodarczych wg sekcji w 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Białymstoku.

budowy dróg publicznych w ramach danego procesu inwestycyjnego.

łączna wartość robót budowlanych do wykonania przez inwestorów w ramach ww. umów na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła ok. 2,5 mln zł.

Wspieranie przedsiębiorczości

„Program Rozwoju Przedsiębiorczości do 2030 roku” został przyjęty 30 listopada 2022 roku uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach nr LI/672/2022. Dokument poświęcony rozwojowi przedsiębiorczości w perspektywie do roku 2030 jest kompatybilny m.in. ze „Strategią Rozwoju – Suwałki 2030”.

Pomoc de minimis

Miasto Suwałki od kilku lat wspiera rozwój przedsiębiorczości w mieście poprzez stosowanie zwolnień podatkowych w podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta pod warunkiem zrealizowania na terenie miasta Suwałk inwestycji początkowej (budowa, odbudowa, rozbudowa, nadbudowa budynków i budowli lub ich części) oraz zatrudnienia określonej liczby osób.

W poprzednich latach wsparcie przedsiębiorców za pomocą tego instrumentu prezentowało się w następujący sposób:

Tabela nr 3.1.1 Pomoc de minimis w Suwałkach w latach 2017-2023

Lata	Liczba podmiotów	Wartość
2017	3	1 077 795,00 zł
2018	3	1 161 473,00 zł
2019	2	157 454,00 zł
2020	3	225 883,00 zł
2021	1	8924,00 zł
2022	1	9345,00 zł
2023	1	941 780,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Lotnisko w Suwałkach

Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach to nie tylko ulice, chodniki, zieleń, ale także droga startowa, a dokładnie 1320 metrowy utwardzony pas startowy w pełni dostosowany do najnowszych wymagań i kryteriów General Aviation. W czerwcu 2020 r. Rada Miejska w Suwałkach ustanowiła Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach Zarządcą Lotniska Suwałki. W sierpniu 2020 r. nastąpiło oddanie i uroczyste otwarcie Lotniska. Obiekt jest wpisany do rejestru lotnisk Urzędu Lotnictwa Cywilnego wraz z pasem do zawracania, płytą postojową, drogą kołowania oraz infrastrukturą techniczną.

Mimo trudności branży lotniczej, na Lotnisku Suwałki w 2023 roku wykonano około 3 400 operacji lotniczych. Statki Powietrzne uczestniczące w „suwalskim” ruchu powietrznym to małe jednostki o maksymalnej masie startowej do 10000 kg, ale wraz z rosnącym zapotrzebowaniem ruch ten może być powiększony o większe jednostki jak np. ATR 42 dysponujący 18 600 kg MTOW i 50 miejscami pasażerskimi.

Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach ustanowiony administratorem Lotniska Suwałki na podstawie decyzji Rady Miejskiej w Suwałkach kontynuuje i realizuje cele do których został powołany, takie jak koszenie i kultywacja traw, oczyszczanie pasa, odśnieżanie, pielęgnacja zieleni, utrzymanie i remonty budynków.

Pod koniec 2023 roku lotnisko zmieniło status z lotniska użytku wyłącznego na lotnisko użytku publicznego nie podlegającego certyfikacji. Zapewni to lepszy dostęp do finansowania ze środków zewnętrznych. Podniesienie statusu lotniska ma na celu zachęcenie użytkowników, a może nawet przyszłych inwestorów do skorzystania z oferty inwestycyjnej Miasta Suwałki.

Stacja tankowania samolotów.

Fot. z archiwum Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach.

W 2023 roku oddano do użytkowania stację tankowania samolotów, punkt prowadzi firma Warter Aviation. Stacja wyposażona jest w trzy dystrybutory oferujące paliwa: benzyna lotnicza Avgas 100LL, benzyna lotnicza UL-91 oraz paliwo lotnicze JET A-1. Tankowanie na stacji jest możliwe w systemie 24/7 dla osób posiadających karty flotowe Warter Aviation, a dla pozostałych klientów po wcześniejszym kontakcie z obsługą stacji.

Suwańskie Lotnisko jest również wykorzystywane przez administrację państwową do przeprowadzania oficjalnych wizyt. Przy takiej okazji w sierpniu 2023 roku Premier Mateusz Morawiecki miał okazję wizytować nasze miasto. Ze względu na strategiczne położenie, rządowe statki powietrzne dość często wykonują operacje lotnicze do i z naszego lotniska.

Park Naukowo-Technologiczny Polska–Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

Park Naukowo-Technologiczny Polska–Wschód w Suwałkach Sp. z o.o. powstał 4 czerwca 2004 roku. Celem strategicznym Parku jest stworzenie w Suwałkach atrakcyjnego miejsca wzajemnych powiązań pomiędzy nauką z biznesem, umożliwiającego transfer technologii i prowadzenie innowacyjnych form działalności gospodarczej i inwestowania, a także budowa-

nia postaw pro-przedsiębiorczych oraz pro-innowacyjnych wśród dzieci i młodzieży regionu pogranicza. Oferta Parku kierowana jest w pierwszej kolejności do podmiotów z branż wysoko zaawansowanych, takich jak IT, elektronika, technologia inżynierii materiałowej, energetyka, ochrona zdrowia i inżynieria medyczna oraz technologie związane z ochroną środowiska.

W 2023 roku powierzchnia inkubatora technologicznego była wykorzystana w 81,60%, laboratoria – 75,60% i hala procesów technologicznych – 45,60%. Na terenie Parku Naukowo-Technologicznego Polska–Wschód w Suwałkach funkcjonuje ponad 47 podmiotów gospodarczych łącznie zatrudniających około 150 osób z czego ok. 50% firm działa w branży IT/ICT. Dodatkowo Park świadczy 48 podmiotom tzw. usługę wirtualnego biura.

Park to również:

✓ Inicjator Akademii Parku, której celem jest promowanie i rozwijanie postaw przedsiębiorczości w ramach prowadzonych szkoleń zawodowych i biznesowych. To również działalność edukacyjna, której celem jest wzrost zainteresowania i wiedzy wśród dzieci i młodzieży z zakresu przedsiębiorczości, robotyki, programowania oraz pierwszej pomocy przedmedycznej.

Ponadto, rok 2023 to dla Parku czas wielu wydarzeń i aktywności m.in.:

✓ II edycja FLEX Future Lab Experience to pilotażowy program adresowany do maturzystów oraz uczniów w klasach przedmaturalnych. Celem zajęć programu FLEX jest przegląd interesujących, przyszłościowych i dobrze wynagradzanych kierunków studiów technicznych takich jak: Sztuczna inteligencja, Reżyseria i montaż filmowy, Informatyka, Automatyka, Robotyka, Zarządzanie, Marketing internetowy, Zarządzanie energią, Zarządzanie i Inżynierii Produkcji, Mechanika.

✓ Z PHOTONEM o emocjach – to zajęcie programowania z robotem edukacyjnym Photon skierowane dla dzieci z klas 1-3 i 4-6 szkół podstawowych, których celem było poznanie świata własnych emocji. W sumie w zajęciach wzięło udział ok. 1000 uczniów ze szkół podstawowych.

✓ Koordynowanie Klastra Energetycznego „Nowa Suwalska Energia” – 28 marca 2022 roku utworzono klastr energetyczny stworzony przez sześć podmiotów – lokalny samorząd, miejskie spółki – PWiK i PEC, firmę Malow sp. z o.o., Suwalską Kopalnię Surowców Mineralnych sp. z o.o. oraz Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach. Celem powstania klastra jest szeroko pojęta współpraca w zakresie wytwarzania energii odnawialnej.

✓ Forum Biznesowe Pogranicza – to największa impreza kongresowa w północno-wschodniej Polsce. Siódma edycja Forum odbyła się pod hasłem „Wyzwania technologiczne – biznes i samorząd”. Spotkanie poświęcone było nowym technologiom i innowacjom w biznesie i samorządzie. Organizacja Forum w Suwałkach była promocją firm z całego regionu pogranicza z możliwością prezentacji ich oferty eksportowej, a także nawiązania bezpośrednich kontaktów biznesowych.

✓ Konkurs „BizneSÓWKI – ZaPARKuj swój BIZNES” – Celem konkursu była aktywizacja i pobudzanie rozwoju suwalskiej przedsiębiorczości wśród uczniów szkół ponadpod-

stawowych mających siedziby na terenie Miasta Suwałki chcących uruchomić i rozwinąć własne firmy w Suwałkach. Do końcowego etapu konkursu zostało zakwalifikowanych 10 pomysłów biznesowych. Wręczono 3 nagrody pieniężne o łącznej wartości 15 000 zł.

✓ Prowadzenie punktu konsultacyjnego programu Czyste Powietrze – pierwszego ogólnopolskiego programu dopłat do wymiany starych pieców oraz docieplenia domów jednorodzinnych. Celem Programu jest walka ze smogiem. W sumie w 2023 roku zostało złożonych 153 wniosków o dofinansowanie na kwotę 7 827 683,00 zł.

✓ Organizacja spotkań networkingowych dla programistów „Rezerwat IT” Organizacja spotkań networkingowych dla programistów „Rezerwat IT” – to inicjatywa ukierunkowana na budowanie sieci kontaktów w branży IT. Celem networkingu jest wymiana informacji, wspólne podejmowanie ciekawych projektów, wzajemna pomoc i wsparcie w świecie programowania. Każde ze spotkań składa się z części merytorycznej i nieformalnej. Podczas spotkań swoją wiedzę i doświadczeniami dzielą się eksperci, specjaliści reprezentujący globalne i lokalne marki związane z IT.

Funkcjonujące w Parku Nowoczesne centrum konferencyjno-wystawiennicze idealnie nadaje się do organizacji konferencji, targów, szkoleń, rozmów kwalifikacyjnych, zebrań czy prezentacji biznesowych. To profesjonalnie wyposażone sale konferencyjne

Fot. z archiwum PNTPW w Suwałkach Sp. z o.o.

Fot. z archiwum PNTPW w Suwałkach Sp. z o.o.

oraz szkoleniowe w niezbędny sprzęt multimedialny. Dzięki znakomitej infrastrukturze Park gwarantuje uczestnikom najwyższy poziom realizacji usług.

Wirtualna przestrzeń biurowa – umożliwiającą użytkownikom znaczną redukcję kosztów związanych z wynajmem lokalu i zatrudnieniem pracowników biurowych. Wirtualne biuro zapewnia rejestrację przedsiębiorstwa pod adresem Parku, dzięki czemu osoby prowadzące działalność w domu lub też mobilni specjaliści mogą korzystać z prestiżu prowadzenia przedsiębiorstwa pod adresem parkowego centrum biznesowego, przy ul. Innowacyjnej 1.

Instytucji Szkoleniowych (RIS) jest bazą danych zawierającą informacje o kilkunastu tysiącach instytucji szkoleniowych i ich ofercie. Dla instytucji szkoleniowych RIS stanowi narzędzie reklamy oferowanych usług. Pracownikom oraz klientom urzędów pracy pomaga zorientować się w ofercie szkoleniowej i dokonać racjonalnego wyboru.

Park to również szereg usług konsultingowo-doradczych, dostosowanych do potrzeb przedsiębiorców:

Oferta doradztwa biznesowego – to kompleksowe usługi wsparcia biznesu, w zakresie opracowania strategii, modelu biznesowego czy nowych usług, aby pomóc organizacjom odnieść sukces.

Fot. z archiwum PNTPW w Suwałkach Sp. z o.o.

Coworking Zone – to wygodna przestrzeń do pracy w otoczeniu innych startupów i firm parkowych. W przeciwieństwie do tradycyjnego biura, w którym każda firma ma swoje biuro, coworking oferuje wynajem pojedynczych miejsc pracy, wraz z wyposażeniem biurowym.

Park Naukowo-Technologiczny Polska – Wschód w Suwałkach jest wpisany do Rejestru Instytucji Szkoleniowych – Rejestr

Oferta usługi patentowej polegająca na ochronie prawa własności przemysłowej i intelektualnej, doradztwie i konsultacjach. Doświadczony rzecznik patentowy przeprowadzi firmę przez cały proces analizy i oceny zdolności patentowej, dokona zgłoszenia i poprowadzi postępowanie.

Oferta doradztwa marketingowego, polegająca na zaplanowaniu dedykowanej stra-

Fot. z archiwum PNTPW w Suwałkach Sp. z o.o.

tegi mającej na celu rozwój firmy z zakresu marketingu, budowania marki oraz osiągnięcia wyznaczonych celów biznesowych.

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach jest prywatną osobą prawną działającą na zasadzie non-profit nieprowadzącą działalności gospodarczej. Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach oferuje w jednym miejscu pełen wachlarz usług ukierunkowanych na wsparcie przedsiębiorczości, rozwój społeczności lokalnej i budowę społeczeństwa obywatelskiego.

Fundacja swoje cele, jako instytucja non-profit realizuje m.in. poprzez następujące działania:

- ✓ Doradztwo konsultacyjno-prawno-ekonomiczne i wszelkie inne działania promujące działalność gospodarczą i rozwój regionalny.
- ✓ Promocję przedsiębiorczości w postaci szkoleń, konferencji, misji gospodarczych, wizyt studyjnych, spotkań biznesowych.
- ✓ Wsparcie finansowe poprzez instrumenty zwrotne sektora mikro, małych

i średnich przedsiębiorstw w tym również ekonomii społecznej oraz osób fizycznych chcących podnieść własne kwalifikacje na terenie miasta Suwałk, powiatu suwalskiego, województwa podlaskiego oraz całego kraju.

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach:

- ✓ posiada Certyfikat Firmy Wiarygodnej Finansowo, Certyfikat Firmy Równych Szans,
- ✓ jest członkiem założycielem Polskiego Związku Funduszy Pożyczkowych z siedzibą w Warszawie oraz Izby Przemysłowo-Gospodarczej w Suwałkach oraz członkiem wspierającym Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce.
- ✓ współpracuje z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w Warszawie, Urzędem Marszałkowskim województwa podlaskiego, Prezydentem Miasta Suwałki i Starostwem Powiatowym w Suwałkach.
- ✓ podpisała porozumienia między innymi z Cechem Rzemieślników i Przedsiębiorców w Suwałkach, Suwalską Specjalną Strefą Ekonomiczną w Suwałkach, Państwową Uczelnią Zawodową im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach.
- ✓ wyróżniona została w 2005 roku Honorową Statuetką Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz w 2021 roku Włóczęgą Jaćwingów przyznaną przez Prezydenta Miasta Suwałki za wieloletnie wspieranie i rozwój suwalskiej przedsiębiorczości.

Przedstawiciele Fundacji zasiadają w ciałach doradczych i eksperckich w:

- ✓ Zespole do Spraw Instrumentów Finansowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w Departamencie Europejskiego Funduszu Społecznego Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej,
- ✓ Regionalnym Komitecie do Spraw Rozwoju Ekonomii Społecznej województwa podlaskiego,

- ✓ Powiatowej Radzie Rynku Pracy.

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach w realizuje swoje cele statutowe w ramach obowiązującej struktury organizacyjnej, w skład, której wchodzi:

- ✓ Ośrodek Rozwoju Instrumentów Finansowych;
- ✓ Ośrodek Transferu Wiedzy i Innowacji;
- ✓ Ośrodek Monitoringu i Windykacji;
- ✓ Ośrodek Aktywizacji Społeczno-Zawodowej.

Celem Ośrodka Transferu Wiedzy i Innowacji jest przygotowywanie i realizacja autorskich programów ukierunkowanych na wzmocnienie i rozwój przedsiębiorczości, rozwój gospodarczy a także rozwój społeczności lokalnej i budowę społeczeństwa obywatelskiego. W ramach zadań statutowych, Doradcy Ośrodka realizują usługi związane ze wsparciem osób i instytucji, które są zainteresowane rozwojem własnym jak i rozwojem firm w zakresie świadczenia usług informacyjnych, doradczych i konsultacyjnych obejmujących zagadnienia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz programami i formami wsparcia przedsiębiorczych.

Ośrodek Rozwoju Instrumentów Finansowych wspiera przedsiębiorców z sektora MŚP poprzez zwrotne instrumenty finansowe. Ośrodek również udziela pożyczek osobom fizycznym, które pragną podnieść posiadane kwalifikacje, lub też nabyć nowe umiejętności. Specjaliści ORIF-u rozliczają wszystkie umowy inwestycyjne zawarte w ramach środków, które Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach uzyskała w drodze konkursów lub zamówień publicznych. Do zadań Specjalistów z Ośrodka należy również bieżące monitorowanie wypłatonych instrumentów zwrotnych.

Ośrodek Monitoringu i Windykacji, jest to komórka organizacyjna, której zadaniem jest świadczenie usług zakładających

minimalizację zagrożenia utraty kapitału. Ośrodek na każdym etapie dochodzenia roszczenia jest zawsze zainteresowany podpisaniem ugody i spłatą długu. W ramach windykacji prowadzi przemyślane, odpowiednio zaplanowane działania windykacyjne w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa. Wszelkie działania powinny doprowadzić do odzyskania kapitału oraz innych należności. W koniecznych przypadkach możliwa jest egzekucja zobowiązania w stosunku do Fundacji, w tym również na drodze sądowej. Jednakże jest to działanie ostateczne i ma zastosowanie tylko wówczas, gdy wyczerpane zostaną inne formy dochodzenia roszczenia uwzględniające możliwość polubownego załatwienia sprawy. Proces windykacji prowadzony jest tak, aby budować i utrzymać szacunek i zaufanie Pożyczkobiorcy.

Ośrodek Aktywizacji Społeczno-Zawodowej i Rehabilitacji zajmuje się działaniami na rzecz osób z niepełnosprawnościami. W ramach Ośrodka, funkcjonuje także Warsztat Terapii Zająciowej im. Ks. Prałata Kazimierza Hamerszmity z siedzibą w Filipowie. Warsztat ten, działa w oparciu o ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Warsztat jest również Podmiotem Ekonomii Społecznej. Do Warsztatu uczęszcza 30 osób, głównie ze znacznym stopniem upośledzenia umysłowego. Osoby uczęszczające do Warsztatu mieszkają na terenie gmin wiejskich: Filipów i Bakalarzewo oraz miasta Suwałki.

Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach

Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach jest najstarszą agencją rozwoju regionalnego w Polsce. Swoją działalność rozpoczęła 16 stycznia 1991 roku. Misją Agencji jest inspirowanie oraz aktyw-

ny udział w przemianach gospodarczych i społecznych regionu poprzez jego promocję, wspieranie small biznesu, realizację programów sprzyjających tworzeniu nowych miejsc pracy oraz organizację systemu edukacji ekonomicznej i zawodowej.

Agencja wspiera rozwój regionalny w różnych jego obszarach i jest ukierunkowana przede wszystkim na realizację inicjatyw gospodarczych w regionie Podlasia i Suwalszczyzny, a w szczególności:

- ✓ współdziała w opracowywaniu programów rozwoju regionu;
- ✓ tworzy korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości, zwłaszcza MŚP;
- ✓ oferuje instrumenty wsparcia finansowego poprzez funkcjonujące fundusze pożyczkowe i fundusz poręczeniowy;
- ✓ aktywnie wspiera biznes, współdziała w tworzeniu nowych podmiotów gospodarczych;
- ✓ promuje podmioty gospodarcze i region;
- ✓ wdraża i realizuje programy aktywnej walki z bezrobociem;
- ✓ organizuje kształcenie zawodowe dorosłych i młodzieży;
- ✓ gromadzi i dystrybuuje informację na temat Funduszy Europejskich;
- ✓ przygotowuje i wdraża projekty współfinansowane ze środków unijnych.

W ramach struktury organizacyjnej Agencji działają:

- ✓ Fundusze pożyczkowe

Fundusze Pożyczkowe funkcjonują w ARR „ARES” S.A. od 1998 roku przyczyniając się do rozwoju sektora MŚP poprzez udzielanie pożyczek na atrakcyjnych warunkach dla firm. Pożyczki przeznaczane są przede wszystkim na:

- budowę lub nabycie nieruchomości, budynków, budowli, maszyn i urządzeń, zakup środków transportu i wyposażenia;

- nabycie wartości niematerialnych i prawnych (w tym oprogramowania i licencji);
- nabycie rzeczowego majątku obrotowego.

Funkcjonujące w Spółce Fundusze Pożyczkowe zwiększają dostęp dla MŚP z terenu województwa podlaskiego do zewnętrznych źródeł finansowania, na bardzo korzystnych warunkach mając na uwadze ofertę kredytową na rynku bankowym. Pozwalają na rozwój już istniejących firm oraz na finansowanie przedsięwzięć osób, które chcą rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej. Dofinansowanie sektora MŚP powoduje rozwój oraz wzrost konkurencyjności regionu podlaskiego poprzez nakłady na nowe technologie, zastosowanie innowacyjnych rozwiązań, co przekłada się na tworzenie nowych miejsc pracy.

Obszar funkcjonowania Funduszy to przede wszystkim województwo podlaskie. Natomiast środki z Funduszu pożyczkowego dla małych przedsiębiorców ARR „ARES” S.A. są również dostępne dla przedsiębiorców z terenu województwa warmińsko-mazurskiego.

Beneficjentami Funduszy mogą być mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, które posiadają siedzibę (a w przypadku osoby fizycznej – adres zamieszkania) lub adres głównego miejsca wykonywania działalności na terenie województwa podlaskiego lub prowadzą inwestycje na terenie województwa podlaskiego, a w przypadku Funduszu pożyczkowego dla małych przedsiębiorców ARR „ARES” S.A. województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

Od początku działalności funduszy Agencja udzieliła pożyczek na kwotę ponad 113,7 mln zł i wsparła ponad 590 przedsiębiorstw z terenu województwa podlaskiego.

Tabela 3.1.2 Liczba i wartość udzielonych pożyczek w okresie: 01.01.2023 – 31.12.2023 r.

Nazwa Funduszu	Ilość udzielonych pożyczek	Wartość udzielonych pożyczek
Północny Fundusz Pożyczkowy III	11	2 253 000,00 zł
Fundusz Pożyczkowy dla małych przedsiębiorców Agencji Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach.	11	1 253 800,00 zł
Fundusz Północny	1	200 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Agencji Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach.

✓ Inkubator Przedsiębiorczości

Inkubator Przedsiębiorczości funkcjonuje od 1992 roku na terenie Domu Handlowego „ARKADIA” zlokalizowanego w Suwałkach przy ulicy T. Noniewicza 42A i jest jednym z najstarszym obiektów handlowych w Suwałkach. Powstał w celu wspierania przedsiębiorczości, a w szczególności działalności handlowej i usługowej. Zajmuje powierzchnię około 6 tys. m², na której funkcjonuje 25 podmiotów gospodarczych korzystających ze stoisk handlowo-usługowych.

✓ Centrum Rozwoju Regionalnego

W 2023 roku Centrum Rozwoju Regionalnego realizowało 4 projekty (w tym 3 w partnerstwie) współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020 oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020, a także w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina, w tym:

„Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Suwałkach” Współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa

Podlaskiego na lata 2014–2020, Oś Priorytetowa VII Poprawa spójności społecznej, Działanie 7.3 Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa podlaskiego. Okres realizacji projektu: 01.06.2020 r. – 31.12.2023 r.

Projekt zintegrowany – bon na szkolenie: „Kształtowanie i rozwój kompetencji kadr subregionu suwalskiego – szkolenia językowe, TIK, wybrane formy kształcenia ustawicznego” – Współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020 Osi Priorytetowej III KOMPETENCJE I KWALIFIKACJE, Działania 3.2 Kształtowanie i rozwój kompetencji kadr regionu, Poddziałania 3.2.1. Rozwój kompetencji językowych i TIK oraz wsparcie wybranych form kształcenia ustawicznego zgodnie z potrzebami regionalnej gospodarki oraz „Kształtowanie i rozwój kompetencji kadr subregionu suwalskiego – szkolenie i kursy zawodowe” – Współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020 Osi Priorytetowej III KOMPETENCJE I KWALIFIKACJE, Działania 3.2 Kształtowanie i rozwój kompetencji kadr regionu, Poddziałania 3.2.2. Pozaszkolne formy kształcenia dorosłych.

Cel główny projektu (Poddziałanie 3.2.1): Podniesienie kompetencji i/lub kwalifikacji przez osoby dorosłe – mieszkańców subregionu suwalskiego tj. powiatów miasta Suwałki, powiat suwalski, powiat sejneński, augustowski, miasto Grajewo, powiat grajewski oraz powiat moniecki poprzez ich udział w szkoleniach, kursach i studiach podyplomowych dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb oraz wsparcie w zakresie wyboru ścieżki kształcenia poprzez udział w doradztwie edukacyjno-zawodowym.

Cel główny projektu (Poddziałanie 3.2.2): Podniesienie kompetencji i/lub kwalifikacji przez osoby dorosłe – mieszkańców subregionu suwalskiego tj. powiatów miasta Suwałki, suwalskiego, sejneńskiego, augustowskiego, miasta Grajewo, grajewskiego oraz monieckiego poprzez ich udział w szkoleniach i kursach zawodowych w ramach pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego, dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb i wsparcie w zakresie wyboru ścieżki kształcenia poprzez udział w doradztwie edukacyjno-zawodowym.

Formy wsparcia w ramach projektu (Poddziałanie 3.2.1):

- Indywidualne doradztwo edukacyjno – zawodowe
- Szkolenia rozwijające kompetencje w zakresie Technologii Informacyjno-Komunikacyjnych (TIK)
- Szkolenia rozwijające kompetencje językowe
- Kursy Kompetencji Ogólnych
- Studia podyplomowe
- Szkolenia i kursy umożliwiające uzyskanie i uzupełnianie wiedzy nieuwzględnione w ww. formach

Formy wsparcia w ramach projektu (Poddziałanie 3.2.2):

- Indywidualne doradztwo edukacyjno-zawodowe
- Kursy i szkolenia zawodowe w ramach pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego pozwalające na uzyskanie kwalifikacji lub kompetencji zawodowych.

Okres realizacji projektów:

01.06.2020 r. – 31.12.2023 r.

„Starter dla młodych” Współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020. Oś Priorytetowa I Rynek pracy otwarty dla wszystkich. Działanie 1.2 Wsparcie osób

młodych na regionalnym rynku pracy. 1.2.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Celem projektu był rozwój postaw przedsiębiorczych oraz samozatrudnienia wśród 72 osób pozostających bez zatrudnienia w wieku 18-29 lat, które zostały dotknięte negatywnymi skutkami pandemii COVID-19, zamieszkujących powiaty m. Suwałki, suwalski, sejneński, augustowski, grajewski, moniecki, poprzez realizację zadań wspierających. Okres realizacji: 01.06.2021 – 30.06.2023 r.

„Wsparcie bez granic” – finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Współpracy Transgranicznej ENI Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020, Priorytet 3.1 Wsparcie dla rozwoju ochrony zdrowia i usług socjalnych, Cel tematyczny: Wspólne wyzwania w obszarze bezpieczeństwa i ochrony (BEZPIECZEŃSTWO) Priorytet 3.1 Wsparcie dla rozwoju ochrony zdrowia i usług socjalnych. Celem projektu było wsparcie osób uciekających z Ukrainy oraz osób przebywających na Ukrainie w związku z niesprowokowaną agresją militarną Rosji na Ukrainę, wspieraną przez Białoruś. Intencją projektu jest zaspokojenie potrzeb uchodźców oraz pomoc tym, którzy w niesprzyjających warunkach pozostają na Ukrainie. Okres realizacji: 1.05.2023 – 31.12.2023 r.

Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach

Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach powołana została na Walnym Zebraniu w dniu 18.12.2014 r. przez grupę założycieli – ponad 70 przedsiębiorców suwalskich. Izba jest regionalną organizacją samorządu gospodarczego działającą na terenie województwa podlaskiego.

Wśród głównych celów statutowych Izby jest: reprezentowanie interesów gospodarczych zrzeszonych w niej członków przede

wszystkim wobec organów samorządu terytorialnego, pogłębianie i wzmacnianie więzi gospodarczych pomiędzy przedsiębiorcami, zachęcanie do podejmowania wspólnych przedsięwzięć i wymiany doświadczeń biznesowych, promowanie przedsiębiorców i dobrych praktyk biznesowych.

Poprzez współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami skupionymi w obszarze biznesu, w działania na rzecz przedsiębiorców zaangażowana była również Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach. Współorganizowane były spotkania stacjonarne, warsztaty, seminaria i webinaria mające na celu zapoznanie i zachęcanie przedsiębiorców do skorzystania z różnych form wsparcia ich działalności, m.in. poprzez działania operacyjne i środki pomocowe, umożliwiające utrzymanie i wzmocnienie ich dalszej działalności oraz zmniejszenie negatywnego wpływu koronawirusa na gospodarkę.

Działalność Izby nakierowana była również na przedsiębiorstwa wspierające młodzież z suwalskich i augustowskich szkół ponadgimnazjalnych w podejmowaniu dalszych decyzji zawodowych w ramach Światowych Dni Przedsiębiorczości. Organizowane wizyty studyjne w lokalnych przedsiębiorstwach umożliwiły pozyskanie wiedzy nt. zasad prowadzenia działalności w różnych branżach, wprowadzanych rozwiązaniach innowacyjnych dających możliwość dalszego rozwoju firmy.

Poprawa koniunktury w większości branż gospodarki, w tym lokalnych przedsiębiorstwach przełożyła się na wzmocnienie roli instytucji otoczenia biznesu, jaką jest Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach, w kreowaniu i wspieraniu działalności gospodarczej. W wyniku czego nastąpił kolejny wzrost zainteresowania przystąpieniem do Izby, która na koniec 2023 roku liczyła 90 członków.

Suwałska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Suwałska Specjalna Strefa Ekonomicznej S.A. początkowo zarządzała terenami inwestycyjnymi o powierzchni 650 ha, położonymi w 19 podstrefach, w Polsce północno-wschodniej. Akcjonariuszami Spółki są samorządy miast, na terenie których powstały pierwsze Podstrefy SSSE – Gmina Miasto Suwałki, Gmina Miasto Etka i Gmina Miasto Gołdap, a także Skarb Państwa.

Dzięki wsparciu, jakiego udzielała przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą w podstrefach w formie zezwolenia, powstały i rozwinęły się dzielnice przemysłowe w głównych miastach regionu, między innymi: w Suwałkach, Etce, Gołdapi, Białymstoku, Łomży, czy Grajewie.

Obecnie, w oparciu o ustawę o wspieraniu nowych inwestycji, która wprowadziła w 2018 r. nowy instrument wsparcia przedsiębiorców (Polska Strefa Inwestycji), SSSE S.A. zarządza obszarem o powierzchni ponad 26 tys. km², który obejmuje całe województwo podlaskie oraz powiaty: etcki i gołdapski w województwie warmińsko-mazurskim, a także powiaty województwa mazowieckiego: łosicki, ostrowski, sokołowski i węgrowski.

Ogromnym atutem inwestowania w Suwałkach jest możliwość skorzystania z regionalnej pomocy publicznej, którą udziela SSSE SA., w postaci zwolnienia z podatku dochodowego: PIT lub CIT i to przez okres 15 lat. Jest to najwyższa w skali kraju pomoc publiczna, ponieważ kwota niezapłaconego podatku może wynieść nawet 70% wartości wydatków kwalifikowanych (koszów inwestycji). Tylko w niewielu regionach Polski przedsiębiorca może osiągnąć tak dużą korzyść finansową w ramach Polskiej Strefy Inwestycji. O wsparcie mogą ubiegać się przedsiębiorcy realizujący inwestycje na: terenach własnych, terenach publicznych lub dzierżawionych.

Na zwolnienie z podatku dochodowego w ramach Decyzji o wsparciu, mogą liczyć niemal wszystkie przedsiębiorstwa produkcyjne (z wyjątkiem przedsiębiorstw wytwarzających materiały wybuchowe, alkohol oraz firmy z sektora hutnictwa, żelaza i stali, czy z sektora węglowego) oraz wybrane firmy z sektora nowoczesnych usług dla biznesu (BSS), oferujące np.: specjalistyczne usługi informatyczne, wybrane usługi rachunkowo-księgowe, usługi centrów telefonicznych, architektoniczne i inżynieryjne, czy doradztwa w sprawach środowiska.

Każdy inwestor planujący otworzyć nowy zakład produkcyjny w Suwałkach, czy też zwiększyć zdolność produkcyjną już istniejącego zakładu, poprzez jego rozbudowę, wprowadzenie nowego produktu albo zmianę procesu produkcyjnego, może ubiegać się o zwolnienie z podatku dochodowego, składając wniosek o wydanie decyzji o wsparciu do SSSE S.A.

Warunkiem uzyskania decyzji o wsparciu jest spełnienie kryteriów ilościowych, czyli poniesienie minimalnych kosztów kwalifikowanych (związanych z inwestycją) oraz czterech kryteriów jakościowych, które wybiera przedsiębiorca spośród 12 dostępnych (np.: status MŚP, członkostwo w kluczowych klastrach krajowych, współpraca ze szkołami branżowymi, prowadzenie działalności gospodarczej w wybranych branżach strategicznych lub zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami województwa).

Suwałscy przedsiębiorcy, którzy skorzystali i korzystają ze wsparcia udzielonego przez SSSE S.A. to przedstawiciele różnych branż, m.in.: spożywczej, metalowej, drzewnej (w tym meblarskiej i artykułów dekoracyjnych), tworzyw sztucznych, tekstylnej, czy budowlanej. Są to firmy znane w kraju i poza jego granicami. Wśród nich są m.in.: SIDO, GETAK'S, ASPI, MALOW, Fabryka Mebli „FORTE”, Fabryka płyt wiórowych TANNE, Grupa

PADMA, SALAG, AQUAEL, PIKO-BIS, KRUSZBET, Fabryka Kabli ELPAR, PORTA, DECCO, ORTIS, CEZAR-NORD PLAST, IDEA-NORD, RECMAN, VA-VARUSTE, A.G. INSTAL Andrzej Gajewski.

Wysokości nakładów inwestycyjnych, poniesionych przez przedsiębiorców prowadzących działalności na terenie podstrefy Suwałki, na dzień 31 grudnia 2023 roku, wyniosła łącznie 1 mld 926 mln zł. Zatrudnionych jest łącznie ponad 3000 osób.

W związku z realizacją nowych inwestycji w Suwałkach, prowadzonych w ramach Polskiej Strefy Inwestycji, korzystający z decyzji o wsparciu przedsiębiorcy, wprowadzając innowacyjne rozwiązania w swoich firmach, zadeklarowali poniesienie nakładów inwestycyjnych łącznie w wysokości co najmniej 244 mln zł oraz utworzenie 15 nowych wyspecjalizowanych miejsc pracy.

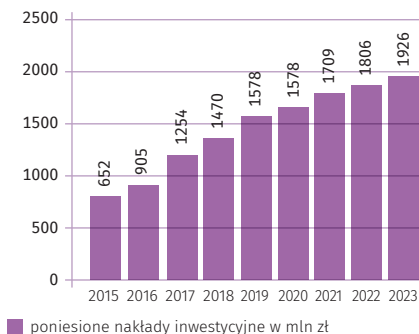
Suwałska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. wspiera rozwój przedsiębiorczości na całym obszarze przez nią zarządzanym. Dba o rozwój firm, które wdrażają innowacyjne rozwiązania i prowadzają do swojej oferty nowoczesne produkty i usługi, odpowiadając na potrzeby zmieniającego się świata. Ważnym elementem w jej działaniach jest też rozwój rynku pracy. Współpracuje ze szkołami branżowymi i uczelniami, które kształcą przyszłych specjalistów w różnych dziedzinach. Jest Partnerem regionalnych i lokalnych Targów Pracy oraz projektów i konferencji powiązanych z nowoczesnym szkolnictwem branżowym. SSSE S.A. wspiera również wiele regionalnych wydarzeń oraz inicjatyw z korzyścią dla lokalnej społeczności.

Tabela 3.1.3 Nakłady inwestycyjne

Poniesione nakłady inwestycyjne		
Podstrefa Suwałki		
(w zakresie zezwoleń oraz decyzji o wsparciu)		
	wielkość nakładów w danym roku	narastająco
2015	98 357 135	651 874 513
2016	252 897 572	904 772 085
2017	349 081 543	1 253 853 628
2018	215 739 917	1 469 593 545
2019	108 864 524	1 578 458 069
2020	51 030 192	1 629 488 261
2021	79 298 855	1 708 787 116
2022	96 914 258	1 805 701 374
2023	120 298 626	1 926 000 000
	1 153 826 861	Różnica pomiędzy końcem 2015 a końcem 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A.

Wykres 3.1.2 Nakłady inwestycyjne poniesione w Podstrefie Suwałki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A.

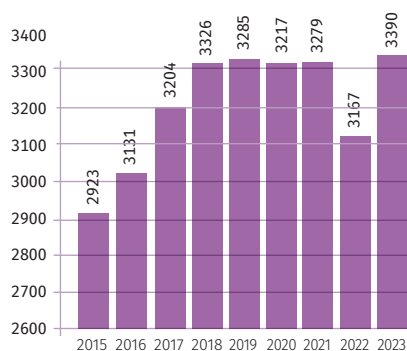
Tabela 3.1.4 Miejsca pracy w firmach działających w podstrefie Suwałki SSSE

Miejsca pracy (narastająco)	
2015	2923
2016	3131
2017	3207

2018	3326
2019	3285
2020	3217
2021	3279
2022	3167
2023	3390

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A.

Miejsca pracy w podstrefie Suwałki

■ miejsca pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A.

Tabela 3.1.5 Zezwolenia i decyzje o wsparciu

Liczba zezwoleń i decyzji o wsparciu	
2015	3
2016	8
2017	5
2018	5
2019	0
2020	1
2021	5
2022	0
2023	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

3.2. Rynek pracy

Zatrudnienie i wynagrodzenie

Na koniec 2023 r. na terenie Miasta Suwałki, w podmiotach gospodarczych zatrudniających powyżej 9 osób, pracowało 13 557 osób (statystyki prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny nie obejmują zatrudnienia w podmiotach zatrudniających poniżej 9 osób). Najwięcej osób zatrudnionych było w przemyśle (24,11%), edukacji (16,93%), handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawach pojazdów (13,09%), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (12,72%), a także administracji publicznej i obronie narodowej (9,52%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na terenie Suwałk w 2023 r. wyniosło 6 329,52 zł i było o 781,93 zł wyższe niż w roku 2022 (5 547,59 zł). Najwięcej zarabiali zatrudnieni w administracji publicznej i ochronie narodowej (8 813,11 zł miesięcznie), w sektorze związanym z działalnością finansową i ubezpieczeniową (7 244,95 zł miesięcznie) i w sektorze związanym z działalnością profesjonalną, naukową i techniczną (7 168,97 zł miesięcznie).

Tabela 3.2.1 Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto1 według wybranych sekcji PKD 2007 w zł w mieście Suwałki w 2023 r.

Wyszczególnienie	Przeciętne zatrudnienie	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł
Ogółem	13 557	6 329,52
Sektor publiczny	5 840	7 484,89
Sektor prywatny	7 716	5 455,88
Przetwórstwo przemysłowe	3 269	5 695,21
Budownictwo	717	5 106,76
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	1 774	4 717,47
Transport i gospodarka magazynowa	718	5 881,96
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	121	4 308,26
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	246	7 244,95
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	230	6 954,78
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	134	7 168,97

Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1 290	8 813,11
Edukacja	2 295	6 646,25
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1 725	7 523,80
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	268	5 581,34

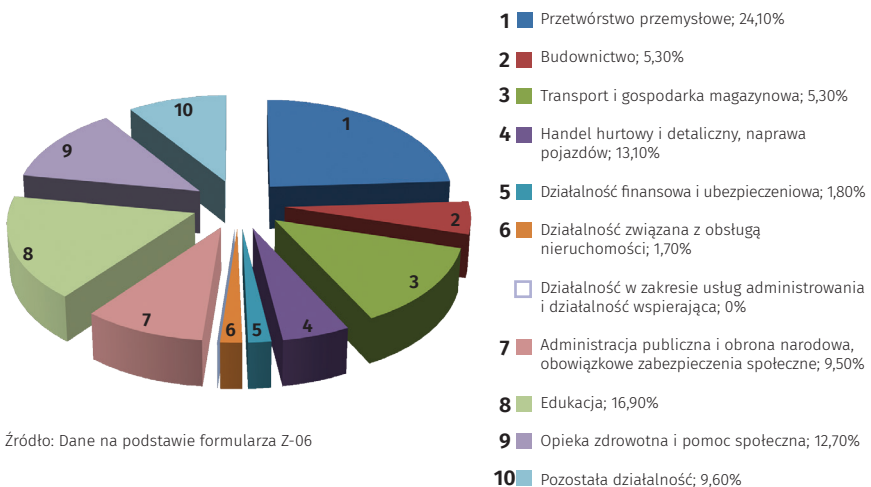
¹ Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie; bez zatrudnionych za granicą.

Źródło: Dane na podstawie formularza Z-06 – sprawozdania o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy.

Bezrobocie

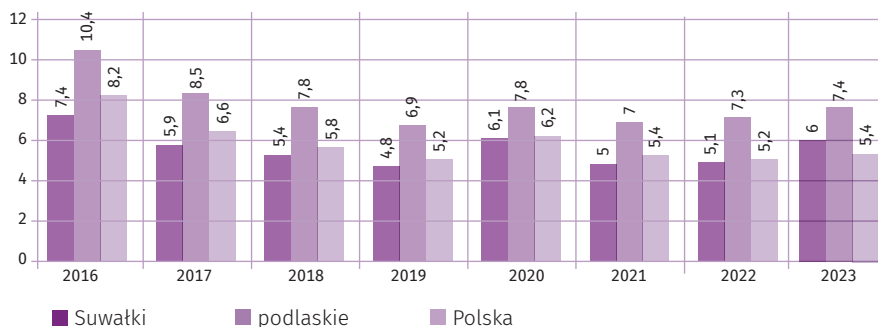
Na koniec 2023 roku stopa bezrobocia w Suwałkach wyniosła 6,0% i była wyższa od stopy bezrobocia w kraju (5,4%) i niższa od stopy bezrobocia w województwie podlaskim (7,4%). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie suwalskim była wyższa o 99 osób w porównaniu z grudniem 2022 roku i na koniec 2022 roku wynosiła 2 174 osób. Liczba bezrobotnych zamieszkałych w mieście Suwałki na koniec grudnia 2023 roku wynosiła 1 592 osób, co stanowiło 73,2% ogółu bezrobotnych w powiecie suwalskim. W liczbie tej osoby do 30 roku życia stanowiły około 19,8%, a osoby długotrwale bezrobotne 42,1%. Spośród osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Suwałkach na koniec 2023 roku, kobiety stanowiły 49% ogółu bezrobotnych z terenu miasta Suwałki (780 osób). Prawie 38% bezrobotnych nie posiadało kwalifikacji zawodowych.

Wykres 3.2.1 Struktura zatrudnienia według wybranych sekcji PKD 2007 w mieście Suwałki w 2023 r.

Źródło: Dane na podstawie formularza Z-06

Wykres 3.2.1 Stopa bezrobocia w latach 2016–2023 (w %)

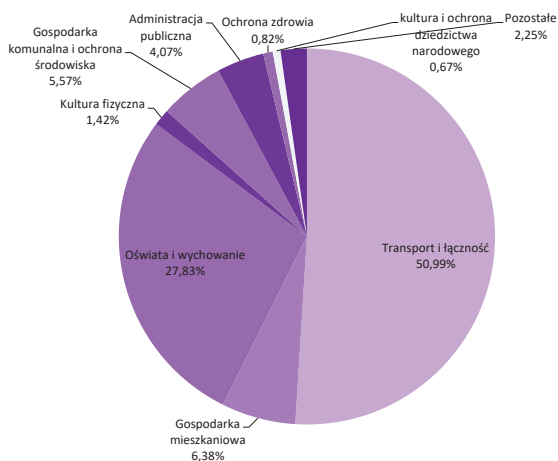

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

3.3. Inwestycje

Struktura wydatków inwestycyjnych

Wykres 3.3.1 Struktura wydatków inwestycyjnych miasta Suwałk w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu za 2023 r.

Największe zadania inwestycyjne

Największy udział w wydatkach inwestycyjnych miasta miały działania uwzględniające transport i łączność związane

z największymi inwestycjami drogowymi w Suwałkach dofinansowanymi w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, takimi jak: budowa ulicy Hiszpańskiej, kon-

Wschodnia Obwodnica Suwałk.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

tynuacja zakończenia budowy DW nr 655 w Suwałkach w ramach Wschodniej Obwodnicy Suwałk – zadanie obwodnicowe, inwestycjami dofinansowanymi w ramach Polskiego Ładu, takimi jak: poprawa atrakcyjności inwestycyjnej miasta Suwałki poprzez budowę i przebudowę ulic w południowej strefie przemysłowej miasta, przebudowa ul. Franciszkańskiej na odcinku od ul. I. Daszyńskiego do ul. Szpitalnej oraz w ramach Funduszu Wsparcia Gmin i Powiatów: przebudowa ronda przy ul. W. Sikorskiego i Bulwarowej w Suwałkach.

W 2023 r. również duże nakłady zostały poniesione na gospodarkę mieszkaniową, co związane było z realizacją projektu pn. „Modernizacja budynku Sejneńska 22 wraz z zagospodarowaniem terenu” oraz wyku-

pem nieruchomości. Ponadto poniesiono nakłady na oświatę i wychowanie, co było związane z robotami budowlanymi realizowanymi w ramach zadania pn. „Kompleksowa poprawa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej Miasta Suwałki, w tym: SP 10, SP 7, SP 5 i SP 2 – Polski Ład”, „Rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 4 w Suwałkach – II etap – Polski Ład” w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, likwidacja barier architektonicznych w Szkole Podstawowej nr 10 w Suwałkach z udziałem środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W ramach projektu inwestycyjnego pn. „Poprawa efektywności energetycznej poprzez wymianę opraw oświetlenia wewnętrznego w I Liceum Ogólnokształcącym, budynku Urzędu Miejskiego przy ul. A. Mickiewicza, w Szkole Podstawowej nr 11 w Suwałkach” zrealizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wymieniono oprawy oświetleniowe na oprawy energooszczędne led.

Rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 4 w Suwałkach.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Zrealizowano także zadania inwestycyjne w ramach suwalskiego budżetu obywatelskiego (m.in. „Utwardzenie nawierzchni zwirowej na ul. Dąbrówka w Suwałkach”,

„Chodnik dla pieszych i ścieżka dla rowerów – BO”, „Utwardzenie placu pod parkowanie samochodów i drogi dojazdowej do ogrodów – BO”, „Utwardzenie terenu na działce nr 24475/3 na os. Kamena w Suwałkach – BO”, „Zielona Aleja Osiedla Hańcza – zagospodarowanie terenów zielonych – BO”, „Zielona Północ – BO”, „W zdrowym cie-

le, zdrowy duch i Rodzina– budowa i rewitalizacja terenu obok boiska Orlik w Suwałkach przy ul. Pileckiego – BO”). Pozostałe kategorie budżetowe uwzględniały modernizację budynków Urzędu Miejskiego przy ul. T. Norwiczka 71, A. Mickiewicza 1 oraz zadanie inwestycyjne realizowane z lokalnych inicjatyw inwestycyjnych.

Przebudowa ul. Franciszkańskiej w Suwałkach

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 3.3.1. Wydatki miasta Suwałki na zadania inwestycyjne o wartości powyżej 500 000,00 zł w 2023 roku.

Lp	Nazwa zadania inwestycyjnego	Wartość wydatków w 2023 roku w zł	Zewnętrzne źródła finansowania
Transport i łączność			
1.	Przebudowa ronda przy ul. W. Sikorskiego i Bulwarowej w Suwałkach	1 500 000,00	w tym środki finansowe w kwocie 1 500 000,00 zł z samorządu województwa podlaskiego w ramach Funduszu Wsparcia Gmin i Powiatów.
2.	Kontynuacja zakończenia budowy DW nr 655 w Suwałkach w ramach Wschodniej Obwodnicy Suwałk – zadanie obwodnicowe	15 500 000,00	w tym środki finansowe w kwocie 7 982 470,00 zł w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg – Zadanie Obwodnicowe
3.	Przebudowa ul. Franciszkańskiej na odcinku od ul. Daszyńskiego do ul. Szpitalnej – w ramach Polskiego Ładu II Edycja	12 076 136,27	W tym środki finansowe w kwocie 4 750 000,00 zł w ramach Polskiego Ładu II Edycja.
4.	Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej miasta Suwałki poprzez budowę i przebudowę ulic w południowej strefie przemysłowej miasta – Polski Ład	5 757 429,66	w tym środki finansowe w kwocie 4 913 919,42 zł w ramach Polskiego Ładu.
5.	Budowa ul. Hiszpańskiej w Suwałkach – RFRD	3 367 554,09	W tym środki finansowe w kwocie 1 946 945,92 zł w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.
6.	Remont ulicy Świerkowej w Suwałkach	0,00	Zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Kwota 585 876,15 zł wpłynęła w 2023 r.
7.	Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na ulicy Zastawie w Suwałkach – RFRD	0,00	Zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Kwota 372 444,00 zł wpłynęła w 2023 r.
8.	Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na ulicy Północnej w Suwałkach – RFRD	0,00	Zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Kwota 566 237,36 zł wpłynęła w 2023 r.
9.	Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na ulicy Jagielly w Suwałkach – RFRD	0,00	Zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Kwota 419 200,00 zł wpłynęła w 2023 r.
10.	Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na ulicy Teofila Noniewicza w Suwałkach – RFRD – przejścia aktywne	0,00	Zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Kwota 46 139,76 zł wpłynęła w 2023 r.
11.	Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na ulicy Bydgoskiej w Suwałkach – RFRD	0,00	Zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Kwota 233 700,00 zł wpłynęła w 2023 r.
12.	„Poprawa jakości systemu transportu publicznego Miasta Suwałk– IV etap”	0,00	Refundacja w 2023 roku w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 w kwocie 455 798,09 zł.
Gospodarka mieszkaniowa			
1.	Wykup nieruchomości	2 868 297,80	Środki finansowe Miasta Suwałki
2.	Modernizacja budynku Sejneńska 22 wraz z zagospodarowaniem terenu	1 464 625,95	Realizacja w ramach Rządowego Funduszu Dopłat (Bank Gospodarstwa Krajowego).
Administracja publiczna			
1.	Modernizacja budynków Urzędu Miejskiego przy ul. T. Noniewicza 71, A. Mickiewicza 1	2 330 452,48	Środki finansowe Miasta Suwałki.

2.	Poprawa efektywności energetycznej poprzez wymianę opraw oświetlenia wewnętrznego w Urzędzie Miejskim w Suwałkach	459 970,80	W tym środki finansowe w kwocie 324 094,01 zł w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.
Oświata i wychowanie			
1.	Kompleksowa poprawa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej Miasta Suwałki, w tym: SP 10, SP 7, SP 5 i SP 2 – Polski Łód	9 069 851,22	W tym środki finansowe w kwocie 8 969 400,00 zł w ramach Rządowego Funduszu Polski Łód: Program Inwestycji Strategicznych.
2.	Rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 4 w Suwałkach – II etap – Polski Łód	9 963 777,37	W tym środki finansowe w kwocie 4 506 770,13 zł w ramach Rządowego Funduszu Polski Łód: Program Inwestycji Strategicznych.
3.	Likwidacja barier architektonicznych w Szkole Podstawowej nr 10 w Suwałkach	448 000,00	w tym środki finansowe w kwocie 145 329,96 zł z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
4.	Poprawa efektywności energetycznej poprzez wymianę opraw oświetlenia wewnętrznego w Szkole Podstawowej nr 11 w Suwałkach	588 826,83	W tym środki finansowe w kwocie 462 385,28 zł w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.
5.	Poprawa efektywności energetycznej poprzez wymianę opraw oświetlenia wewnętrznego w I Liceum Ogólnokształcącym w Suwałkach	631 152,36	W tym środki finansowe w kwocie 502 520,71 zł w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.
6.	Poprawa zapewnienia dostępności architektonicznej i komunikacyjno-informacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami w Mieście Suwałki (budowa drugiej windy w Zespole Szkół nr 6 w Suwałkach)	551 658,53	W tym środki finansowe w kwocie 200 000 zł w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego „Dostępny samorząd – granty”.
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska			
1.	Zielone Suwałki – tworzenie nowych terenów zielonych i ochrona bioróżnorodności w mieście	1 174 038,68	W tym środki finansowe w kwocie 844 469,00 zł w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.
2.	Jasno, oszczędnie, bezpiecznie – modernizacja systemu oświetlenia ulicznego w Suwałkach – etap III	908 576,40	W tym środki finansowe w kwocie 733 675,00 zł w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.
Kultura fizyczna			
1.	W zdrowym ciele, zdrowy duch i zdrowa Rodzina – budowa i rewitalizacja terenu obok boiska Orlik w Suwałkach przy ul. rtm. W. Piłckiego – BO	700 795,26	Środki finansowe Miasta Suwałki.
Ogółem wydatki:		69 361 143,70	40 461 374,79

3.4. Budżet Obywatelski

W ramach Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego jako części budżetu miasta na 2023 rok przyjęto do realizacji projekty zgodnie z zapisami uchwały Nr XLVII/594/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 29 czerwca 2022 roku w sprawie konsultacji społecznych z mieszkańcami Miasta Suwałki dotyczących Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego na 2023 rok. W budżecie miasta na 2023 rok przeznaczono na realizację projektów w ramach Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego kwotę 2,65 mln złotych z wyszczególnieniem odpowiednio na realizację: „mikro” (o wartości nieprzekraczającej 15 tys. zł) – 100 tys. złotych, „małych” (o wartości od 25 do 150 tys. zł) – 600 tys. złotych, „duże” (o wartości od 150 do 900 tys. zł) – 1 950 tys. złotych. Przeprowadzone konsultacje społeczne (głosowanie) w dniach od 10 października do 4 listopada 2022 roku, zdecydowały o kolejności przyjęcia zakwalifikowanych projektów do realizacji. Mieszkańcy zgłosili 41 projektów, z czego do głosowania zakwalifikowano 36. Oddano na nie 7 556 głosów.

W ramach Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego na 2023 rok zrealizowano:

Małe projekty:

- ✓ Utwardzenie nawierzchni żwirowej na ul. Dąbrówka w Suwałkach – poniesione wydatki – 168 464,37 zł;
- ✓ „Zielona Aleja Osiedla Hańcza” – poniesione wydatki – 153 258,00 zł;
- ✓ Zielona Północ – poniesione wydatki – 180 022,35 zł;
- ✓ Chodnik dla pieszych i ścieżka dla rowerów – poniesione wydatki – 145 722,93 zł;
- ✓ Plac zabaw nad Zalewem Arkadia – poniesione wydatki – 176 222,10 zł;
- ✓ Utwardzenie terenu na działce nr 24475/3 na os. KAMENA w Suwałkach – poniesione wydatki – 97 593,56 zł;
- ✓ Renowacja altany w Parku Konstytucji 3 Maja – poniesione wydatki – 49 000,00 zł;
- ✓ Utwardzenie placu pod parkowanie samochodów i drogi dojazdowej do ogrodów – poniesione wydatki – 122 028,74 zł.

Duże projekty:

- ✓ Tężnia solankowa – środki finansowe w kwocie 566 999,25 zł które nie wygasają z upływem 2023 roku;

Altana po renowacji w parku Konstytucji 3 Maja i boisko przy ul. rtm. W. Pileckiego w Suwałkach.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

✓ „W zdrowym ciele, zdrowy duch i zdrowa Rodzina” budowa i rewitalizacja terenu obok boiska „Orlik” w Suwałkach przy ulicy Pileckiego – jako miejsce spotkań pokoleń i rodzin mieszkańców Suwałk – poniesione wydatki – 700 795,26 zł.

Mikro projekty:

✓ Poukładaj sobie raka! – poniesione wydatki – 15 000,00 zł;

✓ Zaopiekujemy się suwalskimi kotami wolno żyjącymi – program profilaktyki

i leczenia – poniesione wydatki – 14 999,99 zł;

✓ Dźwięki lata – poniesione wydatki – 15 000,00 zł;

✓ Suwalska akcja kastracja! – poniesione wydatki – 14 940,00 zł;

✓ Domki dla jeży w Suwałkach – poniesione wydatki – 6 000,00 zł;

✓ Zieleń przy ul. A. Wierusza-Kowalskiego 23B – poniesione wydatki – 14 902,44 zł;

✓ Piknik Rodzinny Franciszkańska – poniesione wydatki – 15 000,00 zł;

Tabela 3.4.1 Suwalski Budżet Obywatelski w liczbach w latach 2018-2023

Rok	Liczba projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego	Liczba projektów ogółem dopuszczonych do głosowania	Liczba osób głosujących	Liczba zrealizowanych projektów	Suma wydana na realizację Budżetu Obywatelskiego
2018	30	26	8624	12 (2 duże, 5 małych, 5 społeczno-kulturalnych)	2 572 904,40 zł
2019	33	24	12 202	12 (2 duże, 5 małych, 5 społeczno-kulturalnych)	2 573 876,10 zł
2020	34	24	17 290	13 (2 duże, 7 małych, 4 społeczno-kulturalne)	2 410 386,84 zł
2021	31	26	8674	13 (2 duże, 7 małych, 4 społeczno-kulturalnych)	2 699 180,67 zł
2022	38	27	11 119	12 (2 duże, 4 małe, 5 społeczno-kulturalnych, 1 zielony)	1 618 594,26 zł
2023	41	36	7556	17 (7 mikro, 8 małe, 2 duże)	1 888 949,74 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Inwestycji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

IV. Infrastruktura techniczna

4.1. Infrastruktura drogowa

W granicach miasta Suwałki znajduje się 199,34 km dróg publicznych, z czego 80% stanowią drogi gminne i powiatowe, a 20% drogi wojewódzkie.

W 2023 roku kompleksowo przebudowano ulicę Franciszkańską wraz z budową ronda eliptycznego na skrzyżowaniu z ulicą 11 Listopada oraz ulicę Szpitalną wraz z budową zatoki autobusowej i ronda, przebudowano ulicę I. Daszyńskiego, wyremontowano ulicę gen. W. Sikorskiego (na odcinku od ul. Grunwaldzkiej do ul. W. Gałaja). Wybudowano ul. Rodziny Rylskich i ul. Hiszpańską. Inwestycje na powyższych ulicach obejmowały również budowę chodników, dróg

rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych. Ponadto wybudowano chodniki, drogi rowerowe oraz ciągi pieszo-rowerowe na ulicach: I. Krasickiego, S. Moniuszki. Wykonano także remont nawierzchni ulicy Dąbrówka.

Ogółem w 2023 r. wybudowano, przebudowano i wyremontowano około 3,2 km dróg.

W związku z rosnącym zapotrzebowaniem na miejsca postojowe wybudowano parkingi przy ulicach: Franciszkańskiej, I. Daszyńskiego.

Drogi rowerowe

W 2023 r. wybudowano 1,61 km ciągów pieszo-rowerowych i 0,48 km wydzielonych dróg rowerowych. Na koniec 2023 r.

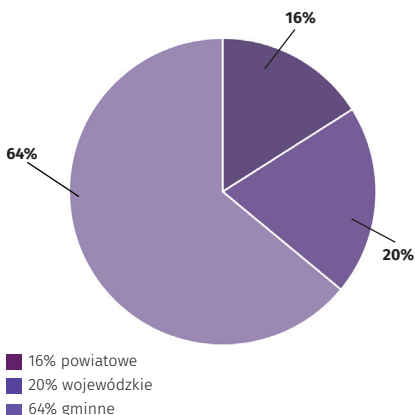
Tabela 4.1.1 Struktura, koszty utrzymania wraz z inwestycjami sieci drogowej w Suwałkach w latach 2022-2023

Klasyfikacja dróg	Długość drogi w 2022 roku [km]	Poniesione nakłady w 2022 roku [tys. zł]*	Długość drogi w 2023 roku [km]	Poniesione nakłady w 2023 roku [tys. zł]*
Krajowe	0	0	0	0
Wojewódzkie	39,06	6 341,20	39,06	7 310,77
Powiatowe	44,72	3 169,87	32,42	3 708,18
Gminne	111,59	25 140,30	127,86	46 441,26
Ogółem	195,37	34 651,37	199,34	57 460,22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach.

*Na koszty ogółem składają się oprócz kosztów inwestycyjnych, poniesionych przez Urząd Miejski w Suwałkach, również koszty utrzymania sieci drogowej poniesione przez Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach.

Wykres 4.1.1 Struktura długości sieci drogowej w Suwałkach w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach.

w Suwałkach funkcjonowało ogółem 65,08 km dróg rowerowych i 37,42 km ciągów pieszo-rowerowych (wraz z drogami rowerowymi i ciągami pieszo-rowerowymi na terenach spółdzielni mieszkaniowych).

Pracownicy Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach corocznie biorą czynny udział przy realizacji imprezy pn. „Dzień bez samo-

chodu”, promując wykorzystywanie roweru jako środka transportu oraz angażując się w działania związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego i prawidłowym korzystaniem z ciągów pieszo-jezdných i dróg rowerowych.

W 2023 r. system roweru miejskiego „SUWER” funkcjonował od kwietnia do października. Mieszkańcom Suwałk i odwiedzającym miasto turystom udostępniono 168 rowerów rozmieszczonych na 17 stacjach rowerowych. Użytkownicy skorzystali z roweru miejskiego około 75 tys. razy, przy czym przejechali ponad 239 tys. kilometrów.

Zarządcą dróg publicznych w mieście Suwałki jest jednostka budżetowa – Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach (ZDiZ).

Zarządzanie drogami to między innymi realizacja w 2023 r. około 4,6 tys. zadań związanych z uzgadnianiem dokumentacji projektowych, tras i warunków przejazdu pojazdów nienormatywnych przez miasto Suwałki, pracami koncepcyjnymi, uzgodnieniami projektów organizacji ruchu drogowego oraz wydawaniem zezwoleń na zajęcie pasów drogowych.

Pracownicy Zarządu Dróg i Zieleni w Su-

Oznakowanie poziome przejść dla pieszych na tle czerwonym oraz przycisk wibracyjny.

Fot. z archiwum ZDiZ w Suwałkach.

wałkach systematycznie wykonywali przeglądy terenów miejskich zwracając szczególną uwagę na nieprawidłowości i braki w oznakowaniu, nieczytelność znaków, czystość, jak również stan techniczny nawierzchni ulic, dróg rowerowych, chodników, oświetlenia ulicznego, sygnalizacji świetlnej, wiat przystankowych, miejskich placów zabaw i siłowni zewnętrznych oraz prowadzili prace utrzymaniowe na obiektach mostowych i kładkach dla pieszych. Na bieżąco uzupełniano ubytki w jezdniach w ramach remontów częściowych, wykonywano również profilowanie dróg gruntowych, wymieniano nieczytelne lica znaków drogowych, uzupełniano brakujące oznakowanie po aktach wandalizmu lub zdarzeniach drogowych oraz naprawiano elementy małej architektury znajdującej się na miejskich placach i skwerach.

Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach na bieżąco reagował na monity mieszkańców i służb porządkowych przekazywane telefonicznie na numer alarmowy lub przy użyciu aplikacji „NaprawmyTo” i naprawił w 2023 r. około 160 zgłoszonych usterek związanych z działalnością jednostki.

W celu kontroli stanu technicznego oraz poprawności działania wszystkich sygnalizacji świetlnych w Suwałkach systematycznie wykonywano objazdy i w razie konieczności podejmowano na bieżąco prace naprawcze i konserwacyjne.

W ramach prac utrzymaniowych i modernizacyjnych oświetlenia ulicznego miasta Suwałki w 2023 r. wymieniono słupy oświetlenia ulicznego na ul. gen. K. Pułaskiego i ul. gen. W. Sikorskiego, wymieniono 373 oprawy oświetleniowe w ramach programu „Jasno, oszczędnie, bezpiecznie – modernizacja systemu oświetlenia ulicznego w Suwałkach – etap III”, w ramach „Rządowego programu ograniczania przestępczości

i aspołecznych zachowań Razem bezpiecznie” wykonano również doświetlenie przejścia dla pieszych na ul. E. Plater. Ponadto pracownicy Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach na bieżąco prowadzili konserwację, montaż i obsługę iluminacji i przestrzennych dekoracji świetlnych na miejskich ulicach, w parkach oraz placach.

Wymiana słupów oświetlenia ulicznego na ul. gen. K. Pułaskiego oraz wyremontowany chodnik na ul. Powstańców Wielkopolskich.

Fot. z archiwum ZDiZ w Suwałkach.

W ramach bieżącego utrzymania wyremontowano nawierzchnie bitumiczne o łącznej powierzchni około 14 000 m², wyremontowano blisko 5 000 m² chodników, ścieżek rowerowych i parkingów, wyremontowano 80 000 m² nawierzchni gruntowych oraz odnowiono 17 500 m² oznakowania poziomego.

Ponadto Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach w ramach zadań własnych wykonał w 2023 r.:

- ✓ Modernizację sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic T. Kościuszki – A. Mickiewicza – L. Waryńskiego;
- ✓ Przebudowę chodników w ciągu ulic gen. K. Pułaskiego i gen. Z. Podhorskiego;
- ✓ Remonty chodników na ulicach: Powstańców Wielkopolskich, Parowozowej i Artyleryjskiej, Jesionowej, Lipowej, Matej, Topolowej i Jana III Sobieskiego;
- ✓ Przebudowę układu komunikacyjnego przy dworcu miejskim na ul. Utrata;
- ✓ Remont nawierzchni jezdni na ul. gen. W. Sikorskiego oraz ul. Jesionowej;
- ✓ Remonty częściowe nawierzchni ulic: ul. T. Noniewicza, ul. Wojska Polskiego, ul. T. Kościuszki, ul. gen. K. Pułaskiego, ul. gen. W. Andersa, ul. Filipowskiej, ul. gen. J. Dwernickiego oraz ul. Szpitalnej;
- ✓ Montaż podpórki dla rowerzystów;
- ✓ Dwa nowe perony autobusowe na ulicach T. Kościuszki oraz gen. K. Pułaskiego;
- ✓ Ustawienie luster drogowych poprawiających widoczność na ulicach: Kowalskiego, Raczkowskiej, Legionów, Lityńskiego i Wyszyńskiego;
- ✓ Strefę ograniczenia prędkości do 30 km/h na ul. gen. W. Andersa i ul. W. Witośa, ograniczenie prędkości do 30 km/h na ul. M. Konopnickiej i ul. Kamedulskiej oraz do 40 km/h na ul. Przytorowej.

W ramach poprawy bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego wykonano:

- ✓ Modernizację 19. wybranych przejść dla pieszych poprzez zastosowanie oznakowania poziomego grubowarstwowego na tle czerwonym w następujących lokalizacjach:
 - ✓ skrzyżowanie ulic I. Daszyńskiego – Legionów: 1 przejście;
 - ✓ skrzyżowanie ulic I. Daszyńskiego – Szpitalna: 3 przejścia;
 - ✓ skrzyżowanie ulic A. Wierusza-Kowalskiego – M. Paca: 1 przejście;
 - ✓ ulica gen. W. Andersa przy Żłobku miejskim: 1 przejście;
 - ✓ skrzyżowanie ulic Kamedulska – E. Plater: 1 przejście;
 - ✓ skrzyżowanie ulic Ks. K. A. Hamerszmity – Plac Marszałka J. Piłsudskiego: 1 przejście;
 - ✓ ulica T. Noniewicza przy ZS nr I: 1 przejście;
 - ✓ skrzyżowanie ulic T. Noniewicza – Ciesielska: 3 przejścia;
 - ✓ ulica T. Kościuszki przy II LO: 1 przejście;
 - ✓ ulica Wojska Polskiego przy SP nr 4: 1 przejście;
 - ✓ ulica gen. W. Sikorskiego przy ZS nr 6: 2 przejścia;
 - ✓ ulica Ogrodowa przy ZS CKR: 1 przejście;
 - ✓ ulica Przytorowa przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1: 1 przejście;
 - ✓ ulica A. Mickiewicza przy I LO: 1 przejście;

Podpórki dla rowerzystów oraz świąteczna iluminacja przestrzenna.

Fot. z archiwum ZDiZ w Suwałkach.

✓ Montaż azylu dla pieszych na ul. A. Mickiewicza naprzeciw I LO.

✓ Montaż przycisków wibracyjnych na skrzyżowaniach ulic z sygnalizacją świetlną: T. Kościuszki – A. Mickiewicza – L. Waryńskiego, T. Kościuszki – Plac Marszałka J. Piłsudskiego, T. Noniewicza – Sejneńska, Utrata – gen. Z. Podhorskiego – gen J. Dwernickiego – Kolejowa.

Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach wykonując obowiązki statutowe jednostki dbał również o utrzymanie czystości w mieście. W okresie wiosenno-jesiennym codziennie według przyjętego, lecz elastycznego i dostosowanego do potrzeb harmonogramu mechanicznie zmiatane były ulice, jak również opróżniane kosze uliczne i zbierane nieczystości z terenów miejskich. W okresie zimowym Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach zajmował się odśnieżaniem i zapobieganiem śliskości na ulicach, drogach, parkingach i placach miejskich zgodnie z przyjętymi standardami zimowego utrzymania.

Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach administruje strefą płatnego parkowania obejmującą 340 miejsc postojowych, w tym 12 przeznaczonych dla osób posiadających kartę parkingową osoby niepełnosprawnej.

Pracownicy Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach uczestniczyli we wszystkich uroczystościach i miejskich imprezach plenerowych wykonując prace w zakresie: rozwieszania flag, roztawiania zabezpieczeń, tymczasowej organizacji ruchu, kierowania ruchem drogowym, utrzymania czystości przez okres od ich rozpoczęcia, aż po ich zakończenie.

4.2. Infrastruktura komunalna

Jednostki organizacyjne miasta Suwałki Infrastrukturę techniczną w Suwałkach obsługują jednostki organizacyjne miasta. To one świadczą mieszkańcom usługi:

✓ Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o. – zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków oraz zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z terenu miasta;

✓ Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Sp. z o.o. – zaopatrzenia w ciepło;

✓ Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o. w zakresie:

- prowadzenia miejskiej komunikacji;
- odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców;

– prowadzenia na terenie miasta targowisk i hal targowych;

– prowadzenia cmentarza komunalnego w Suwałkach.

✓ Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Suwałkach w zakresie:

– zagospodarowania odpadów komunalnych w ramach RIPOK (z wykorzystaniem funkcjonującego składowiska odpadów, sortowni odpadów komunalnych, biostabilizatorów, bioreaktorów do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji);

– prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przeznaczonego do odbioru odpadów zebranych w sposób selektywny, bezpośrednio od mieszkańców Suwałk.

✓ Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Spółka z o.o. w zakresie:

– tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej;

– zapewnienie lokali socjalnych, lokali zamiennych i zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach;

– gospodarowanie nieruchomościami należącymi do gminnego zasobu nieruchomości;

– budowa i eksploatacja domów mieszkalnych, zarządzanie nieruchomościami mieszkalnymi i niemieszkalnymi.

✓ Park Naukowo-Technologiczny Polska Wschód w Suwałkach Spółka z o.o., który realizuje misję propagowania postaw przedsiębiorczych, proinnowacyjnych oraz wspieranie tworzenia i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, prowadzących innowacyjny, etyczny, oparty na wiedzy biznes;

✓ Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach. Komunalna – jednostka budżetowa odpowiedzialna za zarządzanie:

– drogami publicznymi usytuowanymi w granicach administracyjnych Suwałk;

– ruchem na drogach publicznych, w tym wykonanie i konserwacja oznakowania dróg, sygnalizacji świetlnej ulic;

– zielenią miejską;

– oświetleniem dróg, parków i innych terenów miejskich;

– szaletami miejskimi;

– lotniskiem.

Ponadto miasto jest udziałowcem i akcjonariuszem w 3 spółkach:

– Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. – 24710 akcji;

– „Wigry” Suwałki S.A. – 200 akcji;

– MKS Ślepsk Małow Suwałki Sp. z o.o. – 30 udziałów.

Wodociągi i kanalizacja

Miasto posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę wodno-ściekową. Zarządzaniem tą infrastrukturą zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (PWIK).

Woda dostarczana do sieci miejskiej ujmowana jest z 21 studni głębinowych zlokalizowanych na terenie miasta. Spółka

Tabela 4.2.1 Spółki z udziałem Miasta Suwałki

Spółka	Wartość udziałów Miasta w kapitale podstawowym w zł		Udział miasta w kapitale podstawowym
	2022	2023	
PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.	67 052 000	67 052 000	100 %
PEC w Suwałkach Sp. z o. o.	31 043 000	31 043 000	100 %
PGK w Suwałkach Sp. z o. o.	27 658 500	28 841 500	100 %
PGO Spółka z o.o. w Suwałkach	7 614 000	9 585 000	100 %
ZBM w Suwałkach TBS sp. z o.o.	30 593 150	30 593 150	100 %
Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.	10 150 000	10 150 000	100 %
Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach	200 000	16 listopada 2023 r. Miasto Suwałki sprzedało Województwu Podlaskiemu 200 akcji, które posiadało w spółce za kwotę 1 040 000	
Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. w Suwałkach	2471 000	2471 000	12,37%
Miejski Klub Sportowy Ślepsk Małow Suwałki Sp. z o.o.	30 000	30 000	30 %
WIGRY Suwałki Spółka Akcyjna	200 000	200 000	18,52 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Gospodarki Komunalnej i Nadzoru Właścielskiego Urzędu Miejskiego w Suwałkach oraz Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

dodatkowo dysponuje 9 studniami awaryjnymi. W sytuacjach zwiększonego zapotrzebowania na wodę lub awarii możliwe jest uruchomienie części z nich. Woda w stanie naturalnym tylko warunkowo nadaje się do spożycia oraz potrzeb gospodarczych ze względu na przekroczenia dopuszczalnych stężeń żelaza i manganu.

Dostosowanie jakości wody do obowiązujących wymagań odbywa się w powstałej w 2005 r. stacji uzdatniania wody, której budowa w 50% sfinansowana została ze środków unijnych. W roku 2023 Spółka wykonała 2 studnie w rejonie ul. I. Krasickiego oraz 1 studnię w rejonie ul. H. Kołłątaja z włączeniem ich do miejskiej sieci wodociągowej. Uruchomienie kolejnych warunkowane będzie ewentualnym zwiększeniem zapotrzebowania na wodę lub wyeksploatowaniem dotychczas używanych studni.

Rozwój budownictwa mieszkaniowego i przemysłowego w mieście determinuje rozbudowę miejskiej sieci wodociągowej. W efekcie prowadzonej dotychczas działalności inwestycyjnej ponad 99% mieszkańców miasta zaopatrywanych jest w bieżącą wodę z sieci miejskiej. Rozbudowa sieci wodociągowych odbywa się sukcesywnie, w zależności od możliwości finansowych Spółki, zgodnie z potrzebami rozwoju Miasta, m.in. wzdłuż nowobudowanych dróg oraz na terenach nowopowstających osiedli mieszkaniowych zgodnie z Wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych PWiK w Suwałkach Sp. z o.o. na lata 2023–2026, który został zatwierdzony przez Radę Miejską uchwałą nr LIV/711/2023 z dnia 22 lutego 2023 roku.

Oczyszczalnia ścieków.

Fot. H. Gałaszewski
z archiwum PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela 4.2.2 Długość miejskiej sieci wodociągowej w Suwałkach [km]

	2021	2022	2023
Długość sieci	173,5	174,9	176,8
Długość przyłączy	81,3	82,6	83,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.

Tabela 4.2.3 Liczba przyłączy do miejskiej sieci wodociągowej w Suwałkach [szt.]

	2021	2022	2023
Liczba przyłączy wodociągowych	6029	6157	6214

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.

Ścieki odprowadzane miejską siecią kanalizacji sanitarnej, dostarczane są do oczyszczalni ścieków spełniającej wymagania stawiane tego typu obiektom oraz określone w pozwoleniu wodno-prawnym. Obecnie dobowy dopływ ścieków na oczyszczalnię kształtuje się na poziomie ok. 11-12 tys. m³/d. Przy dopuszczalnej przepustowości oczyszczalni 25 600 m³/d posiada ona jeszcze rezerwę przepustowości hydraulicznej. Ze względu na nierównomierność dopływu ścieków do oczyszczalni oraz wzrost stężeń ładunków zanieczyszczeń analizowana jest obecnie konieczność modernizacji części z obiektów oczyszczalni ścieków.

Poziom objęcia mieszkańców Suwałk dostępem do sieci kanalizacji sanitarnej wynosi ok. 97%. Wysoki współczynnik skanalizowania miasta jest wynikiem wieloletnich nakładów inwestycyjnych Spółki i jej starań o współfinansowanie budowy sieci kanalizacji z zewnętrznych źródeł krajowych, takich jak Ekofundusz, NFOŚiGW, czy WFOŚiGW, jak również dotacji unijnych (ISPA, POLiŚ). W związku z intensywnym rozwojem miasta konieczna jest dalsza sukcesywna rozbudowa istniejącego systemu kanalizacyjnego, zgodnie z potrzebami rozwojowymi miasta m.in. wzdłuż nowobudowanych dróg, na terenach nowopowstających osiedli mieszkaniowych oraz terenach zabudowy przemysłowej. Ze względu na konfigurację terenu znaczna część nowych układów sieci będzie miała charakter tłoczno-grawitacyjny.

Tabela 4.2.4 Długość miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej w Suwałkach [km]

	2021	2022	2023
Długość sieci	129,5	130,7	132,1
Długość przyłączy	43,2	44,5	45,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.

Tabela 4.2.5 Liczba przyłączy do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej w Suwałkach [szt.]

	2021	2022	2023
Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej	5228	5351	5418

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.

Fundusze Europejskie

Przez niespełna 20 lat suwalski PWiK, z samych funduszy zewnętrznych zrealizował inwestycje o łącznej wartości przeszło 108,5 mln złotych, z czego ponad 65 mln złotych to dofinansowanie z różnych programów Unii

Europejskiej. Realizacja tych projektów ma wymierne korzyści nie tylko dla Spółki, ale przede wszystkim dla mieszkańców Suwałk. Instalacja fotowoltaiczna zasila urządzenia i obiekty stacji uzdatniania wody. Agregaty kogeneracyjne pozwalają Spółce produkować własną energię elektryczną, wykorzystaną w procesie oczyszczania ścieków. Dzięki budowie stacji uzdatniania wody dostarczana jest odbiorcom woda o parametrach przewyższających jakością obowiązujące wymogi, a obiekty na oczyszczalni ścieków poddane hermetyzacji zmniejszyły uciążliwość zapachową dla okolicznych mieszkańców. Ponadto budowa wielu kilometrów sieci wodociągowej i kanalizacyjnej umożliwiła przyłączenie do miejskiego systemu sieci wodociągowej i kanalizacyjnej znacznej liczby mieszkańców Suwałk.

Poyskane środki z funduszy Unii Europejskiej pozwoliły w znaczącym stopniu unowocześnić infrastrukturę Spółki.

Starania spółki zaowocowały również przyznaniem w 2023 roku dofinansowania w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg VI-A Litwa-Polska. Pozytskane fundusze umożliwią m.in. wykonanie nowego systemu monitoringu pracy oczyszczalni ścieków, modernizację stacji zlewczej oraz zakup sprzętu laboratoryjnego.

Kanalizacja deszczowa

Od września 2012 r. PWiK w Suwałkach Sp. z o.o. eksploatuje sieć kanalizacji deszczowej. Na koniec roku 2023 łączna długość eksploatowanej sieci deszczowej wynosiła 170,1 km, a ilość separatorów substancji ropopochodnych na wylotach do odborników wynosiła 29 szt. Spółka eksploatuje głównie sieć będącą własnością Miasta Suwałki na podstawie umów nieodpłatnego użytkowania oraz wybudowaną ze środków własnych. W roku 2020 aportem na własność Spółki Miasto Suwałki przekazało sieć kanalizacji deszczowej o wartości 5 506 tys. zł. W 2023 r.

wykonano dokumentację projektową budowy przelewu awaryjnego do Zalewu Arkadia ze studni zlokalizowanej w skrzyżowaniu ul. Zastawie i ul. Powstańców Wielkopolskich, a także budowy sieci kanalizacji tłocznej na odcinku od studni chłonnych w ul. Ułanów Grochowskich do skrzyżowania z ul. Lotniczą. Spółka zleciła także opracowanie dokumentacji projektowej zbiorników retencyjno-rozsączających przy ul. Grunwaldzkiej i Olsztyńskiej. Realizacja tych inwestycji poprawi działanie systemu kanalizacji deszczowej na osiedlach Piastowski i Hańcza przy ekstremalnych zjawiskach pogodowych i umożliwi ograniczenie liczby lokalnych podtopień. Termin realizacji inwestycji uzależniony jest od pozyskania środków zewnętrznych.

Tabela 4.2.6 Długość miejskiej sieci kanalizacji deszczowej w Suwałkach [km]

	2021	2022	2023
Długość sieci	169,9	170,1	170,1
W tym wybudowana ze środków PWiK	13,4	13,6	13,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

Fontanny miejskie

Spółka zajmuje się również eksploatacją miejskich fontann. Zlokalizowane są one przy: ul. A. Wierusza-Kowalskiego, w Parku Konstytucji 3 Maja, przy budynku Suwałskiego Ośrodka Kultury oraz na placu im. Marii Konopnickiej.

Edukacja ekologiczna

Przedsiębiorstwo od lat wdraża działania, które mają na celu ochronę środowiska naturalnego i propagowanie postaw proekologicznych. W 2019 roku rozpoczęto kampanię informacyjną o zaletach wody wodociągowej oraz promocję zachowań prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży:

Fontanna przy budynku Suwałskiego Ośrodka Kultury.

Fot. Z archiwum PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

Źródłko wody pitnej przy fontannie ul. Kowalskiego.

Fot. Z archiwum PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

✓ Montaż źródełek wody pitnej – kampania propagująca picie wody z kranu.

W ramach kampanii zachęcającej do picia wody z kranu, Spółka kontynuuje akcję

montażu źródełek wody pitnej w miejscach szczególnie odwiedzanych i uczęszczanych przez mieszkańców i turystów. PWiK w 2024 roku zamierza kontynuować działania promujące picie wody z kranu oraz finansować z własnych środków montaż kolejnego ogólnodostępnego źródła wody pitnej.

✓ Obchody Światowego Dnia Wody w PWiK organizowane cyklicznie 22 marca.

Podczas obchodów Światowego Dnia Wody w 2024 r. Spółkę odwiedziło ponad 200 osób. Byli to m.in. uczniowie szkół podstawowych, przedszkoli. Jak co roku z okazji tego święta przypomniano, że w Suwałkach wodę można pić prosto z kranu.

✓ Spółka przyłączyła się do udziału w projekcie Fundacji Teraz Wschód, którego celem jest edukacja ekologiczna i kształtowanie poczucia odpowiedzialności za otaczające nas środowisko. Podczas Festiwalu Ekologicznego Eko Wizja 2, w czerwcu 2023 roku na terenie Parku Konstytucji 3 Maja przeprowadzono wykład o picu wody z kranu w którym zaprezentowano jej ekologiczne, ekonomiczne i zdrowotne korzyści a także częstowano smaczną suwalską wodą.

Strategie i programy

Dokument Implementacyjny do „Suwałki 2030. Strategia rozwoju”

W oparciu o opracowywany dokument, PWiK planuje rozbudowę i modernizację

Festiwal Ekologiczny Eko Wizja 2.

Fot. Fundacja Teraz Wschód z archiwum PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

Obchody Światowego Dnia Wody.

Fot. z archiwum PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie miasta. Dodatkowo w ramach inicjatywy zwiększania retencji wody deszczowej planowana jest budowa zbiornika rozsączającego na osiedlu Piastowskim i Hańcza.

W konsekwencji założeń planu inwestycyjnego w 2023 roku Spółka zrealizowała budowę i odkupienie sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, w tym:

- ✓ budowę części sieci wodociągowej w ul. Brzechwy,
- ✓ budowę części sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Lema,
- ✓ budowę sieci wodociągowej w części ul. Hetmańskiej i ul. Kosynierów,
- ✓ budowę części sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Pogodnej,
- ✓ odkupienie części sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w ul. Rodziny Rylskich,
- ✓ odkupienie sieci wodociągowej w ul. Lema,

Budowa sieci kanalizacji sanitarnej ul. Pogodna.

Fot. z archiwum PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

✓ odkupienie sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w ul. Karpowicza,

✓ odkupienie sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w ul. Nowomiejskiej,

✓ odkupienie sieci wodociągowej w części ul. Hiszpańskiej i ul. Grackiej.

Dodatkowo Spółka w 2023 roku odkupiła od prywatnych inwestorów sieć wodociągową o łącznej długości 1 777,3 m.

Gospodarka odpadami

W 2023 r. odbiorem odpadów komunalnych od mieszkańców Suwałk zajmowało się Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o. System odbioru odpadów komunalnych obejmował również wszystkie nieruchomości użyteczności publicznej i działalności gospodarczej.

Selektywna zbiórka odpadów komunalnych obowiązywała wszystkich mieszkańców miasta. Selektywne zbieranie odpadów komunalnych obejmuje: papier, tworzywa sztuczne, metale i opakowania wielomateriałowe, szkło oraz odpady kuchenne ulegające biodegradacji. Ponadto właściciele domów jednorodzinnych mogli we własnym zakresie poddawać procesowi kompostowania wytworzone przez siebie bioodpady.

Odpady odebrane od właścicieli nieruchomości z terenu Suwałk kierowane są do zagospodarowania do Instalacji Komunalnej prowadzonej przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.

W ramach systemu funkcjonuje w Przedsiębiorstwie Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o. Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Obowiązująca od 1 stycznia 2022 r. stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od gospodarstwa domowego w wysokości 41,00 zł. miesięcznie w 2023 r. nie uległa zmianie.

Tabela: 4.2.7. Gospodarka odpadami komunalnymi wytworzonymi przez mieszkańców Suwałk w latach 2018-2023 (w tonach)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Dostarczone	24 729,18	25 289,42	27 880,92	27 238,56	26 318,36	25 950,99
Odzyskane surowce wtórne	2 301,59	2 693,06	4 923,97	3 455,83	2 959,27	3 396,16
Odpady złożone na składowisku odpadów	8 677,47	8 212,40	7 249,79	7 115,60	7 478,75	8 528,88
Kompost (produkcja)	2 675,57	2 258,57	3 632,61	4 562,99	5 115,37	2 307,76
Suwałski Polepszacz Glebowy (produkcja)	-	-	-	-	-	150,98

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o. w II połowie 2023 r. uzyskało decyzję Ministra i Rozwoju Wsi na wprowadzenie do obrotu organicznego środka poprawiającego właściwości gleby pn. „Suwałski Polepszacz Glebowy” produkowanego z odpadów biodegradowalnych odpadów kuchennych oraz odpadów zielonych.

Główne inwestycje PGO w 2023 r.

W październiku 2023 r. Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o. zakończyło realizację inwestycji pn. „Budowa instalacji do doczyszczania selektywnie zebranych frakcji odpadów komunalnych na terenie Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Suwałkach w miejscowości Zielone Kamedulskie, ul. Raczkowska 150A”. Generalnym wykonawcą było Konsorcjum Firm: PRIBO-EPB” Sp. z o.o., ul. Łukasiewicza 6; 19-300 Elk – Lider Konsorcjum, Eggersmann Anlagenbau GmbH z siedzibą Max-Planck Straße 15, 33428 Marienfeld – Partner Konsorcjum, z którym Spółka zawarła umowę w dniu 17.12.2021 r. ww. inwestycja współfinansowana była z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, Oś priorytetowa II – Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu, Działal-

nie 2.2 Gospodarka odpadami komunalnymi. Oficjalne otwarcie instalacji nastąpiło w dniu 28.11.2023 r.

Realizacja projektu obejmowała w swym zakresie:

- ✓ budowę nowej hali o powierzchni zabudowy 1 487 m² wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- ✓ zamontowanie w hali linii technologicznej o wydajności przetwarzania 5 000 Mg/rok odpadów selektywnie dostarczanych do zakładu, na jedną zmianę,
- ✓ Linia technologiczna została wyposażona w następujące urządzenia techniczne:
 - ✓ rozrywarkę do worków z zasobnikiem podającym,
 - ✓ sito bębnowe, które wydzieli 3 frakcje odpadów,
 - ✓ 2 nadtaśmowe separatory żelaza,
 - ✓ separator balistyczny służący do maszynowego rozdziału materiału, gdzie surowce trójwymiarowe (tworzywa sztuczne: PET, PP, HDPE, tetrapak) są oddzielane od surowca płaskiego (papier, karton, folie),
 - ✓ separator optopneumatyczny służący do podziału surowca trójwymiarowego (np. butelek PET) na wybrane cechy charakterystyczne (np. kolory),
 - ✓ separator metali nieżelaznych do wydzielenia metali kolorowych,

✓ kabinę sortowania surowca płaskiego, tzw. 2D (karton, papier, folia),

✓ kabinę sortowania surowca trójwymiarowego, tzw. 3D (tworzywa sztuczne: PET, PP, HDPE, tetrapak),

✓ prasę belującą do surowców wtórnych,
 ✓ różnego rodzaju przenośniki,
 ✓ boks magazynowe pod kabinami sortowniczymi,

✓ boks magazynowy o powierzchni 225 m² na dostarczane do zakładu odpady selektywnie zbierane,

W ramach obsługi nowo wybudowanej instalacji do doczyszczania selektywnie zebranych frakcji odpadów komunalnych, zakupiono dwie ładowarki teleskopowe o pojemności łyżki 2 m³.

Termin realizacji inwestycji: II kw. 2022 r. – III kw. 2023 r.

Całkowity koszt inwestycji wynosi: 33 072 673,55 zł brutto

Kwota wydatków kwalifikowanych: 21 055 478,26 zł

Stopa dofinansowania wydatków kwalifikowanych wynosi: 85%

Wysokość dofinansowania:

17 897 156,52 zł.

Dnia 21 grudnia 2022 r. Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o. podpisało umowę nr 3415/2022/Wn16/OZ-UP-FM/D oraz umowę nr 3418/2022/Wn16/OZ-UP-FM/P z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o dofinansowanie w formie dotacji i pożyczki projektu pn. „Budowa Instalacji Termicznego Przekształcenia Wstępnie Przetworzonych Odpadów Komunalnych (preRDF/RDF) w Suwałkach” finansowanego ze środków pochodzących z Funduszu Modernizacyjnego w ramach Programu Priorytetowego nr 2.1.3 „Racjonalna gospodarka odpadami Część 3) Wykorzystanie paliw alternatywnych na cele energetycz-

ne”. Projekt stanowić będzie uzupełnienie infrastruktury zagospodarowania odpadów komunalnych w Suwałkach o konieczny element termicznego zagospodarowania frakcji palnej / resztkowej. Głównym celem projektu jest zabezpieczenie termicznego przekształcania frakcji palnych odpadów komunalnych powstających w wyniku procesów mechanicznego i mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, w pierwszym rzędzie w ZUOK w Suwałkach oraz w miarę wolnych mocy przerobowych również innych instalacji w pobliżu.

Efektem niniejszego projektu będzie zintegrowanie gospodarki odpadami komunalnymi z gospodarką energetyczną. Taka integracja rozwiąże z jednej strony problem z zagospodarowaniem frakcji palnych odpadów komunalnych, efektywnie wykorzystując ich potencjał energetyczny, zaś z drugiej strony pozwoli dodatkowo unowocześnić dotychczas funkcjonującą infrastrukturę ciepłowniczo-energetyczną. Realizacja projektu obejmuje budowę kompletnej linii do spalania wstępnie przetworzonych odpadów komunalnych preRDF/RDF wraz z sieciami, instalacjami i urządzeniami towarzyszącymi obejmującymi wyprowadzenie do odbiorcy zewnętrznego energii cieplnej i energii elektrycznej.

Podstawowe parametry techniczne instalacji do termicznego przekształcania odpadów:

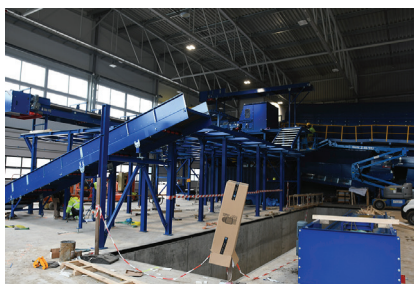
✓ nominalna wydajność linii instalacji: 2,5 Mg odpadów/h,

✓ maksymalna wydajność linii instalacji: 2,95 Mg odpadów/h,

✓ czas pracy linii instalacji w sposób ciągły: ok. 7800 h,

✓ roczna ilość przetworzonych odpadów w linii instalacji: min. 17 500 Mg,

✓ roczna nominalna ilość przetworzonych odpadów w linii instalacji: 19 500 Mg;

Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

✓ kocioł wodny odzysknicowy współpracujący z średnitemperaturowym modułem ORC w celu produkcji energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji:

- minimalna moc cieplna: min. 6,58 MWt;
- 2 MWe.

W II kwartale 2023 r. Spółka wyłoniła w drodze postępowania przetargowego oraz zawarła umowę z firmą, która pełnić będzie funkcję Inżyniera Kontraktu inwestycji pn. „Budowa Instalacji Termicznego Przekształcenia Wstępnie Przetworzonych Odpadów Komunalnych (preRDF/RDF) w Suwałkach”.

W grudniu 2023 r. został ogłoszony przetarg w celu wyłonienia generalnego wykonawcy realizacji całego przedsięwzięcia.

Planowany termin realizacji inwestycji: I kw. 2023 r. – IV kw. 2026 r.

Całkowity koszt inwestycji wynosi: 157 602 235,00 zł brutto

Kwota wydatków kwalifikowanych: 127 107 000,00 zł

Wysokość dofinansowania w formie dotacji – 50% kosztów kwalifikowanych: 64 053 500,00 zł
Wysokość dofinansowania w formie pożyczki – 50% kosztów kwalifikowanych: 64 053 500,00 zł.

Miejski system ciepłowniczy

Na system ciepłowniczy zarządzany przez Spółkę składają się:

- ✓ źródło ciepła – Ciepłownia przy ul. Przemysłowej 6A o łącznej mocy zainstalowanej 133,81 MW;
- ✓ sieci ciepłownicze o długości 103,3 km
- ✓ węzły cieplne w ilości 1201 szt. oraz zewnętrzna instalacja odbiorcza o długości 4,0 km.

Paliwami stosowanymi w procesie produkcji są miał węglowy oraz biomasa (zrębki drzewne).

Produkcja ciepła w 2023 r. wyniosła 987 454 GJ (2022 r. – 1 068 472 GJ), w tym z kotłów biomasowych 475 719 GJ (2022 r. – 401 227 GJ).

Spółka w procesie wytwarzania ciepła produkuje również energią elektryczną. Jest to proces tzw. wysokosprawnej kogeneracji,

PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

For. z archiwum PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

promowanej w szczególności przez Unię Europejską i mającej na przestrzeni ostatnich lat coraz szersze zastosowanie w przedsiębiorstwach energetycznych. Wyprodukowana energia elektryczna jest wykorzystana na potrzeby własne w procesie wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej oraz od miesiąca lipca 2022r. jest dostarczana do węzłów ciepłych na zasadach autokonsumpcji, co obniża koszty zakupu energii elektrycznej. Pozostała ilość wyprodukowanej energii jest sprzedawana za pośrednictwem spółki obrotu i dostarczana do krajowego systemu elektroenergetycznego.

Produkcja energii elektrycznej wyniosła w 2023 roku 28 828 MWh. Sprzedaż ciepła

Turbomaszynownia

Fot. z archiwum PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Instalacja biomasy

Fot. z archiwum PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

uksztaltowała się na poziomie 883 392 GJ i w porównaniu do roku 2022 zmniejszyła się o 7,2%.

Instalacja spalania biomasy pozwala na ograniczenie zużycia węgla, a tym samym na zmniejszenie opłat za emisję dwutlenku węgla.

Ciepłownia wyposażona jest w systemy automatycznego sterowania i kontroli procesów technologicznych, ciągły monitoring emisji spalin oraz własne ujęcie wody przemysłowej i stację uzdatniania wody.

Wykorzystywana do produkcji biomasa w postaci zrębków drzewnych spełnia kryteria zrównoważonego rozwoju i jest zamawiana u dostawców posiadających stosowne certyfikaty pochodzenia.

Tabela 4.2.8. Długość miejskiej sieci ciepłowniczej w Suwałkach w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Długość sieci ciepłowniczej (km)	97,1	99,6	101,6	102,3	103,3
w tym: sieci preizolowanej (km)	73,9	78,6	81,0	81,7	82,8
Sieć przebudowana (termomodernizacja i preizolacja) w km	4,9	2,1	2,0	0,7	0,02
w tym: w ramach projektu unijnego	4,8	2,1	1,4	x	x
Sieć nowo wybudowana (km)	4,6	2,9	2,0	0,7	1,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela 4.2.9. Budynki podłączone do miejskiego systemu ciepłowniczego w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Ilość podłączonych budynków					
w danym roku	65	50	28	30	18
w tym: budynki jednorodzinne	36	31	13	19	8
Ilość ogrzewanych budynków ogółem	1 500	1 546	1 569	1 569	1 616
Ogrzewana powierzchnia (m ²)	1 818 485	1 865 287	1 907 989	1 989 439	1 996 699

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela 4.2.10. Ilość węzłów ciepłych w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba węzłów ciepłych (szt.)	1 063	1 119	1 165	1 190	1 201
w tym: podłączonych do monitoringu	688	710	733	762	750
Węzły nowo wybudowane	85	52	40	25	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Zamówiona przez odbiorców moc ciepła na koniec 2023 roku wynosiła 137,7 MW i zmniejszyła się o 2,9 MW w stosunku do roku 2022 w wyniku redukcji mocy zamówionej przez Odbiorców ciepła.

PEC w Suwałkach Sp. z o.o. obsługuje 1201 szt. węzłów ciepłych, zlokalizowanych w obiektach na terenie miasta, z czego 750 szt. objętych jest stałym monitoringiem.

Ochrona środowiska

Ochrona środowiska, a w szczególności dbałość o jakość powietrza jest jednym z priorytetów działalności Spółki. Decyzje inwestycyjne dotyczące źródła ciepła podejmowane są w oparciu o najnowsze technologie, ograniczające emisję zanieczyszczeń pochodzących z procesu spalania.

Zrealizowane w poprzednich latach duże inwestycje miały na celu dostosowanie istniejącej instalacji wytwarzania do nowych granicznych wielkości emisji według Konkluzji BAT dla dużych źródeł spalania paliw.

Instalacja oczyszczania spalin na kotłach WR-25 K4 przynosi efekty w postaci znacznie niższych wartości emisji do powietrza w porównaniu do okresu przed uruchomieniem tej instalacji.

Instalacja spalania biomasy zastępuje część produkcji ciepła z kotłów węglowych kotłami na biomasę (zrębki drzewne) i pozwala na mniejsze zużycie paliw kopalnych o około 25 000 Mg rocznie. Efektem zastosowania odnawialnego źródła energii w procesie produkcji ciepła jest zmniejszenie opłat za emisję CO₂ (objętych opłatami

Węzeł ciepły.

Fot. z archiwum PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela 4.2.11. Efekt ekologiczny uzyskany z instalacji oczyszczania spalin w 2023 roku

Zanieczyszczenie	Stężenie w spalinach kocioł WR-25 K4 [mg/m³u]	
	Dopuszczalne	Osiągnięte
Pył	14	0,01
Dwutlenek siarki	200	184,87
Dwutlenek azotu	180	162,21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z monitoringu spalin w PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

4.2.12. Efekt ekologiczny uzyskany z instalacji spalania biomasy w 2023 roku

Zanieczyszczenie	Stężenie w spalinach [mg/m³u]	
	Dopuszczalne	Uzyskane
Pył	20	4,79
Dwutlenek siarki	400	3,10
Dwutlenek azotu	300	260,60
Dwutlenek węgla	Ograniczenie zakupu uprawnień do emisji dwutlenku węgla [Mg]	
	50 168	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z pomiarów okresowych w PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

z tytułu zużycia paliwa nieodnawialnego) o około 50 000 Mg.

Przeprowadzona modernizacja układu oczyszczania spalin nowo wydzielonej części szczytowej instalacji Ciepłowni Głównej, w której baterie cyklonów zastąpiono wysokosprawnymi filtrami workowymi, pozwoliła na znaczne ograniczenie emisji pyłu, w tym zawieszonego. Osiągnięte średnie stężenie pyłu w spalinach po oczyszczeniu wynosi 6,74 mg/m³u przy wartości dopuszczalnej wynoszącej 20 mg/m³u/. Uniknięta emisja pyłu z kotłów WR-25 K2 i K3 za 2023 r. to 2512,69 kg przy rocznej produkcji wynoszącej około 20 500 GJ.

Wartości stężeń zanieczyszczeń do powietrza są kontrolowane za pomocą systemu ciągłego monitoringu, zlokalizowanego na kominie ciepłowni. Odczyty są monitorowane i prowadzone na bieżąco.

Inwestycje zrealizowane w 2023 roku

W 2023 roku zrealizowano budowę komina stalowego o wysokości 40 metrów dla kotła parowego pracującego w kogeneracji, ponadto:

- ✓ rozbudowano sieć ciepłowniczą o około 1,0 km na terenie miasta, wynikającą z realizacji nowych podłączeń do m.s.c.;
- ✓ wybudowano i zamontowano 11 szt. nowych węzłów cieplnych;
- ✓ podłączono wybudowane węzły do zdalnego systemu nadzoru i monitoringu.

Planowanie

Istotną częścią planowanych działań rozwojowych są:

- ✓ Inwestycja polegająca na budowie dwóch nowych kotłów biomasowych do istniejącego turbozespołu. Nowe kotły biomasowe przejmą produkcję kotła parowego węglowego K1.
- ✓ Przegląd oraz remont turbozespołu, tj. turbiny parowej oraz urządzeń i instalacji towarzyszących w Ciepłowni Głównej.
- Ponadto zaplanowane zostały inwestycje, które w głównej mierze zawierają:
 - ✓ Przebudowę odcinków sieci ciepłowniczej.
 - ✓ Budowę sieci i przyłączy, związanych z realizacją nowych podłączeń.

- ✓ Budowę i montaż węzłów ciepłych w nowych obiektach.

- ✓ Modernizację systemu łączności i monitoringu sieci i węzłów.

- ✓ Budowę wewnętrznej instalacji zasilającej do węzłów ciepłych w celu rozliczania za energię elektryczną w obrocie PEC Suwałki.

- ✓ Remonty i konserwacje maszyn, urządzeń oraz środków transportu i sprzętu ciężkiego.

W planach na kolejne lata Zarząd Spółki uwzględni wyzwania, jakie stawiane są przed ciepłownictwem systemowym. Wzrastające koszty związane z polityką klimatyczną Polski i Unii Europejskiej wpływają na bieżącą działalność przedsiębiorstw ciepłowniczych jak również na konieczność ponoszenia bardzo wysokich nakładów inwestycyjnych. Realizacja zaplanowanego na lata 2024-2026 przedsięwzięcia (kotły biomasowe) pozwoli ograniczyć produkcję energii cieplnej i elektrycznej z węgla, a tym samym ograniczyć wielkość szkodliwych emisji. Przyczyni się także do zwiększenia udziału energii produkowanej z odnawialnych źródeł energii.

Względna stabilizacja na rynku paliwo-energetycznym oraz ogłoszenie przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej naboru wniosków do programu priorytetowego Kogeneracja dla Ciepłownictwa o dofinansowanie inwestycji, w ramach którego można aplikować o dotację do 50% kosztów kwalifikowanych oraz pożyczkę na pozostałe 50% kosztów kwalifikowanych, sprawiły, że PEC w Suwałkach złożył dwa wnioski o dofinansowanie ww. inwestycji w formie dotacji oraz pożyczki. Oba wnioski zostały ocenione pozytywnie i zostały podpisane umowy o przyznaniu dofinansowania.

W wyniku działań samorządu miejskiego, nowoczesna instalacja termiczna prze-

kształcania odpadów (RDF/preRDF), która ma rozpocząć pracę pod koniec 2026 roku będzie produkować ciepło i energię. Wytworzone podczas spalania odpadów ciepło zostanie wprowadzone do miejskiej sieci ciepłowniczej i będzie stanowiło 15% produkcji energii cieplnej. Jednocześnie spowoduje to ograniczenie zużycia miatu węglowego w suwalskim PEC nawet o 10 tys. ton rocznie.

Spalarnia odpadów komunalnych uzyskała już warunki przyłączenia obiektu do sieci dystrybucyjnej PGE Dystrybucja S.A. Nowa inwestycja spowoduje, że miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej wyemituje mniej CO₂, bo spalanie węgla zostanie zredukowane o 9 tysięcy ton.

Realizacja opisanych powyżej inwestycji ograniczy zużycie miatu węglowego o około 40 tys. ton rocznie, co przełoży się na redukcję zużycia miatu o ponad 90%.

Gazownictwo

Gazownia w Suwałkach, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Oddziału Zakładu Gazowniczego przy współpracy z poszczególnymi Działami Oddziału Zakładu Gazowniczego w Białymstoku realizuje budowę i eksploatację sieci gazowych średniego i niskiego ciśnienia oraz ciągłą i bezpieczną dostawę paliwa gazowego. Gazownia w Suwałkach od swego powstania funkcjonuje bazując na gazie dowożonym LNG.

PSG prowadzi rozmowy z Operatorem gazociągów przesyłowych GAZ-SYSTEM odnośnie możliwości przyłączenia Suwałk do sieci wysokiego ciśnienia na północnym odcinku gazociągu Polska-Litwa.

Zbudowane nowe sieci gazowe na terenie miasta uwzględniają obecne potrzeby odbiorców oraz przewidują możliwości dalszej gazyfikacji miasta Suwałki.

Rozbudowa sieci gazowej to jeden z priorytetów Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o.

w praktyce pozwala to mieszkańcom na zmianę źródła ogrzewania, a co za tym idzie – na ekologiczne wytwarzanie ciepła na potrzeby własnych gospodarstw. Dla osiedli domów jednorodzinnych Suwałk, które tak mocno dotknięte są problemem smogu, to możliwość poprawy życia ich mieszkańców.

Władze miasta w ramach strategii zrównoważonego rozwoju Suwałk wspierają rozbudowę sieci gazowej na terenie miasta, w celu doprowadzenia jej do istniejących obszarów przemysłowych i nowych terenów przeznaczonych pod inwestycje.

Widoczny jest przyrost zainteresowania odbiorem paliwa gazowego zarówno wśród mieszkańców Miasta jak i Gminy Suwałki. Wg. stanu na koniec 2023 roku PSG na terenie Suwałk eksploatowała:

- ✓ długość gazociągów 108,1 km (w stosunku do roku 2022 wzrost o 1,40%),
- ✓ długość przyłączy 24,31 km (w stosunku do roku 2022 wzrost o 5,87%),
- ✓ ilość przyłączy 1973 szt. (w stosunku do roku 2022 wzrost o 5,50%),

Polska Spółka Gazownictwa stworzyła dla swoich klientów nowe możliwości załatwiania spraw związanych z przyłączeniem do sieci gazowej w formie elektronicznej. Informacje Polskiej Spółki Gazownictwa o ofercie i możliwości przyłączenia do sieci gazowej znajdują się na stronie internetowej www.psgaz.pl w zakładce **Dla Klienta Przyłączenie do sieci gazowej**.

Dzięki Portalowi przyłączeniowemu wszyscy zainteresowani korzystaniem z gazu ziemnego mogą złożyć odpowiednie dokumenty z dowolnego miejsca i przez 24 godziny na dobę. To innowacyjne rozwiązanie daje też możliwość kontrolowania przebiegu poszczególnych etapów procesu przyłączeniowego, m.in. za pomocą bezpłatnych powiadomień SMS lub e-mail.

Na portalu można między innymi:

- ✓ Złożyć wiosek o określenie warunków i możliwości przyłączenia do sieci,
- ✓ Złożyć wniosek o zawarcie umowy o przyłączenie,
- ✓ Sprawdzić bieżące informacje o etapach i postępie prac przyłączeniowych,
- ✓ Uzyskać dokumenty końcowe oraz fakturę za przyłączenie.

Portal przyłączeniowy to bezpieczeństwo, ale też oszczędność czasu i wygoda. Wydawane przez Spółkę dokumenty są akceptowane elektronicznie, czyli bez tradycyjnego podpisu. W każdej chwili będzie można jej pobrać, wydrukować lub przesłać dalej. Portal dostępny jest pod adresem przylaczenia.psgaz.pl

4.3. Transport

Komunikacja miejska

Miejska sieć autobusowej komunikacji miejskiej składa się z 24 linii autobusowych (w tym jedna sezonowa), na których w 2023 roku przejechano 1.294.770 km.

Dzienny przebieg autobusów na wszystkich liniach wynosi w dni robocze: 4 788 wozokilometrów, w soboty 1 800, w niedziele i święta 756. Operatorem komunikacji jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o., które Miasto Suwałki zobowiązało do świadczenia usług w zakresie lokalnego transportu zbiorowego (realizacją zajmuje się Zakład Komunikacji Miejskiej).

PGK w Suwałkach Sp. z o.o. na dzień 31.12.2023 r. powierzono zadanie realizowała za pomocą 47 autobusów, z czego 19 szt. to autobusy niskoemisyjne napędzane gazem CNG.

Łączna liczba przystanków na terenie miasta wynosi 278 szt., natomiast w strefie podmiejskiej znajduje się 89 szt.

W okresie od wiosny do jesieni 2023 r. realizowane były połączenia do największych ogrodów działkowych na terenie miasta:

✓ ROD „Malinka”, ROD im. Jaćwingów, ROD „Borówka” przy ul. Wyszyńskiego – sezonowa linia nr 22;

✓ ROD Malwa przy ul. 100-lecia Niepodległości – wybrane kursy linii nr 14;

✓ ROD im. Marii Konopnickiej, przy ul. Zastawie – linia nr 3 (wprowadzono od 2023 r.).

Zgodnie z Porozumieniem międzygminnym, zawartym 12 grudnia 2007 r. z Gminą Suwałki, komunikacja miejska oprócz ruchu wewnątrzmińskiego obsługuje także przyległe tereny podmiejskie, tj.: Białą Wodę, Krzywe, Sobolewo, Okuniowiec, Nową Wieś, Lipniak, Małą Hutę, Płociczno, Poddubówek, Zielone Kamedulskie, Zielone Królewskie i Wychodne.

W 2022 roku zawarto Porozumienie międzygminne z Gminą Szypliszki na współfinansowanie odcinka linii nr 10, z którego korzystają zarówno mieszkańcy Miasta Suwałki, Gminy Suwałki oraz Gminy Szypliszki (60% kosztów ponosi Miasto Suwałki, 20% kosztów Gmina Suwałki, 20% kosztów Gmina Szypliszki).

Wszystkie autobusy w taborze Spółki przystosowane są do przewozu osób niepełnosprawnych, posiadają elementy wyposażenia/konstrukcyjne ułatwiające podróżowanie ww. osobom, m.in.:

✓ dwuskrzydłowe drzwi pasażerskie z poręczami,

✓ niska podłoga oraz możliwość wykonania tzw. przykłąku autobusu, co jest niezbędne przy bezpiecznym wsiadaniu i wysiadaniu osób niepełnosprawnych z pojazdów,

✓ rozkładana rampa inwalidzka, umieszczona przy środkowych drzwiach autobusowych,

✓ wyznaczone i właściwie zabezpieczone i oznakowane miejsce w pojeździe dla umiejscowienia wózka inwalidzkiego pasażera,

✓ przyciski i kasowniki umieszczone są na odpowiedniej wysokości dla osób niepełnosprawnych, także przebywających na wózku,

✓ elektroniczne wyświetlacze informacyjne – wewnętrzne i zewnętrzne,

✓ sygnalizacja dźwiękowa wewnątrz pojazdów,

✓ podłoga pojazdu pokryta wykładziną antypoślizgową, która ma szczególne znaczenie w przypadku przewozu osób na wózkach inwalidzkich.

Bilety suwalskiej komunikacji miejskiej od kilku lat można zakupić przez telefon komórkowy za pomocą aplikacji: SkyCash, GoPay, mPay, moBilet. Aplikacje służą do zakupu zarówno biletów okresowych (miesięcznych i dekadowych), jak i jednorazowych. Sprzedaż biletów tym kanałem cieszy się z roku na rok coraz większą popularnością. W roku 2023 za pomocą aplikacji mobilnych zakupiono 89 784 szt. biletów, czyli 39 % więcej niż rok wcześniej.

Liczba podanych pasażerów stanowi sumę sprzedanych biletów jednorazowych, okresowych, dekadowych oraz przejazdów bezpłatnych.

Tabela 4.3.1 Ilość kilometrów rozkładowych oraz liczba pasażerów w suwalskiej komunikacji miejskiej w latach 2018–2023.

Rok	Ilość kilometrów rozkładowych	Liczba pasażerów
2018	1 353 386	3 266 200
2019	1 360 124	3 110 000
2020	1 257 561	1 855 400
2021	1 373 406	1 764 900
2022	1 352 031	2 055 800
2023	1 294 770	2 503 200

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGK w Suwałkach Sp. z o.o.

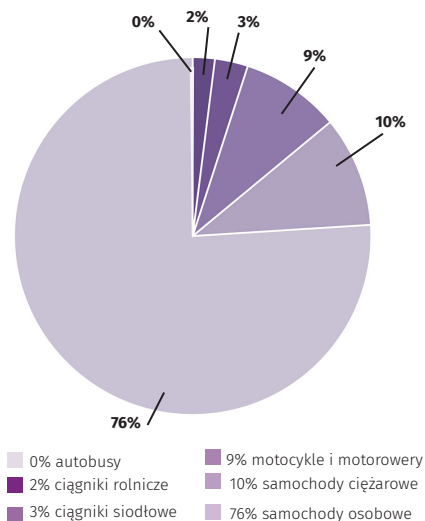
Niskoemisyjny autobus marki Autosan napędzany gazem CNG na trasie linii nr 19.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Transport indywidualny

Podobnie jak w latach poprzednich, rok 2023 był kolejnym rokiem wzrostu liczby pojazdów zarejestrowanych w mieście Suwałki. Według stanu na dzień 31.12.2023 r. w Suwałkach było zarejestrowanych 52010 pojazdów, tj. o 2,78% więcej w stosunku do roku poprzedniego.

Wykres 4.3.1 Struktura zarejestrowanych pojazdów w roku 2023 (bez uwzględnienia naczep i przyczep), stan na dzień 31.12.2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 4.3.2 Liczba pojazdy zarejestrowanych w Suwałkach w latach 2020-2023 (bez uwzględnienia naczep, przyczep, pojazdów specjalnych i sanitarnych), stan na dzień 31.12.2023 r.

Rodzaj pojazdu	2020	2021	2022	2023
Motocykle i motorowery	4077	4270	4400	4584
Samochody osobowe	36 376	37 628	38 427	39 395
Autobusy	210	226	207	198
Samochody ciężarowe	5009	5161	5225	5364
Ciągniki siodłowe (samochodowe)	1158	1324	1432	1513
Ciągniki rolnicze	848	880	910	956
Ogółem	4 7678	49 489	50 601	52 010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

4.4. Zasoby mieszkaniowe

Budownictwo mieszkaniowe

Rok 2023 to rok, w którym liczba wydanych pozwoleń na budowę, była najmniejsza, w ostatnich 20 latach. Wynika to ze

zmian ustawowych, ograniczających rodzaje obiektów wymagających uzyskania pozwolenia na budowę oraz osłabienia gospodarczego w kraju.

Zmniejszyła się istotnie liczba pozwoleń dotyczących budynków mieszkalnych

jednorodzinnych. Natomiast na wysokim poziomie utrzymuje się nadal liczba lokali mieszkalnych w zabudowie wielorodzinnej.

Niewielka ilość decyzji o warunkach zabudowy wynika z faktu objęcia planami miejscowymi ok. 91,30 % powierzchni miasta.

Jak wynika z danych Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, w 2023 roku na terenie miasta oddano do użytku ogółem mieszkania o łącznej powierzchni 23 387 m², w tym:

- ✓ 44 mieszkania w budownictwie indywidualnym (o łącznej pow. 8 835 m²),
- ✓ 259 mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o łącznej pow. 14 552 m²).

Tabela 4.4.1 Liczba wydanych wszystkich ogółem pozwoleń na budowę w latach 2012-2023

	Warunki zabudowy i zagospodarowania terenu	Pozwolenia na budowę
2012	110	290
2013	83	246
2014	57	311
2015	43	263
2016	49	318
2017	56	360
2018	55	440
2019	28	530
2020	29	490
2021	20	365
2022	18	240
2023	4	196

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 4.4.2 Liczba mieszkań, na które wydano w Suwałkach pozwolenia na budowę w latach 2012-2023

	Indywidualne	Wielo-mieszkaniowe	Łącznie
2012	36	159	195
2013	39	190	229
2014	27	265	292
2015	44	519	568
2016	47	285	332
2017	48	692	740
2018	63	358	421
2019	102	2013	2115
2020	102	195	297
2021	64	891	955
2022	53	78	131
2023	32	574	606

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Komunalny zasób mieszkaniowy

Do realizacji zadań Miasta Suwałki w zakresie: tworzenia warunków zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej oraz zapewniania lokali socjalnych, gospodarstwom domowym o niskich dochodach, a także realizowania zadania gminnego budownictwa mieszkaniowego służy zasób mieszkaniowy zapewniający lokale mieszkalne dla 5,25 tys. mieszkańców Suwałk. Zasób ten obejmuje 1 792 lokali, w 191 budynkach będących własnością i współwłasnością Miasta. Spośród 191 budynków, 107 – stanowią wspólnoty mieszkaniowe (w porównaniu do 2022 r. ich ilość nie uległa zmianie).

Ponadto, w 2023 r. liczba lokali komunalnych zmniejszyła się łącznie o 21 lokali, w tym: o 1 lokal w wyniku połączeń dwóch mieszkań przy ul. T. Kościuszki 96, 15 lokali zostało sprzedanych najemcom, a 5 lokali zmniejszyło zasób budynku przy ul. Sejneń-

Tabela 4.4.3 Komunalne lokale mieszkalne i użytkowe w latach 2016-2023

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkań komunalnych	2197	2191	2186	2017	1884	1844	1813	1792
w tym lokale socjalne	245	241	227	218	210	192	195	173
Liczba lokali użytkowych	121	125	125	125	126	129	129	125

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

Tabela 4.4.4 Zaawansowanie prac nad złożonymi wnioskami o sprzedaż lokali mieszkalnych należących do zasobu mieszkaniowego Gminy Miasto Suwałki (stan na 31.12.2023 r.)

Liczba złożonych wniosków w okresie od 2018 r. do 2023 r., w tym w 2023 r.	560 31
Liczba wniosków zweryfikowanych i przekazanych do Urzędu Miejskiego	533
Wnioski nie kwalifikujące się do sprzedaży	16
Rezygnacja Wnioskodawcy	74
Sporządzone Operaty szacunkowe, w tym:	501
✓ Operaty szacunkowe dla których wydano Zarządzenia Prezydenta Miasta Suwałk w sprawie ogłoszenia wykazu lokali mieszkalnych stanowiących mienie gminne Miasta Suwałki przeznaczonych do sprzedaży bezprzetargowej na rzecz najemców	501
✓ Operaty szacunkowe zweryfikowane i przekazane do Urzędu Miejskiego	501
✓ Operaty szacunkowe czekające na weryfikację	0
Lokale mieszkalne przeznaczone do sprzedaży umieszczone na wykazach	501
Zawiadomienia skierowane do Najemców o warunkach wykupu	493
Najemcy deklarujący przyjęcie warunków wykupu	396
Zawarte /podpisane/protokoły z rokowań	383
Sprzedane lokale mieszkalne w okresie od 2019 r. do 2023 r.	367

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

ska 22 po przeprowadzonej modernizacji.

W 2023 r. funkcjonowało 125 lokali użytkowych. Liczba lokali użytkowych zmniejszyła się o cztery lokale w stosunku do roku 2022, z uwagi na rozbiórki budynku przy ul. Utrata 25.

Zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym

Gminnym zasobem mieszkaniowym zarządza Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

Zawieranie umów na wolne lokale komunalne dokonywane jest stosownie do posta-

nowień Uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 września 2019 r. w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Suwałki z późn. zm., z zachowaniem społecznej kontroli, którą w tym zakresie sprawowała Społeczna Komisja Mieszkaniowa.

W 2023 r. rozpatrzonych zostało 135 wniosków o zawarcie umowy najmu lokalu komunalnego, w tym 101 wniosków spełniało kryteria formalne do wynajęcia lokalu, z czego 21 ujęto na liście rocznej i 4 ujęto na liście rezerwowej.

Tabela 4.4.5 Gminny zasób mieszkaniowy (stan na 31.12.2023 r.)

Lp	Liczba budynków	Powierzchnia w m ²	Liczba lokali mieszkalnych	Liczba lokali socjalnych	Liczba pomieszczeń tymczasowych
I	Lokale mieszkalne i socjalne w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych				
	107	46 010,35	862	80	-
II	Lokale mieszkalne i socjalne w budynkach Gminnych				
	67	36 678,88	720	93	-
III	Lokale mieszkalne i socjalne w budynkach Spółdzielni Mieszkaniowych				
	15	1 784,87	37	-	-
IV	Pomieszczenia tymczasowe w budynku Gminy				
	1	102,70	-	-	6
V	Lokale mieszkalne w budynku Skarbu Państwa				
	1	49,50	1	-	-
Ogółem	191	84 626,30	1 620	173	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

W ramach prowadzonej w 2023 roku gospodarki lokalami mieszkalnymi pozyskano ogółem 32 lokale od najemców, którzy opuścili lokal komunalny – 13 (wyjazd za granicę, umieszczenie w placówkach opiekuńczych, eksmisja bez uprawnienia do lokalu socjalnego) oraz 19 na skutek wygaśnięcia umów najmu.

Zasady polityki czynszowej

W ramach prowadzonej polityki czynszowej w mieszkaniowym zasobie Gminy Miasta Suwałki ustala się odrębne stawki czynszowe za lokale mieszkalne i za lokale socjalne. Obowiązująca w 2023 r. wysokość stawki czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej lokali stanowiących zasób mieszkaniowy Gminy Miasto Suwałki uzależniona jest od położenia lokalu w budynku, wyposażenia lokalu w urządzenia techniczne i ogólnego stanu technicznego budynków. Podstawę wyliczenia stawki czynszu stanowi wskaźnik przeliczeniowy kosztu odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych ogłaszany przez Wojewodę Podlaskiego.

W uchwalonym 23 grudnia 2020 r. przez Radę Miejską w Suwałkach Wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Suwałki na lata 2021-2025 przyjęto zasadę, że czynsz powinien zapewniać pokrycie kosztów ponoszonych na utrzymanie zasobu, w tym przede wszystkim kosztów bieżącego utrzymania technicznego budynków, konserwacji i przeglądów, remontów, kosztów zarządzania oraz kosztów utrzymania czystości i zieleni.

Gospodarowanie lokalami użytkowymi Gminy

Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o. zarządza 125 lokalami użytkowymi stanowiącymi własność Miasta Suwałki, znajdującymi się w budynkach mieszkalno-użytkowych i 13 użytkowych.

Działania podejmowane przez Spółkę miały na celu zagospodarowanie wszystkich lokali, które znajdują się w jej zarządzie. Informacja o wolnych lokalach dostępna była na stronie internetowej Spółki, witrynach okiennych lokali, portalu internetowym i na stronie www.monitorurzedowy.pl

Tabela 4.4.6 Remonty i budowa budynków i lokali komunalnych w 2023 r.

Wyszczególnienie	Liczba budynków	Wartość prac w zł (brutto)
Budynki będące własnością Miasta Suwałki		
Remont elewacji	1	59 118
Remonty bieżące, w tym wymiana stolarki budowlanej, remonty wolnych lokali, opracowanie dokumentacji technicznych	54	748 183
Konserwacja bieżąca	Zasoby GMS	319 327
Inwestycje (przebudowa budynku przy ul. Sejneńskiej 22, wykonanie instalacji c.o., c.w.u. w lokalach komunalnych przy ul. Kościuszki 97, montaż wiaty śmietnikowej z utwardzeniem terenu pod zabudowę) – obsługująca budynki przy ul. Kościuszki 16, 18, 20 oraz ul. Wigierska 1, 3.	3	1 853 310
Roboty remontowe w budynkach stanowiących własność Skarbu Państwa	2	237 922
Budynki Wspólnot Mieszkaniowych		
Termomodernizacje budynków	1	512 831
Remont pokryć dachowych	1	47 840
Remonty elewacji	1	32 587
Remont instalacji c.o. i c.w.u.	9	34 929
Remont instalacji elektrycznej (w tym wykonanie i wymiana instalacji domofonowej, monitoring)	20	162 600
Remonty bieżące, zagospodarowanie terenu	36	212 452
Remont klatek schodowych (wykonanych i zakontraktowanych z terminem zakończenia w 2024 r.)	3	342 143
Opracowanie dokumentacji projektowych (w tym audyty remontowe)	19	92 084

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

Przedsięwzięcie mieszkaniowe Miasta i ZBM w Suwałkach TBS Sp. z o.o.:

✓ Modernizacja zabytkowego budynku mieszkalnego przy ul. Sejneńskiej 22.

W 2023 r. zakończona została inwestycja związana z przebudową budynku mieszkalnego przy ul. Sejneńskiej 22, w wyniku której powstały 42 lokale mieszkalne o ogólnej powierzchni użytkowej 2 015,14 m², w tym: 12 mieszkań 1-pokojowych, 17 mieszkań 2-pokojowych i 13 mieszkań 3 pokojowych. Prace modernizacyjne polegały na wymianie pokrycia dachu wraz z remontem więźby dachowej, remoncie stropów, wymianie stolarki budowlanej, wykonaniu izolacji termicznych, remoncie elewacji (czyszczenie), modernizacji instalacji wodn.-kan. i elektrycznej, wykonaniu instalacji c.o. i c.w.u. z podłączeniem budynku do miejskiej sieci

ciepłej oraz zagospodarowaniu terenu.

Koszt inwestycji wynikający z zawartych umów wyniósł brutto 7 160 245,43 zł. Przebudowa budynku prowadzona była przy udziale środków finansowych z Funduszu Dopląt Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie. Na podstawie zaktualizowanych kosztów przedsięwzięcia, kwota finansowego wsparcia wyniosła 5 726 965,32 zł.

✓ Budowa budynku wielorodzinnego przy ul. Rodziny Rylskich 2A (budynek A)

W 2023 r. zakończone zostało przedsięwzięcie polegające na budowie wielorodzinnego budynku mieszkalnego w Suwałkach przy ul. Rodziny Rylskich 2A, realizowane przez ZBM TBS. W budynku „A” znajdują się 53 lokale mieszkalne w stanie wykończonym „pod klucz”, w tym: 8 lokali jednopokojowych o pow. od 29 do 32 m², 23 lokale dwupokojowe

o pow. od 38 do 44 m², 16 lokali trzypokojowych o pow. od 53 do 56 m² oraz 6 lokali czteropokojowych o pow. od 70 do 71 m². W podpiwniczeniu budynku zlokalizowano otwarty garaż z 43 miejscami postojowymi zaś na zewnątrz budynku powstały 32 miejsca postojowe. Miasto Suwałki na realizację ww. przedsięwzięcia uzyskało finansowe wsparcie z Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie w kwocie 4 442 918,09 zł z przeznaczeniem na pokrycie części kosztów przedsięwzięcia polegającego na finansowym udziale Miasta. W 2023 r. przeprowadzone zostały działania związane z przygotowaniem i złożeniem wniosku o przyznanie dofinansowania z Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie na tworzenie lokali mieszkal-

nych na wynajem w kolejnym planowanym do wybudowania przez ZBM TBS budynku „B”. Inwestycja przewiduje budowę budynku całkowicie podpiwniczonego z 4 i 5 kondygnacjami nadziemnymi w tzw. stanie wykończonym z zagospodarowaniem terenu o kubaturze 15 108,90 m³, powierzchni użytkowej mieszkań 1988,21 m², zawierać będzie 39 lokali mieszkalnych, w tym: 1 lokal jednopokojowy o pow. ok. 32,5 m², 11 lokali dwupokojowych o pow. od 37 do 42 m², 22 lokale trzypokojowe o pow. od 52 do 58 m² oraz 5 lokali czteropokojowych o pow. ok. 69 m². W podpiwniczeniu budynku zlokalizowany zostanie otwarty garaż z 40 miejscami postojowymi. Na zewnątrz budynku powstaną 24 miejsca postojowe (ogółem 64 miejsca postojowe).

Tabela 4.4.7 Wynajem komunalnych lokali mieszkalnych w latach 2016–2023

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba złożonych wniosków	228	194	156	130	102	136	135	135
Liczba wniosków spełniających kryteria	126	139	94	75	67	98	90	101
Liczba gospodarstw domowych zakwalifikowanych do wynajęcia lokalu	20	20	17	12	15	23	37	25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

Tabela 4.4.8 Inwestycje wykonane ze środków własnych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

Adres nieruchomości	Wyszczególnienie	Wartość prac w zł (brutto)
ROBOTY REMONTOWO KONSERWACYJNE:		
Roboty remontowo konserwacyjne w Zasobach ZBM w Suwałkach TBS sp. z o.o.		129 088
ZADANIA INWESTYCYJNE		
ul. Rodziny Rybskich	Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego z garażem podziemnym (53 lokale) wraz z obsługą komunikacyjną i zagospodarowaniem terenu – Budynek A	Łączny koszt przedsięwzięcia: 15 474 710 Realizacja w 2023 r.: 10 702 794
	Czynności przygotowawcze – Budynek B	12 133
	Geodezyjny podział nieruchomości o nr geod. 25800 pod budynki C i D	1722
ul. Utrata 1 B	Opracowanie dokumentacji projektowej modernizacji budynku usługowego	59 500

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

V. Przestrzeń miejska

5.1. Środowisko przyrodnicze

Na terenie Suwałk występują obszary o wysokich walorach przyrodniczo-krajo-
brazowych. Rzeźba terenu, na którym zloka-
lizowane są Suwałki to w większości wyso-
czynna morenowa oraz równina sandrowa,
stanowiące pozostałości po zlodowaceniu
bałtyckim a także akumulacyjno-erozyjnej
działalności rzeki Czarnej Hańczy. Obecność
zróznicowanych siedlisk i stosunkowo mało
zurbanizowane oraz przekształcone tereny
zlokalizowane zwłaszcza na obrzeżach oraz
wzdłuż rzeki Czarnej Hańczy sprawia, że flora
i fauna jest stosunkowo bogata a na terenie
miasta występują liczne, cenne przyrodniczo
obszary i obiekty, z których wiele podle-
ga ochronie prawnej w formie rezerwatu
przyrody, obszaru chronionego krajobrazu,
obszarów NATURA 2000, stanowiska doku-
mentacyjnego oraz pomników przyrody.

W północnej części miasta, znajduje
się obszar chronionego krajobrazu „Poje-
zierze Północnej Suwalszczyzny”, który na
powierzchni 1 154,42 ha chroni półnaturalny
krajobraz o urozmaiconej polodowcowej
rzeźbie terenu, z licznymi kemami, ozami
i wzniesieniami morenowymi.

W obrębie Suwałk znajdują się fragmen-
ty trzech obszarów Natura 2000, z których

„Puszcza Augustowska” obejmuje ten sam
teren (tzw. „Las Suwalski”) i powierzchnię
– 373,74 ha, jako dwa obszary podlegają-
ce ochronie z powodu Dyrektywy ptasiej
i Dyrektywy siedliskowej. „Ostoja Wigierska”
zajmująca 15,7 ha to trzeci z obszarów Natu-
ra 2000, który obejmuje powierzchnię 15,7 ha
przy ul. Sejneńskiej, w graniach miasta, sta-
nowiący odizolowany fragment głównego
obszaru chronionego o tej nazwie, pokry-
wającego się w przybliżeniu z granicami
Wigierskiego Parku Narodowego. Utworzony
w 1959 roku rezerwat „Cmentarzysko Jaćwin-
gów”, położony na północ od ul. Szwajcaria,
o powierzchni 3,39 ha, chroni fragment boru
świeżego wraz z jaćwieskim cmentarzyskiem
kurhanowym, pochodzącym z II-IV wieku
naszej ery, składającym się z kilkunastu
kurhanów o średnicy 6-21 metrów, zbudowa-
nych z kamieni, w znacznej części pokrytych
warstwą ziemi. Występuje tam 170 gatunków
roślin naczyniowych, z których 4 podlegają
ściślej ochronie. W północno-wschodniej
części Suwałk, przy ul. Czarnoziem, na nie-
ruchomości prywatnej, znajduje się odsto-
nięcie geologiczne, chronione od 1995 roku,
jako stanowisko dokumentacyjne w celu
zachowania wyjątkowego stanowiska geolo-
gicznego z różnowiekowymi osadami lodow-
cowymi, powstałymi około 100 000 lat p.n.e.

Jest ono jedynym w tej części Polski stanowiskiem osadów z okresu interglacjatu eemskiego, które widoczne są na powierzchni.

Kontynuowano inwentaryzowanie drzew, które spełniają kryteria aby zostać objęte ochroną pomnikową oraz przeprowadzono ekspertyzy i zabiegi pielęgnacyjne na już istniejących pomnikach. Łączna liczba tego rodzaju obiektów, na terenie Suwałk, według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku, wynosi 35 egzemplarzy.

Ochrona środowiska i działania proekologiczne

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Suwałki na lata 2021-2024 został przyjęty Uchwałą nr XXX/403/2021 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 31 marca 2021 r., opracowany zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 54 z 16.01.2024).

Obszary interwencji Programu od 2021 roku obejmują:

- ✓ Poprawę jakości powietrza i obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu, adaptację do zmian klimatu;

- ✓ Minimalizację zagrożenia mieszkańców spowodowanego ponadnormatywnym hałasem;

- ✓ Ochronę przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym;

- ✓ Poprawę jakości wód oraz ochronę ich zasobów i jakości;

- ✓ Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Suwałki na lata 2021-2024 przywiązuje duże znaczenie do edukacji ekologicznej. Zapewnienie odpowiednich regulacji prawnych oraz niezbędnej infrastruktury nie przyniesie oczekiwanych efektów bez ukształtowania pożądanych postaw mieszkańców, takich jak:

- ✓ Poprawa jakości i ochrona wód

powierzchniowych i podziemnych,

- ✓ Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi,

- ✓ Realizacja polityki edukacyjnej z zakresu właściwej gospodarki odpadami,

- ✓ Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej;

- ✓ Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów z uwzględnieniem turystycznego.

Wymienione cele osiągnięte były poprzez działania o charakterze inwestycyjnym i pozainwestycyjnym. Część działań, jest podejmowana przez władze miasta, bądź przez nie koordynowana.

Inne zadania są realizowane przez podmioty gospodarcze, właścicieli terenu, odpowiedzialne instytucje i organizacje.

Realizacja Programu ma na celu zmniejszenie problemów dotyczących ochrony środowiska, m.in. takich jak:

- ✓ Straty ciepła w miejskiej sieci ciepłowniczej;

- ✓ Duży odsetek mieszkań ogrzewanych z indywidualnych źródeł ciepła, w większości z kotłami na węgiel, powodujących tzw. niską emisję;

- ✓ Przekroczony poziomy dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz benzo(a)piranu;

- ✓ Niski stopień wykorzystania i słaba promocja OZE;

- ✓ Niewystarczająco korzystny bilans kosztów instalacji do oszczędności związanych ze zużyciem energii;

- ✓ Utrudnienia spowodowane ograniczeniami wynikającymi z ukształtowania terenu;

- ✓ Brak odpowiedniej liczby specjalistów w zakresie zarządzania energią na poziomie lokalnym;

- ✓ Hałas emitowany przez drogi wojewódzkie i drogę krajową;

- ✓ Niedostateczny stan utrzymania nawierzchni dróg powodujący zanieczyszczenia komunikacyjne, hałas i wibracje;

- ✓ Rozwój sieci elektromagnetycznych i zwiększona ilość urządzeń elektrycznych;

- ✓ PP Zły stan wód powierzchniowych;

- ✓ Brak ciągłej izolacji użytkowej warstwy wodonośnej od oddziaływań z powierzchni terenu;

- ✓ Pogarszający się stan studni ujęcia podstawowego, powodujący konieczność systematycznych odwiertów nowych studni w miejsce wyeksploatowanych;

- ✓ Niepełne skanalizowanie miasta na obszarach o rozproszonej zabudowie, wynikające m.in. z braku ekonomicznego uzasadnienia budowy sieci kanalizacyjnej w takim terenie oraz braku możliwości uzyskania środków w ramach funduszy unijnych i środków krajowych;

Sadzenie drzew na Bulwarach nad Czarną Hańczą.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

- ✓ Nierównomierność dopływu ścieków do oczyszczalni oraz wzrost stężeń i ładunków zanieczyszczeń, wpływająca na zmniejszenie rezerwy przepustowości oczyszczalni i mogąca przyczynić się do konieczności jej rozbudowy;

- ✓ Zmniejszająca się wydajność istniejących studni głębinowych na ujęciu m.in. w wyniku naturalnego procesu kolmatacji, powodująca konieczność budowy nowych studni na ujęciu, na nowym terenie;

- ✓ Konieczność modernizacji najstarszych zbiorników wody w celu zapewnienia niezawodności dostawy wody,

- ✓ Konieczność modernizacji betonowych kanałów sanitarnych o dużych średnicach, odprowadzających ścieki z południowej części miasta do oczyszczalni ścieków.

W 2023 r. zrealizowano coroczne akcje edukacyjne:

- ✓ XXVII edycja konkursu „Gdzie te piękne ogrody i kwieciste balkony”, zorganizowana przez Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach – rozstrzygnięcie w dniu 10 września 2023 r.;

- ✓ „Europejski Dzień Bez Samochodu w Suwałkach” w dniu 10 września 2023 r., przejazd kolumny rowerowej ulicami miasta i mini festyn w Parku Konstytucji 3 Maja.

Europejski Dzień Bez Samochodu w Suwałkach.

Fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Ponadto zrealizowano:

- ✓ Akcje sprzątania świata w dniach 20-21 kwietnia 2023 r., w których udział brali uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych;

- ✓ Spektakl ekologiczny pt. "Wielka przygoda małej chmurki" dla uczniów klas I-II z suwalskich szkół podstawowych, wystawiony w Suwalskim Ośrodku Kultury przez Krakowskie Biuro Promocji Kultury;

- ✓ Rozpowszechniono wśród dzieci z suwalskich niepublicznych przedszkoli

uniwersalne kolorowanki pt. „Segregowanie to proste zadanie!” (przedszkola publiczne otrzymały kolorowanki w roku ubiegłym) promujące zasady selekcji odpadów komunalnych;

✓ Dofinansowano jednostki oświatowe na realizację zadań z zakresu edukacji ekologicznej i zieleni;

✓ Przekazano mieszkańcom miasta budki lęgowe dla ptaków, nietoperzy oraz karmniki dla ptaków;

✓ W ramach Europejskiego Tygodnia Mobilności zorganizowano zajęcia w Miasteczku Ruchu Drogowego w WORD w Suwałkach dla uczniów suwalskich szkół podstawowych, a także spotkania w przedszkolach publicznych i szkołach podstawowych, prowadzone przez Straż Miejską oraz Policję na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym, zasad poruszania się jednośladów po ulicach, ścieżkach rowerowych, pieszo-rowerowych oraz chodnikach naszego miasta.

W ramach otwartego konkursu na realizację zadań publicznych w zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego wsparto działania:

✓ „Eko Wizja 2023 – myślimy globalnie, działamy lokalnie” – Fundacja Teraz Wschód;

✓ „VI Wystawa Psów Nierasowych” – Fundacja Zwierzęta Niczyje;

✓ „Wymień elektrośmieci” – Stowarzyszenie Kulturalne Kostroma;

Budki lęgowe dla ptaków.

Fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach

✓ „Suwałki: Chronimy zwierzęta w mieście” – LUWIA;

✓ „Suwałki: Z miłości do zwierząt” – LUWIA.

W 2023 roku kontynuowano pomoc mieszkańcom Suwałk w usuwaniu niebezpiecznych dla zdrowia i życia wyrobów zawierających azbest. łącznie odebrano z nieruchomości i wywieziono na składowisko odpadów niebezpiecznych, odpady eternitu o wadze 50,18 ton.

W latach 2006–2023 usunięto łącznie 2.751,4 ton odpadów zawierających azbest.

Tabela 5.1.1 Ilość usuniętych wyrobów azbestowych (w tonach) w latach 2006–2023

Lp.	Rok	Waga usuniętych wyrobów azbestowych (w tonach)
1.	2006	167,10
2.	2007	165,25
3.	2008	189,48
4.	2009	286,79
5.	2010	278,07
6.	2011	389,76
7.	2012	125,36
8.	2013	189,17
9.	2014	111,92
10.	2015	100,79
11.	2016	109,59
12.	2017	51,23
13.	2018	145,78
14.	2019	119,73
15.	2020	103,36
16.	2021	101,29
17.	2022	77,73
18.	2023	50,18
RAZEM		2 712,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Rok 2023 był ósmym rokiem realizacji programu „Ograniczenia niskiej emisji na terenie Suwałk”, polegającego na dofinansowaniu z budżetu Miasta wymiany przez mieszkańców, nieekologicznych źródeł ciepła.

Dofinansowaniu podlegają działania mające na celu podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej, sieci gazowej lub wymiana niskowydajnych kotłów, na kotły ekologiczne olejowe lub na ekogroszek czy pompę ciepła. W 2023 r. zrealizowano 48 umów, w tym:

- 35 umów na podłączenie do sieci gazowej;
- 13 na wymianę źródeł ciepła.

Łącznie w latach 2016 – 2023 programem ograniczenia niskiej emisji objęto 493 budynki, a łączna kwota dotacji z budżetu Miasta wyniosła 1 770 441,46 zł.

Suwałki – Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach. Kompleksowa obsługa terenów zielni miejskiej wymaga całorocznych nakładów pracy. Poczynając od okresu zimowego i wczesnowiosennego, w którym są wykonywane prace porządkowe, wycinki i przycinki drzew, sadzenie drzew i krzewów oraz przygotowanie rozsady kwiatowych, aby latem móc realizować zadania związane z utrzymaniem zieleni, obejmujące między innymi: koszenie trawników, sadzenie kwiatów na kwietnikach i w gazonach, pielienie kwietników, przycinanie żywopłotów i cięcia pielęgnacyjne drzew i krzewów. W okresie jesiennym oprócz prac porządkowych związanych z grabieniem liści wykonywane jest sadzenie drzew, krzewów i cebul kwiatów wieloletnich oraz przygotowanie kwietników do okresu zimowego.

Tabela 5.1.2 Realizacja programu „Ograniczenie niskiej emisji na terenie Suwałk” w latach 2020-2023

Zadanie	2020		2021		2022		2023	
	Umowy	Kwota dotacji [zł]	Umowy	Kwota dotacji [zł]	Umowy	Kwota dotacji [zł]	Umowy	Kwota dotacji [zł]
Wymiana kotła	0	0	3	10 000	24	15 573,77	13	51 000
Podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej	16	66 213,80	8	35 963,27	2	102 000	0	0
Podłączenie do sieci gazowej	35	121 000	41	150 000	25	102 000	35	129 000
łącznie	51	187 213,80	52	195 963,3	51	219 573,77	48	180 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Zieleń Miejska

Powierzchnia terenów zielni miejskiej w 2023 r. wyniosła około 315 ha, w tym 113,5 ha zielni zorganizowanej. Tereny te przedstawiają różne formy funkcjonalne: parki, skwery, bulwary nadrzeczne, zieleń przyuliczną, kwietniki, łąki kwietne i nieużytki. Utrzymaniem terenów zielni miejskiej zajmuje się jednostka budżetowa Miasta

Fot. z archiwum ZDiZ
w Suwałkach oraz Urzędu
Miejskiego w Suwałkach.

**Tabela 4.2.13 Prace wykonane przez
Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach na
miejskich terenach zielonych w latach
2021-2023**

Rodzaj prac	2021	2022	2023
Wykonanie i renowacja zieleńców [ha]	1,6	0,96	1,05
Nasadzenia drzew [szt.]	189	142	154
Nasadzenia krzewów [szt.]	1 479	7 155	1069
Sadzonki roślin jednorocznych, bylin, roślin cebulowych [szt.]	50 794	40 846	47 229

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZDiZ w Suwałkach.

Powyższe dane uwzględniają tylko nasadzenia drzew i krzewów wykonanych przez ZDiZ w Suwałkach.

5.2 Planowanie przestrzenne

Z dniem 1 stycznia 2003 roku z mocy prawa utraciły ważność miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uchwalone przed 1 stycznia 1995 roku, które swoimi granicami pokrywały 100% powierzchni miasta. W dniu 1 stycznia 2003 roku na terenie miasta obowiązywało już tylko 9 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

uchwalonych w latach 1998-2002, obejmujących swym zasięgiem obszar załedwie 456 ha, co stanowiło 6,96% powierzchni terenu w granicach całego miasta.

Od sierpnia 2003 roku w Wydziale Architektury i Gospodarki Przestrzennej funkcjonuje Pracownia Urbanistyczna (od 2008 roku Referat Urbanistyki), zajmujący się przede wszystkim sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w granicach administracyjnych Miasta Suwałk.

Na terenie miasta Suwałk, zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2023 roku, obowiązywało 119 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obowiązujące plany zajmowały powierzchnię 5980 ha, co stanowiło ok. 91,30 % powierzchni miasta w granicach administracyjnych.

W grudniu 2023 roku w trakcie opracowania było 20 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (w tym 16 dotyczących w części lub całości terenów zawierających się w granicach obowiązujących już planów), obejmujących łącznie ok. 1366 ha.

Z ogólnej powierzchni miasta ok. 23%

terenu stanowią tereny zurbanizowane jest to ok. 1 500 ha. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pokrywają ok. 94,37 % powierzchni terenów zurbanizowanych w granicach miasta.

W okresie od stycznia do końca grudnia 2023 roku uchwalono 13 obowiązujących

obecnie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni ok. 598,81 ha (z czego ok. 332,94 ha powierzchni opracowań obejmowało tereny zawierające się w granicach obowiązujących już planów).

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Ponadto w dniu 25 października 2023 r. Rada Miejska w Suwałkach na podstawie art. 7 ust. 10 ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących (Dz. u. z 2021 r. poz. 1538 z późniejszymi zmianami), podjęła uchwałę Nr LXII/816/2023 w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji mieszkaniowej i inwestycji towarzyszącej w rejonie ulicy Grunwaldzkiej i Stefana Batorego w Suwałkach (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z dnia 30 października 2023 r. poz. 5454).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

W 2022 roku Rada Miejska w Suwałkach uchwałą Nr XLV/575/2022 z dnia 27 marca 2022 r., uchwaliła Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałk, które zastąpiło obowiązujące do tej pory Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałk, uchwalone uchwałą Nr XX/232/2016 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 maja 2016 r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest podstawowym aktem polityki przestrzennej miasta. Stanowi formę realizacji obowiązku prowadzenia polityki przestrzennej przez samorządowe władze lokalne. Oprócz założeń lokalnej polityki zaczerpniętych z przyjętych i obowiązujących na terenie miasta Suwałk strategii, planów i programów rozwoju, studium zawiera ustalenia wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz elementy regulacyjne w postaci lokalnych zasad zagospodarowania. Na jego podstawie organy wykonawcze gminy w zależności od uwarunkowań i potrzeb gminy sporządzają na wybranych obszarach miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Z dniem 24 września 2023 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U z 2023 r. poz. 1688). Dokonana tą ustawą reforma planowania

Tabela 5.2.1. Pokrycie terenu miasta aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w latach 2012-2023

Koniec roku	Powierzchnia pokryta planami (ha)	Powierzchnia w stosunku do powierzchni całego miasta (%)	Powierzchnia planów w obejmujących tereny zurbanizowane (%)
2012	1 892 ha	28,90 %	55,33 %
2013	2 439 ha	37,24 %	66,75 %
2014	2 960 ha	45,18 %	70,66 %
2015	2 960 ha	45,18 %	70,66 %
2016	3 600 ha	54,96 %	76,53 %
2017	4 257 ha	64,50 %	86,16 %
2018	4 271 ha	65,20 %	86,16 %
2019	4 634 ha	70,74 %	87,16 %
2020	4 959 ha	75,69 %	92,48 %
2021	5010 ha	76,42 %	92,48 %
2022	5467 ha	83,45 %	92,48 %
2023	5980 ha	91,30 %	94,37 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 5.2.2 Obszary miasta, dla których w roku 2023 uchwalono miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obszar planu	Powierzchnia (ha)	Powierzchnia w stosunku do powierzchni całego miasta (%)
Teren ograniczony ulicami: Tadeusza Kościuszki, 24 Sierpnia i rzeką Czarną Hańczą w Suwałkach (zmiana obowiązującego planu)	4,03* ha	0,061 %
Teren położony po północnej stronie ulicy Zastawie od nr 26 do nr 44 w Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	1,60* ha	0,024 %
Teren w rejonie budynku przy ulicy Raczkowskiej 185 w Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	4,50* ha	0,068 %
Teren ograniczony ulicami: Przemysław, Sejneńską i terenem kolejowym w Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	30,58 ha 4,97* ha	0,46 %
Teren ograniczony ulicami: Północną, Armii Krajowej, Prymasa Stefana Wyszyńskiego i granicą administracyjną miasta Suwałk (zmiana części obowiązującego planu)	169,56 ha 15,26* ha	2,58 %
Teren ograniczony ulicami Modrzewiową, Majora Stefana Buczyńskiego, Papieża Jana Pawła II i Karola Brzostowskiego w Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	1,41* ha	0,021 %
Rejon ulicy Dąbrówka w Suwałkach	61,33 ha	0,93 %
Rejon ulic Sportowej i Aleksandry Piłsudskiej w Suwałkach (zmiana obowiązującego planu)	66,54* ha	1,01 %
Rejon ulicy Raczkowskiej w Suwałkach	186,96* ha	2,85 %
Teren położony pomiędzy ulicami: Teofila Noniewicz, Gen. Józefa Dwernickiego, Utratą i Sejneńską w Suwałkach	28,33 ha 5,11* ha	0,43 %
Teren ograniczony: ulicą Sejneńską, granicami administracyjnymi miasta Suwałk, rzeką Czarną Hańczą oraz granicami działek o numerach: 24774 i 24780	29,02* ha	0,44 %
Teren ograniczony ulicami: Utratą, Sportową, Walerego Romana i terenem kolejowym w Suwałkach	13,63 ha 12,22* ha	0,20 %
Teren przy ulicy Różanej w Suwałkach obejmującego działki o numerach ewidencyjnych: 24221/3, 24221/4, 24222/2	1,32* ha	0,02 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

* – powierzchnie planów pokrywające się z obowiązującymi planami

przestrzennego nałożyła na gminy obowiązek opracowania nowego dokumentu jakim jest plan ogólny, który zastąpić ma studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Obowiązujące studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowają moc do dnia wejścia w życie w danej gminie planu ogólnego, lecz nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2025 r.

5.3. Gospodarka nieruchomościami

Informacja o zasobie nieruchomości gminy Miasta Suwałki i Skarbu Państwa

Zasób nieruchomości Gminy Miasta Suwałki zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 344) obejmuje nieruchomości, które stanowią

przedmiot własności Gminy Miasta Suwałki i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego Gminy Miasta Suwałki.

Zasób nieruchomości Skarbu Państwa zgodnie z art. 21 ustawy o gospodarce nieruchomościami obejmuje nieruchomości, które stanowią przedmiot własności Skarbu Państwa i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego Skarbu Państwa.

Stan zasobu gminy Miasta Suwałki i Skarbu Państwa

W zasobie nieruchomości gminy Miasta Suwałki na dzień 31.12.2023 r. znajdowały się:

✓ 4 984 działki lub udziały do działek o łącznej powierzchni 1 183,6615 ha, stanowiące własność Gminy Miasta Suwałki, w tym:

- w trwałym zarządzie – 2 665 działek lub udziałów do działek o łącznej powierzchni 521,2648 ha;

- w dzierżawie 167 działek lub udziałów do działek o łącznej powierzchni 200,8669 ha;

- w użyczeniu 5 działek lub udziałów do działek o łącznej powierzchni 1,9415 ha;

- w bezpośrednim zarządzie Prezydenta Miasta Suwałk – 2 120 działek lub udziałów do działek o łącznej powierzchni 411,0930 ha, w tym w gospodarowaniu Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o. znajdowały się 582 działki lub udziały do działek o łącznej powierzchni 38,2608 ha;

- 27 działek lub udziałów do działek o łącznej powierzchni 48,4953 ha, których właścicielem jest Skarb Państwa, a prawo użytkowania wieczystego przysługuje Gminie Miasto Suwałki, w tym: w trwałym zarzą-

dzie 11 działek o łącznej pow. 1,2353 ha; w bezpośrednim zarządzie Prezydenta Miasta Suwałk – 16 działek o łącznej powierzchni 47,2600 ha.

Ponadto w użytkowaniu wieczystym pozostaje 1 601 działek o łącznej powierzchni 183,7033 ha. Należność z tytułu opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste gruntów wynosi 1 580 724,87 zł.

W zasobie nieruchomości Skarbu Państwa, położonych na terenie miasta Suwałki na dzień 31.12.2023 r. znajdowało się:

✓ 575 działek lub udziałów do działek o łącznej powierzchni 346,6838 ha, stanowiących własność Skarbu Państwa, w tym:

- w trwałym zarządzie – 442 działki

- o łącznej powierzchni 202,2514 ha;

- w dzierżawie – 23 działki o łącznej powierzchni 71,9238 ha;

- w użyczeniu – 3 działki o łącznej powierzchni 0,2516 ha;

- działki, które nie zostały rozdysponowane – 106 działek o łącznej powierzchni 71,5774 ha, w tym w gospodarowaniu Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o. znajdowało się 8 działek o łącznej powierzchni 1,2540 ha;

- w posiadaniu Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych – 1 działka o powierzchni 0,6796 ha.

Ponadto, w użytkowaniu wieczystym pozostają 425 działek o łącznej powierzchni 334,6867 ha. Należność z tytułu opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste gruntów wynosi 1 991 014,10 zł.

Sposób zarządzania nieruchomościami gminy i Skarbu Państwa

Zasobami nieruchomości gminy i Skarbu Państwa na terenie miasta Suwałki gospodaruje Prezydent Miasta Suwałk.

Gospodarowanie zasobem polega na ewidencjonowaniu nieruchomości, ich

wycenie, zabezpieczaniu nieruchomości przed uszkodzeniem lub zniszczeniem, sporządzaniu planu wykorzystania zasobu, regulowaniu stanu prawnego nieruchomości w zasobie, naliczaniu należności za nieruchomości udostępnione z zasobu oraz windykacji tych należności, współpracy z innymi organami gospodarującymi nieruchomościami gminy i Skarbu Państwa, zbywaniu i nabywaniu nieruchomości, a także ich wydierżawianiu, wynajmowaniu i użyczeniu. Na część nieruchomości, będących w bezpośredniej dyspozycji Prezydenta Miasta Suwałk (tereny towarzyszące budownictwu mieszkaniowemu,

zabudowane, lokalowe i wydierżawiane pod działalność inną niż rolnicza), zawarto umowę o gospodarowanie z Zarządem Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

Struktura użytkowania terenów

W roku 2023 nastąpiły zmiany w strukturze własnościowej użytkowanych terenów spowodowane m.in. nabyciem przez Miasto Suwałki gruntów pod budowę przyszłych dróg oraz zbywaniem gruntów pod zabudowę mieszkaniową, przemysłową i usługową.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 5.3.1 Wartość transakcji obrotu nieruchomościami dokonywanych przez Miasto Suwałki w latach 2020-2023 (w zł)

	2020	2021	2022	2023
Transakcja zbycia	11 033 022	8 551 934	8 177 604	13 317 756
Transakcja nabycia	3 462 997	3 547 036	2 864 629	2 868 298
Wartość obrotu nieruchomościami	14 496 019	12 098 970	11 042 233	16 186 054

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 5.3.2 Struktura użytkowania gruntów w przekroju własnościowym w 2023 roku (w ha)

Rodzaj gruntów	Gmina Miasto Suwałki	Skarb Państwa	Osoby fizyczne	Spółdzielnie	Grunty osób prawnych	Kościoty i związki wyznaniowe	Razem
Użytki rolne	577	167	2253	1	143	1	3142
Użytki leśne	12	831	84	0	1	0	928
Grunty zabudowane i zurbanizowane	353	236	532	38	267	31	1457
Tereny komunikacyjne	341	281	2	0	135	0	759
Wody	21	50	3	0	3	0	77
Tereny różne i nieużytki	92	19	55	0	22	0	188
Razem	1396	1584	2929	39	571	32	6551

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 5.3.3 Struktura użytkowania budynków w przekroju własnościowym w 2023 roku (w szt.)

Rodzaj budynków	Skarb Państwa	Gmina Miasto Suwałki	Osoby fizyczne	Spółdzielnie	Kościoty i związki wyznaniowe	Budynki osób prawnych	Razem
Budynki mieszkalne	21	233	5 356	5	12	95	5712
Budynki produkcyjne, usługowe i gospodarcze	3	0	347	0	0	1	351
Budynki transportu i łączności	34	501	3 285	73	12	53	3958
Budynki oświaty, nauki i kultury oraz sportowe	12	87	11	0	19	6	135
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	1	5	5	0	0	11	22
Budynki biurowe	29	21	46	4	1	64	165
Budynki handlowo-usługowe	6	34	515	15	0	133	703
Budynki przemysłowe	7	21	90	9	0	203	330
Zbiorniki, silosy, budynki magazynowe	3	15	87	15	0	137	257
Inne budynki niemieszkalne	71	145	2 145	21	21	224	2627
Razem	187	1052	11887	142	65	927	14260

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Finanse Miasta

6.1. Finanse Miasta

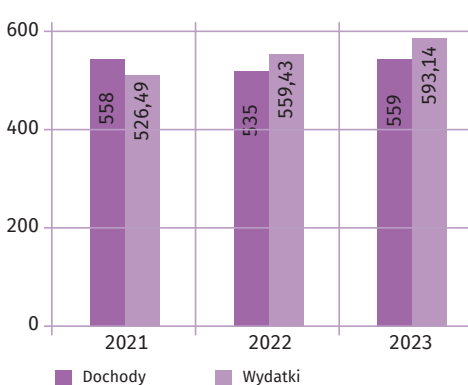
W 2023 roku dochody miasta Suwałki wyniosły 558 612 080,69 zł, a wydatki 593 140 612,05 zł, co oznacza zamknięcie budżetu deficytem w wysokości 34 528 531,36 zł.

Tabela 6.1.1 Wielkość i dynamika budżetu miasta Suwałki w latach 2021-2023 (w mln zł)

Budżet	2021	2022	2023
Dochody	557,68	535,22	558,61
Dynamika dochodów	109,45%	95,97%	104,37%
Wydatki	526,49	559,43	593,14
Dynamika wydatków	101,88%	106,26%	106,03%
Wynik	31,19	-24,21	-34,53

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2021-2023.

Wykres 6.1.1 Budżet miasta Suwałki w latach 2021-2023 (w mln zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2021-2023.

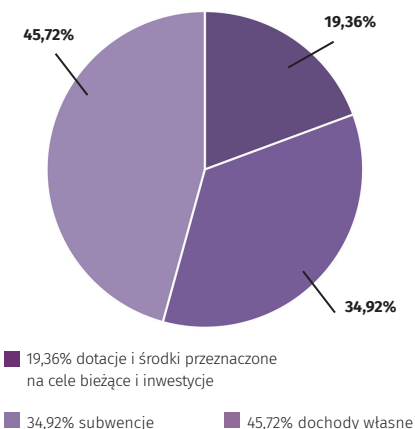
Dochody

Dochody miasta Suwałki za 2023 r. wyniosły 558 612 080,69 zł, co stanowi 100,73% założonego i uchwalonego przez Radę Miejską rocznego planu dochodów.

W 2023 r. dochody budżetowe zostały wykonane w następujących kwotach:

- ✓ dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące i inwestycje w kwocie – 108 165 432,32 zł – co stanowi 101,26% planu rocznego,
- ✓ subwencje w kwocie 195 051 785,45 zł – co stanowi 100,00% planu rocznego,
- ✓ dochody własne w kwocie 255 394 862,92 zł – co stanowi 101,07% planu rocznego.

Wykres 6.1.2 Struktura dochodów budżetu miasta Suwałki w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2023 rok.

Tabela 6.1.2 Struktura i dynamika dochodów budżetu miasta Suwałki w latach 2021-2023 (w tys. zł)

Dochody	2021	2022	2023	Dynamika 2023/2022
Dochody własne, w tym:	234 914	249 895	255 395	102,20%
wpływy z podatków i opłat lokalnych	94 379	102 249	109 489	107,08%
dochody z mienia komunalnego	28 943	27 169	31 838	117,19%
udziały w podatkach	95 937	97 775	83 357	85,25%
inne dochody	28 581	22 702	30 711	135,28%
Subwencje	145 532	141 225	195 052	138,11%
Dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące i inwestycje	177 237	144 092	108 165	75,07%
Dochody ogółem	557 683	535 212	558 612	104,37%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2021-2023.

Wpływy z podatków i opłat lokalnych

Wpływy z podatków i opłat lokalnych wyniosły w 2023 r. 109 489 tys. zł, co stanowiło wzrost o 7,08% w stosunku do roku 2022. Udział podatków i opłat lokalnych w ogólnej kwocie dochodów Suwałk wyniósł 19,60%.

W grupie podatków i opłat lokalnych

największy udział miał podatek od nieruchomości (61,92%), a następnie wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (15,11%) oraz podatek od czynności cywilnoprawnych (3,82%).

Tabela 6.1.3 Wielkość i dynamika wpływów z podatków i opłat lokalnych miasta Suwałki w latach 2021-2023 (w tys. zł)

Rodzaj podatku lub opłaty	2021	2022	2023	Dynamika 2023/2023
Ogółem, w tym m.in:	94 379	102 249	109 489	107,08%
podatek od nieruchomości	59 757	62 537	67 795	108,41%
opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi	12 837	16 266	16 540	101,68%
podatek od środków transportowych	3 325	3 664	4 173	113,89%
Podatek od czynności cywilno+prawnych	5 113	4 852	4 185	86,25%
opłata za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	2 284	3 268	4 362	133,48%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2021-2023.

Dochody z mienia komunalnego

Wpływy z gospodarowania mieniem komunalnym (sprzedaż, dzierżawa, użytkowanie) wykonano w kwocie 31 838 tys. zł, co stanowi 117,19% planu rocznego. W stosunku do 2022 roku wpływy z tego tytułu uległy zwiększeniu o 17,19%.

Tabela 6.1.4 Wielkość i dynamika dochodów z mienia komunalnego w latach 2021-2023 (w tys. zł)

Dochody z mienia komunalnego	2021	2022	2023	Dynamika 2022/2023
Ogółem, w tym:	28 943	27 169	31 838	117,19%
sprzedaż składników majątkowych, w tym działek i lokali	11 243	8 962	11 643	129,92%
zarząd i użytkowanie wieczyste nieruchomości	1 826	1 873	1 935	103,31%
najem i dzierżawa składników majątkowych	12 399	13 721	15 623	113,86%
inne	3 475	2 613	2 637	100,92%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2021-2023.

Udziały w podatkach

Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych wykonano w kwocie 76 880 tys. zł, zaś udziały w podatku dochodowym od osób prawnych wykonano w kwocie

6 477 tys. zł. W 2023 roku wykonanie ww. kategorii dochodów było o 14,75% mniejsze niż w roku 2022.

Tabela 6.1.5 Udziały miasta Suwałki w podatkach PIT i CIT w latach 2021-2023 (w tys. zł)

Podatki	2021	2022	2023	Dynamika 2023/2022
Ogółem, w tym:	95 937	97 775	83 357	85,25%
dochodowe od osób fizycznych	91 449	93 846	76 880	81,92%
dochodowe od osób prawnych	4 488	3 929	6 477	164,85%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2021-2023.

Wydatki

Wydatki miasta Suwałki w 2023 r. wyniosły 593 140 612,05 zł. W porównaniu do 2022 roku wydatki uległy zwiększeniu o 6,03%.

Tabela 6.1.6 Wydatki miasta Suwałki w latach 2021-2023 (w mln zł)

Wydatki	2021	2022	2023	Dynamika 2023/2022
Bieżące	466,60	501,93	515,45	102,69%
bieżące – udział w wydatkach ogółem (w %)	88,62%	89,72%	86,90%	-
Majątkowe	59,89	57,50	77,69	135,11%
majątkowe – udział w wydatkach ogółem (w %)	11,38%	10,28%	13,10%	-
Ogółem	526,49	559,43	593,14	106,03%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2021-2023.

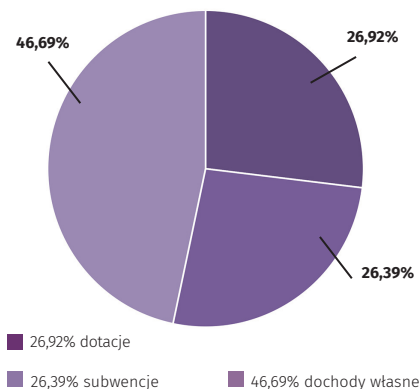
Tabela 6.1.7 Wydatki miasta Suwałki w latach 2021-2023

Wydatki (w tys. zł) według działów klasyfikacji budżetowej	2021	2022	2023
Rolnictwo i łowiectwo	149,70	154,50	184,01
Leśnictwo	1,19	1,19	1,29
Transport i łączność	62 667,27	29 617,13	60 359,12
Turystyka	365,99	287,56	589,24
Gospodarka mieszkaniowa	18 249,45	27 452,41	22 456,13
Działalność usługowa	1 642,52	1 717,16	2 058,39
Administracja publiczna *	26 023,67	44 583,65	44 317,32
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	18,29	13,30	392,30
Obrona narodowa	9,38	26,03	60,46
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa**	10 649,95	19 898,10	17 238,14
Wymiar sprawiedliwości	196,76	197,98	196,80

Obsługa długu publicznego	2 950,06	13 495,78	16 696,26
Oświata i wychowanie	171 836,73	208 971,58	242 266,81
Ochrona zdrowia	3 725,72	3 196,78	3 665,36
Pomoc społeczna***	31 797,41	40 302,80	42 276,72
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 835,25	13 377,67	5 707,20
Edukacyjna opieka wychowawcza	9 511,01	8 335,16	10 027,03
Rodzina****	118 984,06	76 260,46	49 837,04
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	27 964,45	31 236,40	31 384,30
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	14 390,34	16 455,29	18 143,17
Kultura fizyczna	21 519,07	23 845,61	25 283,54
Ogółem	526 488,30	559 426,54	593 140,61

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2021-2023.

Wykres 6.1.3.: Struktura wydatków inwestycyjnych w 2023 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2023 rok

Transport i łączność

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 60 359 120,91 zł, co stanowi 99,22% planu rocznego. W ramach powyższych środków finansowane były zadania związane z:

- ✓ zakupem usług od Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w zakresie lokalnego transportu zbiorowego w kwocie 12 883 482,36 zł,
- ✓ bieżącym funkcjonowaniem Zarządu Dróg i Zieleni w kwocie 7 755 172,67 zł,
- ✓ realizacją zadań inwestycyjnych w kwocie 39 618 357,88 zł.

Gospodarka mieszkaniowa

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 22 456 131,73 zł, co stanowi 94,56% planu rocznego.

Ze środków tych sfinansowano m.in.:

✓ zadania z zakresu gospodarki gruntami i nieruchomościami w kwocie 4 211 651,94 zł, w tym wykup nieruchomości na kwotę 2 868 297,80 zł, zadania dot. gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy w kwocie 16 225 234,63 zł, w tym m.in.: wykonanie instalacji co i cwo w lokalach komunalnych (ul. T. Kościuszki 97) oraz realizację zadań pn.:

- 1) Zagospodarowanie terenu – ul. T. Kościuszki 16, 18 i 20 oraz ul. Wigierska 1 i 3,
- 2) Modernizacja budynku Sejneńska 22 wraz z zagospodarowaniem terenu,

✓ zadania w ramach Lokalnych Inicjatyw Inwestycyjnych w kwocie 133 864,06 zł („Modernizacja i rozbudowa placu zabaw przy ul. Reja 66” i „Modernizacja ciągu pieszego poprzez utwardzenie kostką betonową na Osiedlu II blok 9”).

Administracja publiczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 44 317 316,77 zł, co stanowi 96,90% planu rocznego. W ramach powyższych środków finansowane były:

- ✓ wydatki związane z realizacją zadań

zleconych z zakresu administracji rządowej – 2 177 735,47 zł,

- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem Rady Miejskiej w Suwałkach – 777 029,00 zł,

- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem Urzędu Miejskiego oraz Zarządu Dróg i Zieleni w ramach zadań własnych – 33 836 026,47 zł,

- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem komisji poborowych – 35 715,08 zł,

- ✓ wydatki związane z promocją miasta – 583 982,90 zł,

- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem Centrum Usług Wspólnych – 4 603 493,30 zł.

Oświata i wychowanie

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 242 266 805,93 zł, co stanowi 98,68% planu rocznego. Wydatki dotyczą w szczególności:

- ✓ szkół podstawowych – 86 580 098,75 zł,
- ✓ szkół podstawowych specjalnych – 10 498 391,71 zł,

- ✓ oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – 3 995 183,95 zł,

- ✓ przedszkoli – 39 228 582,09 zł,

- ✓ przedszkoli specjalnych – 3 924 391,26 zł,

- ✓ świetlic szkolnych – 2 647 873,18 zł,

- ✓ techników – 24 136 573,58 zł,

- ✓ szkół policealnych – 2 644 235,69 zł,

- ✓ branżowych szkół I i II stopnia – 6 175 222,80 zł,

- ✓ liceów ogólnokształcących – 24 652 501,83 zł,

- ✓ szkół zawodowych specjalnych – 3 176 266,90 zł,

- ✓ dokształcania i doskonalenia nauczycieli – 1 009 567,18 zł,

- ✓ stołówek szkolnych i przedszkolnych – 14 944 651,15 zł

- ✓ realizacji zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawo-

wych i innych formach wychowania przed-szkolnego – 7 448 006,81 zł,

- ✓ realizacji zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych – 5 305 173,60 zł,

- ✓ zapewnienia uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych – 786 450,44 zł,

- ✓ pozostałej działalności – 3 176 922,19 zł.

Edukacyjna opieka wychowawcza

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 10 027 033,54 zł, co stanowi 94,23% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ✓ specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze – 950 176,00 zł,

- ✓ wczesne wspomaganie rozwoju dziecka – 2 512 354,20 zł,

- ✓ poradnie psychologiczno-pedagogiczne – 2 983 048,28 zł,

- ✓ internaty i bursy szkolne – 1 327 789,31 zł,

- ✓ pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym i motywacyjnym – 643 813,34 zł,

- ✓ ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze – 1 390 211,29 zł.

Pomoc społeczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 42 276 715,38 zł, co stanowi 98,14% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ✓ domy pomocy społecznej – 16 192 604,32 zł,

- ✓ ośrodki wsparcia – 2 483 589,78 zł,

- ✓ zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze – 1 354 682,06 zł,

- ✓ dodatki mieszkaniowe – 4 131 097,76 zł,

- ✓ zasiłki stałe – 2 548 326,60 zł,

- ✓ ośrodki pomocy społecznej – 7 963 923,15 zł,

- ✓ usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze – 3 453 040,94 zł,
- ✓ pomoc w zakresie żywienia – 2 419 201,88 zł,
- ✓ pozostałe działania – 1 332 992,68 zł.

Rodzina

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 49 837 037,28 zł, co stanowi 98,86% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ✓ świadczenia wychowawcze – 98 317,16 zł,
- ✓ świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 33 391 424,54 zł,
- ✓ wspieranie rodziny – 266 472,44 zł,
- ✓ rodziny zastępcze – 5 218 300,06 zł,
- ✓ działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych – 2 962 116,89 zł,
- ✓ składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów – 812 460,42 zł,
- ✓ system opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 – 7 020 060,41 zł.

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 31 384 300,61 zł, co stanowi 94,46% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ✓ wydatki związane z gospodarką ściekową i ochroną wód w kwocie 2 458 310,18 zł,
- ✓ wydatki związane z gospodarką odpadami w kwocie 16 660 848,27 zł,
- ✓ oczyszczanie miasta w kwocie 2 469 205,89 zł,
- ✓ utrzymanie zieleni w kwocie 1 871 707,35 zł,
- ✓ ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu w kwocie 272 341,62 zł,
- ✓ funkcjonowanie schroniska dla zwie-

rząt w kwocie 1 010 366,50 zł,

- ✓ oświetlenie ulic, placów i dróg w kwocie 3 615 359,21 zł,
- ✓ pozostałe działania w kwocie 2 885 774,51 zł.

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 18 143 169,03 zł, co stanowi 99,50% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in. dotacją wydatki bieżące oraz koszty realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych:

- ✓ Suwalskiego Ośrodka Kultury – kwota 9 899 627,86 zł,
- ✓ Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej – 4 236 828,00 zł,
- ✓ Muzeum Okręgowego – kwota 3 504 012,00 zł.

Kultura fizyczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 25 283 544,42 zł, co stanowi 97,33% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano:

- ✓ funkcjonowanie obiektów sportowych – 9 864 278,48 zł,
- ✓ funkcjonowanie instytucji kultury fizycznej – 10 798 163,28 zł,
- ✓ zadania w zakresie kultury fizycznej – 2 729 197,37 zł,
- ✓ pozostałą działalność – 1 891 905,29 zł.

Deficyt budżetowy, poziom zadłużenia i obsługa długu

W roku 2021 budżet miasta Suwałki zanotował nadwyżkę dochodów nad wydatkami w kwocie 31,19 mln zł, rok 2022 i 2023 zamknął się deficytem w kwotach odpowiednio 24,21 mln zł i 34,53 mln zł.

Tabela 6.1.8 Największe inwestycje w 2023 roku (w tys. zł)

Inwestycja	2023
Kontynuacja zakończenia budowy DW nr 655 w Suwałkach w ramach Wschodniej Obwodnicy Suwałk – zadanie obwodnicowe	15 500,00
Przebudowa ul. Franciszkańskiej na odcinku od ul. Daszyńskiego do ul. Szpitalnej – w ramach Polskiego Ładu II Edycja	12 076,14
Rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 4 w Suwałkach – II etap – Polski Ład	9 963,78
Kompleksowa poprawa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej Miasta Suwałki, w tym: SP 10, SP 7, SP 5 i SP 2 – Polski Ład	9 069,85
Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej miasta Suwałki poprzez budowę i przebudowę ulic w południowej strefie przemysłowej miasta – Polski Ład	5 757,43
Budowa ul. Hiszpańskiej w Suwałkach – RFRD	3 367,55
Wykupy nieruchomości	2 868,30
Modernizacja budynków Urzędu Miejskiego przy ul. Noniewicza 71 i Mickiewicza 1	2 330,45
Poprawa efektywności energetycznej poprzez wymianę opraw oświetlenia wewnętrznego w Urzędzie Miejskim, I Liceum Ogólnokształcącym i Szkole Podstawowej nr 11 w Suwałkach	1 679,95
Przebudowa ronda przy ul. W. Sikorskiego i Bulwarowej w Suwałkach	1 500,00
Modernizacja budynku Sejneńska 22 wraz z zagospodarowaniem terenu	1 464,63
Wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz na uzupełnienie funduszy	1 183,00
Zielone Suwałki – tworzenie nowych terenów zielonych i ochrona bioróżnorodności w mieście	1 174,04
Jasno, oszczędnie, bezpiecznie – modernizacja systemu oświetlenia ulicznego w Suwałkach – etap III	908,58
W zdrowym ciele, zdrowy duch i zdrowa Rodzina – budowa i rewitalizacja terenu obok boiska Orlik w Suwałkach przy ul. Pileckiego – BO	700,80
Tężnia solankowa – BO	567,00
Poprawa zapewnienia dostępności architektonicznej i komunikacyjno-informacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami w Mieście Suwałki	551,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2023 rok.

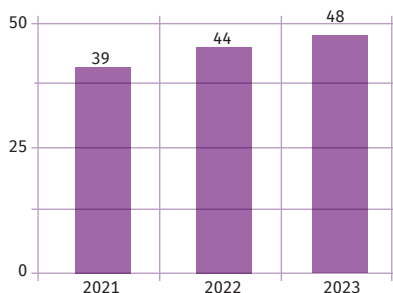
Tabela 6.1.9 Dynamika zadłużenia miasta Suwałki w latach 2021-2023 (w tys. zł)

	2021	2022	2023
Dochody wykonane ogółem	557 683	535 212	558 612
Kredyty i pożyczki	219 806	233 305	266 820
Wskaźnik zadłużenia w stosunku do dochodów	39,41%	43,59%	47,76%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2021-2023.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku kwota zadłużenia miasta Suwałki z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz zobowiązań wymagalnych z uwzględnieniem wyłączeń wyniosła kwotę 266 819 681,00 zł, tj. 47,76% zrealizowanych dochodów i w stosunku do roku 2022 (43,59%) zwiększyła się o 4,17%. Na obsługę

zadłużenia, spłatę kapitału i odsetek, przeznaczono 29 097 307,39 zł, co stanowi 5,21% wykonanych dochodów miasta.

Wykres 6.1.3 Wskaźnik zadłużenia miasta Suwałki w latach 2021-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2021-2023.

VII.

Zarządzanie Miastem

7.1. Władze Suwałk

Prezydentem Miasta Suwałk w dniu 21 października 2018 roku został wybrany Czesław Renkiewicz. Zaprzysiężony został 22 listopada 2018 roku, podczas I sesji Rady Miejskiej w Suwałkach. Na stanowiska zastępcy powołani zostali: Łukasz Kurzyna – do 31 listopada 2022 roku, Ewa Beata Sidorek – do 31 sierpnia 2020 roku, Roman Rynkowski – od 1 stycznia 2021 roku, Grzegorz Krysa – od 1 kwietnia 2023 roku.

Rada Miejska VIII kadencji

W wyborach samorządowych w dniu 21 października 2018 r. mieszkańcy Suwałk wybrali nową Radę Miejską VIII kadencji. Mandaty radnych uzyskało 12 przedstawicieli KWW „Łączą nas Suwałki – Czesław Renkiewicz”, 7 przedstawicieli KW „Prawo i Sprawiedliwość”, 2 przedstawicieli KW „Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska”, 2 przedstawicieli KWW „Mieszkańcy Suwałk”. W dniu 22 listopada odbyła się pierwsza sesja nowej kadencji Rady Miejskiej w Suwałkach. W dniu 8 lutego 2023 r. został utworzony nowy Klub liczący 8 radnych – „Suwałki Przyszłości”, który został utworzony

z 6 przedstawicieli Klubu „Łączą nas Suwałki – Czesław Renkiewicz” i 2 członków ugrupowania „Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska”.

Przewodniczącym Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2018-2024 został wybrany Zdzisław Przetomic. Wiceprzewodniczącymi Rady Miejskiej zostali wybrani: radny Jacek Juskiewicz, radny Jacek Niedźwiedzki – do 15.10.2023 r., radny Wojciech Pająk – do 22.10.2021 r., radny Marek Lech Zborowski-Weychman – od 27.10.2021 r. do 6.11.2023 r., radny Karol Korneluk – od 6.11. 2023 r.

Radni zaprzysiężeni zostali 22 listopada 2018 roku, podczas I sesji Rady Miejskiej w Suwałkach.

- ✓ Liczba podjętych uchwał w 2018 r. – 32 uchwały
- ✓ Liczba podjętych uchwał w 2019 r. – 189 uchwał
- ✓ Liczba podjętych uchwał w 2020 r. – 146 uchwał
- ✓ Liczba podjętych uchwał w 2021 r. – 152 uchwały
- ✓ Liczba podjętych uchwał w 2022 r. – 167 uchwał
- ✓ Liczba podjętych uchwał w 2023 r. – 172 uchwały

Tabela 7.1.1. Skład Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2018-2024

Klub Radnych „Łączą nas Suwałki”	1. Zbigniew Roman De-Mezer 2. Krystyna Gwiazdowska 3. Stanisław Kulikowski 4. Zdzisław Przetomic 5. Andrzej Turowski 6. Marek Lech Zborowski-Weychman
Klub Radnych „Suwałki Przyszłości” Utworzony w dniu 8 lutego 2023 r.	1. Sylwester Cimochoński 2. Kamil Klimek 3. Kamil Lauryn 4. Adam Ołowniuk 5. Wojciech Pająk 6. Anna Ruszewska 7. Karol Korneluk 8. Jacek Niedźwiedzki – do dnia 15.10.2023 r. 9. Monika Lipińska – od dnia 6.11.2023 r.
Klub Radnych „Prawo i Sprawiedliwość”	1. Bogdan Bezdziecki 2. Tadeusz Czerwiecki 3. Jacek Juskiewicz 4. Mariola Brygida Karpińska 5. Jarosław Józef Kowalewski 6. Jacek Roszkowski 7. Jarosław Schabieński
Przedstawiciele ugrupowania „Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska”	1. Karol Korneluk 2. Jacek Niedźwiedzki
Przedstawiciele ugrupowania „Mieszkańcy Suwałk”	1. Anna Maria Gawlińska 2. Łukasz Wojno

Stałe Komisje Rady Miejskiej w Suwałkach Składy osobowe komisji Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2018-2024.

Stan na dzień 31.12.2023 r.

Komisja Rewizyjna:

1. Zbigniew Roman De-Mezer – przewodniczący Komisji
2. Stanisław Kulikowski – wiceprzewodniczący Komisji
3. Kamil Klimek
4. Jarosław Schabieński

Komisja Finansowo-Budżetowa:

1. Andrzej Turowski – przewodniczący Komisji
2. Jacek Roszkowski – wiceprzewodniczący Komisji
3. Bogdan Bezdziecki
4. Sylwester Cimochoński
5. Jacek Niedźwiedzki – do dnia 15.10.2023 r.

6. Monika Lipińska – od dnia 6.11.2023 r.
7. Anna Ruszewska
8. Łukasz Wojno

Komisja Strategii i Rozwoju Gospodarczego:

1. Tadeusz Czerwiecki – przewodniczący Komisji
2. Łukasz Wojno – wiceprzewodniczący Komisji
3. Sylwester Cimochoński
4. Jarosław Józef Kowalewski
5. Karol Korneluk
6. Wojciech Pająk
7. Andrzej Turowski

Komisja Spraw Społecznych i Bezpieczeństwa:

1. Kamil Lauryn – przewodniczący Komisji
2. Adam Ołowniuk – wiceprzewodniczący Komisji
3. Krystyna Gwiazdowska

4. Jacek Juszkievicz
5. Jarosław Józef Kowalewski
6. Karol Korneluk
7. Stanisław Kulikowski

Komisja Ekologii, Kultury, Sportu i Turystyki:

1. Bogdan Bezdziecki – przewodniczący Komisji
2. Wojciech Pająk – wiceprzewodniczący Komisji
3. Tadeusz Czerwiecki
4. Anna Maria Gawlińska
5. Jacek Juszkievicz
6. Kamil Lauryn
7. Jacek Niedźwiedzki – do dnia 15.10.2023 r.
8. Marek Lech Zborowski-Weychman

Komisja Oświaty i Wychowania:

1. Anna Ruszewska – przewodnicząca Komisji
2. Jarosław Schabieński – wiceprzewodniczący Komisji

3. Anna Maria Gawlińska
4. Mariola Brygida Karpińska
5. Adam Ołowniuk
6. Marek Lech Zborowski-Weychman

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji:

1. Kamil Klimek – przewodniczący Komisji
2. Krystyna Gwiazdowska – wiceprzewodnicząca Komisji
3. Zbigniew Roman De-Mezer
4. Mariola Brygida Karpińska
5. Jacek Roszkowski

Komisja Statutowa:

1. Marek Lech Zborowski-Weychman – przewodniczący Komisji
2. Jacek Juszkievicz – wiceprzewodniczący Komisji
3. Zbigniew Roman De-Mezer
4. Anna Maria Gawlińska
5. Kamil Klimek
6. Karol Korneluk
7. Jarosław Schabieński

Rada Miejska w Suwałkach i goście.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

7.2. Urząd Miejski

Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach określa Regulamin Organizacyjny nadany przez Prezydenta Miasta. Zgodnie z Regulaminem (zmieniono zapisy 03.04.2023 r.) strukturę urzędu tworzą wydziały i równoważne komórki organizacyjne. Kierują nimi naczelnicy i kierownicy, na których spoczywa odpowiedzialność za właściwą organizację pracy, ustalanie zasad funkcjonowania oraz nadawania zakresów obowiązków nadzorowanym pracownikom.

Plan zatrudnienia na rok 2023 przewidywał zatrudnienie 219 osób, na dzień 31 grudnia 2023 r. ilość zatrudnionych osób wynosiła 223 osoby i wynikała z zatrudnienia czasowego, głównie osób zatrudnionych na staże z dofinansowaniem Powiatowego Urzędu Pracy w Suwałkach.

Struktura zatrudnienia w Urzędzie Miejskim w Suwałkach ze względu na staż pracy w 2023 roku przedstawiała się następująco:

- ✓ pracownicy ze stażem pracy do 10 lat – 13 %
- ✓ pracownicy ze stażem pracy od 11 do 20 lat – 44 %
- ✓ pracownicy ze stażem pracy od 21 do 30 lat – 23 %
- ✓ pracownicy ze stażem pracy powyżej 30 lat – 20 %

Struktura wykształcenia pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach w 2023 roku przedstawiała się następująco:

- ✓ pracownicy z wyższym wykształceniem – 87 %
- ✓ pracownicy ze średnim wykształceniem – 11%
- ✓ pracownicy z wykształceniem zawodowym, podstawowym – 3%

Strukturę organizacyjną w 2023 roku tworzyły 23 wydziały i równorzędne jednostki organizacyjne:

✓ Biuro Rady Miejskiej

✓ Wydział Obsługi Prezydenta, Komunikacji Społecznej i Promocji

✓ Biuro Obsługi Prawnej

✓ Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

✓ Wydział Organizacyjny

✓ Wydział Budżetu i Finansów

✓ Wydział Podatków i Opłat

✓ Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych

✓ Wydział Architektury i Gospodarki Przestrzennej

✓ Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami

✓ Wydział Ochrony Środowiska

✓ Wydział Gospodarki Komunalnej i Nadzoru Właścicielskiego

✓ Wydział Oświaty i Wychowania

✓ Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia

✓ Wydział Kultury i Sportu

✓ Wydział Spraw Obywatelskich

✓ Urząd Stanu Cywilnego

✓ Straż Miejska

✓ Wydział Komunikacji

✓ Wydział Informatyki

✓ Wydział Inwestycji

✓ Wydział Zamówień Publicznych

✓ Wydział Audytu i Kontroli

oraz 2 samodzielne stanowiska:

✓ Inspektor Ochrony Danych Osobowych

✓ Miejski Rzecznik Konsumentów

Kierownikiem Urzędu jest Prezydent Miasta, który kieruje jego pracą przy pomocy dwóch Zastępców Prezydenta, Sekretarza i Skarbnika.

Zastępcy Prezydenta zapewniają w powierzonym zakresie kompleksową merytoryczną realizację zadań oraz nadzorują wydziały i inne jednostki organizacyjne realizujące te zadania.

Grzegorz Krysa – II Zastępca Prezydenta Suwałk
powołany od 1.04.2023 r.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Sekretarz Miasta nadzoruje i koordynuje działania w zakresie organizacji pracy Urzędu i zarządzania jego zasobami ludzkimi, zapewnia zgodności działania Urzędu z obowiązującymi przepisami prawa oraz sprawną obsługę interesantów, nadzoruje czynności związane z organizacją na terenie miasta wyborów i referendów, z upoważnienia Prezydenta pełni określone funkcje pracodawcy w stosunku do pracowników Urzędu.

Skarbnik Miasta zapewnia prawidłową gospodarkę finansową miasta i jako główny księgowy budżetu realizuje wynikające z tego tytułu zadania określone w odrębnych przepisach. Koordynuje i nadzoruje prace dotyczące opracowania projektu budżetu miasta oraz czuwa nad prawidłową jego realizacją, opracowuje określone analizy i sprawozdania w tym zakresie, parafuje dokumenty, w których ustala się zobowiązania finansowe miasta i Urzędu Miejskiego. W 2023 roku nastąpiła zmiana na stanowisku Skarbnika. Po 22 latach pracy w Urzędzie Miejskim w Suwałkach odszedł na emeryturę Wiesław Stelmach. Nowym Skarbnikiem została Anna Cyran.

Inne dane o pracy Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W Urzędzie Miejskim w Suwałkach obsługą bezpośrednią klienta zajmuje się znacząca większość wydziałów i komórek organizacyjnych (20 z 25). Najczęstszym sposobem załatwienia sprawy w Urzędzie jest obsługa bezpośrednio w komórkach organizacyjnych. Znacząco wzrosła liczba spraw kierowanych do urzędu i realizowanych z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji w tym głównie przez: e-PUAP, profil zaufany oraz uruchomioną w 2023 r. elektroniczną skrzynkę doręczeń (e-doręczenia).

W Wydziale Komunikacji, Urzędzie Stanu Cywilnego działają systemy kolejkowe. Od 2023 r. taki system kolejkowy obsługuje dodatkowo wydział Podatków i Opłat oraz Spraw Społecznych i Zdrowia, systemy te usprawniają bieżącą obsługę petentów, umożliwiają również zdalną rejestrację wizyt na wybrane przez petenta terminy i godziny.

Potrzeby klientów formułowane są poprzez:

- ✓ korespondencję kierowaną do Urzędu drogą pocztową i elektroniczną;
- ✓ bezpośredni kontakt pracownika z klientem;

Anna Cyran i Wiesław Stelmach, zmiana Skarbnika Miasta

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

- ✓ rozmowy telefoniczne i środki komunikacji elektronicznej;
- ✓ media;
- ✓ analizę skarg i petycji;
- ✓ stronę internetową Urzędu: www.um.suwalki.pl

Na oficjalnej stronie Urzędu Miejskiego w Suwałkach znajdują się między innymi informacje dotyczące miasta, samorządu, gospodarki, kultury i turystyki, oświaty i sportu. Dodatkowo mieszkańcy miasta mogą uzyskać informacje dotyczące funkcjonowania miasta oraz Urzędu Miejskiego poprzez stronę Biuletynu Informacji Publicznej (BIP).

We wrześniu 2023 roku zakończyła się przeprowadzka urzędników do budynku przy ul. Noniewiczza 71A. Wyremontowany obiekt został w pełni przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych. Sercem budynku jest sala obsługi interesantów z systemem kolejkowania i elektronicznego umawiania wizyt. Zamontowano tam elektroniczne lupy oraz urządzenia lektorskie wspomagające kontakt z osobami z niepełnosprawnością słuchową.

Dzięki inwestycji mieszkańcy Suwałk mogą w komfortowych i nowoczesnych warunkach korzystać z obsługi takich Wydziałów jak: Podatki i Opłaty, Oświata i Wychowanie, Sprawy Społeczne i Zdrowie czy Kultura i Sport. W obiekcie mieści się też Referat Urbanistyki, Wydział Audytu i Kontroli oraz Miejski Rzecznik Praw Konsumenta. Tu pracuje również Zastępca Prezydenta Suwałk oraz mieści się miejskie archiwum. Do budynku przeniosła się Straż Miejska wraz z miejskim centrum monitoringu, które do tej pory znajdowało się w siedzibie Komendy Miejskiej Policji.

*Filia Urzędu Miejskiego w Suwałkach
przy ul. T. Noniewiczza 71A.*

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Szkolenia pracowników samorządowych

W 2023 r. zrealizowano 198 jednostek osobo-szkoleniowych za łączną kwotę 53 000 zł. Dodatkowo pracownicy korzystają z nieodpłatnych form szkoleniowych organizowanych przez ogólnopolskie platformy szkoleniowe takich jak: Wolters Kluwer, Lex, Verte, Portal Samorządowy, Akademia PARP. Największa potrzeba szkoleniowa pracowników wynika z wprowadzanych zmian w obowiązujących przepisach prawnych w różnych dziedzinach. Szkolenia opłacane są ze środków Wydziału Organizacyjnego i większość z nich prowadzona jest w formie on-line.

Pracownicy urzędu korzystają również z dopłat do kosztów podnoszenia kwalifikacji zawodowych na studiach I i II stopnia czy studiach podyplomowych zgodnie z „Zasadami polityki szkoleniowej pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach”.

System kontroli zarządczej w Urzędzie Miejskim w Suwałkach

Procedury kontroli zarządczej zostały określone zarządzeniem Nr 129/2017 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 25 kwietnia 2017 roku. w sprawie organizacji i funkcjonowania kontroli zarządczej w Mieście Suwałki.

W rocznych sprawozdaniach naczelnicy/kierownicy wydziałów/biur wskazali najczę-

ściej występujące nieprawidłowości oraz określili istotne zalecenia i wnioski.

Łącznie w roku 2023 wykonano 522 kontrole, w tym 163 kontrole problemowe, 160 kontroli sprawdzających oraz 199 kontroli doraźnych. W stosunku do roku 2021 wzrosła liczba przeprowadzonych kontroli, zmalała natomiast liczba wystąpień pokontrolnych.

W Urzędzie Miejskim w Suwałkach zewnętrzne instytucje kontrolne w 2023 roku przeprowadziły 14 kontroli.

7.3. Rady i kolegialne organy opiniodawczo-doradcze

Efekty działań ciał konsultacyjnych działających w Mieście

W mieście działa kilka gremiów o charakterze konsultacyjnym, reprezentujących różne środowiska, które uczestniczą w podejmowaniu kluczowych decyzji na poziomie miejskim. Na podstawie ustawy o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 506) działają dwie rady: Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki oraz Suwalska Rada Seniorów.

Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki

Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki jest reprezentacją młodzieży uczącej się na terenie Miasta Suwałk. Celem działania MRMS jest kształtowanie postaw prospołecznych, obywatelskich, demokratycznych i patriotycznych. Działalność MRMS ma charakter konsultacyjny, lecz za cel bierze również aktywizację suwalskiej młodzieży. Kadencja Rady trwa 2 lata i rozpoczyna się we wrześniu. Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki reprezentuje interesy całej suwalskiej młodzieży. W skład Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki wchodzi do dwóch przedstawicieli każdego typu szkoły ponadpodstawowej znajdującej

się na terenie Miasta. Przedstawiciele są wybierani spośród członków społeczności uczniowskiej zgodnie z obowiązującą w szkole ordynacją wyborczą. Za przeprowadzenie wyborów odpowiadają szkolne Samorządy Uczniowskie.

Szczegóły dotyczące zasad działalności MRMS zawarte są w statucie:

UCHWAŁA NR VII/92/2019 RADY MIEJSKIEJ W SUWAŁKACH z dnia 24 kwietnia 2019 r. w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki

Działania Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki:

- ✓ wyrażanie opinii o działaniach organów samorządu terytorialnego w zakresie dotyczącym młodzieży
- ✓ reprezentowanie suwalskiej młodzieży na obchodach świąt państwowych,
- ✓ współpraca z innymi młodzieżowymi radami w Polsce
- ✓ współpraca z Młodzieżową Radą z Grande-Synthe we Francji
- ✓ reprezentowanie suwalskiej młodzieży w Sejmie Dzieci i Młodzieży
- ✓ promocja Suwałk w mediach społecznościowych i organizowanie wydarzeń kulturalnych wśród młodzieży
- ✓ organizowanie konkursów i ankiet
- ✓ współpraca z organizacjami pozarządowymi
- ✓ wspieranie suwalskich seniorów
- ✓ wspieranie inicjatyw młodzieżowych
- ✓ uczestnictwo w warsztatach i szkoleniach
- ✓ udział w komisjach konkursowych
- ✓ współpraca z miejskimi instytucjami
- ✓ rozpowszechnianie idei wolontariatu
- ✓ aktywizacja suwalskiej młodzieży.

Skład Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki (od września 2023 r.)

1. Wiktor Wasilewski – III LO w Suwałkach
– Przewodniczący MRMS
2. Miłosz Berezecki – II LO w Suwałkach
– Wiceprzewodniczący MRMS
3. Igor Barmuta – III LO w Suwałkach
– Wiceprzewodniczący MRMS
4. Anna Kaszuba – I LO w Suwałkach
– Sekretarz MRMS
5. Maciej Kossakowski – I LO w Suwałkach
6. Jakub Buza – II LO w Suwałkach
7. Jan Oszkinis – Zespół Szkół nr 4
w Suwałkach
8. Zofia Zdancewicz – Zespół Szkół Kształ-
cenia Rolniczego w Suwałkach
9. Wiktoria Bartnicka – Zespół Szkół
Kształcenia Rolniczego w Suwałkach
10. Nikola Konikowska – Zespół Szkół
Technicznych w Suwałkach
11. Julia Anna Kuźnicka – Zespół Szkół nr 6
w Suwałkach
12. Kuba Królczyk – Zespół nr 6
w Suwałkach

Suwska Rada Seniorów

Suwska Rada Seniorów czwartej kaden-
cji (2022-2024) została powołana Zarządze-
niem nr 7/2022 Prezydenta Miasta Suwałk
z dnia 5 stycznia 2022 r. w sprawie powoła-
nia Suwskiej Rady Seniorów. Radę tworzy
dziewięć osób, co najmniej pięcioro z nich

musi mieć powyżej 60 lat. Siedmioro człon-
ków Rady zgłaszają i wybierają suwalskie
organizacje pozarządowe i instytucje dzia-
łające na rzecz seniorów, dwoje to przed-
stawiciele Prezydenta Miasta Suwałk. Rada
działa społecznie, członkowie nie otrzymują
wynagrodzeń.

W 2023 roku Suwska Rada Seniorów
spotkała się na sześciu posiedzeniach.
Rada współpracowała przy organizacji, wraz
z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, Suwskiej
Olimpiady Seniorów oraz Europejskiego
Dnia Seniora w Suwalskim Ośrodku Kultury.
Była także inicjatorem projektu „Aktywny
senior w tańcu i w wodzie”, obejmującego
zajęcia aquafitness i taneczne w plenerze
dla suwalskich seniorów, z dofinansowa-
niem z budżetu Województwa Podlaskiego.

INNE RADY DZIAŁAJĄCE W SUWAŁKACH

Suwska Rada Działalności Pożytku Publicznego

Suwska Rada Działalności Pożytku
Publicznego piątej kadencji (2023-
2025) została powołana Zarządzeniem
nr 455/2022 Prezydenta Miasta Suwałk
z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie powo-
łania Suwskiej Rady Działalności Pożytku
Publicznego. Radę tworzy 12 osób: sze-
ścioro przedstawicieli organizacji poza-
rządowych, trzech radnych Miasta Suwałki
i trzech przedstawicieli Prezydenta Miasta
Suwałk. Rada działa społecznie, członkowie
nie otrzymują wynagrodzeń.

W 2023 roku Suwska Rada Działalności
Pożytku Publicznego spotkała się na sied-
miu posiedzeniach. Zaopiniowała łącznie
9 dokumentów regulujących współpracę
Miasta Suwałk z organizacjami pozarządo-

*Świąteczne spotkanie Suwskiej Rady Działalności
Pożytku Publicznego i Suwskiej Rady Seniorów.*

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

wymi oraz najważniejszych dokumentów miejskich o znaczeniu strategicznym dla wszystkich mieszkańców. SRDPP zgłosiła w nich łącznie 55 uwag, z czego przyjęto 46, czyli 83,64 procenta.

Miejska Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Suwałk

Miejska Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Suwałk na lata 2019–2023 zakończyła swoją działalność z dniem 05 sierpnia 2023 r.

Zarządzeniem nr 356/2023 z dnia 29 września 2023 r. Prezydent Miasta Suwałk powołał, na 4-letnią kadencję, nową 5-osobową Radę.

Rada jest organem opiniodawczo-doradczym powołanych spośród przedstawicieli działających na terenie miasta organizacji pozarządowych, fundacji oraz przedstawicieli jednostki samorządu terytorialnego.

Obsługę administracyjno-techniczną Rady prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

Zakres działalności Rady:

1. Inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:

- a) integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- b) realizacji praw osób niepełnosprawnych.

2. Opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

3. Ocena realizacji programów.

4. Opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Miasta pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

W 2023 r. odbyło się 5 posiedzeń Rady, w tym 4 posiedzenia ustępującej Rady i 1 posiedzenie nowo powołanej Rady.

Zespół ds. Zdrowia Publicznego

Zespół ds. Zdrowia Publicznego, będący organem doradczo-wspierającym, został powołany Zarządzeniem nr 269/2021 Prezydenta Miasta Suwałk. W jego skład wchodzi 15 osób, w tym przedstawiciele Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach, Wojewódzkiego im. dr Ludwika Rydygiera w Suwałkach, Radni Rady Miejskiej w Suwałkach oraz przedstawiciele Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W 2023 roku odbyły się dwa spotkania Zespołu, podczas których poruszono tematy dotyczące m.in. programu polityki zdrowotnej pn. „Kajtek – program dofinansowania do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców Miasta Suwałki w latach 2023–2025”, całodobowej apteki ogólnodostępnej, koronera, strefy wolnej od dymu tytoniowego wzdłuż ulicy Sejneńskiej oraz wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży.

Rada Gospodarcza przy Prezydencie Miasta Suwałk

Rada Gospodarcza przy Prezydencie Miasta Suwałk (aktualna kadencja 2018–2023) jest niezależnym organem opiniodawczo-doradczym, działającym od kilkunastu lat na rzecz integracji środowiska przedsiębiorców i instytucji około biznesowych w Suwałkach. Celem Rady jest inicjowanie i wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego oraz opiniowanie głównych zamierzeń inwestycyjnych i kierunków rozwojowych Suwałk. Rada Gospodarcza składa się z przedstawicieli suwalskiego środowiska biznesu i przedsiębiorców.

W 2023 r. odbyły się 2 posiedzenia Rady Gospodarczej na których konsultowano m.in. tematy dot. planowanych projektów w ramach ZIT MOF Suwałki, stan realizacji budżetu miasta Suwałk w 2023 r. w zakresie dochodów i wydatków, inwestycje miejskie:

realizowane w 2023 r. i planowane do realizacji w najbliższych latach. Zaprezentowano też aktualną sytuację gospodarczą Suwałk z uwzględnieniem rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz działalności firm na terenie Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (Podstrefa Suwałki), stan prac nad przygotowaniem strategii Klastra Energii „Nowa Suwalska Energia”, zmiany w przepisach prawa dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz organizację „VII Forum Biznesowego Pogranicza”.

Rada Sportu przy Prezydencie Miasta Suwałk

Została powołana zarządzeniem nr 3/2019 PMS z dnia 3 stycznia 2019 r. w sprawie zasad powołania Rady Sportu przy Prezydencie Miasta Suwałk i ustalenia Regulaminu działania tej Rady, zmienionego zarządzeniami: nr 53/2019 PMS z dnia 30 stycznia 2019 r., nr 57/2019 PMS z dnia 31 stycznia 2019 r. oraz nr 24/2020 z dnia 16 stycznia 2020 r.

Rada Sportu przy Prezydencie Miasta Suwałk jest społecznym organem opiniodawczym i ma służyć rozwojowi sportu i kultury fizycznej na terenie Miasta Suwałk. Liczy 14 członków.

Do jej zadań należy opiniowanie:

- ✓ strategii rozwoju Miasta Suwałk w zakresie kultury fizycznej;
- ✓ projektu budżetu Miasta Suwałk w części dotyczącej kultury fizycznej;
- ✓ programów dotyczących rozwoju bazy sportowej na terenie miasta Suwałk, w tym w szczególności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie dotyczącym terenów wykorzystywanych na cele kultury fizycznej;
- ✓ projektów uchwał, określających warunki i tryb finansowania zadań własnych Miasta w zakresie rozwoju sportu.

W 2023 r. odbyły się dwa spotkania Rady Sportu, na których omawiano:

- ✓ projekt uchwały w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzaju i wysokości stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień w Mieście Suwałki;
- ✓ projekt budżetu Miasta Suwałk w części dotyczącej kultury fizycznej;
- ✓ tematykę stypendiów szczególnych obowiązujących od stycznia 2024 r.;
- ✓ propozycję osoby rekomendowanej przez Radę Sportu do opiniowania wniosków złożonych w naborze wniosków na szkolenie sportowe dzieci i młodzieży w sportach wiodących.

W 2023 r. Rada Sportu pozytywnie zaopiniowała:

- ✓ projekt uchwały w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzaju i wysokości stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień w Mieście Suwałki. Proponowana zmiana nie została przyjęta przez Radę Miejską w Suwałkach;
- ✓ projekt budżetu Miasta Suwałk w części dotyczącej kultury fizycznej. Projekt został pozytywnie zaopiniowany z jednym wnioskiem (wniosek nie został przyjęty przez Radę Miejską w Suwałkach).

Rada Kultury przy Prezydencie Miasta Suwałk

Została powołana zarządzeniem nr 72/2017 PMS z dnia 28 lutego 2017 r., zmienionym zarządzeniem nr 450/2018 z 27 grudnia 2018 r., zarządzeniami: nr 414/2019 z 8 listopada 2019 r., nr 498/2020 z 28 grudnia 2020 r. oraz nr 419/2022 z 18 listopada 2022 r. Po śmierci prof. Andrzeja Strumiłto – honorowego Członka Rady (9 kwietnia 2020 r.), nie uzupełniano składu Rady i liczy ona 11 członków.

Rada jest organem opiniodawczym Prezydenta Miasta Suwałk i ma służyć zintegrowaniu środowiska podmiotów działających w sferze kultury i sztuki poprzez stworzenie płaszczyzny dla współdziałania i wymiany doświadczeń.

Główne cele Rady to:

- ✓ inicjowanie i wspieranie rozwoju kultury i sztuki z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju,
- ✓ wymiana doświadczeń w zakresie działań oraz zadań problemowych dotyczących funkcjonowania kultury i sztuki w mieście,
- ✓ kreowanie i promowanie kultury i sztuki,
- ✓ stworzenie przyjaznego środowiska dla rozwoju kultury i sztuki pod względem proceduralnym, formalnym oraz infrastrukturalnym.

W 2023 roku Rada Kultury spotkała się jeden raz. W trakcie spotkania omawiano m.in. kalendarz wydarzeń kulturalnych na 2024 rok, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które zostały zaplanowane w związku z ogłoszeniem roku 2024 w Suwałkach Rokiem Alfreda Wierusz-Kowalskiego. Poruszono wątek budowy mediateki w kontekście aktualnej sytuacji dotyczącej finansowania inwestycji, a także organizacji koncertu hip-hopowego dla młodzieży, który stał się zaczątkiem dyskusji na temat oferty kulturalnej kierowanej do tej grupy suwałczan.

Udział Prezydenta w różnych ciałach lokalnych (powiatowych) i regionalnych

W 2023 r. Prezydent Miasta Suwałk uczestniczył w pracach następujących ciał doradczych:

- ✓ Komitet Monitorujący program Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027
- Komitet Monitorujący (KM) ustanowiony przez Instytucję Zarządzającą (IZ) programem działa jako niezależne ciało opiniodawczo-doradcze w kwestii zarządza-

nia i wdrażania programu FEDP 2021-2027. W jego skład wchodzi przedstawiciele strony rządowej, samorządowej oraz organizacji związkowych, organizacji pracodawców, izb gospodarczych oraz organizacji pozarządowych i środowiska naukowego. W pracach Komitetu Monitorującego mogą uczestniczyć przedstawiciele innych instytucji, w tym europejskich, a także osoby zaproszone przez przewodniczącego KM;

7.4 Współpraca międzynarodowa

16 maja 2022 roku, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 1027), odwołano na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV2. Jednocześnie ogłoszono stan zagrożenia epidemicznego, który trwał do końca 2023 roku i dalej jest aktualny do odwołania.

24 lutego 2022 roku miała miejsce zbrojna agresja Rosji na Ukrainę. Fakt ten spowodował zerwanie relacji Suwałk z dotychczasowymi partnerami z Rosji i Białorusi.

W 2023 roku delegacje zagraniczne z miast partnerskich i współpracujących uczestniczyły w obchodach Dni Suwałk. Ponadto, delegacja z Grande-Synthe uczestniczyła w Suwałckim Jarmarku Folkloru i Smaku. Promocja kuchni francuskiej w Suwałkach podczas tego wydarzenia miała na celu podkreślenie 45. współpracy partnerskiej z Grande-Synthe.

Delegacje z Suwałk uczestniczyły w obchodach Dni Mariampola, Dni Alytusa, na Litwie, święta miasta Waren/Müritz „Müritz Fest” w Niemczech. Delegacja z Suwałk odwiedziła również miasto Grande-Synthe. Francuskie miasto odwiedzili też suwałscy sportowcy, którzy wzięli udział w turnieju szachowym i turnieju piłkarskim w Grande-Synthe.

Spotkanie z delegacjami zagranicznymi w czasie Dni Suwałk. Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

MIASTA PARTNERSKIE

Alytus (Litwa) – od 1996 roku

Suwałki wraz z Alytusem od ponad 20 lat realizują wspólne projekty współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej w dziedzinie: gospodarki, edukacji, kultury, sportu i zdrowia. Mieszkańcy biorą udział w imprezach tj.: Dni Miasta, Suwalski Jarmark Folkloru, Suwałki Blues Festival, w zawodach sportowych i innych. Projekty z Programu Współpracy Interreg V-A Litwa-Polska 2014-2020, m.in.: „Bądź aktywny – bądź zdrowy” – II etap. Nauczyciele z przedszkoli nr 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 10 i z oddziałów przedszkolnych szkół podstawowych nr 2, 5, 7, 10, 11 oraz ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 w Suwałkach prowadzili zajęcia sportowe i zdrowotne skierowane do dzieci uczących się w tych placówkach. 63 dzieci i 8 nauczycieli z przedszkoli i oddziałów przedszkolnych szkół podstawowych w Suwałkach wzięło udział w zajęciach zorganizowanych w Alytusie. Projekt „Poezja transgraniczna – malowane słowami”, we współpracy z Muzeum Regionalnym w Alytusie i Muzeum Regionalnym w Łódzkiej, w ramach którego Muzeum im. Marii Konop-

nickiej w Suwałkach udostępniło publiczności nową stałą wystawę pn. „Pieśń o domu”.

W 2023 r. Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach zorganizował XXI Międzynarodowy Turniej Koszykówki Chłopców, z udziałem uczniów Adolfo Romanausko – Vanago gimnazja w Alytusie. Uczniowie Zespołu Szkół Technicznych w Suwałkach uczestniczyli w Międzynarodowym Turnieju im. Tomasa Pačesasa, brązowego medalisty Igrzysk Olimpijskich w Atlancie, organizowanym w Alytusie.

16-17 czerwca 2023 roku oficjalna delegacja z Suwałk wzięła udział w programie Dni Alytusa. 5-6 sierpnia 2023 roku oficjalna delegacja z Alytusa uczestniczyła w programie Dni Suwałk.

Muzeum im. Marii Konopnickiej w Suwałkach we współpracy z Muzeum Krajoznawczym w Alytusie i Muzeum Krajoznawczym w Łódzkiej opracowały projekt pn.: „Transgraniczna droga do nieskończoności wspomnień”. Projekt będzie realizowany w latach: 2024-2025. Koszt projektu 917 000 Euro. Koszt wystawy w Suwałkach 466 000 Euro.

Cēsis (Łotwa) – od 2009 roku

W 2009 roku Miasto Suwałki podpisało list intencyjny z Rejonem Cēsis na Łotwie.

W wyniku reformy administracyjnej w 2010 roku na Łotwie, kompetencje dot. współpracy międzynarodowej przejęło Stowarzyszenie Samorządów łotewskich AMATA. Realizowano wspólne projekty w ramach programów: Europa dla Obywateli, Region Morza Bałtyckiego, Erasmus+; prowadzono wymiany edukacyjne, sportowe i kulturalne. W wyniku kolejnej reformy administracyjnej Łotwy, od 2022 roku Amata została włączona w obszar administracyjny Powiatu Cēsis. Urząd Miejski w Suwałkach i Samorząd Powiatu Cēsis potwierdziły chęć dalszej współpracy. 28 września 2022 roku Rada Miejska w Suwałkach podjęła uchwałę nr XLIX/621/2022 w sprawie współpracy Miasta Suwałk z Powiatem Cēsis na Łotwie. Umowę o współpracy podpisano w czasie Dni Suwałk, dniu 5 sierpnia 2023 r. podczas wizyty oficjalnej delegacji z Cēsis w Suwałkach.

Czerniachowski (Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej) – od 2012 roku

24 lutego 2022 roku Rosja zaatakowała zbrojnie Ukrainę. 7 marca 2022 roku Rada Miejska w Suwałkach podjęła uchwałę nr XLIII/547/2022 w sprawie uchylenia uchwały w sprawie współpracy Miasta Suwałki z Miastem Czerniachowski, Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej i wydała Stanowisko Rady Miejskiej w Suwałkach w sprawie potępienia agresji Rosji na Ukrainę oraz wyrażenia solidarności z Narodem Ukraińskim.

Grande-Synthe (Francja) – od 1978 roku

Współpraca Suwałk z Grande-Synthe rozpoczęła się w latach 70-tych ubiegłego wieku. Powstało wtedy Towarzystwo Przyjaciół Grande-Synthe. W 1978 roku podpisano pierwszą umowę o współpracy. Rozpoczęły się wymiany turystyczne i kulturalne. Do Francji wyjeżdżały zespoły artystyczne, między innymi Zespół Pieśni i Tańca „Suwalsz-

czyzna”, grupy młodzieży, w tym Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki, sportowcy i inni.

W 2023 roku:

8-10 kwietnia suwalscy szachiści (2 chłopców z opiekunem), wzięli udział w 11-tym zamkniętym turnieju szachowym „Chess Corner” w Grande-Synthe.

26-29 maja drużyna chłopców (U11) Akademii Piłkarskiej Wigry (16 zawodników i 3 trenerów), uczestniczyła w Turnieju Piłkarskim organizowanym w Grande-Synthe.

7 lipca na Placu Marii Konopnickiej w Suwałkach odbył się koncert zespołu BOSTEKOP (Francja), w ramach Suwałki Blues Festival'2023.

23 lipca 3-os. delegacja kucharzy z Grande-Synthe wzięła udział w międzynarodowym konkursie kulinarnym „Sąsiedzi przy stole”.

5-6 sierpnia oficjalna delegacja z Grande-Synthe uczestniczyła w programie Dni Suwałk.

3-4 listopada w Grande-Synthe odbyły się dwa koncerty zespołu MOORE PLAYS MOORE w ramach Bay Car Blues Festival.

20-27 listopada dwie nauczycielki muzyki z Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Suwałkach oraz dwie ze Szkoły Muzycznej z Tarnopola na Ukrainie uczestniczyły w projekcie pn. INSPIRE, realizowanym w Grande-Synthe. Program wymiany muzycznej obejmował m.in.: warsztaty, koncerty i spotkania z nauczycielami muzyki, uczniami ze szkoły muzycznej, uczniami z liceum ogólnokształcącego, seniorami oraz dyskusje nt. kultury i życia codziennego. Projekt zakończył się wspólnym koncertem muzyków z udziałem uczniów i nauczycieli z Polski, Ukrainy i Francji, otwartym dla mieszkańców Grande-Synthe. Elementem projektu była wystawa pn.: „Ukraina, europejska ambicja”.

24-27 listopada delegacja oficjalna z Suwałk odwiedziła Grande-Synthe.

Spotkanie z delegacją z Grande-Synthe w Suwałkach.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Mariampol (Litwa) – od 1995 roku

Współpraca w dziedzinie kultury, nauki, sportu, edukacji, turystyki i promocji. Suwałki wraz z Mariampolem realizują wspólne projekty współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej. W tym m.in. w ramach programu Współpracy Interreg V-A Litwa-Polska 2014-2020, Muzeum Okręgowe w Suwałkach we współpracy z Miastem Mariampol i Muzeum Regionalnym w Mariampolu realizowały projekt pn. „Forma połączenia – sztuka i literatura”. W Suwałkach ukazało się drukiem wydawnictwo pokonferencyjne, a po stronie litewskiej uruchomiono ścieżkę artystyczną. Muzeum Okręgowe w Suwał-

kach zaprezentowało wystawę „Jaćwieskie eldorado” w 5 muzeach litewskich, w tym w: Muzeum Regionalnym w Mariampolu. Do Suwałk przyjeżdżają zespoły folklorystyczne oraz wystawcy rękodziela i produktów regionalnych z Mariampola, którzy uczestniczą w Suwałskim Jarmarku Folkloru i innych miejskich wydarzeniach.

W 2023 roku:

26-27 maja oficjalna delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach Dni Mariampola.

5-6 sierpnia oficjalna delegacja z Mariampola uczestniczyła w programie Dni Suwałk.

Spotkanie z delegacją z Mariampola w Suwałkach.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Muzeum Okręgowe w Suwałkach we współpracy z Centrum Kultury w Alytusie i Stowarzyszeniem „Jaunimo laivalaikis” w Mariampolu podjęły współpracę w zakresie pozyskania funduszy na organizację dwóch festynów archeologicznych, wycieczki naukowej dla partnerów projektu, budowy dioramy na stałej wystawie archeologicznej. Jednak nie udało się pozyskać funduszy.

Notodden (Norwegia) – od 2008 roku

Dzięki współpracy miast w ramach projektu „Innovation Circle”, INTERREG IIB, Miasto Suwałki podjęło inicjatywę organizacji Suwałki Blues Festival. W latach 2009-2012 Suwałki i Notodden wraz z innymi partnerami z państw Regionu Morza Bałtyckiego 2007-2013 realizowały projekt pt.: „TRANS-IN-FORM”. W 2016 r. przyznano tytuł Honorowego Obywatela Miasta Suwałk Bjørn’owi Frode Moen, doradcy ds. międzynarodowych w Notodden w latach 2007-2015. Współpraca z Miastem Notodden została zawieszona na kilka lat. W 2022 roku Suwalski Ośrodek Kultury we współpracy z Fundacją Notodden Blues Festival realizował projekt pn. „Suwałki Blues Festival – czynnik rozwoju społecznego i gospodarczego miasta Suwałk”, współfinansowany z Mechanizmu Finansowego EOG. W Suwałkach wystąpiło kilkunastu artystów z Norwegii. Dwa zespoły z Polski wystąpiły w Notodden Blues Festival – Gary Moore Tribute Band oraz Trip Blues Duo. Realizacja tego projektu przyczyniła się do odnowienia kontaktów samorządowych i wymiany oficjalnych delegacji.

Tarnopol, (Ukraina) – od 2017 roku

List intencyjny dotyczący współpracy partnerskiej z Miastem Tarnopol, (Ukraina) podpisano w 2017 roku aby umożliwić realizację wspólnych przedsięwzięć, głównie w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina.

24 lutego 2022 roku miała miejsce zbrojna agresja Rosji na Ukrainę. 26 lutego 2022 roku Rada Miejska w Tarnopolu wystosowała apel o pomoc humanitarną. W Suwałkach uruchomiono punkt zbiórki darów w hali Suwałki Arena. Pracowali tam pracownicy OSIR, wolontariusze oraz sami Ukraińcy.

7 marca 2022 r. Rada Miejska w Suwałkach opublikowała Stanowisko Rady Miejskiej w Suwałkach w sprawie potępienia agresji Rosji na Ukrainę oraz wyrażenia solidarności z Narodem Ukraińskim.

W pomoc uchodźcom zaangażował się też Związek Ukraińców w Suwałkach. Od rozpoczęcia wojny, Ukraińcy, którzy trafiają do Suwałk są obejmowani pomocą społeczną świadconą przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, psychologiczną przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, a dzieciom organizowane są zajęcia w przedszkolach i szkołach. Miasto Suwałki zabezpiecza i koordynuje zbiórkę darów, zapewnia miejsca noclegowe, żywnienie, a także opiekę nad dziećmi i wsparcie psychologiczne. Obywatele z Ukrainy, którzy przekroczyli granicę Polski po 24 lutego 2022 r. mogli na terenie Suwałk korzystać za darmo z komunikacji miejskiej.

Miasto Suwałki sfinansowało, m.in.:

- opracowanie i druk ulotek dla Centrum Informacji i Pomocy Cudzoziemcom w Suwałkach;
 - wykonanie portalu z darmowymi ogłoszeniami, mającego na celu pomoc w znalezieniu pracy lub dóbr uchodźcom z Ukrainy;
 - zakup artykułów spożywczych, materacy, agregatów prądotwórczych; które przekazano w ramach pomocy humanitarnej do Tarnopola na Ukrainie;
 - organizację transportów osób przyjeżdżających z Ukrainy, którzy udawali się do innych krajów: m.in. na Litwę i dalej;
- 28 września 2022 roku zgodnie z uchwałą Sejmiku RP z dnia 5 sierpnia 2022 r. w spra-

wie nawiązania i wzmocnienia współpracy między samorządami terytorialnymi Polski i Ukrainy, Rada Miejska w Suwałkach podjęła uchwałę nr XLIX/620/2022 w sprawie współpracy Miasta Suwałk z Miastem Tarnopol na Ukrainie. 28 października 2022 r., w czasie wizyty delegacji oficjalnej z Suwałk w Tarnopolu, podpisano Umowę o współpracy partnerskiej pomiędzy Miastem Suwałki i Miastem Tarnopol. W ramach pomocy humanitarnej, delegacja przekazała artykuły spożywcze i chemiczne zebrane przez pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach i jednostek miejskich.

We wrześniu 2022 roku zakończyła się realizacja projektu pn.: „Spotkajmy się: Ukraińcy w Suwałkach, Polacy w Tarnopolu”, realizowanego przez Bibliotekę Publiczną im. M. Konopnickiej w Suwałkach

W 2023 roku delegacja z Tarnopola nie przyjechała na Dni Suwałk, ze względu na zakaz wyjazdu delegacji za granicę wprowadzony na Ukrainie.

Również delegacja z Suwałk, ze względów bezpieczeństwa nie skorzystała z zaproszenia na wizytę w Tarnopolu.

Waren/Müritz (Niemcy) – od 1999 roku

Współpraca dotyczy działań w dziedzinie edukacji, sportu, kultury i turystyki. Kilukrotnie organizowano wystawy malarskie i fotograficzne. Zespoły z Waren/(Müritz) brały udział w konkursie kulinarnym „Sąsiedzi przy stole” w Suwałkach. Od 2009 r. realizowano współpracę edukacyjną i wymianę młodzieży Zespołu Szkół nr 3 w Suwałkach i Friedrich-Dethloff-Schule, współfinansowaną z Programu Polsko-Niemieckiej Wymiany Młodzieży.

W 2023 roku Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi im. gen. bryg. pil. Witolda Urbanowicza w Suwałkach prowadziła współpracę ze szkołą w Waren/Müritz. Była to wymiana korespondencji, nawiązywanie znajomości między uczniami, doskonalenie znajomości języka niemieckiego. W działaniach brali udział uczniowie klas VII i VIII SP11 (ok. 30 osób) oraz 38 osób ze strony Waren/Müritz.

14-16 lipca 2023 rok oficjalna delegacja z Suwałk uczestniczyła w Świącie Miasta Müritz Fest w Waren.

4 sierpnia 2023 r. 9 os. grupa osób ze

Telekonferencja Suwałki – Tarnopol.

Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych z Waren/Müritz, w ramach wymiany doświadczeń odwiedziła Środowiskowy Dom Samopomocy w Suwałkach.

5-6 sierpnia 2023 rok oficjalna delegacja z Waren wzięła udział w obchodach Dni Suwałk.

Võru (Estonia) – 1999 roku

Współpraca Suwałk i Võru dotyczy głównie sportu i kultury. W 2018 r. chór dziecięcy ze szkoły muzycznej oraz chór żeński z Võru wystąpiły z koncertami w Suwałkach. Realizowano wizyty studyjne z zakresu edukacji, opieki społecznej, gospodarki komunalnej. W 2019 r. odbyła się wymiana fotografiów i prezentacja Võru na wystawie fotograficznej w Suwałkach. Prowadzono wymianę kulturalną. Delegacje samorządowe obu miast uczestniczą w Dniach Suwałk i w Dniach Võru.

W 2023 roku wymiana delegacji z Mia-

stem Võru nie odbyła się. Decyzja ta wynikała z ograniczeń budżetowych Miasta Võru.

MIASTA WSPÓŁPRACUJĄCE (na podstawie listów intencyjnych o współpracy)

Poti (Gruzja) – od 2017 roku

List intencyjny podpisano w lipcu 2017 r. pomiędzy zaprzyjaźnionymi miastami Suwałki i Poti r. Postanowiły one sprzyjać nawiązywaniu i rozszerzeniu współpracy międzynarodowej: gospodarczo-przemysłowej, sportowej, kulturalnej, edukacyjnej oraz relacji obu samorządów w celu wspierania stabilnego rozwoju Suwałk i Poti z uwzględnieniem interesów obu partnerów.

W 2022 roku 10. edycja międzynarodowego konkursu kulinarnego „Śsiedzi przy stole”, promowała kuchnię gruzińską w Suwałkach.

Rysunek 7.4.1 Miasta partnerskie i współpracujące

Źródło: z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

5-6 sierpnia 2023 r. oficjalna delegacja z Poti uczestniczyła w programie Dni Suwałk.

Grodno (Białoruś) – od 2016 roku

List intencyjny dotyczący współpracy partnerskiej z Grodnem, (Białoruś) podpisano w 2016 roku aby umożliwić realizację wspólnych przedsięwzięć w najistotniejszych dziedzinach życia, w szczególności w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina. 24 lutego roku miała miejsce zbrojna agresja Rosji na Ukrainę. Po tym fakcie nie utrzymywano już relacji z partnerami na Białorusi.

Wołkowysk (Białoruś) – od 2016 roku

List intencyjny o współpracy Suwałk z Wołkowyskiem podpisano ze względu na możliwość realizacji wspólnych projektów w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020. 24 lutego roku miała miejsce zbrojna agresja Rosji na Ukrainę. Po tym fakcie nie utrzymywano już relacji z partnerami na Białorusi.

7.5 Współpraca miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi

W 2023 roku kontynuowano współpracę miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi. Dobra współpraca samorządu z Organizacjami to jeden z fundamentów społeczeństwa obywatelskiego, mający wpływ także na aktywność i odpowiedzialność za lokalną wspólnotę pozostałych mieszkańców. Współpraca miała zarówno charakter finansowy – w postaci dofinansowania przez miasto Suwałki zadań publicznych realizowanych przez Organizacje na rzecz mieszkańców Suwałk, jak i pozafinansowy, w ramach której między innymi udzielano lub wynajmowano na preferencyjnych warunkach lokale i obiekty miejskie

na potrzeby działań prowadzonych przez Organizacje, konsultowano najważniejsze dokumenty, nie tylko regulujące współpracę samorządu z Organizacjami, ale także inne miejskie strategie, współpracowano przy organizacji miejskich wydarzeń.

Współpraca finansowa

Zasady współpracy finansowej miasta Suwałki z Organizacjami reguluje roczny Program współpracy miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz dodatkowo uchwała Rady Miejskiej w Suwałkach w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu w Mieście Suwałki. Program współpracy jest konsultowany z Suwalską Radą Działalności Pożytku Publicznego i z Organizacjami. Określa on między innymi zadania priorytetowe współpracy i minimalne kwoty, jakie będą przyznane na wsparcie realizacji tych zadań. W wyniku tej współpracy w 2023 roku miasto przekazało Organizacjom dotacje w łącznej kwocie 2 834 345,19 zł, (plan 3 106 000 zł).

W 2023 r. kontynuowano umowy wieloletnie na prowadzenie czterech świetlic środowiskowych, Centrum Informacji Turystycznej, a także jednego z czterech klubów seniora.

W 2023 r. po raz drugi ogłoszono otwarty konkurs ofert w zakresie działalności na rzecz integracji cudzoziemców. Centrum Informacji i Pomocy dla Cudzoziemców w udostępnionym lokalu przy ul. T. Kościuszki 71 ponownie było prowadzone przez Stowarzyszenie Związek Ukraińców w Suwałkach. Było otwarte pięć dni w tygodniu po pięć godzin. Punkt, tak jak w 2022 roku, był najważniejszym stałym punktem pomocowym dla uchodźców z Ukrainy, którzy przyjechali do Suwałk po agresji rosyjskiej na ten kraj.

*Podlaska Gala Wolontariatu – Wolontariusze nagrodzeni statuetkami i medalami za działalność społeczną.
Fot. z archiwum CAS PRYZMAT*

Po raz piąty na bulwarach nad Czar-ną Hańczą, przy Starej Łażni odbyła się Suwalska Majówka Społeczna. Organizacje z naszego miasta prezentowały się na

stoiskach i na plenerowej scenie. Była to okazja do pokazania mieszkańcom dorobku organizacji i możliwości współpracy oraz do integracji i podziękowania społecznikom.

*V Suwalska Majówka Społeczna – doroczne święto organizacji i społeczników na buwarach przy Starej Łażni.
Fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.*

7.5.1 Dotacje na realizację zadań publicznych w latach 2020-2023

Priorytetowe zadania publiczne	2020	2021	2022	2023
rozwój sportu oraz wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	1 447 931,33 (plan 1 200 000)	1 185 940,86 (plan 1 100 000)	1 076 213,75 (plan 1 100 000)	1 082 688,01
przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym (w tym dofinansowanie świetlic środowiskowych oraz Ośrodka Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Nietrzeźwych, Uzależnionych i Bezdomnych)	472.573,46 (w tym 358 393,46 – dofinansowanie świetlic) 887 421,52 (plan 1 530 000)	546 500 (w tym 401 000 – dofinansowanie świetlic) 970 000 (plan 1 570 000)	679 242,95 (w tym 486 000 – dofinansowanie świetlic) 671 481,46 umowa rozwiązana 31.08.2022 (plan 1 706 000)	745 785 (w tym 528 000 – dofinansowanie świetlic)
działania na rzecz osób w wieku emerytalnym, w tym działalność klubów seniora	204 655,11 (plan 270 000)	166 770,45 (w tym Kluby Seniora 159 997,06) (plan 177 500)	256 645,21 (w tym kluby seniora 187 845,21, Złota Rączka dla seniora 60 000) (plan 240 000)	247 321,12 (w tym kluby seniora 187 921,12, Złota Rączka dla seniora 59 400)
turystyka, krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży, w tym Centrum Informacji Turystycznej	141 985,27 (w tym Centrum Informacji Turystycznej 100 000) (plan 159 000)	159 491,50 (w tym Centrum Informacji Turystycznej 100 000) (plan 159 000)	242 238 (w tym Centrum Informacji Turystycznej 130 000) (plan 230 000)	200 000 (w tym Centrum Informacji Turystycznej 150 000)
ochrona i promocja zdrowia oraz działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	73 658,04 (plan 95 000)	90 400,51 (plan 95 000)	138 894,05 (plan 170 000)	145 450
kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	99 080,70 (plan 200 000)	195 760,16 (plan 200 000)	225 650,69 (plan 220 000)	134 425,06
pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób	64 999,99 (plan 65 000)	136.000 (plan 140.000)	73.048 (plan 100.000)	80.000
dofinansowanie wkładów własnych do projektów dofinansowanych z innych źródeł niż budżet Miasta Suwałk	0 (plan 50 000)	38 219,98 (plan 45 000)	42 850 (plan 50 000)	66 096
w zakresie działalności na rzecz integracji cudzoziemców (Centrum Informacji i Pomocy dla Cudzoziemców)	-	-	50 000	60 000
rewitalizacja	0 (plan 120 000)	30 055,43 (plan 100 000)	14 660 (plan 100 000)	29 580
ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	17 333,09 (plan 20.000)	19 630,74 (plan 20 000)	25 500 (plan 30 000)	26 000
na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	15.000 (plan 15.000)	15 000 (plan 15 000)	17 000 (plan 17 000)	17 000
Razem	3 508 593,59 (plan 3 814 000)	3 626 672,50 (plan 3 716 500)	3 513 424,11 (plan 4 093 000)	2 834 345,19 (plan 3 106 000)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Biura Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

Współpraca pozafinansowa

W 2023 r. Biuro Współpracy z Organizacjami Urzędu Miejskiego w Suwałkach prowadziło Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych przy ul. T. Kościuszki 71. Codziennie w godzinach 7.30-15.30, a we wtorek do godziny 18, świadczyło usługi doradcze i udostępniało sale suwalskim organizacjom.

We współpracy pozafinansowej podejmowano wiele działań, mających na celu realizację zadań publicznych na rzecz mieszkańców Suwałk oraz poprawę współpracy miasta z Organizacjami. Bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach udostępniano lokale oraz obiekty miejskie na siedziby i działania organizacji. Udzielano patronatu honorowego Prezydenta Miasta Suwałk wydarzeniom, przygotowanym przez Organizacje.

Kontynuowano współpracę miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego. Tradycyjnie konsultowano z Organizacjami oraz z Suwalską Radą Działalności Pożytku Publicznego projekt uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach w tej sprawie oraz zaproszono przedstawicieli suwalskich Organizacji pozarządowych do Zespołu ds. Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego.

Z Organizacjami i Suwalską Radą Działalności Pożytku Publicznego konsultowano także programy i uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach w sprawach dotyczących działalności pożytku publicznego, a także w innych ważnych dla mieszkańców kwestiach: Program współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2024; Gminny Program Rewitalizacji Miasta Suwałk do 2030 roku; Strategię Rozwoju Ponadlokalnego ZIT MOF Suwałk do roku 2030; Program opieki

nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta Suwałk na 2023 rok; uchwały: w sprawie przeprowadzenia na terenie Miasta Suwałk konsultacji społecznych w sprawie Budżetu Obywatelskiego jako części budżetu miasta na 2024 rok; w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Miasta Suwałk; w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzaju i wysokości stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień w Mieście Suwałki; w sprawie określenia stref cen i cen maksymalnych obowiązujących przy przewozie osób i ładunków taksówkami na terenie Miasta Suwałki.

We współpracy z samorządem działały społeczne ciała opiniodawczo-konsultacyjne jak: Suwalska Rada Seniorów, Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki, Suwalska Rada Działalności Pożytku Publicznego, Rada Sportu, Rada ds. Kultury, Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych.

Na głównej stronie internetowej miasta Suwałki www.um.suwalki.pl prowadzono podstronę poświęconą Organizacjom pozarządowym. Publikowano tam informacje o działaniach podejmowanych przez Organizacje, o aktualnych konkursach dotacyjnych, możliwościach pozyskania innych funduszy na działalność, ofertach współpracy, konferencjach, szkoleniach oraz działaniach mogących mieć znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju Organizacji. Na podstronie funkcjonowała także baza suwalskich organizacji pozarządowych.

Obejmowano patronatem Prezydenta Miasta Suwałk wydarzenia społeczne, sportowe, turystyczne i kulturalne przygotowane przez Organizacje. Organizatorom przedsięwzięć pod patronatem Prezydenta Miasta Suwałk udzielano też wsparcia rzeczowego w postaci nagród, pucharów, statuetek itp.

Przekazywano Organizacjom materiały promocyjne miasta, celem wykorzystania ich do promocji Suwałk w trakcie organizowanych imprez i przedsięwzięć z udziałem uczestników spoza miasta i regionu.

Przedstawiciele Miasta i Organizacji uczestniczyli wspólnie w szkoleniach, warsztatach i forach z zakresu współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi m.in.: spotkaniach edukacyjnych, warsztatowych i konsultacyjnych przygotowujących Gminny Program Rewitalizacji Miasta Suwałk do 2030 roku; warsztatach „Konsultacje – po co? jak?”, a także w szkoleniu „Sprawozdanie finansowe – co z niego wynika? Jak je przeczytać? Jakie sprawozdanie można zatwierdzić a jakie należy poprawić? w Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych; dorocznym Forum Aktywności Społecznej, organizowanym przez Centrum Aktywności Społecznej „Pryzmat”; Suwalskim Dniu Seniora; Suwalskiej Olimpiadzie Seniorów; spotkaniu ws. programowania przyszłej perspektywy unijnej z przedstawicielami Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD); w dorocznej konferencji Narodowego Instytutu Wolności: „Organizacje pozarządowe solą demokracji 20 lat od wejścia w życie ustawy o pożytku”.

Warto odnotować, że Wiesława Kwaterska, społeczniczka i członek Suwalskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego piątej kadencji została Laureatką III miejsca w konkursie Wolontariusz Roku 2023 Korpusu Solidarności, organizowanego przez Narodowy Instytut Wolności Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Realizacja Wieloletniego programu współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi na lata 2021-2025

Głównym celem wieloletniego programu na lata 2021-2025 jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zaspokajanie ich potrzeb. Osiągnięciu celu służy współpraca Miasta Suwałki i organizacji w realizacji zadań publicznych i wprowadzaniu nowych rozwiązań. Program zawiera wytyczne dla tej współpracy. Termin obowiązywania dokumentu i jego założenia są spójne z najważniejszym miejskim dokumentem strategicznym, czyli Strategią Suwałki 2030, a zwłaszcza z jednym z trzech jego celów strategicznych: „Silni mieszkańcy”. Program był realizowany zgodnie z założeniami.

VIII.

Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

8.1. Porozumienia międzygminne

Na podstawie § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 2020 r. poz. 983) jeśli w grupie międzyszkolnej lub pozaszkolnym (pozaszkolnym) punkcie katechetycznym uczestniczą uczniowie szkół (wychowankowie przedszkoli) prowadzonych przez różne organy, organy te ustalają, w drodze porozumienia, zasady prowadzenia grup lub punktów katechetycznych.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 8 i art. 74 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40), Miasto Suwałki przyjmuje w drodze porozumienia prowadzenie zadania publicznego z zakresu organizacji zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka dla dzieci spoza terenu miasta oraz prowadzenie zadań publicznych z zakresu realizacji rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego, obowiązkowego szkolnego oraz organizacji zajęć świetlicowych w szkołach podstawowych.

W ramach współpracy Miasto Suwałki corocznie podpisuje z Powiatem Suwalskim porozumienie dotyczące prowadzenia zadań publicznych z zakresu udzielania dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom z terenu powiatu suwalskiego pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz uczniom – w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Powiat Suwalski pokrywa w całości koszty naliczane procentowo do liczby dzieci objętych wsparciem. Porozumienie zawierane jest na podstawie art. 4 ust. 1 i art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107), uchwały Nr IX/90/03 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 28 maja 2003 r. w sprawie przyjęcia do prowadzenia przez Miasto Suwałki zadań publicznych w zakresie oświaty i wychowania powierzonych przez zainteresowane powiaty oraz uchwały Nr X/46/99 Rady Powiatu w Suwałkach z dnia 27 grudnia 1999 r. w sprawie powierzenia Miastu Suwałki zadań publicznych należących do Powiatu Suwalskiego.

Miasto Suwałki wraz z Gminą Suwałki na mocy porozumienia międzygminnego z dnia 2.08.2022 r. w sprawie powołania Związku Zin-

tegowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) i zasad współpracy jednostek samorządu terytorialnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Suwałk (MOF), służących realizacji zadań w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, opracowało „Strategię rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Suwałk 2030”, która została przyjęta uchwałą nr LXIV/826/2023 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 29.11.2023 r. Dokumentem powiązany ze strategią jest „Lista projektów zintegrowanych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Suwałk”, przyjęta odrębną uchwałą. Przedmiotowa lista została sporządzona w oparciu o cele strategiczne tj.: silny ośrodek gospodarczy, silni mieszkańcy w zinte-

growanym MOF, czyste środowisko i funkcjonalna przestrzeń, które wynikają ze „Strategii rozwoju ponadlokalnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Suwałk 2030”. Ponadto, strategia została pozytywnie zaopiniowana przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej w zakresie możliwości finansowania z programów krajowych oraz jej zgodności z Umową Partnerstwa 2021-2027. Pozytywną opinię wydał również Zarząd Województwa Podlaskiego, jako Instytucja Zarządzająca Programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 w zakresie możliwości jej finansowania z Programu „Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027”.

Tabela 8.1 Porozumienia międzygminne zawarte przez Miasto Suwałki w 2023 r.

Lp	Przedmiot porozumienia	Samorząd
1.	Lekcje religii w pozaszkolnym punkcie katechetycznym przy Parafii Wschodniego Kościoła Staroobrzędowego w Suwałkach	Gmina Olecko Miasto Sejny
2.	Lekcje religii Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w pozaszkolnym punkcie katechetycznym Suwałkach	Gmina Dubeninki Powiat Augustowski
3.	Lekcje religii Kościoła Zielonoświątkowego w pozaszkolnym punkcie katechetycznym w Suwałkach	Gmina Nowinka Gmina Suwałki
4.	Lekcje religii Kościoła Prawosławnego w pozaszkolnym punkcie katechetycznym w Suwałkach	Gmina Filipów
5.	Organizacja zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach	Gmina Filipów
6.	Prowadzenie zajęć z zakresu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy, zamieszkujących na terenie powiatu suwalskiego, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie ustawy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa realizowanych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach	Powiat Suwalski
7.	Organizacja zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 Suwałkach	Gmina Filipów Gmina Jeleniewo Gmina Przerośl Gmina Raczek Gmina Suwałki Gmina Szypliszki Gmina Włajny
8.	Realizacja rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych Realizacja obowiązku szkolnego w szkołach podstawowych Organizacja zajęć świetlicowych w szkołach podstawowych	Gmina Suwałki Gmina Szypliszki
9.	Udzielanie dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom z terenu powiatu suwalskiego pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu	Powiat Suwalski
10.	Wykonywanie zadań powiatowej biblioteki publicznej Powiatu Suwalskiego przez Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej w Suwałkach	Powiat Suwalski

11.	Współfinansowanie kosztów Powiatowego Urzędu Pracy w Suwałkach	Powiat Suwalski
12.	Wspólna realizacja zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego	Gmina Suwałki Gmina Szypliszki
13.	Opieka nad bezdomnymi zwierzętami z terenu Gminy Krasnopol w schronisku dla zwierząt w Suwałkach	Gmina Krasnopol

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Obsługi Prezydenta, Komunikacji Społecznej i Promocji oraz Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W 2023 roku Miasto Suwałki podpisało również porozumienia z:

- ✓ Powiatem Suwalskim – dotyczące współfinansowania kosztów Powiatowego Urzędu Pracy w Suwałkach, na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 3 i art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.);

- ✓ Gminą Krasnopol w zakresie opieki nad bezdomnymi zwierzętami z terenu Gminy Krasnopol w schronisku dla zwierząt w Suwałkach,

oraz aneksy do wcześniejszych porozumień z:

- ✓ Powiatem Suwalskim – dotyczące wykonywania zadań powiatowej biblioteki publicznej Powiatu Suwalskiego przez Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej w Suwałkach;

- ✓ Gminą Suwałki – dotyczące wspólnej realizacji zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego na obszarze Gminy Suwałki;

- ✓ Gminą Szypliszki – w sprawie wspólnej realizacji zadania w zakresie lokalnego transportu zbiorowego.

8.2. Udział miasta w stowarzyszeniach krajowych i zagranicznych

Związek Miast Polskich

Miasto Suwałki jest członkiem Związku Miast Polskich od 8 marca 1995 r. (zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach nr IX/77/95).

Związek Miast Polskich jest organizacją zrzeszającą samorządy miejskie, powołaną do opracowywania wspólnego stanowiska wobec rządu i promocji miast członkowskich w Polsce i za granicą. Organizacja skupia 355 miast. Szczegóły: www.zmp.poznan.pl

Misją ZMP jest wspieranie polskich miast w działaniach na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego oraz upowszechnianie dobrych praktyk nowoczesnego i innowacyjnego zarządzania samorządowymi wspólnotami mieszkańców. Współpraca z wieloma podmiotami publicznymi i prywatnymi po to, by stwarzać miastom jak najlepsze warunki dla świadczenia przez nie usług publicznych najwyższej jakości.

Korzyści z przynależności do ZMP, to m.in.:

- ✓ udział samorządów w lobbingu legislacyjnym;

- ✓ wymiana doświadczeń samorządowych w ramach kongresów, seminariów tematycznych, warsztatów, spotkań organizowanych i współfinansowanych przez ZMP;

- ✓ promocja osiągnięć samorządowych poprzez konkursy, wystawy, budowanie baz danych, publikacje i projekty realizowane przez ZMP;

- ✓ wsparcie eksperckie poprzez udział w badaniach ankietowych i projektach badawczych prowadzonych przez ZMP oraz udostępnianie miastom członkowskim ekspertyz prawnych;

- ✓ współpraca zagraniczna w ramach organizacji, w których ZMP jest członkiem (Rada Gmin i Regionów Europy) lub ma

swoich przedstawicieli (Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy, Komitet Regionów UE, Stała Konferencja Współpracy Władz Lokalnych w Basenie Morze Śródziemnego, Światowy Związek Miast i Władz Lokalnych);

- ✓ możliwość udziału w prestiżowych, krajowych i zagranicznych targach inwestycyjnych i gospodarczych na stoisku organizowanym przez ZMP oraz promocja w mediach samorządowych, publikacjach, na stronie internetowej ZMP.

- ✓ reprezentowanie przez ZMP interesów miast członkowskich w organizacjach europejskich zrzeszających samorządy w Komitecie Regionów UE, Radzie Gmin i Regionów Europy (CEMR), Kongresie Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE);

- ✓ udział w projektach realizowanych przez ZMP we współpracy ze stowarzyszeniami skupiającymi samorządy w Europie (konferencje, wizyty studyjne, platformy wymiany doświadczeń);

Członkowska składka roczna za 2023 r. wynosiła: 26 014,54 zł.

Stowarzyszenie Samorządów Polskich „EUROREGIONU NIEMEN”

Miasto Suwałki jest członkiem Stowarzyszenia Samorządów Polskich „Euroregionu Niemen” od 1997 r.

Celem Stowarzyszenia Samorządów Polskich „Euroregionu Niemen” jest wszechstronna działalność na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego polskiej części Euroregionu Niemen, w tym wspieranie trwałego rozwoju, w zgodzie z prawami natury, poprawianie warunków życia mieszkańców, rozkwit wszelkich prawem dozwolonych form współpracy przygranicznej i transgranicznej z regionami sąsiednich krajów oraz promocja uczestnictwa Polski w strukturach Wspólnoty Europejskiej. Do Stowarzyszenia należy 35 gmin z terenu województw: podla-

skiego i warmińsko-mazurskiego. Szczegóły: www.niemen.org.pl

Stowarzyszenie realizuje cele statutowe poprzez:

- ✓ organizowanie i koordynowanie całokształtu współpracy transgranicznej podmiotów strony polskiej z podmiotami regionu innych krajów w ramach Euroregionu Niemen;
- ✓ zarządzanie środkami UE w ramach popierania współpracy przygranicznej;
- ✓ prowadzenie Punktu Informacji Europejskiej Euroregionu Niemen;
- ✓ prowadzenie Sekretariatu Strony Polskiej Rady Euroregionu Niemen;
- ✓ realizacja projektów własnych w ramach programów pomocowych;
- ✓ prowadzenie działalności szkoleniowej i edukacyjnej.

Stowarzyszenie zrzesza 35 samorządów z województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego).

W 2023 r. Stowarzyszenie Euroregion „Niemen” wraz z Miastem Alytus utworzyły Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej NEMUNAS-NIEMEN zo.o. z siedzibę w Suwałkach. Celem Ugrupowania jest dalszy rozwój, ułatwianie i upowszechnianie polsko-litewskiej współpracy transgranicznej dla wzmocnienia spójności społecznej i ekonomicznej obszaru działania Ugrupowania po polskiej i litewskiej stronie granicy.

Członkowska składka roczna za 2023 r. wynosiła: 7 500 zł.

Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna w Białymstoku

Miasto Suwałki jest członkiem zwyczajnym Podlaskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej w Białymstoku od dnia 8 lutego 2017 r.

Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna (PROT) jest stowarzyszeniem, któ-

re zostało powołane w 2002 roku w celu kreowania pozytywnego wizerunku regionu na krajowych i zagranicznych rynkach turystycznych. Współpracuje z organami administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotami gospodarczymi działającymi w zakresie turystyki. Prowadzi akcje promocyjne regionu poprzez udział w największych międzynarodowych imprezach targowych w kraju i zagranicą. Koordynuje działania w zakresie Systemu Informacji Turystycznej w regionie, prowadzi Regionalne Centrum Informacji Turystycznej w Białymstoku, wspiera Regionalne Centra Informacji Turystycznej (CIT), współpracuje na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, wspólnie z Polską Organizacją Turystyczną certyfikuje punkty „IT”. Prowadzi działalność edukacyjną, szkoleniową oraz wydawniczą. Szkoli informatorów turystycznych z zakresu obsługi ruchu turystycznego oraz branżę turystyczną i kwaterodawców z zakresu współpracy sieciowej oraz tworzenia i rozwoju produktów turystycznych. PROT współpracuje z mediami oraz organizuje study press dla dziennikarzy krajowych i zagranicznych, efektem których są liczne reportaże, materiały, zdjęcia oraz filmy promujące województwo podlaskie. Istotnym działaniem w procesie tworzenia i promocji produktów turystycznych jest koordynowanie konkursu „Najlepszy produkt turystyczny – CERTYFIKAT Polskiej Organizacji Turystycznej”.

Działania realizowane w 2023 roku to m.in.:

Promocja oferty turystycznej Suwałk poprzez dystrybucję map i folderów, podczas wydarzeń:

- 3-5 marca 2023 r. – Międzynarodowe Targi Turystyczne we Wrocławiu
- 18 marca 2023 r. – Nadbużańskie Złoto – Spotkania w Korycinach

– 13-14 maja 2023 r. – Piknik Nad Odrą w Szczecinie

– 24-26 czerwca 2023 r. – Święta Truskawki w Korycinie

– 21 czerwca – 2 lipca 2023 r. – Igrzyska Europejskie w Krakowie

– 29 lipca 2023 r. – Mistrzostwa w pieczeniu babki i kiszki ziemniaczanej w Supraślu

– 19-20 sierpnia 2023 r. – Biesiada Miodowa w Tykocinie

– 30 września 2023 r. – Podlaski Bieg na Orientację

– 27-29 października 2023 r. – Międzynarodowe Targi Turystyczne TOUR SALON w Poznaniu

– 2-5 listopada 2023 r. – Międzynarodowe Targi Turystyczne REGIONTOUR w Brnie

– 23-25 listopada 2023 r. – Międzynarodowych Targów Turystycznych World Travel Show w Nadarzynie;

Udział PROT w kampanii promocyjnej „Podlaskie na weekend” – od czerwca do września 2023 r., gdzie promowano m.in. północną część województwa podlaskiego – w tym Suwałki.

Prezentacja województwa podlaskiego w interaktywnym przewodniku turystycznym „Niezwyczajna Polska!": <https://online.fliphtml5.com/uledx/fltf/?1664265832#p=80> „Czas na Podlaskie – w kontakcie z naturą. Suwalszczyzna”.

Współpraca przy realizacji audycji „Skąd się wzięła nazwa?” Polskiego Radia Czwórka: <https://www.polskieradio.pl/10/5366/Artykul/2880660,Miasto-niejednoznaczne-Skad-wziela-sie-nazwa-Suwalki>.

Członkowska składka roczna Miasta Suwałki za 2023 r. wynosiła: 20 000 zł.

Innovation Circle Network

Miasto Suwałki przystąpiło do Innovation Circle Network zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach nr XVI/134/07 z dnia 31 października 2007 r.

Innovation Circle Network (ICN) jest międzynarodowym stowarzyszeniem działającym na rzecz rozwoju i współpracy małych i średnich miejscowości w północnej Europie. Przyczynia się do podnoszenia świadomości różnorodności kulturowej, politycznej i tradycji. W ramach realizowanych projektów i działań skupia polityków, specjalistów, ludzi biznesu, wolontariuszy oraz młodzież z różnych krajów.

Korzyści wynikające z członkostwa w IC Network:

- ✓ promocja obszarów wiejskich i peryferyjnych Europy Północnej;
- ✓ realizacja wspólnych projektów finansowanych z funduszy europejskich;
- ✓ dostęp do nowatorskich pomysłów, doświadczeń, opinii eksperckich;
- ✓ udział w konferencjach, letnich obozach, seminariach i targach organizowanych przez IC Network;
- ✓ możliwość bezpłatnego zamieszczania ofert pracy w języku angielskim na stronie internetowej IC Network;
- ✓ wzajemny marketing miejsc lub organizacji (co-branding).

Miasto Suwałki uczestniczy w projektach realizowanych przez partnerów Innovation Circle Network. Najważniejsze z nich to:

- ✓ Projekt „Innovation Circle”, Interreg III B BSR 2004-2006;
- ✓ Projekt „Trans-In-Form”, Baltic Sea Region Program 2007-2013;
- ✓ Projekty wymiany młodzieży w ramach programu „Młodzież w działaniu” 2007-2013;
- ✓ Projekt „Rock in democracy”, w ramach programu „Europa dla Obywateli”, (2013-2014) we współpracy z Miastem Robertsfors ze Szwecji (liderem) i Miastem Türii z Estonii;
- ✓ Projekt „Young Eyes”, w ramach programu Erasmus + 2014-2020, (Okres realizacji: 2014-2016),

✓ „Healthy Boost”, Interreg BSR Program 2014-2020 we współpracy z samorządem Jelgava z Łotwy, lider projektu: Miasto Turku, Finlandia (okres realizacji: 2019-2021);

W ramach zrealizowanych projektów Suwałki sfinansowały m.in.:

- ✓ program funkcjonalno-użytkowy zagospodarowania Placu Marii Konopnickiej w Suwałkach;
 - ✓ „Scenariusz rozwoju i poprawy sieci drogowej w Suwałkach”;
 - ✓ logo promocyjne „Pogodne Suwałki” wraz z Systemem Identyfikacji Wizualnej;
 - ✓ publikację: „Suwałki wczoraj i dziś. TransFormacja Miasta”;
 - ✓ przeprowadzono kampanię informacyjno-promocyjną Miasta Suwałki obejmującą, m.in. produkcję spotu i jego emisję w TVP1, TVP2 i TVP Info;
 - ✓ zakupiono duży zestaw materiałów informacyjno-promocyjnych miasta promujący nowe logo „Pogodne Suwałki”;
 - ✓ Miasto Suwałki zostało objęte międzynarodowym badaniem porównawczym pn.: „Barometr Atrakcyjności” realizowanym przez Instytut Badawczy Telemark;
 - ✓ zakup 300 szt. zestawów promocyjnych: (butelka filtrująca (0,5 l), piłka do ćwiczeń, torba) dla jednostek oświatowych (13 – przedszkoli i szkół podstawowych z oddziałami zerowymi);
 - ✓ zakup urządzeń VR, 2 magicznych podłóg i 1 magicznej ściany, przeznaczonych na zajęcia edukacyjne dla dzieci w wieku przedszkolnym;
- W dniach 5-7 września 2023 roku zorganizowano roczną konferencję ICN w Warszawie pn. „Społeczeństwa w okresie transformacji – globalne wyzwania”.
- Członkowska składka roczna Miasta Suwałki za 2023 r. wynosiła: 3 220,27 zł.

8.3. Miasto w rankingach, konkursach

Rankingi, konkursy i uzyskane tytuły

✓ 3 miejsce w kategorii „Ludność i Pokolenia” i 27 miejsce w całym rankingu „Indeks Zdrowych Miast 2023”, który analizuje warunki życia w 66 miastach na prawach powiatu;

✓ 3 miejsce wśród miast na prawach powiatu w rankingu pn. Sukces infrastrukturalny samorządów w latach 2017-2022, sporządzonym przez Pismo Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”;

✓ 4 miejsce w kategorii „Gmina miejska do 100 tys. mieszkańców” w rankingu „Perły Samorządu”, organizowanego przez Dziennik Gazeta Prawna;

✓ 30 miejsce w rankingu „Oszczędny Urząd” na wydatki na administrację w przeliczeniu na 1 mieszkańca, wśród miast na prawach powiatu, sporządzonym przez Pismo Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”;

✓ 60 miejsce w rankingu samorządów „Rzeczpospolitej”, (wśród miast na prawach powiatu).

